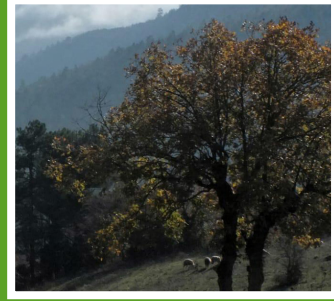
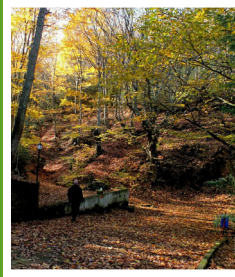

GÖNEN VİZYON 2023

GÖNEN İLÇESİNİN EKONOMİK, FİNANSAL VE SOSYO-KÜLTÜREL DURUMUNUN SWOT (GZFT) ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ
Güçlü Yönler- Zayıf Yönler- Fırsatlar- Tehditler

GÖNEN VİZYON 2023

**GÖNEN İLÇESİNİN EKONOMİK, FİNANSAL VE
SOSYO-KÜLTÜREL DURUMUNUN
SWOT (GZFT) ANALİZİ İLE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Güçlü Yönler- Zayıf Yönler- Fırsatlar- Tehditler

ISBN: 978-975-6319-43-7

Dr. Öğr. Üyesi Gülay Selvi Hanişoğlu

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI: 141

GÖNEN VİZYON 2023

GÖNEN İLÇESİNDEKİ EKONOMİK, FİNANSAL VE SOSYO-KÜLTÜREL DURUMUNUN SWOT (GZFT) ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Güçlü Yönler-Zayıf Yönler-Fırsatlar-Tehditler

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI: 141

YAYINA HAZIRLAYAN

Dr. Öğr. Üyesi Gülay Selvi Hanişoğlu

ISBN: 978-975-6319-43-7

Baskı: Özlem Matbaacılık ve Reklamcılık LTD. ŞTİ.

Maltepe Mah. Litros Yolu. 2. Matbaacılar Sit. No: 2BB4 Topkapı / İST. –
Sertifika No: 45257

YAYIN HAKLARI

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa anlatırlar dışında yayınevinden izin alınmadan çoğatılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
RESİMLER LİSTESİ.....	xi
ÖNSÖZ	xiii
GİRİŞ	1
1. ÇALIŞMAMIZIN HEDEFLERİ.....	2
2. YÖNTEM.....	2
3. GÖNEN İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER ve İLÇENİN MEVCUT DURUMU	6
3.1. GÖNEN TARİHÇESİ VE COĞRAFI ÖZELLİKLERİ	8
3.1.1. Gönen Tarihçesi	8
3.1.2. Gönen İlçesi Coğrafi Özellikleri.....	9
3.1.3. Gönen İklim ve Bitki Örtüsü	13
3.1.4. Depreme Yatkınlığı	15
3.1.5. Hava Kirliliği.....	17
3.1.6. Su Kapasitesi ve Kalitesi	21
3.2. NÜFUS VE DEMOGRAFİK YAPIDAKİ DÖNÜŞÜMLER	25
3.2.1. Gönen Merkez ve Mahallelerin Nüfus Dağılımı	29
3.2.2. İş Olanakları ve İşsizlik	30
3.3. EĞİTİM.....	37
3.4. SAĞLIK HİZMETLERİ	39
3.5. ÇEVRE, ALT YAPI HİZMETLERİ VE ULAŞIM OLANAKLARI.....	40
3.5.1. Çevre	41
3.5.1.1. Çevre-Genel Görünüm-İmar Planlaması	42
3.5.1.2. Hava ve Su Kirliliği.....	44
3.5.2. Alt Yapı Hizmetleri	45
3.5.3. Ulaşım Olanakları.....	45
3.6. TARIM VE HAYVANCILIK.....	46
3.6.1. Tarım	48
3.6.1.1. Tahıl Ürünleri	51
3.6.1.2. Sebze Üretimi	59

3.6.1.3. Meyve Üretimi	61
3.6.1.4. Tıbbi ve Aromatik Şifali Bitkiler.....	63
3.6.1.5. Seracılık.....	64
3.6.2. Hayvancılık	65
3.6.3. Bölgesel Kalkınma Ajansları.....	70
3.7. SANAYİ VE TİCARET.....	70
3.8. FİNANSAL HİZMETLER.....	73
3.9. KÜLTÜR VE TURİZM (SAĞLIK TURİZMİ- TERMAL TURİZM- KAPLICALAR- EKO TURİZM-KIRSAL TURİZM)	73
3.9.1. Gönen Kaplıcaları Kapasitesi	74
3.9.2. Sağlık Turizmi- Termal Turizm- Kaplıcalar Tarihçesi	79
3.9.3. Gönen'in Termal Turizm Merkezi (Sağlık Merkezi) Konumuna Gelmesi İçin Yapılması Gereken Çalışmalar.....	81
3.9.4. Kırsal ve Eko-Turizm	84
3.10. GELENEKSEL EL SANATLARI (İĞNE OYASI).....	85
3.11. SOSYAL YAŞAM.....	87
4. STRATEJİK YÖNETİM MODELİ –BÖLGESEL KALKINMA TEORİLERİ VE SWOT ANALİZİ	89
4.1. İÇSEL ANALİZ (GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLAR)	93
4.2. DIŞSEL ANALİZ- ÇEVRESEL ANALİZ (FIRSATLAR VE TEHDİTLER).....	98
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	102
KAYNAKÇA.....	112
EKLER.....	116
EK 1: JEOTERMAL KUYULAR.....	116
EK 2: GÖNEN KAPLICA OTELİ İŞLETME BELGESİ.....	117
EK 3: JEOTERMAL İŞLETME RUHSATI	118
EK 4: ANKET ÇALIŞMASI SONUÇLARI.....	119

KISALTMALAR

AKDF	: Arama ve Kurtarma Dernekleri Federasyonu
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetimi
ÇKS	: Çiftçi Kayıt Sistemi
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
GTÖ-FAO	: Gıda ve Tarım Örgütü- Food and Agriculture Organization
GÖNDAK	: Gönen Doğal Afetler Arama Kurtarma
KAF	: Kuzay Anadolu Fayı
SWOT(GZFT):	Güçlü- Zayıf Yönler; Fırsatlar-Tehditler
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNWTO	: Dünya Turizm Organizasyonu (World Tourism Organisation)
WHO	: World Health Organization

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Uygulama Süreci Genel İlkeler	6
Şekil 2: Gönen Coğrafi Konumu	9
Şekil 3:Gönen Çayı Deltası	10
Şekil 4:Gönen İklim Grafiği	14
Şekil 5: Gönen Sıcaklık Grafiği	15
Şekil 6: Türkiye Deprem Tehlike Haritası	16
Şekil 7:Gönen Nüfus Grafiği	26
Şekil 8:Gönen’de Firmaların İş İlanı Sayısı	31
Şekil 9:Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Şehirler Projesi	40
Şekil 10: Tahıl Üretim AlanlarınYüzdesel Dağılımı	52
Şekil 11:Tahıl Üretiminin Ürün Bazlı Dağılımı	56
Şekil 12:İstanbul Beşiktaş’ta Etlerin Gönen Yöresinden Alındığını Duyuran Köfteci Fotoğrafı	65
Şekil 13:İstanbul Beşiktaş’ta Etlerin Gönen Yöresinden Alındığını Duyuran Köfteci Fotoğrafı	65
Şekil 14:Yıldız Otel Doluluk Oranları	75
Şekil 15: Park Otel Doluluk Oranları	76
Şekil 16:Güneş Otel Doluluk Oranları	77
Şekil 17: Yeşil Otel Doluluk Oranları	78

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Gönen İlçesi SWOT (GZFT) Analizi Davetli /Katılımcı Listesi	5
Tablo 2: Balıkesir Gönen İlçesi Nüfus Kabülleri (2040).....	8
Tablo 3: Gönen İklim Tablosu	15
Tablo 4:Hava Kirliliğinde Türkiye ve Avrupa Birliği Sınır Değerlerinin Karşılaştırılması.....	19
Tablo 5: PM10 Sınır Değerleri Aşan Gün Sayıları.....	20
Tablo 6:Gönen İlçesi Baraj-Gölet, Sulama Tesisleri ve Taşkın tesislerinin listesi.....	23
Tablo 7:Balıkesir İli Genel Demografik Göstergeler	25
Tablo 8:2010-2018 Yılları Nüfus Verileri.....	25
Tablo 9: 2014-2018 Yılları İtibarıyla Doğum, Evlenme ve Boşanma İstatistikleri.....	27
Tablo 10: 2010-2017 Yılları İtibarıyla Medeni Duruma Göre Nüfus Bilgileri ve Oranları (15 yaş üstü)	27
Tablo 11: 2010-2017 Yılları İtibarıyla Medeni Duruma Göre Nüfusun Oranları (15 yaş üstü).....	28
Tablo 12: 2017 Yılı İtibarıyla Mahalle Nüfus Verileri.....	29
Tablo 13:2017 Yılı İtibarıyla Nüfusu 1000 Üzerinde Olan Mahalle Nüfus Verileri.....	30
Tablo 14:Gönen İlçe Sınırları İçerisinde Yıllara Göre İşyeri Çalışan Sayıları	30
Tablo 15:Gönen Firmalarının İş İlanı Analizi	32
Tablo 16:Bandırma, Gönen, Manyas, Erdek ve Marmara Adası Toplam İş İlanı Analizi.....	32
Tablo 17:Gönen İş İlanı Sayısının Bölge İş İlanı Sayısındaki Payı.....	32
Tablo 18:Gönen’de İşsizlik Ödeneği Alan Kişi Sayısı ve Artış Oranı	33
Tablo 19: Yıllara Göre İşsizlik Ödeneği Alan Kişi Sayısı ve Yakın Bölge Karşılaştırması.....	33
Tablo 20:Gönen’de Faaliyet Gösteren Firmaların Sektör Bazında Listesi (2018 yıl sonu itibarıyla) ...	34
Tablo 21:Gönen’de Faaliyet Gösteren Firmaların Sektör Bazında Listesi (2018 yıl sonu itibarıyla) Devamı	35
Tablo 22:Farklı Sektörlerde Çalışan Yaklaşık Kişi Sayıları.....	36
Tablo 23:Gönen Eğitim Kurumları	37
Tablo 24:Gönen Eğitim Kurumları (Devam)	38
Tablo 25:Türkiye Bazında Tarım Alanlarımızdaki Değişim (1000 Hektar).....	47
Tablo 26:Cari Fiyatlarla Tarımsal Gayri Safi Milli Hasıla ve Tarımın Payı	48
Tablo 27: Gönen Toplam Tarım Alanı ve Ortalama İşletme Büyüklükleri	49
Tablo 28:Gönen İlçesi Arazi Sınıfları (2018 yılı)	49
Tablo 29:Tarım Alanlarının Sulama Durumu (2018).....	50
Tablo 30:Gönen Toplam Tarım Arazileri Kullanım Durumu (2017 Yılı).....	50
Tablo 31:Tahıl Üretim Alanları ve Yıllara Göre Değişimi (Dekar)	52
Tablo 32:Gönen Tahıl Üretim Miktarları ve Yıllara Göre Değişimi (Ton).....	53
Tablo 33:Tahıl Üretiminde Verimlilik (Kg/Dekar) ve Yıllara Göre Değişimi	53
Tablo 34:Ekimi Yoğun Olarak Yapılan Tarım Ürünleri Verimliliği.....	54
Tablo 35: Tahıl Üretimiminin Ürün Bazında ve Toplam Yaklaşık Parasal Değerleri (1000 TL).....	55
Tablo 36:Bölgelere Göre Çeltik Üretimi (2013)	57
Tablo 37:İllere Göre Çeltik Üretimi (2013)	58
Tablo 38:Türkiye’nin Pirinç İthalat ve İhracat Miktarları	58
Tablo 39:Sebze Üretim Alanları ve Yıllara Göre Değişimi (Dekar)	59
Tablo 40:Sebze Üretim Alanları Göre Değişimi (Dekar) 2010-2018.....	60
Tablo 41:Sebze Üretim Miktarlarının Yıllara Göre Değişimi (Ton) 2010-2018.....	61
Tablo 42:Sebze Üretim Miktarlarının Değişimi (Ton) 2010-2018.....	61
Tablo 43:Meyve Üretim Miktarlarının Yıllara Göre Değişimi (Ton) 2010-2018	62
Tablo 44:Meyve Üretim Miktarlarının Yıllara Göre Değişim Oranı (%) 2010-2018	63

Tablo 45:Büyükbaş Hayvan Adetleri ve Süt Üretim Miktarı 2010-2018 Yılları.....	66
Tablo 46:Küçükbaş Hayvan Adetleri ve Süt Üretim Miktarı 2010-2018.....	66
Tablo 47: Küçükbaş Hayvan Adetleri ve Süt Üretim Miktarı Artış Yüzdesi 2010-2018.....	68
Tablo 48:Kanatlı Kümes Hayvanlarının sayısı.....	69
Tablo 49:Arıcılık Faaliyetleri 2010-2018 Yılları	69
Tablo 50:20008-2012 Dönemi IPARD I (Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Aracı)Projesi Kapsamında Desteklenen Projeler	70
Tablo 51:2017 Yılı İtibarıyla İşletmelerin Sektörel Dağılımı.....	71
Tablo 52:Üretim İşletmelerinin Gelirleri (Cari Fiyatlarla) 2014-2017 yılı.....	72
Tablo 53:İşletmelerde Sektör Bazında Çalışan Kişi Sayısı (2017 yılı itibarıyla)	72
Tablo 54: Gönen Kaplıcaları A.Ş. Sermaye ve Ortaklık Yapısı	75
Tablo 55:Yıldız Otel Doluluk Oranları	75
Tablo 56:Park Otel Doluluk Oranları	76
Tablo 57:Güneş Otel Doluluk Oranları	77
Tablo 58:Yeşil Otel Doluluk Oranları.....	77
Tablo 59:İl Bazında Önemli Kaplıca Merkezleri	80
Tablo 60: Sektör Analizi Sonuçları	121
Tablo 61: Sektör Frekansları	121

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Suçıktı Şelalesi.....	13
Resim 2: Gönen Barajı	22
Resim 3: Gönen'den Tarım Alanı Fotoğrafı.....	51
Resim 4: Gönen Ovasından Ayçiçek Tarlası.....	54
Resim 5: Küçükbaş Hayvan Sürüsü	67
Resim 6: Küçükbaş Hayvan Otlatan Çoban ve Sürüsü	67
Resim 7: Alacaoluk Kalesi.....	84
Resim 8: Gönen Kuğulu Parkı Aşıklar Köprüsü	88

Not: Kapak ve içerikte kullanılan fotoğraflar Alpaslan Yalçinkaya onayı ile arşivinden alınmıştır. Kendisine çok teşekkür ederiz.

ÖNSÖZ

GÖNEN'İN GELECEĞİ

Gönen ilçemiz tarihi çok eskilere dayanan, çeşitli özellikleriyle ülkemizin dört bir tarafında tanınan bir ilçemizdir. Gönen kaplıcaları binlerce yıldır insanlara sağlık hizmeti veriyor. Gönen peyniri, pirinci ve eti büyük şehirlerde ayrıcalıklı pazarlarda yer buluyor. Gönen'li maharetli hanımların elinden çıkan ince işçilikli iğne oyaları Türkiye'nin her bir bölgesinden alıcı buluyor. Gönen İlçemizde yer alan, yer seçimi çok iyi yapılmış, ana karayolları ve limana yakın iki adet organize sanayi bölgesi nitelikli tesisleriyle hem istihdam üretiliyor, hem de ülke ekonomisine katkı sağlıyor.

Görüldüğü üzere Gönen ilçesi ekonomisi tek bir sektöre bağlı değildir. Bununla birlikte her sektörde az veya çok hisse sahibi olması ilçenin çok geliştiğini değil sadece gelişme potansiyeli olduğunu gösterir. İlçe halkı ve ilçe hakkında söz söylemeye yetkisi olanlar ilçenin gelecek projeksiyonunu şimdiden planlamak zorundadırlar. Bunun için ise mevcut durumu net bir şekilde ortaya çıkartan istatistiki bilgilere sahip olmak, anketlerle ilçe halkının fikirlerini almak gerekir. Ayrıca ülkemizin gelecek planlamalarını, özellikle bölgemizle ilgili kısımlarını bilmek, dünyanın gidişatını ise iyi tahmin etmek gerekir. Uygun iklim ve coğrafya üzerinde bulunmakla birlikte talebi çok ve katma değeri yüksek doğru tarım ürününü üretmek, termal ve doğa turizmi için ihtiyaç olan doğru alanı bulup o konuya yeterince yatırım yapmak veya yatırım imkanı sağlamak, katma değeri yüksek ürün üreten, istihdam sağlayan ve çevreyle uyumlu sanayi tesislerini tercih etmek için el birliği gerekmektedir.

Son olarak gelişme fırsatlarını iyi değerlendirerek ilçemizi sokağıyla, caddesiyle, parklarıyla, güvenli ve estetik binalarıyla, eğitim, sağlık, kültürel ve sportif imkanları, sosyal faaliyetleri ve alışveriş alanlarıyla yaşanabilir bir yer haline getirmek zorundayız. Fırsatları değerlendirdiğimiz takdirde ilçemizi geliştirir, kentli bilinci oluşturabilir ve cazibe merkezi haline gelebiliriz. Fırsatları kaçırdığımız, beklenen yatırımları yapmadığımız takdirde mevcut nüfusu da tutamayabiliriz.

İşte Gönen Ticaret Odası Başkanlığının öncülüğünde çok sayıda paydaşın ve üniversitelerimizin değerli öğretim görevlilerince yapılan bu çalışma bizlere ışık tutacaktır. Emeği geçenlere teşekkür eder, çalışmanın faydalı olmasını dilerim.

Arslan YURT
Gönen Kaymakamı

ÖNSÖZ

Çağımız hızlı bir değişim ve dönüşüm çağı. Toplumsal, kültürel, ekonomik, teknolojik gelişmeler baş döndürücü. Dünya küreselleşmeye gitmekte. Ancak küreselleşmeyle birlikte yerelleşme süreci de hızla yaşanıyor. Kültürel değişimler, göçler, ekonomik çalkantılar ve benzeri oluşumlarla sorunlar artarken kentler de yalnız ulusal değil, aynı zamanda uluslararası markalaşma yolunda yarışıyor. Bu bağlamda kendi değerlerini koruyarak, eko sistemi bozmayan, doğa ile bütünleşmiş insan odaklı bir gelişim süreciyle yerelden küresele yürüme düşüncesi bizim için de önem kazanmakta.

M.Ö.14. yüzyıla uzanan tarihi geçmişi, kültürel zenginliği, cömert doğası, tarım ve hayvancılığa elverişli toprakları, şifalı termal suları birikimli ve çalışkan insanlarıyla Gönen kuşkusuz dünya çapında marka olabilme niteliklerine sahip, bunu hak eden bir ilçe.

Kentlerin ekonomisini ve ticaretini geliştirmek belediyelerin asli görevi olduğuna göre Gönen Belediye Başkanı olarak göreve geldiğimiz günden bu yana Gönen'i hak ettiği gelişmişliğe kavuşturmak, yurdumuzda da dünyada da marka şehir haline getirmek bizim boynumuzun borcu, gönlümüzün arzusu. İlçemizde refahın ve sosyal barışın geliştirilmesi kendimize, bu güne ve gelecek nesillere olan büyük sorumluluğumuz. Bu sorumluluğu yerine getirmek için yola çıkarken önce bilinen ve gizli kalmış zenginliklerimizi, aşmamız gereken eksiklik ve olumsuzlukları bir araştırmayla ortaya kaymak istedik. Eğitim, sağlık, sosyal yapı ile desteklenmiş; ekonomik, kültürel ve demokratik gelişimi birey, kurum, toplum işbirliği sağlayarak en doğru modeli oluşturmada bu araştırma yolumuza ışık tutacaktır.

Bu sebeple araştırmada emeği geçen resmi ve sivil toplum kuruluşlarına, Beykent Üniversitesi'ne ve hocalarına katkıları için teşekkür ederim.

İbrahim PALAZ
Gönen Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Bir yörenin, bir bölgenin ya da bir ülkenin gelişmesi için planlamalar hazırlanırken öncelikle o yerin mevcut durumun çok iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

Gönen ilçesinin mevcut durumunun tespiti ve değerlendirmesi ile ilgili detaylı bir araştırma ve çalışmanın daha önce yapılmadığını gördük. Bu sebeple Gönen için geniş kapsamlı bir katılımın olduğu bir çalışma başlattık. Bu bağlamda, Gönen Ticaret Odası, Gönen Kaymakamlığı, Gönen Belediyesi, Beykent Üniversitesi ve Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi işbirliği ile yürütülen SWOT (Güçlü ve Zayıf yönler, Fırsatlar ve Tehditler) Analizi çalışması, her kesimden katılımın sağlandığı anketler yapılarak tamamlanmıştır.

Gönen'in gelecek vizyonunun bilimsel ölçütlere uygun bir şekilde hazırlanabilmesi, her kesimin görüşleri doğrultusunda, çözümü gereken öncelikli sorunlar, gelişimi sağlanacak sektörlerin belirlenmesi, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişme istikametinin belirlenmesi amacıyla yapılan Gönen ilçesi SWOT Analizi Raporu hazırlandı. Yapılan SWOT Analizi sonucu birinci aşama olarak bu kitabı yayımlayarak yerine getirmiş olduk. Elde edilen sonuçları Gönen ile ilgilenen herkese açık hale getirerek yapılacak olan çalışmalara bilimsel bir referans olmasını sağladık. Bu çalışmanın ikinci aşamasında ise, SWOT Analizi çalışması ile tespit edilen konuların ilgili kurumlar tarafından kısa – orta ve uzun vadede yapılmak üzere programa alınması gerekmektedir. Bu şekilde yaptığımız çalışma amacına ulaşmış olacaktır.

Bu önemli çalışmayı gerçekleştiren Yürütme Kurulu'na, katılımları ile bu sonucun alınmasını sağlayan bütün kesimlerin temsilcilerine ve anketlere katılanlara teşekkür ediyorum.

Gönen ilçemize faydalı olması dileğiyle...

Ahmet SELVİ

Gönen Ticaret Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

GİRİŞ

Gönen ilçesinin gelecek vizyonunun bilimsel ölçütlere uygun bir şekilde hazırlanabilmesi için başlatılan çalışmada, öncelikle ilçenin var olan potansiyelini ortaya çıkarabilmek ve bu potansiyel ve fırsatlara dayalı olarak gelecekteki amaçlarını, vizyon ve hedeflerini belirlemeye yönelik belirlenecek stratejilerine hazırlık oluşturmak amacıyla SWOT Analizi (GZFT- Güçlü Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler) çalışması yapılmıştır.

Çalışma, Gönen Kaymakamlığı, Gönen Belediyesi, Gönen Ticaret Odası, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi ve Beykent Üniversitesi işbirliği ile yürütülmüştür. Çalışmamızın temel amacı yapılacak stratejik planlamalar için öncelikle Gönen İlçemizin mevcut potansiyelini ortaya çıkarmaktır. İlçenin potansiyelinin ortaya çıkarılmasından sonra bu potansiyel alanlarda neler yapılabileceği değerlendirilerek gelişim alanlarının ve kritik başarı etmenlerinin neler olabileceğine ilişkin görüş ve önerilerle çalışmaya devam edilmiştir. Gelişim alanlarında neler yapılması gerektiğine ilişkin öneriler ortaya konulması ve gelecek için belirlenecek stratejik hedeflere ulaşabilmek için gerekli aksiyonların neler olduğunu, bu aksiyonların alınmasının takibine yönelik çalışmaların hangi kurum veya gruplar tarafından yapılması gerektiğine ilişkin öneriler oluşturulması planlanmış ve çalışmanın son bölümüne eklenmiştir.

Çalışmanın ilk aşamasında ilçenin mevcut durumu ve mevcut duruma ilişkin veriler analiz edilerek değerlendirme yapılmıştır. Daha sonra SWOT Analizi yapılmıştır. SWOT Analizi ile Gönen ilçesinin doğal kaynaklar, ekonomik, finansal, kültürel ve sosyal alanlarda güçlü ve zayıf yönleri çıkartılarak içsel analizi yapılmıştır. Dışsal analiz bölümünde ise fırsat ve tehditlerin neler olduğu değerlendirilmiştir. SWOT Analizi yapılırken; Gönen'i tanıyan, ilçe yönetiminde görev ve sorumluluk alan kuruluşlardaki yetkili kişilerin yanı sıra kamu ve özel sektörden, sivil toplum kuruluşlarından ve Gönen'de yerleşik kişilerden oluşan katılımcıların çalışmaya dahil edilmesine ve çoğunluğun görüşlerinin yansıtılmasına özen gösterilmiştir.

Çalışmada öncelikle beyin fırtınası yöntemi ile güçlü- zayıf yönlerin, fırsatlar ve tehditlerin belirlenmesi için çalışma grupları oluşturulmuştur. Güçlü Yönler- Zayıf yönler- Tehditler-Fırsatlar ortaya çıkarıldıktan sonra katılımcılardan konuların etkilerinin (+-) 1-5 skalası ile değerlendirmeleri istenmiştir. Çıkan puanlarına göre önceliğin hangi konulara verileceği ve hangi konular için detaylı çalışma grupları oluşturulacağı değerlendirilmiştir.

Çalışmanın daha sonraki aşamalarında konu bazında zayıf yönlerin geliştirilmesine yönelik Eylem Planları taslaklarına ilişkin öneriler hazırlanmıştır. Bu eylem planları ve taslaklarının uygulamaya başlamadan önce belli bir süre (10 gün vb.) yöre halkının

değerlendirilmesi için görüşe sunulması önerilmektedir. Daha sonra gelen görüş ve yorumlar doğrultusunda gerekiyorsa güncelleme yapılması ve sonrasında uygulama çalışmalarına başlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

1. ÇALIŞMAMIZIN HEDEFLERİ

Çalışmamızın SWOT Analizi ile gerçekleştirilecek durum değerlendirmesi yanısıra diğer temel hedefleri aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir;

Gönen ilçesinin tarihçesi, coğrafi konumu, nüfus, eğitim, üretim, ekonomi ve finans verilerini kapsayan genel durumunun sayısal verilerle ortaya konulması ve analiz edilmesidir.

Gönen ilçemizin potansiyelinin ortaya çıkarılmasına yönelik güçlü olduğu yönler, zayıf olduğu yönler, önümüzdeki dönem için fırsatlar ve tehditlerin neler olduğunun ortaya çıkarılmasıdır.

İlçenin doğal ve kültürel kaynaklarının verimli bir şekilde kullanımını sağlayarak Gönen ilçesinin gelişim potansiyelinin, ilçenin ekonomik ve finansal faaliyetlerinin, gelirlerinin arttırılmasına yönelik öneriler sunulmasıdır.

İlçede gelir düzeyi ve sosyal refahın arttırılmasına katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

İlçenin doğal kaynakları ve yöresel değerlerinin harmanlanması ve bilinirliğinin arttırılması hedeflenmektedir.

Ekonomik, sosyal ve kültürel gelişiminin hızlandırılması için neler yapılması gerektiğine ilişkin yol haritasının oluşturulmasına katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

İlçede yaşam kalitesinin yükseltilmesi için alınabilecek önlemlerin ve ilçede yaşayan kişilerin beklentilerini yerel yöneticilere, politika yapıcılara ve uygulayıcılara aktarılması hedeflenmektedir.

Gönen ilçesinde hazırlanacak stratejik planlara veri ve destek sağlanması hedeflenmektedir.

2. YÖNTEM

Çalışmamızda nicel ve nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinde önemli olan gerçekliğin olduğu gibi ifade edilmesidir. Çalışmanın kapsamı net olarak belirlenmelidir. Nicel araştırmalarda örneklem sayısının büyük olması ve yansız örneklem yapılması hata olasılığını azaltıcı önemli etkenlerdir. Toplanan veriler sayısal olarak ölçülebilir ve karşılaştırılabilir birimlere dönüştürülmektedir. Verilerin çözümlenmesinde istatistiksel yöntemler kullanılır.

Nitel araştırma yöntemlerinde ise gerçeğin göreceli ve değişebilir olduğu kabul edilir. Her bireyin kendi tecrübesi ve bakış açısıyla gerçeği değerlendirmeleri farklı olabilir. Nitel araştırmalar bireylerin bakış açılarını dikkate alarak olay ve olguları kendi bağlamları içerisinde değerlendirir. Açık uçlu sorular ile görüşmeler yapılır ve katılımcıların gözlemleri toplanır. Sayısal verilerin yanı sıra sözel açıklamalar önemlidir.

Araştırmanın amacına ulaşmasıyla ilgili önemli konulardan biri model seçimidir. Yapılan çalışmalarda sayısal kanıtlar gerekiyorsa ve genellemeler yapılması hedefleniyorsa nicel araştırma yöntemleri kullanılmalıdır. Öznel ve sözel verilerden hareket edilecekse nitel araştırma yöntemleri kullanılmalıdır.

Nicel araştırmalarda kullanılan çok farklı modeller olmakla birlikte genelde tarama ve deneme modelleri olarak iki başlık altında sınıflamak mümkündür. Tarama modellerinde örneklem yoluyla araştırma yapılan evren, grup veya bölge hakkında çıkarsamalarda bulunma ve genellemeler yapma amacını taşımaktadır. Tekli tarama ve ilişkisel tarama olmak üzere iki farklı alt yöntemi bulunmaktadır. Tekli tarama modeli, araştırmayı tek bir değişkene odaklayarak onun durumunu veya değişimleri analiz etmektedir. İlişkisel tarama modeli ise birden fazla değişken arasında etkileşimlerin belirlenmesinde kullanılır. Deneme modelleri ise araştırmalarda değişkenler arasında nedensellik ilişkilerinin belirlenmesinde kullanılır.

Nitel araştırmalar daha çok sözel açıklamalara dayandığından, nitel araştırmalar için genelde örnek olay incelemeleri, alan çalışmaları, dayanaklı kuram modelleri kullanılmaktadır. Dayanaklı kuram, nitel bir araştırma sürecinde toplanan verilerden ortaya çıkan kuramdır.

Karma araştırma modellerinde ise nicel ve nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanılır. Gerçekliğe ilişkin daha sağlıklı verilere ulaşılması amaçlanmaktadır. Eş zamanlı karma modelde hem nitel hem de nicel yöntem ve tekniklerden yararlanılabilmektedir. Bu yaklaşımda araştırma sırasında araştırmacı yüz yüze görüşmelerle detaylı bilgi edinirken aynı zamanda yapılandırılmış ve tüm seçenekleri önceden belirlenmiş bir anketi aynı anda uygulayabilir. (Editör & Şimşek, 2012)

Çalışmamızda nicel ve nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanıldığından karma araştırma yöntemine uygun bir çalışma yapılmıştır. Tarama modellerinde olduğu gibi seçilen örneklem aracılığıyla ilçe hakkında çıkarsamalarda bulunma ve genellemeler yaparak sonuçlara ulaşmayı hedeflemektedir. İlçe bazında birbirini etkileyen çok fazla sayıda değişken bulunmaktadır. Çalışmada bunların birbirlerine etkileşimine ilişkin görüş ve öneriler de yer almaktadır.

Araştırma yapılan evren, grup veya bölge hakkında çıkarsamalarda bulunma ve genellemeler yapma amacını taşımaktadır. Çalışma evreni, çalışma yapılan tüm bireyleri,

bölgeyi veya ülkeyi kapsamaktadır. Araştırma evrenimiz Gönen'dir ve çalışmamızın evrenini oluşturan kişiler Gönen'de yaşayan bireylerdir. Bu evrenden örneklem olarak seçilen 472 kişinin evreni temsil yeteneğine sahip çok farklı katılımcılardan olmasına dikkat edilmiştir.

Anket ve ön görüşmelere Gönen Belediyesi protokol listesinden başlanmıştır. Protokol listesinde bulunan kişilerin tümüne toplantılar için davetiye gönderilmiştir. Toplantılar iki farklı günde 15'er kişilik gruplar halinde yapılmıştır. Katılımcılara yapılacak çalışmanın amaçları hakkında bilgi verilerek, SWOT analizine yönelik olarak Gönen'in içsel faktörlerinin (güçlü-zayıf yönlerinin) ve dışsal faktörlerinin (fırsatlar-tehditlerin) değerlendirilmesi ve konu hakkındaki görüş ve önerilerinin ayrıca sözlü olarak paylaşılması istenmiştir. Daha sonra protokol listesindeki katılımcılardan 64 soruluk bir anketi yanıtlamaları istenmiştir. Yapılan görüşmelerde iletilen konular değerlendirme aşamasında ve çalışma grupları oluşturulmasında dikkate alınmıştır. Bu gruptaki katılımcılar Gönen için başlatılan çalışmaya katılmaktan memnuniyet duyduklarını bildirmişlerdir. Ayrıca faydalı olması yönünde dilek ve beklentilerini ileterek Gönen'deki genel atalet havasının değişmesine katkıda bulunursa çok faydalı olacağını bildirmişlerdir.

Daha sonra Onyediy Eylül ve Beykent Üniversitesi öğrencileri tarafından Gönen çarşı esnafı, farklı mahallelerde yaşayan pazarcılar, öğretmenler, öğrenciler, hastane çalışanları, devlet memurları, ev kadınları, sivil toplum kuruluşları ile görüşme ve anketler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ve fokus grup çalışmaları yapılan ve/veya anketle bilgi toplanan kişiler hakkında bilgilendirme aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Gönen İlçesi SWOT (GZFT) Analizi Davetli /Katılımcı Listesi

KATILIMCILAR
Gönen Kaymakamı
Gönen Belediye Başkanı
Garnizon Komutanı/Askerlik Şubesi Başkan V.
Cumhuriyet Başsavcısı
İlçe Emniyet Müdürü
İlçe Jandarma Komutanı
Gönen MYO Müdürü
Hakimler - Savcılar- Noter- Baro Temsilcileri
Gönen Ticaret Odası Başkanı
Gönen Ticaret Odası Meclis Başkanı
Bakanlıkların İlçe Teşkilatındaki Amir, Başkan ve Müdürleri
Gönen Mal Müdürü
Gönen İlçe Mill Eğitim Müdürü
Mesleki Kuruluşlar (Oda Başkanları)
Banka Müdürleri
Kamu Görevlileri
Özel Sektör Temsilcileri
Sivil Toplum Kuruluşları
Kamu Yararına Çalışan Vakıf ve Derneklerin Temsilcileri
Siyasi Parti Temsilcileri
Belediye Meclis Üyeleri
Kooperatif Başkanları
Spor Kulüpleri
Sendikalar ve Dernekler
Sivil Toplum Kuruluşları
Sanayiciler
Gönen Esnafı
Öğrenciler

Çalışmamızla ilişkili olarak ve çalışma kapsamında değerlendirmeye alınan Ulusal ve Bölgesel üst ölçekli strateji planları aşağıda yer almaktadır.

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023), Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan (T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2018)

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kırsal Kalkınma Eylem Planı 2015-2018 (T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2015)

T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi (2023), Ankara, 2007

T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, Termal Turizm Master Planı 2007-2023

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

TR22 Güney Marmara Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı

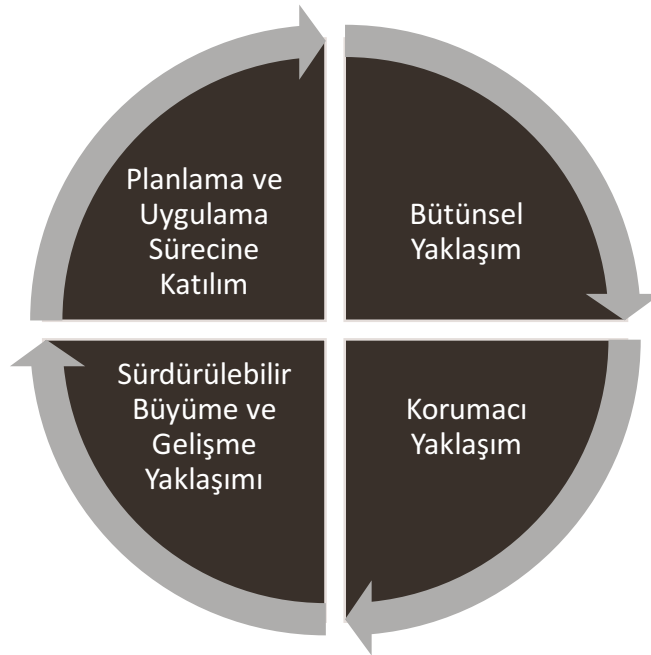
Çalışmamız kapsamında veya farklı konularda ilçe bazında yapılacak planlamalarda ve uygulamalarda aşağıdaki şekilde özetlenen genel ilkelerin dikkate alınması önerilmektedir. Bunlar bütünsel değerlendirme, korumacı yaklaşım, sürdürülebilir gelişim yaklaşımı, planlama ve uygulama sürecine katılım olarak ulusal ve bölgesel strateji planlarında yer almaktadır.

Bütünsel Yaklaşım-Doğal kaynaklar ve çevre, insan kaynağı, içinde bulunulan koşullar değerlendirmeye alınarak planlama ve uygulamalarda bütünü göz önünde bulundurarak çalışmalar yapılmalıdır.

Korumacı Yaklaşım-Doğal çevre kaynakların gelecek için önemi göz önünde bulundurularak korunması için gerekli önlemler ve tedbirler bir an önce alınmalıdır.

Sürdürülebilir Gelişim Yaklaşımı-Ekonomik gelişme, doğal kaynaklara ilişkin politikaların sürdürülebilir olması dikkate alınmalıdır.

Planlama ve Uygulama Sürecine Katılım-Kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşlarının karar aşamasında görüşleri ve önerileri alınmalıdır. Uygulama aşamasında süreç hakkında bilgilendirilmeli ve takip etmeleri sağlanmalıdır.

Şekil 1: Uygulama Süreci Genel İlkeler

3. GÖNEN İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER ve İLÇENİN MEVCUT DURUMU

Gönen, Balıkesir ilinin 20 ilçesinden biridir. Balıkesir ilimiz Anadolu Yarımadasının kuzey batısında Marmara ve Ege Bölgelerinde yer almaktadır. Yüzölçümünün büyük ve önemli bölümü Marmara Bölgesindedir. Balıkesir iline bağlı ilçe sayısı 20'dir. Bunlar Merkez İlçeler

olan Karesi ve Altieylül ile Ayvalık, Balya, Bandırma, Bigadiç, Burhaniye, Dursunbey, Edremit, Erdek, Gömeç, Gönen, Havran, İvrindi, Kepsut, Marmara, Manyas, Savaştepe, Sındırgı ve Susurluk'tur. 2013 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) raporlarına göre Balıkesir İli nüfusu 1.162.761 kişidir. En yoğun nüfusa sahip ilçeler Altieylül ve Karesi ilçeleridir. Karesi ve Altieylül ilçelerini sırası ile Bandırma ve Edremit takip etmektedir. (Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, 2019). Gönen ilçesi, Balıkesir'e bağlı merkez ilçeler dışında kalan ilçelerinden Bandırma ve Edremit'ten sonra üçüncü en fazla nüfusa sahip ilçesidir. Merkez ilçeler dahil edildiğinde 5. en fazla nüfusa sahip ilçesidir. Dursunbey ve Sındırgı ilçelerinden sonra Balıkesir'in en büyük alana sahip üçüncü ilçesidir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında Gönen için yer alan bölümde sektörel, çevresel ve mekansal kararlar bölümlerinde aşağıdaki politika, saptama ve öneriler yer almaktadır. (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, 2015, s. 84)

GÖNEN SEKTÖREL KARARLAR

Balıkesir Gönen İlçesi sektörel yapılanma içerisinde 2040 yılı plan projeksiyonu dâhilinde sektörel faaliyetlerinde ilk sırada hizmetler yer almakta olup bu sektörü sırası ile tarım ve sanayi sektörü izlemektedir. Yerleşim ilçe statüsü itibariyle eğitim ve sağlık gibi kamu hizmetlerinde kırsal ihtiyacın karşılanmasına yönelik gereksinimlerde dikkate alınmalıdır. Hizmetler sektörü alt sektör faaliyetleri dikkate alındığında İlçe için turizm geliştirilebilir niteliktedir. Bu kapsamda Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yerleşimin güneybatısında Gönen Ekşidere Termal Turizm Merkezi yer almaktadır. Tarım ürünlerine dayalı olarak niteliğin korunması/geliştirilmesi yönünde yaklaşımlar desteklenecektir.

GÖNEN ÇEVRESEL KARARLAR

Yerleşim için kültürel ve çevresel değerlerin korunması kapsamında tarım alanları, orman alanları ve ağaçlık alanların nitelikleri doğrultusunda korunması /geliştirilmesi gerekmektedir. Yerleşim merkezinin güneybatısı haricinde yerleşimin hemen hemen tamamı sulama alanı dâhilinde yer almakta olup bu alan içerisindeki faaliyetler tarımsal üretim yönünde geliştirilmeli ve bu kapsamda toprak ve su kirliliği oluşmamasına dayalı Alt Ölçekli Plan Uygulamalarında plan kararları üretilmelidir.

GÖNEN MEKÂNSAL KARARLAR

Gönen yerleşimi için 2040 yılı Plan Projeksiyon döneminde mekansal kullanımlar açısından; Yürürlükteki İmar Planları ile öngörülmüş mekansal kullanımlar dışında, yerleşim

kuzey batısında gelişme alanı önerilmiştir. Bu kapsamda yerleşim için gelişme yönü olarak yerleşimin doğusunda ve güneyinde gelişme alanı şeklinde planlanmıştır. Bu kapsamda yerleşim için gelişme yönü olarak kuzeybatı, doğu ve güneybatı yönleri belirlenmiş olup yerleşimin kuzeydoğu yönü Sanayi ve Depolama Alanı kullanımlarının yanı sıra, Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanlarının yapılmasının öngörüldüğü Kentsel Servis Alanı olarak belirlenmiştir.

Gönen ilçesi bütününde çevre düzeni planı hedef yılı olan 2040 yılı için plan kabul nüfusu 116.435 olarak verilmiştir.

Tablo 2: Balıkesir Gönen İlçesi Nüfus Kabülleri (2040)

İLÇE	NÜFUS 2040
GÖNEN	116.435

3.1. GÖNEN TARİHÇESİ VE COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

Gönen, Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara Bölgesi'nde, Balıkesir iline bağlı bir ilçedir. Bu bölümde Gönen ilçesinin tarihi ve coğrafi özellikleri incelenecektir.

3.1.1. Gönen Tarihçesi

M.Ö. 14. yüzyılda bir köy olarak kurulduğu tahmin edilen ilçede, Osmanlı dönemine kadar Truvalılar, İyonlar, Lidyalılar, Persler, Helenler, Bergama krallıkları ile Roma ve Bizans devletlerine ait halkların yaşamlarını sürdürdükleri tahmin edilmektedir. Uzun süre Bizans yönetiminde kalan bölge 13. yüzyılda Anadolu Selçukluların eline geçmiştir. Daha sonra, bu devletin dağılması ile bölge Karesi Beyliği yönetimine dahil edilmiştir. 1334 yılında Osmanlı idaresine giren bu bölge, zamanla Bolu yöresinden gelen Akçaali, Rüstem ve Malkoç beylerine ait aşiretlerin yerleşimiyle, eski Arteme şehrinin kalıntıları üzerinde, 14. yüzyıl başlarında oluşmaya başlamıştır. 1859 yılında Kırım ve Kafkasya'dan, 1877-1878 yıllarında Rumeli ve Balkanlar ile Kafkaslardan gelen göçmenlerle Gönen ilçesinin nüfus artmış ve yeni mahalleler kurulmuştur. İlçeye göçle gelenlerin bir kısmı ilçe merkezine yerleşirken büyük bir bölümü de çevre köylere yerleşmiştir. Gönen, 1382 yılına kadar Erdek kazasına bağlı iken, 1398 yılında müstakil kaza haline gelmiştir. 1881 yılında ilçe olan Gönen'de 1885 yılında belediye teşkilatı kurulmuştur. Gönen 1920'de Yunan işgaline uğramış, 6 Eylül 1922'de düşman işgalinden kurtarılmıştır (Akkuş, 2010).

3.1.2. Gönen İlçesi Coğrafi Özellikleri

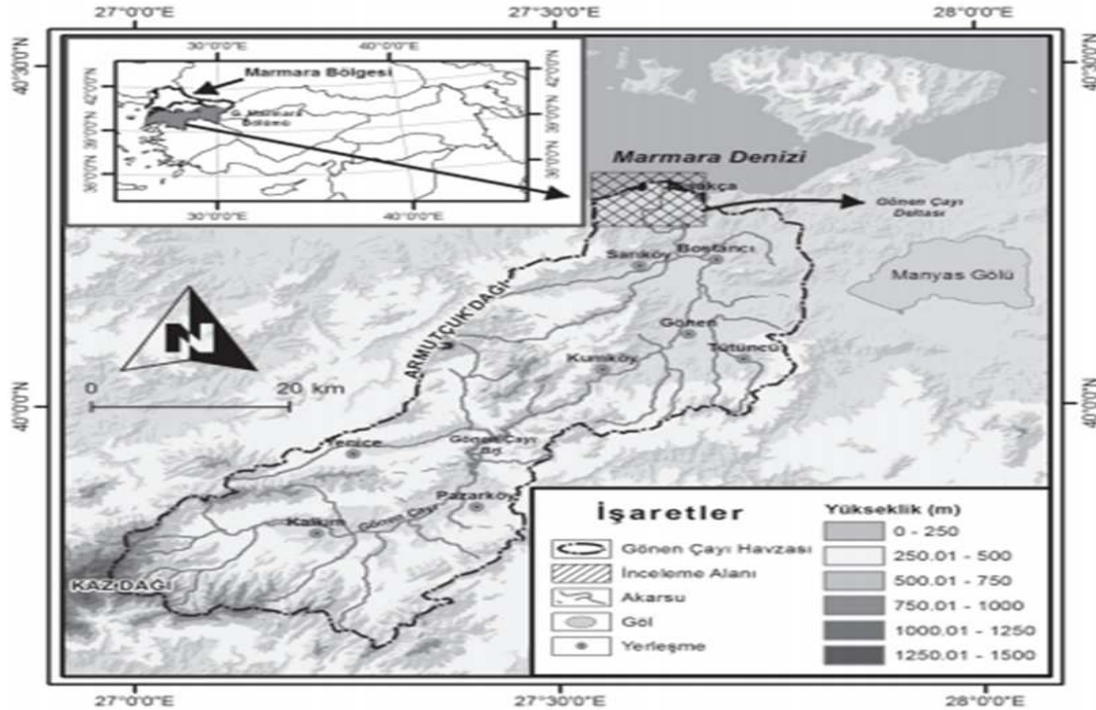
Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara Bölgesinde yer alan Balıkesir iline bağlı bir ilçedir. Balıkesir'e 145 kilometre uzaklıktadır. Şehrin doğusu Manyas ilçesi, kuzeydoğusu Bandırma ilçesi, batısı Biga ve Yenice ilçeleri, kuzeyi Marmara Denizi ve Erdek Körfezi, güneyi Balya ilçesi ile çevrilidir. 40° 6' 12'' kuzey enlemi, 27° 39' 21'' doğu boylamı üzerinde yer alan ilçe toplam 1152 km²'lik alana sahiptir. Aşağıda Gönen'in coğrafi konumunu gösteren harita yer almaktadır. Gönen ovası Balıkesir bölgesinin önemli ovalarından birisidir. Kaz dağlarının kuzey eteklerinden doğan Gönen Çayı, Kalkım ve Pazarköy çevresindeki küçük derelerin katılımıyla Gönen ovasına ulaşır. Daha sonra Ayvalıdere boğazından geçerek Tahirova ve Misakça'nın batısından Marmara Denizi'ne dökülür. Gönen Çayı, Gönen Havzası'nın ana akarsuyudur. Bölgede Gönen Çayı ile birlikte Çakıroba Çayı, Keçidere, Değirmendere, Ekşidere, Handeresi, Obaköy Deresi, Keçeler Deresi ve Keten Deresi Gönen Çayı'nın yan kollarını oluşturmaktadır. Gönen Çayı ilçenin içinden geçerek Marmara Denizi'ne dökülür ve denize döküldüğü alanda Gönen Çayı Deltası bulunmaktadır. Gönen Çayı, Güney Marmara Bölümü'nün Susurluk Çay'ından sonra ikinci büyük akarsuyudur. Gönen Çayı'nın Marmara Denizi ile kavuştuğu bölümde klasik bir sulak alan ve delta ekosistemi özelliği gösteren Gönen Çayı Deltası bulunur. Delta bünyesinde lagünler, tuzcul bataklıklar, sucul çayırlar, sazlıklar, kumullar, makilikler, çeltik ve kuru tarım alanlarını barındırmaktadır.

Şekil 2: Gönen Coğrafi Konumu

Gönen Çayı Deltası, Marmara Denizi'nin güneyinde, Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara Bölümü sınırları içerisinde yer almaktadır. Türkiye'nin kuzeybatı köşesinde bulunan

bu saha, $54^{\circ} 41' 00'' - 56^{\circ} 07' 08''$ doğu meridyenleri ve $44^{\circ} 56' 49'' - 44^{\circ} 66' 44''$ kuzey paralelleri arasında konumlanmaktadır. Aşağıda yer alan Şekil 2’de Gönen Çayı havzası ve bu havzanın özelliklerini gösteren harita yer almaktadır.

Şekil 3:Gönen Çayı Deltası

Sahip olduğu yapısal özellikler ve doğal karakteri ile akarsular tarafından taşınan kum, kil, çakıl gibi parçaların suyun akış hızının azalması sonucu elverişli yerlere birikmesiyle oluşan güney Marmara kıyılarının tipik bir alüvyon deltasına sahiptir. Delta alanındaki alüvyon toprakların kireçli ve orta derecede suya doygun olduğu saptanmıştır. Deltanın kıyı kesimine doğru toprak yapısının asitli bir karakter kazandığı saptanmıştır. Fosfor oranının aynı değeri gösterdiği deltada, potasyum oranının değiştiği belirlenmiştir. Süreçleri bakımından dalga egemen, litolojik yani hakim olan toprak yapısı bakımından kumlu ve geometrisi bakımından yay şekilli delta karakterine sahip olduğu Özşahin tarafından 2008 yılında yapılan yüksek lisans tez çalışmasında yer almaktadır. Gönen Çayı Deltası bu özellikleriyle aynı çalışmada Mısır'daki Nil Nehri Deltası'na benzetilmektedir. (Özşahin, 2009). Drenaj alanı 2174 km² ve ana kol uzunluğu 134 km olan Gönen Çayı tarafından oluşturulan delta, 33.4 km² bir alan kaplamaktadır. Deltanın kıyı uzunluğu 13 km'dir. (Özşahin, Gönen Çayı Deltası'nın Toprak Özelliklerinin Coğrafi Açısından Değerlendirilmesi, 2013). Gönen Çayı Deltası 10.06.2016 tarihinde Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olarak tescil edilmiştir. (Türkiye Sulak Alanları, 2016). Türkiye'de 14 Ramsar Alanı (Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan) , 48 Ulusal Öneme

Haiz Sulak Alan, 9 Mahalli Öne Haiz Sulak Alan bulunmaktadır. Türkiye’de 48 adet bulunan Ulusal Öne Sahip Sulak Alanlarımızdan birinin Gönen İlçemizde bulunması önemlidir. İlçe halkının bu konuda farkındalığının artması, sulak alana sahip çıkılması ve korunması bakımından önemlidir. Alanın korunmasından sorumlu kurum Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatı olan Orman ve Su İşleri 2. Bölge Müdürlüğü ve Balıkesir Şube Müdürlüğü’dür. Balıkesir Valiliği başkanlığında sulak alanla ilgili diğer kurumların temsilcilerinin de katılımından oluşan Mahalli Sulak Alan Komisyonu vasıtasıyla alanın korunması ve akılcı kullanımı sağlanmaktadır. Gönen Çayı Deltası sulak alanı 9770 ha’ dır. Bu toplam alanın %13,2’sini hazine, %32,2’sini orman ve %54,4’ünü şahıs arazileri oluşturmaktadır. (Türkiye Sulak Alanları, 2016) Türkiye Sulak Alanlarına ilişkin yapılan çalışmanın Gönen Çayı Deltası için saptamaları aşağıdaki gibidir. Uzmanlık gerektiren bir çalışma olduğu için Gönen Çayı Deltasına ilişkin çalışmada yer alan konular, saptamalar ve görüşler izleyen bölümde olduğu gibi aktarılmaktadır. (Türkiye Sulak Alanları, 2016)

Gönen Çayı Deltası nemli, yarı nemli kışları ılıman ve yazları sıcak iklim tiplmesine girmektedir. Alan yaz aylarında 23,0 °C ortalama sıcaklığa sahip iken kış aylarında ise ortalama sıcaklık 6,0 °C’dır. Alan için kurak dönem Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarını kapsayan 6 aylık dönem, yağışlı dönem ise Ekim, Kasım, Aralık, Ocak, Şubat ve Mart aylarını içeren 6 aylık dönem olarak değerlendirilebilir. Gönen Çayı Deltası su kalitesi, 2012 yılında yapılan analiz sonuçlarına göre; Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kıta İçi Yerüstü Su Kaynaklarının Sınıflarına Göre Kalite Kriterleri açısından 4. Sınıf ve hipertrofik sular kapsamında değerlendirilebilmektedir. Kalite bakımından iyileştirme sağlanabilmesi için, Gönen Çayı üzerindeki kirlenici kaynaklarının ivedilikle yok edilmesi ve Çayın doğal yöntemler kullanılarak ıslah edilmesi gerekmektedir.

Fauna; belli bir bölgede yaşayan hayvanların tümünü tanımlamaktadır. Gönen bölgesinde ve Gönen Çayı Deltası’nda önceki yıllarda yapılan araştırmalar neticesinde yaygın olarak görülen bentik türler (dipte yaşayan ve kirlilikten etkilenen) Chironomidae (bir tür sinek), Tubificidae (bir tür solucan), Naididae (çamur solucanı), Gammaridae (Nehir Tırnağı denilen eklem bacaklı) gibi familyalarda dağılım göstermektedir. Deltadaki sular genel olarak besleyicilik açısından değerlendirildiğinde; verimli suları oluşturduğu söylenebilir. Ancak kirlilik baskısı çok yüksek olup bu durum Marmara’dan deltaya giren balık türlerini kötü etkilenmektedir. 2012 yılında Gönen Çayı Deltası Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi kapsamında yapılan arazi çalışmaları ışığında yapılan değerlendirmeler neticesinde; balık türleri açısından tatlı su ağızlarına Marmara’dan girip çıkan türlerle birlikte 8 familyaya ait 14

tür balık tespit edilmiş olduğu bildirilmektedir. Tespit edilen türlerden ikisi egzotik tür olup deltaya sonradan dahil olmuştur. Söz konusu olan iki tür de deltada baskın hale gelmişlerdir. Bu türler *Gambusia affinis* (sivrisinek balığı) ve *Carassius carassius* (havuz balığı)'tur. Her iki balık türü de yerli balıklarımız için risk oluşturmaktadır. Bu balıkların deltaya girişinin balıklandırma çalışmalarıyla olduğu tahmin edilmektedir. (Türkiye Sulak Alanları, 2016)

Gönen Çayı'nın aşağı kesimi olan deltada yapılan araştırmalarda sınırlı sayıda balık türü tespit edilmiş olup, bahsi geçen bu balıklar da kirlenme ve düşük oksijen seviyelerine dayanıklı türlerdir. Gönen Çayı Deltası balıkçılarıyla yapılan kişisel görüşmelerde Gönen Çayı'nın kirlenmesi nedeniyle bazı balık türlerinin (Levrek, Dere Pisisi, Yılan balığı, Gördek Balığı) tamamen yok olmak üzere olduğu bildirilmiştir. Gönen Çayı Deltası ve çevresinin, içindeki genel omurgalı fauna yapısı dikkate alındığında, oldukça zengin bir tür topluluğuna sahip olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalar sonucu alan içerisinde 5 familyaya ait 8 iki yaşamlı, 10 familyaya ait 14 sürüngen, 42 familyaya ait 164 kuş, 17 familyaya ait 40 memeli türünün yayılım gösterdiği belirlenmiştir. Alan küçük karabatak, tepeli pelikan ve ördek türleri gibi nesli tehdit altında olan su kuşlarının yoğun popülasyonlarını barındırması nedeniyle Ramsar (Uluslararası Öne Sahip Sulak Alan) Alanı olma kriterini taşıma potansiyeline sahiptir. Sonuç olarak; Gönen Çayı Deltası ve çevresinde toplam olarak (Balıklar hariç) 74 familyaya mensup 226 omurgalı türü belirlenmiş olup, bu sayı tüm Türkiye'deki (Balıklar hariç) omurgalı tür sayısı (yaklaşık 750 tür) ile karşılaştırıldığında, Türkiye'deki omurgalı türlerinin yaklaşık 1/3'ünü Gönen Çayı Deltası ve çevresinde bulmak mümkündür denilebilir. (Türkiye Sulak Alanları, 2016)

Flora, belli bir bölgedeki bitki türlerinin tümüne karşılık gelen, onları kapsayan bitki topluluğu olarak da kullanılan bir terimdir. Balıkesir İli her ne kadar genel olarak Marmara Bölgesi'nin içerisinde yer alsa da ilin genel coğrafik yapısı incelendiğinde; Marmara Bölgesi ile Ege Bölgesi'nin kesişim noktasında kabul edilebilecek bir konumda olduğu ortaya çıkmaktadır. İlin bünyesinde farklı vejetasyon ve topografik özelliklere sahip olan çeşitli bölgeler, Balıkesir ilinin gerek floristik, gerekse faunistik yapısını ciddi ölçüde zenginleştirmektedir.

Gönen Çayı Deltası Sulak Alanı ve yakın çevresinde 200 bitki taksonu tespit edilmiştir. Bunlardan Deliçay (*Stachys cretica* L. subsp. *smyrnaea* Rech. fil.) isimli 1 tür ülkemize endemiktir. Ayrıca Gönen Çayı Deltası'nda Dolma Kengeri (*Onopordum illyricum* L.) isimli bitki taksonu endemik olmamasına rağmen, ülkemizde nadir bulunan bir bitki türüdür. Karasal ve Sucul olmak üzere iki temel ekosistem üzerinde şekillenen alan genelinde; denizel alanlar,

kıyı kumulları, durgun ve akarsu yüzeyleri, lagünler, tuzcul bataklıklar ve tuzcul bozkırlar, sucul çayırlar, sazlıklar, makilikler, tarım alanları ve ruderal alanlar yayılış göstermektedir.

Başlıca Tehditler: Sulak alanı tehdit eden faktörlerin başında su rejimine müdahale (Taşkın önleme, tahliye ve/veya sulama amacıyla açılmış kanallar, su kaynaklarının plansız ve bilinçsiz kullanımı, içme ve kullanım (tarım, evsel, endüstriyel) amaçlı yoğun olarak su çekilmesi, planlı bir sulama sisteminin oluşturulmaması, geleneksel ve adi sulama yöntemlerinin kullanılmaya devam edilmesi) ve bu nedenle sulak alan boyutlarının hızla azalması, tarım (Sulak alanın (ıslak çayırlıkların) tarımsal amaçlı işgale uğraması, bilinçsiz kullanım sonucu tarımsal kökenli zirai ilaç ve gübre v.b. kirletici faktörler), hayvancılık (Otlatma sırasında ve özellikle hayvancılık tesislerinden kaynaklanan sıvı atıklar ve gübrelerin sulak alana ve/veya sulak alanı besleyen su kaynaklarına ulaşması), üst havzadan bulunan Gönen Organize Sanayi, diğer sanayi tesisleri ve yerleşim yerlerinin atık su arıtma tesislerinin yetersiz olması ve/veya tam kapasite ile kullanılmamasından kaynaklı atık sular, Belediyelerin katı atık tesislerinin bulunmaması ve/veya aktif çalışmaması, köylerin fosseptik ve katı atık sistemlerinin yetersiz olması, yoğun kirlilik ve ötrofikasyon-göl ve sazlık alanlarda insan faaliyetleri-ziyaretçi baskısı-kumul alanlarda araç ve günübürlük turizm- sonucu üreme ve barınma ortamlarının ortadan kalkması sonucu flora fauna türlerinin azalması/yok olması, kaçak ve bilinçsiz avcılık gelmektedir. (Türkiye Sulak Alanları, 2016).”

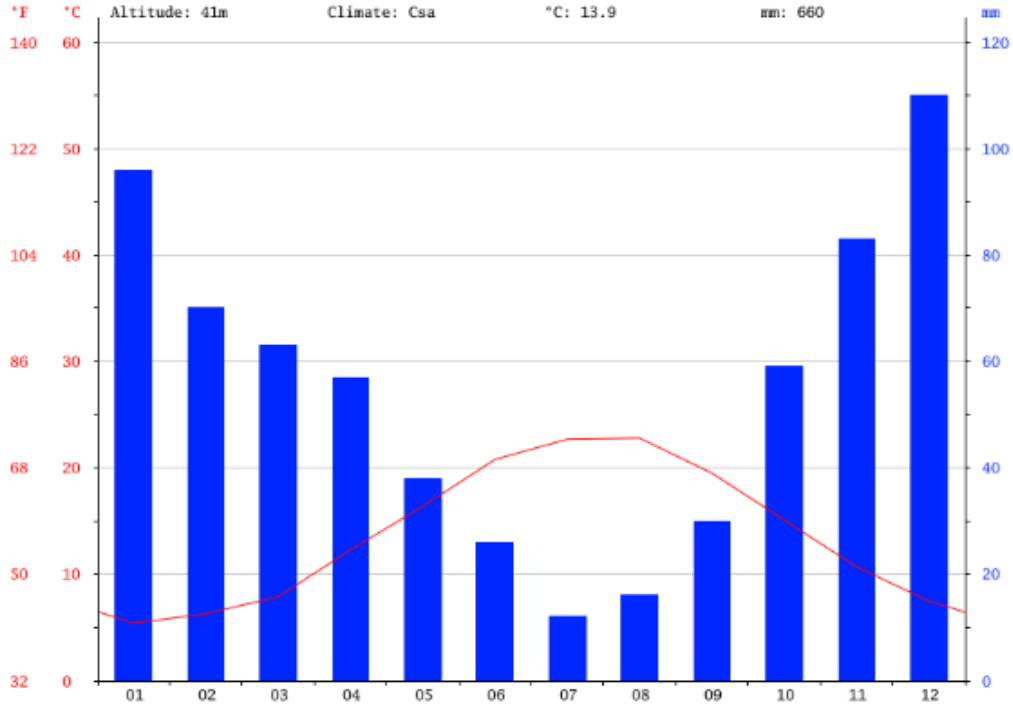

Kaynak: Alpslan Yalçinkaya

Resim 1: Suçıktı Şelalesi

3.1.3. Gönen İklim ve Bitki Örtüsü

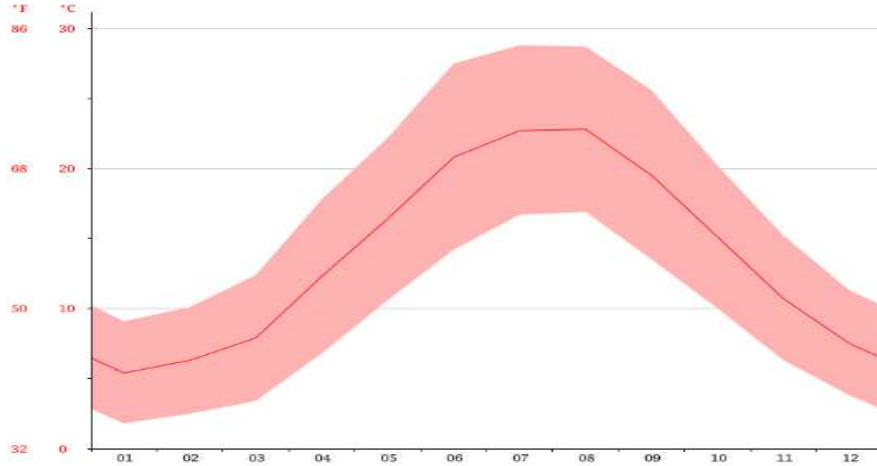
Gönen bölgesi sıcak ve ılıman bir iklime sahiptir. Kış aylarında yaz aylarından çok daha fazla yağış düşmekle beraber kışları ılıman olarak sınıflandırılmaktadır. Gönen ilinin yıllık ortalama sıcaklığı 13.90C'dır. Yıllık ortalama yağış miktarı ise 660 mm'dir. (Climate-Data.org, 2019)

Kaynak: Climate-Data.org, 2019

Şekil 4:Gönen İklim Grafiği

YukarıdakiŞekil 4'te mavi çubuk bar şeklinde gösterge ve sağ ekseninde mavi ile yazılan tutarlar yağış miktarını göstermektedir. Gönen'de 12 mm yağışla Temmuz ayı yılın en kurak ayıdır. Ortalama 110 mm yağış miktarıyla en fazla yağış ise Aralık ayında görülmektedir. Aynı tabloda kırmızı ince çizgi ve sol ekseninde yer alan rakamlar ise Gönen'de sıcaklık düzeyini Fahrenheit ve Celcius (Santigrat, °C) olarak göstermektedir. Pek çok Avrupa ülkesi ve Türkiye'de kullandığımız ölçek Celcius ölçeğidir. Buna göre Gönen'de en yüksek sıcaklık ortalaması 22.8°C ile Ağustos ayında görülmektedir. En düşük ortalama sıcaklık ise 5.4°C ile Ocak ayında görülmektedir. Yukarıdaki tabloda yer alan ortalama sıcaklıkların en yüksek ve en düşük değerlerine göre dağılımlarını ise aşağıdaki sıcaklık grafiğinde izleyebiliriz. En soğuk ay olan Ocak ayının ortalama sıcaklığı 5.4 °C iken, ocak ayında görülen en yüksek sıcaklık 9.10°C, en düşük ise 1.8 °C olarak gerçekleşmiştir. Ortalama sıcaklığın 22.8°C ile en yüksek olduğu Ağustos ayında ise en yüksek sıcaklık 28.70°C, en düşük sıcaklık ise 16.90°C olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: Climate-Data.org, 2019

Şekil 5: Gönen Sıcaklık Grafiği

Aylara göre sıcaklıkların aldığı en düşük değerler, en yüksek değerler ve ortalama değerler aşağıdaki tabloda sayısal değerler olarak yer almaktadır.

Tablo 3: Gönen İklim Tablosu

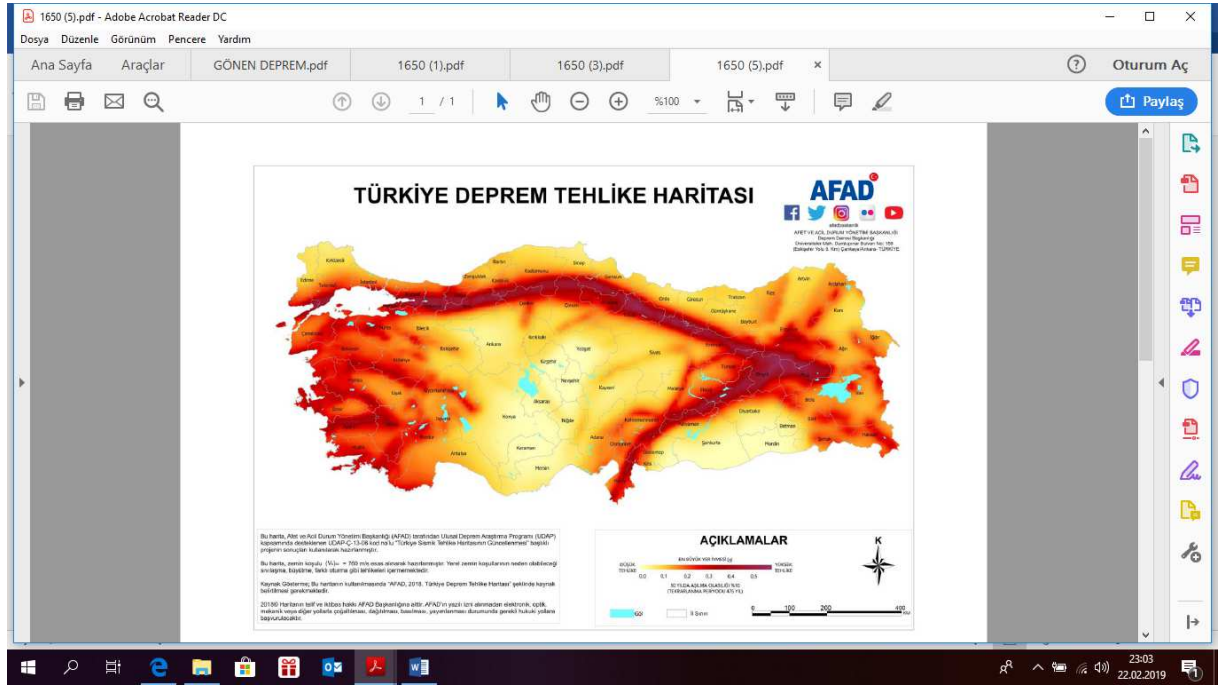
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Ortalama Sıcaklık	5.4	6.3	7.9	12.3	16.4	20.8	22.7	22.8	19.5	15.1	10.7	7.5
En Düşük Sıcaklık	1.8	2.5	3.4	6.8	10.6	14.2	16.7	16.9	13.5	10	6.3	3.8
En Yüksek Sıcaklık	9.1	10.1	12.4	17.8	22.2	27.5	28.8	28.7	25.6	20.2	15.2	11.3
Yağmur (mm)	96	70	63	57	38	26	12	16	30	59	83	110

Kaynak: Climate-Data.org, 2019

İlçede yağışlı günlerin yıllık ortalama sayısı 110 gündür ve Balıkesir ili ve ilçelerinde en fazla yağışlı güne sahip olan ilçedir. Balıkesir bölgesi ve bu bölgede yer alan ilçelerde kar yağışlı günlerin sayısı azdır ve karın erimeden yerde kalış süresi de çoğunlukla kısadır. Meteoroloji istasyonlarının verilerine göre karla kaplı günlerin sayısı Bandırma ve Gönen’de 4 - 8 gün arasındadır. (Climate-Data.org, 2019)

3.1.4. Depreme Yatkınlığı

Bulunduğu bölge nedeniyle doğal afetler ve depremlerle sıklıkla karşı karşıya kalmakta olan ülkemiz depremlerde insan kaybı açısından dünyada üçüncü, etkilenen insan sayısı açısından sekizinci sıradadır ve ortalama olarak her yıl büyüklüğü 5 ile 6 arasında değişen en az bir deprem yaşanmaktadır. (AFAD, 2019).

Kaynak: AFAD Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Şekil 6: Türkiye Deprem Tehlike Haritası

Gönen İlçesi ve çevresi 18 Nisan 1996 tarih ve 96 / 8109 sayılı ile yürürlüğe giren T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Türkiye Deprem Bölgeleri haritasına göre birinci derece deprem bölgesinde bulunmaktadır. AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi) Deprem Dairesi Başkanlığı tarafından güncellenen Türkiye Deprem Bölgeleri haritası 18 Mart 2018 tarih ve 30364 sayılı karar ile Resmi Gazete’de yayımlanarak, yeni harita 01 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gönen ilçesi ve yakın çevresindeki faylanmalar; yurdumuzu doğudan batıya baştanbaşa geçen Kuzey Anadolu Fay (KAF) hattının batıda en son uzantıları olan Biga Yarımadasındaki kuzeydoğu-güneybatı yönlü kollarıdır. Toplam boyu 1000 km. ve toplam atım miktarı 25 km. ile 85 km. arasında değişen Kuzey Anadolu Fayı (KAF), Karlıova’da Doğu Anadolu Fayı ile kesişim yerinde başladıktan sonra orta kısmı dış bükey bir yayla Mudurnu Vadisinin veya Dokurcun vadisinin batı ucuna kadar devam eder. Bu vadiden sonra KAF, Marmara Bölgesinde, doğu ve orta bölümündeki belirgin morfolojili tek ana fay çizgisini yitirip, dağılmış olarak bulunur. (Elcuman, Kara, & Haktanır, 2007, sf. 95)

“Deprem riski”, bir yapının karşı koyamayacağı şiddette bir depremin yapının ekonomik ömrü boyunca en az bir kez meydana gelme olasılığıdır ve kısaca binanın depremden dolayı yıkılma olasılığıdır. Çeşitli amaçlarla kullanılan konut, okul, hastane, baraj gibi yapıların ekonomik ömürleri, ulusal ve uluslararası ölçüt ve yönetmeliklere göre belirlenir. Bu süreç 25 ila 100 yıl arasında, binanın türüne, amacına ve önemine bağlı bir zaman uzunluğudur. Konut

ve okul gibi betonarme binalar için ülkemizde kabul edilen ekonomik ömür 50 senedir. (Elcuman, Kara, & Haktanır, 2007, sf. 94). Depremlere ilişkin net öngörülerde bulunulamayacağı göz önünde bulundurularak, bu doğa olayı için “pasif tedbir alma” yaklaşımı gerçekçi bir yaklaşımdır. Gönen’in deprem açısından riskli bölgede olduğu değerlendirilerek, var olan yapıların, depreme dayanıklılığının ekonomik ömür, zemin ve bina kalitesi açısından acilen değerlendirilmesi ve yapı stok durumunun ortaya çıkartılması gerekmektedir. Depreme dayanıklı bina olmanın ana ilkesinin şiddetli depremlerde can kaybını önlemek amacıyla binaların kısmen veya tamamen göçmesinin önlenmesidir. AFAD (Afet ve Acil Durum) Yönetim Başkanlığı tarafından, yeni bir yönetim modeli uygulamaya konulmuş olup Kriz Yönetimi Modelinden Risk Yönetimi Modeline geçilerek meydana gelebilecek zararları önleyici veya en aza indirmek için gerekli önlemlerin alınması için çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda Gönen’de yapı stok durumunun çıkarılmasından sonra önem derecesine göre yapılacak planlama ile yapıların iyileştirilmesine yönelik çalışmalara başlanmalıdır.

Bina stoklarının iyileştirilmesi yanı sıra depremlerin ve doğal afetlerin kaçınılmaz olduğu göz önünde bulundurularak deprem sırasında nasıl davranılacağı konusunda insanların bilinçlendirilmesi için hazırlık yapılmalıdır. Yapılacak hazırlıklara yerel yönetim, merkezi idareler ve STK (sivil toplum kuruluşları) aktif olarak katılmalıdır. Okullarda, kamu kuruluşlarında afet bilincinin arttırılması için tatbikatlar yapılmalı ve kurslar açılmalıdır. Afet eğitimi, afet konusunda profesyonel veya yönetici seviyesinde çalışanlar için “Afet Yönetimi Eğitimi”; halk için ise Afet Bilinci Eğitimi olarak farklı düzeylerde yapılmalıdır (Kadioğlu, 2005). Belediye tarafından hazırlanacak depreme ilişkin basit eğitim dokümanları ilçede paylaşılarak, bilgilendirme çalışmalarına hız verilmeli, toplanma alanları belirlenmeli ve dönemsel olarak tatbikatlar yapılmalıdır. İlçede 14- 15- 16 Eylül 2018 tarihlerinde, AFAD Balıkesir (Afet ve Acil Durum Müdürlüğü), AKDF (Arama ve Kurtarma Dernekleri Federasyonu), GÖNDAK (Gönen Doğal Afetler Arama Kurtarma ve İlk Yardım Derneği) işbirliği ile uluslararası katılımlı bir tatbikat gerçekleştirilmiş olması bu konuda atılmış önemli bir adım olup, benzer tatbikatların ve ilçede yaşayanların bilinçlendirilmesine ilişkin çalışmaların süreklilik arz etmesi sağlanmalıdır.

3.1.5. Hava Kirliliği

Çevre sorunları günümüzde giderek artmakta ve çeşitlenmektedir. Bu sorunların en önemlilerinden biri hava kalitesidir. Hava kalitesinin kötü olması insan sağlığını önemli ölçüde tehdit etmektedir. Yaşamın temel kaynağı olan hava hepimiz için vazgeçilmezdir. Tüm canlılar için vazgeçilmez olan ve sağlığımızı doğrudan etkileyen havanın kalitesini bilmek, takip etmek,

havanın kalitesini bozan koşulların ortadan kaldırılmasına ilişkin çalışmalar yapmak yerel yönetimlerle birlikte bölgede yaşayan bireylerin hakkı ve sorumluluğudur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hava kirliliğine ilişkin izleme istasyonları kurulmakta ve hava kirliliği ölçümleri yapılmakta ve sonuçları paylaşılmaktadır. Hava kirliliği ısınma, sanayi ve ulaşım gibi çeşitli nedenlerden kaynaklanabilmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre hava kirliliği çevresel sağlık risklerinden en büyüğünü oluşturmaktadır. Hava kirliliğinin sağlık üzerinde etkileri birçok bilimsel çalışmayla ortaya konulmuştur. Hava kirliliğinin başta solunum yolu hastalıkları olmak üzere sağlığı olumsuz etkilediği kabul edilmektedir. Hava kirliliğinin inme, kalp hastalıkları, akciğer kanseri, kronik ve akut solunum rahatsızlarına neden olduğu kabul edilmektedir. Hava kirliliği, su kirliliği ve toprak kirliliği ile birlikte gıda kirliliğine yol açmaktadır.

Hava kirliliğine ilişkin yapılacak çalışmaların ilk adımı hava kalitesinin ölçülmesi olmalıdır. Daha sonra bunların nedenleri analiz edilerek çözüm yöntemleri geliştirilmeli ve önlemler alınmalıdır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Türkiye genelinde yaklaşık 110 istasyonda hava kirliliği ölçümü yapılmaktadır. Bakanlığa bağlı istasyonlar dışındaki istasyonlardan alınan verilerle ölçüm yapılan toplam istasyon sayısı yaklaşık 199'a ulaşmaktadır (TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, 2017). Hava kirliliğine ilişkin yasal düzenleme "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği" dir. Bu yönetmelik ile limit değerleri, uyarı eşikleri belirlenmiştir. Avrupa Birliği'nin belirlediği limit değerlerle, ülkemiz yönetmeliği limit değerleri karşılaştırması aşağıdaki tabloda verilmiştir.

PM10 ve PM2,5 partikül maddelerin mikron cinsinden büyüklüklerini ifade etmektedir. 10 mikron partiküller üst solunum yollarında takılı kalırken, 2-3 mikron düzeyindeki partiküller karaciğere kadar inerek ve kanser başta olmak üzere birçok hastalığı tetiklemektedir.

Ülkemiz yönetmeliğinde PM10 ve SO2 sınır değerleri 2019 yılına kadar aşamalı olarak azaltılarak 2008/50/EC sayılı Avrupa Birliği yönetmeliği ile eşitlenecektir. Ülkemiz yönetmeliğine göre kirletici parametrelerinden SO2, NO2, NOX, PM10 yanında kurşun, karbonmonoksit, benzen, arsenik, kadmiyum, nikel, Benzo(a)piren ve ozon konsantrasyonları için limit değer belirlenmiştir. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde dikkat çeken nokta ise sağlığa çok büyük zararları olduğu bilinen PM2,5 parametresine yönetmeliğin Madde 10, 9. Fıkra da atıfta bulunulmasına rağmen sınır değerlerin belirlendiği eklerde bir limit değer ortaya konmamasıdır. (TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, 2017).

Tablo 4:Hava Kirliliğinde Türkiye ve Avrupa Birliği Sınır Değerlerinin Karşılaştırılması

	Sınır Değerler				Yıllık Aşma Sayısı (toplam gün)	
	AB	Türkiye (2017 yılı)	Türkiye (2018 yılı)	Türkiye (2019 yılı)	AB	Türkiye
SO₂ (Kükürt dioksit) (24 saatlik Ort.)	125 µg/m ³	175 µg/m ³	150 µg/m ³	125 µg/m ³	3 kez/yıl	3 kez/yıl
PM₁₀ (Partikül Madde) (24 saatlik Ort.)	50 µg/m ³	70 µg/m ³	60 µg/m ³	50 µg/m ³	35 kez/yıl	35 kez/yıl
**PM_{2,5} (Partikül Madde) (Yıllık Ort.)	25 µg/m ³ (Yıllık Ort.)	-				
CO (Karbonmonoksit) (8 saatlik ort.)	10.000 µg/m ³	10.000 µg/m ³	10.000 µg/m ³	10.000 µg/m ³	--	
NO₂ (Saatlik ort.)	200 µg/m ³	270 µg/m ³	260 µg/m ³	250 µg/m ³	18 kez/yıl	18 kez/yıl

Kaynak: (TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, 2017)

Gönen’de kışın özellikle alçak bölgeler olan çarşı, yetmiş evler civarında nefes almakta zorlandığı zamanlar olabilmektedir. Gönen’deki hava kirliliğinin kaynağının bilinmesi için ölçüm yapılması gereklidir. Hava kirliliğinin kış aylarında evlerde ısınma amaçlı kullanılan düşük kaliteli kömürden, kullanılan tarım ilaçlarının havaya karışmasından, ya da tarım ilaçlarının su ve toprağa karışarak daha sonra buharlaşma ile havaya karışmasından kaynaklanıyor olabileceği tahmin edilebilmekle birlikte ölçüm olmadan net bir yargıya varmak, hava kirliliğinin türü ve yoğunluğu hakkında net bir şey söylemek mümkün olmamaktadır. Ancak Balıkesir ilinde ve bağlı ilçelerde yapılan ölçüm sonuçlarına göre karşılaştırma yapmamız mümkün olabilir. Ülkemizde PM₁₀ ölçümleri neredeyse tüm illerde yapılmaktadır. Yönetmelikte PM₁₀ limit değeri 50 µg/m³ olarak belirlenmiştir. Bu değer aynı zamanda Dünya Sağlık Örgütü tarafından önerilen değerdir. İnsan sağlığının korunması için yılda sadece 35 gün aşılmasına izin verilen PM₁₀ değeri aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi Balıkesir ve Bandırma’da 50 µg/m³ değerini 120 günden fazla, 70 µg/m³ değerini ise 60 günden fazla aşmıştır. Bu değerler insan sağlığına zarar verecek düzeydedir. Bandırma ve Gönen hava kalitesini değerlendirdiğimizde, Bandırma’da sanayi daha fazla olmasına karşın deniz kıyısında yerleşmiş olması ve sürekli rüzgarlar nedeniyle hava kalitesi daha iyi olarak algılanmaktadır. Gönen için hava kalitesi değerlerinin Bandırma’ya göre daha kötü olduğu algılanmakla birlikte, kesin ölçümler olmadan bu konuda net bir yargıya varılamayacağı çok açıktır. Bu nedenle

öncelikle Gönen ve çevresi için hava kalitesi ölçüm sistemlerinin kurulması için çalışılmalıdır. Gönen'in Bandırma'ya göre diğer dezavantajı göreceli olarak daha çukurda yer almasıdır. Gönen'in denizden yüksekliği 33 metre iken, Bandırma'nın denizden yüksekliği 1 metre ile 764 metre arasında değişmektedir. Gönen ve çevresinde ölçüm yapılacak istasyonda PM10 ve SO2 ölçümlerinin yanında NOx, CO, NO2 ölçümlerine de yer verilmelidir. Ayrıca PM10 ile karşılaştırıldığında sağlığa zararlı etkilerinin daha fazla olduğu bilinen PM2,5 ölçümü de yapılmalıdır.

Tablo 5: PM10 Sınır Değerleri Aşan Gün Sayıları

	DSÖ Sınır Değerini Aşan Gün Sayısı (50 µg/m³) (Yılda 35 defadan fazla aşmamalıdır.)	Hava Kalitesi Değerlendirme Ve Yönetimi Yönetmeliği Sınır Değerini Aşan Gün Sayısı (70 µg/m³) (Yılda 35 defadan fazla aşmamalıdır.)	Ölçüm yapılmayan gün sayısı
Balıkesir	126	62	25
Balıkesir - Bandırma-MTHM	156	73	14
Balıkesir - Erdemir - MTHM	25	13	326

Hava kalitesinin artırılmasına ilişkin alınabilecek önlemler ve öneriler aşağıda özetlenmiştir.

- İlçenin imar planlarının güncellenmesinde yerleşim alanlarının daha yüksek bölgelere kaydırılması konusu değerlendirilmeli ve gerekli kararlar, önlemler alınmalıdır.
- Fabrika ve sanayi kuruluşlarının baca arıtma sistemleri ve diğer arıtma sistemleri hem rutin hem de habersiz kontrollerle denetlenmelidir.
- Evlerde ısınma amaçlı kullanılan kömürlerin kalitesi belediye tarafından kontrol edilmeli ve kötü kalite kömür kullanımına izin verilmemelidir.
- Sosyal yardımlar kapsamında verilen desteklerde kömür desteği yerine doğalgaz ve bina yalıtım desteği verilmelidir.
- Hava kirliliğinden kaynaklı hastaneye başvuru sayıları ve diğer illere yönlendirilen hasta sayıları tutularak bunların analizi yapılmalı ve çıkan sonuçlara göre önlemler ivedilikle alınmalıdır.
- Kurallara uymayanlara caydırıcı olacak şekilde yaptırımlar uygulanmalı ve bu parasal cezalar çevrenin daha sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için harcanmalıdır.

- Denetlemelerin sayısı, denetleme sonuçları, uygulanan cezalar ilçede yaşayanlar ile düzenli olarak paylaşılmalıdır. (Üç aylık dönemlerde olabilir.)
- Sanayi kuruluşlarının baca filtreleri denetimi sıklaştırılmalıdır.
- İşletme ve evlerde niteliksiz yakıt kullanımı engellenmelidir.

Bölgedeki hava kirliliği kaynaklı sorunların giderilmesi için doğalgaz kullanımını evsel ve sanayi kullanımında yaygınlaştırılması gerekmektedir. Trafik kaynaklı hava kirliliğinin engellenmesi için toplu ulaşım ve çevreci ulaşım yöntemlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, 2015, s. 48)

3.1.6. Su Kapasitesi ve Kalitesi

Yeryüzündeki canlılar için su vazgeçilemez ve yaşamsal önemi olan bir kaynaktır. Suyun yeterli olmadığı durumlarda bitkisel üretim önemli ölçüde azalmaktadır. Dünyadaki toplam su miktarı 1,4 milyar km³'tür. Dünyadaki toplam su miktarının %97,5'i tuzlu su olarak okyanus ve denizlerde, %2,5'i ise tatlı su olarak nehir ve göllerde bulunmaktadır. Bu kadar az olan tatlı su kaynaklarının da %90'ının kutuplarda ve yeraltında bulunması sebebiyle insanoğlunun kolaylıkla yararlanabileceği elverişli tatlı su miktarının ne kadar az olduğu anlaşılmaktadır. (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 2014)

Su varlığına göre ülkeler aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır:
 Su Fakirliği: Yılda kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 1.000 m³'ten daha az.
 Su Azlığı: Yılda kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 2.000 m³'ten daha az.
 Su Zenginliği: Yılda kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 8.000-10.000 m³'ten daha fazla.

Türkiye kişi başına düşen yıllık su miktarına göre ülkemiz su azlığı yaşayan bir ülke konumundadır. Kişi başına düşen yıllık kullanılabilir su miktarı 1.519 m³ civarındadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2030 yılı için nüfusumuzun 100 milyon olacağını öngörmüştür. Bu durumda 2030 yılı için kişi başına düşen kullanılabilir su miktarının 1.120 m³/yıl civarında olacağı söylenebilir. Mevcut büyüme hızı, su tüketim alışkanlıklarının değişmesi gibi faktörlerin etkisi ile su kaynakları üzerine olabilecek baskıları tahmin etmek mümkündür. Ayrıca bütün bu tahminler mevcut kaynakların 20 yıl sonrasına hiç tahrip edilmeden aktarılması durumunda söz konusu olabilecektir. Bu sebeple Türkiye'nin gelecek nesillere sağlıklı ve yeterli su bırakabilmesi için kaynakların çok iyi korunup, akılcı kullanılması gerekmektedir. (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 2014) Su, yenilenebilir bir doğal kaynaktır ancak belli alanlarda bu özelliğini kaybetmektedir. Bu durum ülkelerin ve bölgelerin geleceği için çok risklidir ve tarımsal üretimde önemli kayıplara neden olmaktadır. Bu nedenle bölgemizin su

kaynaklarının kullanımının planlanması ve yönetimi konusunda çalışmalar yapılması veya yapılacak çalışmalara önderlik edilmesi gerekmektedir. İlçemizde, tarım ve kaplıca suyuna bağımlı sağlık turizmi kaynaklı büyümenin sağlıklı ve sürdürülebilir olması için bu konu su kaynaklarının korunması, verimli kullanılması önemlidir.

Kaynak: Alpslan Yalçinkaya

Resim 2: Gönen Barajı

Bölgemizdeki su kaynaklarını değerlendirdiğimizde, Balıkesir ili Türkiye akarsu havzalarına göre Susurluk Havzası (3 nolu havza) ve Ege Suları Havzası (4 nolu havza) içinde kalmaktadır. Balıkesir ilinin başlıca akarsuları Susurluk, Gönen, Koca ve Havran Çaylarıdır. Gönen Çayı, Kazdağları'nın kuzey eteklerinden doğmaktadır. Kalkım ve Pazarköy çevresindeki Kazak, Bakırçay ve Akkayası Çayları'nı bünyesine aldıktan sonra büyür ve güneybatı–kuzeydoğu doğrultusunda dar boğazlardan geçerek Gönen Ovası'na oradan da Misakça'nın batısından Erdek Körfezi'ne dökülür. Toplam uzunluğu 110 km, il sınırları içindeki uzunluğu 60 km.dir. (Atabey, 2015) Gönen Çayı üzerinde inşaatına 1979 yılında başlanan ve 1997 yılında inşaatı tamamlanan Gönen barajı bulunmaktadır. Gönen Barajı, Gönen ilçesinin 25 km güneybatısındadır. Gönen Barajı, %4 taşkın, %50 sulama, %30 enerji, %16 içme suyu amaçlıdır. Baraj gövdesi temelden 78 metre yüksekliktedir. Gövde dolgu hacmi 2.500.000 m³ tür. 2 üniteden oluşan santral 5,3 MW/yıl kurulu güce sahip olup, yılda 47,5 milyon kWh enerji üretmektedir.

Gövde hacmi 2,4 hm³, normal su kotunda göl hacmi 164 hm³, normal su kotunda göl alanı 10,4 km², sulama alanı 16,765 ha, 10,6 MW gücündedir

(<http://www2.dsi.gov.tr/bolge/dsi25/isletme.htm>). Balıkesir Gönen ilçesinde bulunan Baraj-Gölet, Sulama Tesisleri ve Taşkın tesislerinin listesi Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 6:Gönen İlçesi Baraj-Gölet, Sulama Tesisleri ve Taşkın tesislerinin listesi

Baraj ve Göletler		
Gönen Barajı	1979	1997
Gönen Körpeağaç Göleti	2014	2016
Sulama Tesisleri		
Gönen Ovası Pompaj Sulaması	2012	
Gönen Körpeağaç Göleti Sulaması	2016	
Gönen Ovası Sulaması	2011	
Taşkın Tesisleri		
Gönen Alaman Deresi Tersip Bendi	2015	
Gönen Keçi Deresi Kocakırma Tersip Bendi	2014	
Gönen Kokarçeşme Tersip Bendi	2014	
Gönen Kelçatal Tersip Bendi	2014	
Gönen Keçi Deresi Karagöl Tersip Bendi	2014	
Gönen Keçi Deresi Dereköy Tersip Bendi	2014	
Gönen Keçi Deresi Çeltik Tersip Bendi	2014	
Gönen kaplıcaları taşkın koruma	1957	
Gönen çayı taşkın koruma	1969	

Kaynak: (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 2014)

Gönen ilçesinin yer aldığı Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan 1/100.000 Çevre Düzeni Planında yapılan saptamalar aşağıda yer almaktadır. Raporun ilgili bölümlerinde yer alan aşağıdaki saptamalar sonrasında yerel yönetimlerin atık su arıtma faaliyetlerine hız vermesi gerektiği ve su havzalarının kentleşme baskısından korunması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca su havzalarının korunması için zirai ilaçlamanın kontrollü ve organik bazlı yapılması gerektiği, bu konuda çiftçilerin bilgilendirilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır.

“Bölgede su kirliliğini önlemeye yönelik yerel yönetimler tarafından yapılan veya proje halinde olan atık su arıtma tesislerinin bölge geneline yayılması ve belediyelerce kurulan atık su birliklerinin faaliyetlerinin hızlanması gerekmektedir. Münferit sanayi tesislerinin atık su yönetim planları oluşturulmalı ve bu atıklar arıtmaya tabi tutulmalıdır. Su havzalarının kentleşme baskısından korunması gerekmektedir. Zirai ilaçlamanın kontrollü ve organik bazlı yapılması için çiftçi bilgilendirme ve uygulama yöntemleri geliştirilmelidir.

Yer altı ve yüzey sularının kirlenmesindeki temel etkenler sanayi atıkları, bilinçsiz ve denetimsiz zirai ilaç kullanımı ve kentleşmedir. Mevcut su kaynaklarının korunması ve kirlenmemesi için önlemlerin alınması çok önemlidir. Bu nedenle su kaynaklarının

kirlenmesine neden olanlara önemli yaptırımlar ve para cezaları uygulanmalıdır. Bu cezaların katı ve sıvı atık yönetimi ve arıtma tesislerinin kurulmasından daha yüksek olması gereklidir. Arıtma tesisi ve atık depolama alanlarının zemin yapısının geçirimsiz olmasına dikkat edilmelidir.

Bölge genelindeki su kirliliğinin ana sebepleri de toprak kirliliğinde olduğu gibi hızlı kentleşme, endüstrileşme, zirai ilaç kullanımı ve kontrol mekanizmalarında yaşanan problemlerdir. Bölge genelinde özellikle içme suyu havzalarında yaşanan kentleşme baskısı yer altı su kaynaklarının kirlenmesine neden olmaktadır. Su kirliliğindeki diğer bir etmen ise evsel ve sanayi atıklarının arıtma yapılmadan derelere ve denize deşarj edilmesidir. Özellikle kıyı kesimlerde ikincil konutlarda yaşanan altyapı yetersizlikler nedeni ile evsel atıklar denize deşarj edilmektedir.

Sanayi üretiminin yoğun olduğu ve tekil sanayileşmenin hızla geliştiği önemli akslar üzerinde bulunan sanayi tesislerinin atıkları arıtma yapılmadan derelere bırakmaktadır. Bu sorun kirliliğin akarsular boyunca etrafa yayılmasını ve dolayısı ile denizlere kadar olan bölgelerde kirliliğe bağlı sorunların yaşanmasına neden olmaktadır.

Bölgede su kirliliğini önlemeye yönelik yerel yönetimler tarafından yapılan veya proje halinde olan atık su arıtma tesislerinin bölge geneline yayılması ve belediyelerce kurulan atık su birliklerinin faaliyetlerinin hızlanması gerekmektedir. Münferit sanayi tesislerinin atık yönetim planları oluşturulmalı ve bu atıklar arıtmaya tabi tutulmalıdır. Su havzalarının kentleşme baskısından korunması gerekmektedir. Zirai ilaçlamanın kontrollü ve organik bazlı yapılması için çiftçi bilgilendirme ve uygulama yöntemleri geliştirilmelidir.” (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, 2015, s. 47).

Yukarıda sözü edilen rapoda vurgulanan konuların tümü Gönen açısından oldukça önemlidir. Yeraltı sularının ve termal suların kirlenme potansiyelinin önüne geçilmesi için Organize Sanayi Bölgesinin atık yönetim sistemlerinin çalışır durumda olması gereklidir. Belediye ve ilgili kuruluşlar tarafından gerekli kontrol ve denetimlerin düzenli yapılması önemlidir. Düzenli kontrollerin yanısıra rastlantısal ve ilgili kuruluşlara haber vermeden yapılacak kontroller sistemin sağlıklı işletilmesi açısından önemlidir. Sanayi kuruluşlarının ve organize sanayi sisteminin atık sisteminin işler durumda olması Gönen Çayı ve yeraltı suları üzerindeki kirlilik baskısını azaltıcı etki yapacaktır. Tarımsal faaliyetlerin ağırlıklı olarak yapıldığı pirinç ve diğer tarım ürünleri için kullanılan ilaçların denetlenmesi ve çiftçilerin bilinçli ilaç kullanması için ilgili kurumlarca çalışmalar yapılmalıdır. İyi tarım uygulamalarının ve organik tarıma yönelik faaliyetlerin artması Marmara Denizi, Gönen Çayı, Gönen Çayı Sulak Alanı ve yeraltı suları üzerindeki kirlenme baskısının azaltılması için önemlidir.

Çayın rehabilitasyonu kapsamında taşkın koruma tesislerinin yenilenmesi gerekmektedir. Bu sayede çaya izinsiz atılan atık takibi kolaylaşacaktır. DSİ Gönen yetkilileri ile yüz yüze yapılan görüşmelerde alınan bilgiye göre çayın sulama amaçlı kullanılan bölümünün yaklaşık yarısı çeltik sulama için kullanıldığı ilçenin en kurak olduğu temmuz ve ağustos aylarında Gönen Çayı suyunun en aza indiği bilgisi alınmıştır. Bu durumun başlıca nedenleri çeltik sulama ve Bandırma'ya çaydan su verilmesi olarak bildirilmiştir. Suyun azalması nedeniyle çayın ilçe içinde kalan bölümünde kötü görüntü ve koku meydana gelmekte ve bu durum ilçe sakinleri ve kaplıca turizmi kapsamında gelen misafirler için rahatsızlık yaratmaktadır.

3.2. NÜFUS VE DEMOGRAFİK YAPIDAKİ DÖNÜŞÜMLER

Balıkesir ilinde 2017 yılı itibarıyla toplam nüfus 1.204.824 olup, kırsal nüfus oranı %6, kentsel nüfus oranı ise %94'tür. (T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Müdürlüğü, 2018)

Tablo 7:Balıkesir İli Genel Demografik Göstergeler

İl Adı	Toplam Nüfus	Kırsal Nüfus Oranı (%)	Kentsel Nüfus Oranı (%)	0-14 Yaş Nüfus Oranı (%)	65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı (%)	Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş) (%)	Yaşlı Bağımlılık Oranı (65+ Yaş) (%)	Toplam Yaş Bağımlılık Oranı (%)
Balıkesir	1.204.824	6,0	94,0	17,1	14,3	24,9	20,9	45,7

Kaynak: (T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Müdürlüğü, 2018)

2018 yılı sonu itibarıyla Gönen ilçesinin nüfusu 73.829 dur. Gönen nüfusunun 2010-2018 yılları arasındaki değişimi aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Yıllar itibarıyla küçük artış veya azalışlar olmakla birlikte 2010-2018 yılları arasında ilçe nüfusu binde altı oranında artmış yani nüfusta önemli bir değişim olmamıştır. Aynı dönemde Türkiye nüfus artışı %11,6 olmuştur. Balıkesir ili nüfus artışı %6,4 olarak gerçekleşmiştir. Aşağıda yer alan tabloda Türkiye, Balıkesir ve Gönen nüfus verileri yer almaktadır.

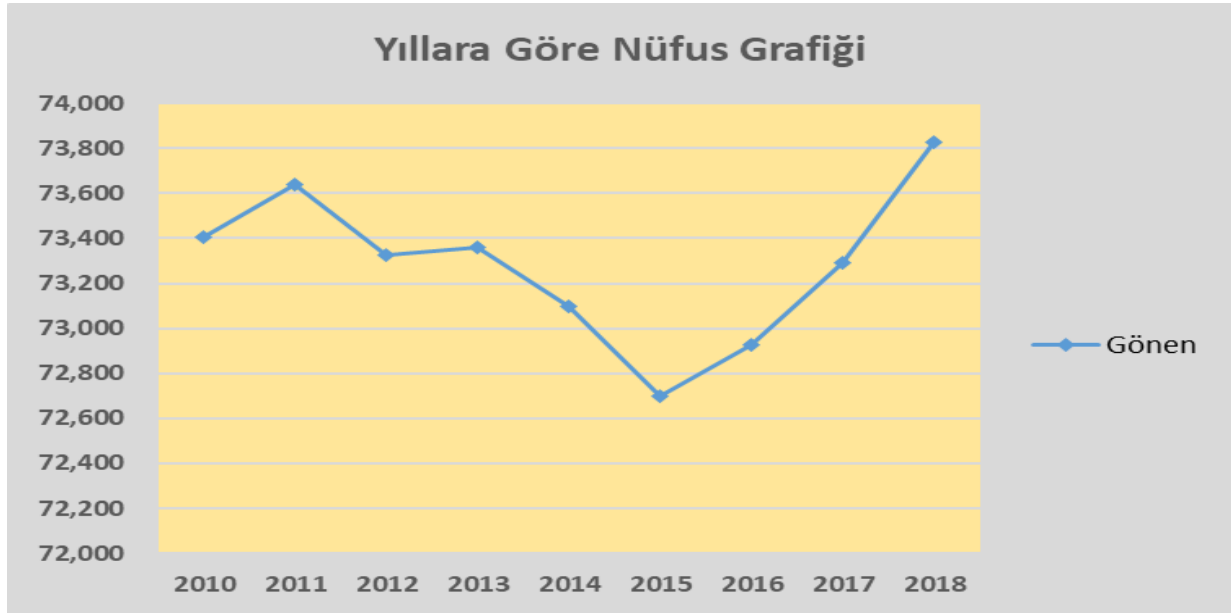
Tablo 8:2010-2018 Yılları Nüfus Verileri

NÜFUS VERİLERİ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010-2018 ARASI DEĞİŞİM	BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE DEĞİŞİM
Gönen	73.407	73.637	73.325	73.361	73.095	72.701	72.927	73.289	73.829	0,6%	0,7%
Balıkesir	1.152.323	1.154.314	1.160.731	1.162.761	1.189.057	1.186.688	1.196.176	1.204.824	1.226.575	6,4%	1,8%
Türkiye	73.722.988	74.724.269	75.627.384	76.667.864	77.695.904	78.741.053	79.814.871	80.810.525	82.300.883	11,6%	1,8%

Gönen nüfusunun yıllara göre değişimini gösteren grafik Şekil 6'da yer almaktadır. Nüfus artışının Türkiye ve Bölge ortalamasının altında olmasının nedenleri arasında; Gönen'de bu dönem içerisinde ekonomik olarak yeterli faaliyet alanı yaratılamamış olması nedeniyle diğer bölge ve şehirlere iş bulma amacıyla göç edilmesi ve/veya doğum oranında azalma olduğu

şeklinde değerlendirilebilir. Ancak nüfus hareketlerinin detaylı incelenmesi ve analizi ile daha doğru yorumlar yapılması mümkün olabilecektir.

2010-2018 yıllarındaki nüfus eğilimini daha detaylı incelediğimizde; 2010-2015 yılları arasında azalma eğiliminde olan nüfusun 2015 yılından itibaren az da olsa artış eğiliminde olduğu aşağıdaki tablodan görülebilmektedir. 2015-2017 yılları arasında doğum oranlarında artış yokken (2015 yılı %8 azalış, 2016 yılı %1 azalış, 2017 yılı değişim yok), nüfusun artış eğiliminde olması dışarıdan ekonomik güce katılım olduğu ve ekonomik faaliyetlerde canlanma başladığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak bu yorumun diğer bilgi ve ekonomik verileriyle desteklenmesi gerekmektedir.

Kaynak: TÜİK, Nüfus İstatistikleri

Şekil 7:Gönen Nüfus Grafiği

Gönen’de 2014-2018 yılları arasında yıllık doğum, evlenme boşanma adetleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Tabloda görüldüğü gibi yıllık doğum ve evlenme sayılarında azalış eğilimi ağırlıklıdır. 2010-2018 yılları doğum oranları ortalaması azalmıştır. Doğum oranları değişiminin ortalaması %-0,98 dir. Evlenme sayılarının aynı yıllar için ortalaması %2,08 oranında azalış göstermektedir. Boşanma oranlarının yıllara göre artış veya azalışlarında farklılıklar olmakla birlikte değişim oranlarının ortalamasında % 0,53 oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 9: 2014-2018 Yılları İtibarıyla Doğum, Evlenme ve Boşanma İstatistikleri

YIL	DOĞUM SAYISI	YÜZDE DEĞİŞİM	EVLENME SAYISI	YÜZDE DEĞİŞİM	BOŞANMA SAYISI	YÜZDE DEĞİŞİM
2010	765		575		147	
2011	825	7,84%	487	-15,30%	137	-6,80%
2012	805	-2,42%	483	-0,82%	120	-12,41%
2013	787	-2,24%	531	9,94%	140	16,67%
2014	851	8,13%	520	-2,07%	161	15,00%
2015	706	-17,04%	487	-6,35%	142	-11,80%
2016	700	-0,85%	481	-1,23%	136	-4,23%
2017	685	-2,14%	455	-5,41%	157	15,44%
2018	691	0,88%	476	4,62%	145	-7,64%
ORTALAMA		-0,98%		-2,08%		0,53%

Kaynak: Gönen İlçe Nüfus Müdürlüğü Verileri

Not: TÜİK verileri 2014 yılı sonrası için bulunmaktadır. Gönen Nüfus Müdürlüğü verileri ile aralarında küçük bazı farklar vardır.

Bölgesel olarak yapılacak çalışmalarda nüfus yapısının ve nüfus özelliklerinin doğru analiz edilmesi önemlidir. Uygulanacak politikalarda nüfus yapısı önemli bir bileşen olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle bölgenin okuryazarlık oranları, genç nüfus yapısı, işsizlik oranları benzeri değişkenlerin ayrıntılı incelenmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Aşağıdaki tabloda Gönen’de yaşayan 15 yaş üstü nüfusun medeni durumlarına göre ayrımı bulunmaktadır. 2010- 2017 yılları arasında 15 yaş üstü nüfus 59.733 ten 60.939’a yükselmiş ve %2’lik bir artış göstermiştir. Boşanmış kişilerin sayısı 2017 yılında 2.268, eş ölmüş kişilerin sayısı 5.697, evlilerin sayısı 41.499 hiç evlenmeyenlerin sayısı ise 11.475 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10: 2010-2017 Yılları İtibarıyla Medeni Duruma Göre Nüfus Bilgileri ve Oranları (15 yaş üstü)

	Boşanmış	Eşi Ölmüş	Evli	Hiç Evlenmedi	Toplam
2010	1.589	5.367	41.416	11.361	59.733
2011	1.728	5.445	41.539	11.447	60.159
2012	1.781	5.491	41.439	11.447	60.158
2013	1.898	5.612	41.237	11.739	60.486
2014	1.971	5.681	41.207	11.712	60.571
2015	2.047	5.675	41.093	11.625	60.440
2016	2.136	5.677	41.157	11.727	60.697
2017	2.268	5.697	41.499	11.475	60.939

2010 -2017 yılları arasında boşanmış kişilerin oranı %3’ten %4’e artış gösterirken, evli olanların oranı ise %69’dan %68’e azalmıştır. Dul ve bekarların oranında değişiklik olmamıştır. Boşanmış kişilerin oranındaki artış %1 olarak düşük görünmekle birlikte, boşanmış kişi sayısının 1589’dan 2268’e yükselmiş olması, boşanmış eşlerin ve çocuklarının yaşayabileceği

sorunlar açısından değerlendirilerek sosyal sorumluluk projelerinde dikkate alınması gereken bir konudur.

Tablo 11: 2010-2017 Yılları İtibarıyla Medeni Duruma Göre Nüfusun Oranları (15 yaş üstü)

	Boşandı	Eşi Öldü	Evli	Hiç Evlenmedi	Toplam
2010	3%	9%	69%	19%	100%
2011	3%	9%	69%	19%	100%
2012	3%	9%	69%	19%	100%
2013	3%	9%	68%	19%	100%
2014	3%	9%	68%	19%	100%
2015	3%	9%	68%	19%	100%
2016	4%	9%	68%	19%	100%
2017	4%	9%	68%	19%	100%

3.2.1. Gönen Merkez ve Mahallelerin Nüfus Dağılımı

Gönen ilçesine bağlı 101 adet mahalle bulunmaktadır.

Tablo 12: 2017 Yılı İtibarıyla Mahalle Nüfus Verileri

MAHALLE ADI	TOPLAM	ERKEK	KADIN	MAHALLE ADI	TOPLAM	ERKEK	KADIN
100.YIL	3.601	1.794	1.807	ILICAOBA	56	31	25
AKÇAALI	1.099	517	582	İNCİRLİ	35	18	17
AKÇAPINAR	121	62	59	KALBURCU	171	83	88
ALACAOLUK	58	34	24	KALFAKÖY	202	101	101
ALAETTİN	261	127	134	KAPLANOBA	54	27	27
ALAŞAR	131	64	67	KARAAĞAÇALAN	67	40	27
ALTAY	1.320	637	683	KARALARÇİFTLİĞİ	343	178	165
ARMUTLU	131	63	68	KARASUKABAKLAR	172	77	95
ASMALIDERE	491	250	241	KARŞIYAKA	5.882	3.050	2.832
ATICIOBA	107	54	53	KAVAKALAN	54	30	24
AYVALIDERE	50	32	18	KAVAKOBA	111	57	54
BABAYAKA	164	88	76	KEÇELER	261	124	137
BAKIRLI	231	120	111	KINALAR	214	111	103
BALCI	160	82	78	KİLLİK	103	56	47
BALCIDEDE	80	36	44	KOCAPINAR	440	225	215
BAYRAMIÇ	236	119	117	KOÇBAYIR	52	27	25
BEYOLUK	95	53	42	KORUDEĞİRMEN	126	69	57
BOSTANCI	522	260	262	KÖRPEAĞAÇ	192	95	97
BUĞDAYLI	671	333	338	KÖTEYLİ	153	73	80
BÜYÜKSOĞUKLAR	265	124	141	KUMKÖY	289	141	148
CANBAZ	116	58	58	KURTULUŞ	16.208	7.848	8.360
ÇAKMAK	221	103	118	KÜÇÜKSOĞUKLAR	103	48	55
ÇALICA	106	48	58	KÜPÇIKTI	111	63	48
ÇALIOBA	132	58	74	MALKOÇ	4.136	2.041	2.095
ÇATAK	91	49	42	MURATLAR	201	108	93
ÇIĞMIŞ	56	31	25	ORTAOBA	137	70	67
ÇINARLI	129	65	64	OSMANPAZAR	300	150	150
ÇINARPINAR	52	32	20	ÖMERLER	97	47	50
ÇİFTÇEŞMELER	235	117	118	PAŞAÇİFTLİK	645	311	334
ÇİFTLİKALAN	37	19	18	PEHLİVANHOCA	44	20	24
ÇOBANHAMİDİYE	276	130	146	PLEVNE	2.841	1.415	1.426
DEREKÖY	182	95	87	REŞADİYE	4.255	2.125	2.130
DIŞBUDAK	139	63	76	RÜSTEM	2.508	1.253	1.255
DUMANALAN	24	C	C	SARAÇLAR	190	95	95
EKŞİDERE	223	116	107	SARIKÖY	4.308	2.126	2.182
FINDIKLI	433	216	217	SEBEPLİ	398	193	205
GAYBULAR	270	130	140	SÖĞÜT	130	67	63
GEBEÇİNAR	335	162	173	SUÇIKTI	85	46	39
GELGEÇ	156	75	81	ŞAROLUK	267	130	137
GEYİKLİ	209	97	112	TAHTALI	21	C	C
GÖKÇESU	108	50	58	TAŞTEPE	54	29	25
GÜNDOĞAN	1.435	729	706	TIRNOVA	2.906	1.449	1.457
GÜNDOĞDU	3.711	1.883	1.828	TURPLU	175	91	84
GÜNEŞLİ	115	60	55	TUZAKÇI	1.125	571	554
HACIMENTEŞ	37	18	19	TÜTÜNCÜ	311	147	164
HACIVELİOBA	255	131	124	ULUKIR	429	206	223
HAFİZHÜSEYİNBEY	672	331	341	ÜÇPINAR	72	37	35
HASANBEY	1.487	732	755	ÜZÜMLÜ	237	115	122
HAVUTÇA	215	107	108	YENİAKÇAPINAR	138	66	72
HODUL	169	85	84	YÜRÜKKEÇİDERE	41	23	18
ILICAK	419	210	209				

Kaynak: TÜİK

Bu mahallelerden en fazla nüfusa sahip olanlar sırasıyla Kurtuluş, Karşıyaka, Sarıköy, Reşadiye, Malkoç, Gündoğdu, 100.Yıl, Tırnova, Plevne, Rüstem, Hasanbey, Gündoğan, Altay, Tuzakçı, Akçaali 'dir. Bu mahallelerde nüfus 1000 kişi üzerindedir. Nüfusu 100 kişinin altına olan 23 adet, nüfusu 200 kişi altında olan ise 53 adet mahalle bulunmaktadır. Belediye hizmetleri götürülmesi, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin sürdürülmesi açısından gerekli olan nüfusun oldukça altında olan bu mahalleler için toplulaştırma uygulaması veya köye geri dönüş için teşvik politikaları uygulanması değerlendirilebilir.

Tablo 13:2017 Yılı İtibarıyla Nüfusu 1000 Üzerinde Olan Mahalle Nüfus Verileri

MAHALLE ADI	TOPLAM
KURTULUŞ	16.208
KARŞIYAKA	5.882
SARIKÖY	4.308
REŞADIYE	4.255
MALKOÇ	4.136
GÜNDOĞDU	3.711
100.YIL	3.601
TIRNOVA	2.906
PLEVNE	2.841
RÜSTEM	2.508
HASANBEY	1.487
GÜNDOĞAN	1.435
ALTAY	1.320
TUZAKÇI	1.125
AKÇAALI	1.099
TOPLAM	56.822

Gönen'in 2017 yılı itibarıyla nüfusu 1000 üzerinde olan 15 mahallesi bulunmaktadır. Bu mahallelerdeki nüfus toplam nüfusun %78'ini oluşturmaktadır.

3.2.2. İş Olanakları ve İşsizlik

Bölgelerin ekonomik ve ticari kapasitelerinin gelişmesinde önemli göstergelerden birisi de işsizlik, iş talebi ve iş ilanı sayılarına ilişkin göstergeleridir. İşsizliğin artmasının topluma hem ekonomik hem de sosyal çok ciddi maliyetleri bulunmaktadır. İstihdamın arttırılarak işsizliğin azaltılması ise ülkelerin ve bölgelerin gelişmelerine önemli katkı sağlamaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 2010-2018 yılları arasında Gönen ilçe sınırları dâhilinde bulunan işyerlerinde çalışan kişi sayıları aşağıdaki tabloda raporlanmıştır.

Tablo 14:Gönen İlçe Sınırları İçerisinde Yıllara Göre İşyeri Çalışan Sayıları

YIL	ÇALIŞAN SAYISI
2010	6.128
2011	7.218
2012	8.105
2013	8.531
2014	8.850
2015	8.578
2016	9.286
2017	10.332
2018	10.786

Kaynak: T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Balıkesir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, Gönen Sosyal Güvenlik Merkezi

Tablodan görüldüğü gibi yıllara göre çalışan sayısında sürekli artış olmuştur. 2010 yılsonu itibarıyla 6.128 kişi olan toplam çalışan sayısı 2018 yılsonu itibarıyla 10.786 kişiye ulaşmıştır. İlçenin ekonomik aktivilerine ilişkin göstergelerden biri olan iş ilanları incelenerek analizleri yapılmıştır. Gönen firmalarının iş ilanı sayısı T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü Balıkesir Çalışma ve İl Kurumu İl Müdürlüğüne bağlı Bandırma Hizmet Merkezinden alınmıştır. Bandırma Hizmet merkezinin raporlaması Bandırma, Gönen, Manyas, Erdek ve Marmara Adası ilçelerini kapsamaktadır. Bu ilçeler için bundan sonra yapılacak analizlerde yakın bölge tanımı kullanılacaktır.

Firmaların iş ilanı sayılarında yıllar itibarıyla aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi 2010 yılından beri belli dalgalanmalar olmakla birlikte Gönen’de firmaların iş ilanı sayısında önemli artışlar olmuştur. İş ilanı sayısında artış olması ekonomik faaliyetlerdeki artışın önemli göstergelerinden biridir. 2010 yılında Gönen’deki firmaların iş ilanı sayısı 33 iken bu sayı 2011 yılında 504, 2012 yılında 420, 2013 yılında 927, 2014 yılında 1554, 2015 yılında 1242, 2016 yılında 2049, 2017 yılında 2101 ve 2018 yılında 2999 olduğu görülmektedir. (T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2019)

Kaynak: (T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2019)

Şekil 8:Gönen’de Firmaların İş İlanı Sayısı

Gönen iş ilanı sayısı ile yukarıda sözü edilen ilçelerin iş ilanı sayısı ve artış oranları aşağıdaki tablolarda karşılaştırılmıştır. 2010- 2012 yılları arasında Gönen’de yerleşik firmalar ortalama 319 iş ilanı verilirken, 2013-2015 arasında bu sayı ortalama 1,241’e yükselmiştir. 2016- 2018 yılları iş ilanı sayısı ise ortalama 2,383 olarak gerçekleşmiş ve önemli artış göstermiştir.

2013-2015 döneminde bir önceki döneme göre iş ilanı sayısı Gönen’de %289 artış gösterirken, yakın bölge ilçeler toplamında %137’lik bir artış olmuştur. 2016-2018 dönemini

2013- 2015 dönemi ile karşılaştırdığımızda ise Gönen'deki iş ilanı artışı %92 iken, yakın bölge toplamında %30 olmuştur. Yakın bölgede önemli iş ilanı artışı olması ekonomik faaliyetlerde gelişme olduğunun önemli bir göstergesidir. Her iki dönem için Gönen'deki artışın bölge ortalamasının iki katından daha fazla olduğunu görmekteyiz. Bu da Gönen'deki ekonomik faaliyetlerin yakın çevresine göre daha hızlı büyüdüğünü göstermektedir.

Tablo 15:Gönen Firmalarının İş İlanı Analizi

	2010-2012	2013-2015	2016-2018
TOPLAM	957	3.723	7.149
ORTALAMA	319	1.241	2.383
YÜZDE ARTIŞ		289%	92%

Tablo 16:Bandırma, Gönen, Manyas, Erdek ve Marmara Adası Toplam İş İlanı Analizi

	2010-2012	2013-2015	2016-2018
TOPLAM	12.403	29.452	38.286
ORTALAMA	4.134	9.817	12.762
YÜZDE ARTIŞ		137%	30%

Kaynak: (T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2019)

Gönen bazında iş ilanı sayısı artışı yanısıra yakın bölge ile yapılan karşılaştırmada, iş ilanı sayılarındaki artışın Gönen için bölge ilçelere göre çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu da ekonomik gelişme hızının Gönen'de diğer bölgelere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Gönen'de yayınlanan iş ilanı sayısının yakın bölgede yayınlanan iş ilanı sayısına oranı dönemler itibarıyla %8'den %13'e ve 2016-2018 dönemi için %19'a yükselmiştir. Bölgesel kalkınma teorilerinde, bölgesel olarak gerçekleştirilecek planlı ve kalıcı iş birliği ve iş bölümü ile ve birbirine girdi olacak, besleyecek alanların geliştirilmesiyle yakalanacak ivmelerin kalkınma için çok önemli olduğu vurgulanmaktadır. İş ilanı sayılarındaki artışlar tek başına yeterli olmamakla birlikte bu konuda var olan potansiyel için bir gösterge olabilecek niteliktedir. Yakın bölgelerin büyüme trendleri diğer bölgeler üzerinde itici güç olarak olumlu etkileşimde bulunacaklardır.

Tablo 17:Gönen İş İlanı Sayısının Bölge İş İlanı Sayısındaki Payı

	2010-2012	2013-2015	2016-2018
Gönen	957	3.723	7.149
Yakın Çevre (Bandırma, Gönen, Manyas, Erdek ve Marmara Adası)	12.403	29.452	38.286
Oran	8%	13%	19%

Kaynak: (T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2019)

İşsizlik ödeneği, bir çalışanın kendi isteği ve kusuru dışında işsiz kaldığında kişinin kendi olanakları veya İŞKUR aracılığı ile iş bulana dek işsizlik sigortası fonundan 6, 8 veya 10 aylık süreler için karşılanan bir ödemedir. İşsizlik ödeneği alan kişi sayısı Gönen’de 2016 yılında 496 kişi iken, %4 oranında artış göstererek 2017 yılında 516 kişiye yükselmiştir. 2018 yılında ise işsizlik ödeneği alan kişi %10 artış ile 568 kişiye yükselmiştir. Daha önceki yıllara ilişkin olarak işsizlik ödeneği alanların bilgilerine ulaşılamamıştır.

Tablo 18:Gönen’de İşsizlik Ödeneği Alan Kişi Sayısı ve Artış Oranı

	2016	2017	2018
Gönen	496	516	568
		4%	10%

Kaynak: (T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2019)

Yakın bölge olarak tanımladığımız Bandırma, Manyas, Erdek ve Marmara Adası’nı kapsayan sayılarla karşılaştırdığımızda Gönen ilçesinde işsizlik ödeneği alan kişilerin sayısının yakın bölge ilçeleri içerisindeki payı 2016 yılında %22’den, 2017 yılında %31’e yükselmiş ve 2018 yılında ise %28 oranına gelmiştir.

Tablo 19: Yıllara Göre İşsizlik Ödeneği Alan Kişi Sayısı ve Yakın Bölge Karşılaştırması

	2016	2017	2018
Gönen	496	516	568
Yakın Bölge	2259	1671	2048
	22%	31%	28%

Kaynak: (T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2019)

Gönen’de yoğunlaşan işletmelerin çalışma ve faaliyet alanları metal sanayi, tekstil sanayi, kimya sanayi, deri sanayi ve gıda sanayi (süt, peynir, salça fabrikaları/meyve paketleme tesisleri) olarak gruplanabilir. Bu alanlarda faaliyet gösteren şirketlerin listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır. İlçede 2018 yılı itibarıyla metal sanayi alanında 10 işletme, tekstil sanayi alanında 6 işletme, süt sanayi alanında 3 işletme, meyve sanayi alanında 2 işletme, deri sanayi alanında 6 işletme, hayvancılık alanında 2 işletme, çeltik alanında 3 işletme, kimya alanında 5 işletme, salça alanında 1 işletme, enerji alanında 2 işletme ve diğer alanlarda 12 işletme faaliyet göstermektedir.

Tablo 20:Gönen’de Faaliyet Gösteren Firmaların Sektör Bazında Listesi (2018 yıl sonu itibarıyla)

METAL SANAYİ	ALTA OTO DONANIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
METAL SANAYİ	ARITAŞ KRİYOJENİK ENDÜSTRİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ BANDIRMA
METAL SANAYİ	BLACKGREEN METAL TEKNOLOJİLERİ ÜRETİM VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
METAL SANAYİ	BOYSIS MAKİNE TAAHHÜT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
METAL SANAYİ	GESBEY ENERJİ TÜRBİNİ KULE ÜRETİM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
METAL SANAYİ	MUMCU TENKE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
METAL SANAYİ	OSMANLI MAKİNA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
METAL SANAYİ	SAME DEUTZ FAHR TRAKTÖR SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
METAL SANAYİ	SER METAL TEL MAMÜLLERİ ÇİVİ VE NAKLİYAT SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
METAL SANAYİ	YAKAR KARDEŞLER MAKİNA OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
TEKSTİL SANAYİ	ADİN OTO DONANIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
TEKSTİL SANAYİ	AYANOĞLU TEKSTİL
TEKSTİL SANAYİ	BERNA TEKSTİL
TEKSTİL SANAYİ	FREESİA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
TEKSTİL SANAYİ	KONAK TEKSTİL
TEKSTİL SANAYİ	NYZ BEBE TEKSTİL KONFEKSİYON SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
SÜT SANAYİ	ASTOSAN SÜT VE GIDA MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
SÜT SANAYİ	GÖNENLİ SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ GIDA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
SÜT SANAYİ	TEKSÜT SÜT MAMÜLLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
MEYVE SANAYİ	AEP ANADOLU ETAP PENKON GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ GÖNEN BALIKESİR ŞUBESİ
MEYVE SANAYİ	AEP ANADOLU ETAP PENKON GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET
DERİ SANAYİ	ERSEL DERİ VE KONFEKSİYON SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
DERİ SANAYİ	KIYMET DERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
DERİ SANAYİ	ENSAR DERİ İMALAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
DERİ SANAYİ	KURŞUNOĞLU DERİ KONFEKSİYON NAKLİYE TURİZM GIDA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
DERİ SANAYİ	DENİZLER DERİ GİYİM SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
DERİ SANAYİ	DERİSAY DERİ SANAYİ VE DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ

Tablo 21:Gönen’de Faaliyet Gösteren Firmaların Sektör Bazında Listesi (2018 yıl sonu itibarıyla) Devamı

HAYVANCILIK	GÜNAYDIN TARIM VE HAYVANCILIK GIDA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
HAYVANCILIK	MUTLULAR GÖNEN HAYVANCILIK VE ENTEGRE ET TESİSLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
ÇELTİK FABRİKALARI	ZEKİ TARIM GIDA ÜRÜNLERİ NAKLİYE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
ÇELTİK FABRİKALARI	MUTLULAR NAKLİYE AKARYAKIT GIDA OTOMOTİV TARIM VE HAYVANCILIK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
ÇELTİK FABRİKALARI	ALFA TOHUM TARIM GIDA İNŞAAT HAYVANCILIK PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET
KİMYA SANAYİ	MKS DEVO KİMYA SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
KİMYA SANAYİ	CHEMIOLA KİMYA SAN TIC LTD STI.
KİMYA SANAYİ	SEL SANAYİ ÜRÜNLERİ TİCARET VE PAZARLAMA ANONİM ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
KİMYA SANAYİ	RAVENA DUVAR KAĞITLARI SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ
KİMYA SANAYİ	ETKİN İLAÇ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
	GENSA KİMYA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ BALIKESİR GÖNEN ŞUBESİ
SALÇA SANAYİ	ÖNCÜ SALÇA
ENERJİ SEKTÖRÜ	MUTLULAR ENERJİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
ENERJİ SEKTÖRÜ	ENERJİSA
DİĞER SEKTÖRLER	HORNUNG MAKİNA LİMİTED ŞİRKETİ
DİĞER SEKTÖRLER	RAVENA DUVAR KAĞITLARI SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ
DİĞER SEKTÖRLER	SAGLAM PREFABRİK İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
DİĞER SEKTÖRLER	PERAMA GIDA ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
DİĞER SEKTÖRLER	MAKSİMAKS PLASTİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ BANDIRMA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ATÖLYESİ
DİĞER SEKTÖRLER	BAHM GERİ DÖNÜŞÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
DİĞER SEKTÖRLER	ÖZSU MAKİNE ENERJİ TARIM MADENCİLİK İNŞAAT NAKLİYE TURİZM GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
DİĞER SEKTÖRLER	KERSE ÇİVİ SANAYİ NAKLİYAT VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GÖNEN ŞUBESİ
DİĞER SEKTÖRLER	AKIN KAUÇUK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
DİĞER SEKTÖRLER	ACEMOĞLU GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ SARIKÖY/GÖNEN ŞUBESİ
DİĞER SEKTÖRLER	HİRA GRUP HAYVANCILIK GIDA TURİZM NAKLİYE İNŞAAT İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
DİĞER SEKTÖRLER	SRCTEK TEKNOLOJİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

Bu alanlarda istihdam edilen kişilerin sayısı dönemsel olarak farklılıklar göstermekle birlikte İşkur’dan alınan verilerle aşağıdaki tablo hazırlanmıştır. Ağırlıklı el emeğine dayalı ve emek yoğun sektörler olan tekstil, meyve işleme ve süt ürünleri işleme sektörlerinde daha fazla kişinin çalıştığı görülmektedir. Metal sanayi, domates işleme, çeltik işleme sektörlerinde

makine kullanımının daha yoğun olması nedeniyle çalışan kişi sayısı daha düşüktür. Bu sektörleri ise hayvancılık, kimya ve deri işleme sektörleri takip etmektedir.

Tablo 22:Farklı Sektörlerde Çalışan Yaklaşık Kişi Sayıları

İŞ KOLU	2018 YILI İTİBARIYLA YAKLAŞIK ÇALIŞAN SAYISI
Tekstil Sanayi	1300-1500
Meyve İşleme	750-1200
Süt Ürünleri İşleme	900-1200
Metal Sanayi	750-1000
Domates İşleme(Salça)	400-600
Çeltik İşleme	300-400
Entegre Hayvancılık	300-400
Kimya Sanayi	250-350
Deri İşleme	250-300
Enerji Sektörü	100-150
TOPLAM	5300-7000

Kaynak: (T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2019)

İşkur'un ilçe bazında işsizlik verileri raporlanmamaktadır. Bu nedenle Gönen ilçesine ilişkin işsizlik rakamlarını, hangi alanlarda eleman açığı hangi alanlarda eleman fazlası olduğunu söylemek mümkün olmamaktadır. İşkur verilerine göre yakın bölge olarak tanımlanan Bandırma, Gönen, Manyas, Erdek ve Marmara Adası ilçeleri toplamında 2018 yılında iş arayan kişi sayısı 20.766, işe yerleşen SGK'lı sayısı ise 18.617 olarak raporlanmaktadır. Bunun inşaat sektöründeki daralma kaynaklı olduğu İŞKUR yetkilileri tarafından ifade edilmekle birlikte, bu daralmada ülkenin içinde bulunduğu genel ekonomik koşullardaki kötüleşmenin payı olduğu değerlendirilmektedir.

İlçeden çevre il ve ilçelere, dışarıya çalışmaya giden kişiler vardır. Aynı zamanda diğer il ve ilçelerden ilçeye işçi getiren firmalar vardır. Gönen ilçesinden Bandırma'da faaliyet gösteren Banvit A.Ş ve Bu Piliç A.Ş., Çanakkale Biga'da faaliyet gösteren Esan Madencilik, Çanakkale Çan ilçesinde faaliyet gösteren, İçdaş Çelik firmalarına işçi servisi bulunmakta ve Gönen'den buralara çalışmak için işçiler gitmektedir. Gönen Sarıköy'de faaliyet gösteren, Anadolu Grubuna ait Tahirova Çiftliğine meyve budama ve toplama işleri yapmak üzere Şanlıurfa ilimizden dönemsel olarak 500- 1000 kişi arasında tarım işçileri getirilmektedir. Gönen Deri Organize Sanayi içinde faaliyet gösteren Anadolu Gruba ait meyve paketleme fabrikasına ise Çanakkale Çan bölgesinden çalışmak üzere işçiler getirilmektedir. Teksüt fabrikasına ise İvrindi ilçesinden çalışmak üzere işçiler getirilmektedir.

3.3. EĞİTİM

Gönen’de eğitim veren kurumların listesi aşağıda yer almaktadır. Bunlar anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, yaygın eğitim kurumları ve özel eğitim kurumlarından oluşmaktadır. 4 anaokulu, 16 adet ilkokul, 14 adet ortaokul, 12 adet lise, 3 adet yaygın eğitim kurumları ve 1 adet özel eğitim kurumu bulunmaktadır. 2017 yılı itibarıyla toplam öğrenci sayısı 11.316, toplam öğretmen sayısı 809, derslik sayısı 542 dir. (Balıkesir Gönen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2019)

Tablo 23:Gönen Eğitim Kurumları

ANAOKULU (4 Adet)	
Gönen Anaokulu	Merkez
Şehit Cengiz Topel Anaokulu	Merkez
Özel Sarıköy Gülbahçe Anaokulu	Mahalle
Özel Mehmet Efendi Anaokulu	Merkez
İLKOKUL (16 Adet)	
Atatürk İlkokulu	Merkez
Eczacı İzzet Akçiçek İlkokulu	Merkez
Karşıyaka 100.Yıl İlkokulu	Merkez
Mehmet Ahmet Genç İlkokulu	Merkez
Mehmet Akif Ersoy İlkokulu	Merkez
Mehmet Çanakçı İlkokulu	Merkez
Özcan Kılınçay İlkokulu	Merkez
Şehit Kaymakam Rahmi Bey İlkokulu	Merkez
Buğdaylı İlkokulu	Mahalle
Gündoğan İlkokulu	Mahalle
Hasanbey İlkokulu	Mahalle
Sarıköy Atatürk İlkokulu	Mahalle
Tuzakçı İlkokulu	Birleştirilmiş
Ulukır İlkokulu	Birleştirilmiş
Özel Çözüm Akademi İlkokulu	Merkez
Özel Kavram Okulları İlkokulu	Merkez
ORTAOKUL(14 Adet)	
Altı Eylül Ortaokulu	Merkez
Atatürk Ortaokulu	Merkez
Karşıyaka 100. Yıl Ortaokulu	Merkez
Mehmet Ahmet Genç Ortaokulu	Merkez
Öğretmen Işıl İpek Ortaokulu	Merkez
Öğretmenim Ortaokulu	Merkez
Buğdaylı Ortaokulu	Mahalle
Gündoğan Ortaokulu	Mahalle
Hasanbey Ortaokulu	Mahalle
Sarıköy Ortaokulu	Mahalle
Gönenli Mehmet Efendi İmam Hatip Ortaokulu	İmam Hatip
Şehit Abdullah Tayyip Olçok İmam Hatip Ortaokulu	İmam Hatip
Özel Çözüm Akademi Ortaokulu	Merkez
Özel Kavram Okulları Ortaokulu	Merkez

Tablo 24:Gönen Eğitim Kurumları (Devam)

LİSE (12 Adet)	
Gönen Anadolu Lisesi	Merkez-Anadolu Lisesi
Gönen Mustafa Uşdu Anadolu Lisesi	Merkez-Anadolu Lisesi
Ömer Seyfettin Anadolu Lisesi	Merkez-Anadolu Lisesi
Gönen Meslek ve Teknik Anadolu Lisesi	Merkez-Mesleki Teknik A.L.
Mirciler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Merkez-Mesleki Teknik A.L.
Gönen Ticaret Odası Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Merkez-Mesleki Teknik A.L.
Hacı Şükriye İpek Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Merkez-Mesleki Teknik A.L.
Sarıköy Çok Programlı Anadolu Lisesi	Mahalle-Mesleki Teknik A.L.
Gönen Anadolu İmam Hatip Lisesi	Merkez-İmam Hatip
Özel Çözüm Akademi Anadolu Lisesi	Merkez-Özel
Özel Çözüm Akademi Fen Lisesi	Merkez-Özel
Özel Uğur Temel Lisesi	Merkez-Özel
YAYGIN EĞİTİM KURUMLARI (3 Adet)	Merkez
Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu	Merkez
Mesleki Eğitim Merkezi	Merkez
Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu	Merkez
ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI (1 Adet)	
Gönen Özel Eğitim Uygulama Merkezi	Merkez

Kaynak: Gönen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü web sitesi

Gönen ilçesi okullaşma oranı, ilkökul ve orta öğretimde %90-100 arasında olmakla birlikte okul öncesi okullaşma oranının %30'lar civarında oldukça düşük olduğu 2015-2019 Gönen Milli Eğitim Müdürlüğü Stratejik Planında yer almaktadır. Ayrıca taşınmalı eğitim yapılan merkez ve öğrenci sayısının fazla olması eğitim kalitesinin olumsuz olarak etkileyen unsurlar olarak raporda yer almaktadır. İlçede yabancı dil eğitiminin yeterli düzeyde verilememesi ve sürekli eğitim merkezi kapsamında yapılan eğitimlerin kapsamının genişletilmesi önemli gelişim alanları olarak yer almaktadır. (Gönen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2015 2019).

Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu tarafından çok sayıda kurs düzenlenmekte ve katılımcılara farklı alanlarda yetkinlikler kazandırmak için çalışmalar yapılmaktadır. Deneyimli kadrosu ile hizmet veren kurumun açtığı kurslara oldukça yoğun talep vardır. Kurslarda üretilen değerler farklı ortamlarda sergilenmekle birlikte tanıtım ve satışları yeterli düzeyde değildir. İlçe Halk Eğitim merkezinde yapılan ürünlerin değerlendirilmesi, hem üretenlere ve hemde ilçeye katkı sağlaması için üniversitelerin moda tasarım bölümleri, Hazır Giyim Sanayicileri ve farklı tasarım grupları ile işbirliği yapılması faydalı olacaktır. Ürünlerin tekstil ağırlıklı web siteleri aracılığı ile tanıtımı gerçekleştirilebilecektir.

3.4. SAĞLIK HİZMETLERİ

Gönen Devlet Hastanesi, bugün 90 yatak ile ilçe ve mahallelerine hizmet vermektedir. 1923 yılında 5 yatak ile dispanser olarak sağlık hizmeti vermeye başlayan kuruluş, 1953 yılında 15 yataklı Sağlık Merkezine dönüştürülmüştür. 1970- 1973 yılları arasında inşaatı tamamlanarak 1973 yılında 50 yataklı olarak hizmet vermeye başlayan hastanenin daha sonra yatak kapasitesi 100 hastaya kadar arttırılmıştır.

Gönen Kaplıcalar'ında Sağlık Bakanlığı ruhsatlı Fizik Tedavi Kliniği bulunmaktadır. Fizik Tedavi bölümünde, Ziya Banyosu, Diadinami, Ultrason, Galvano-Faradi, Tens, Mikrodalga, Kısadalga, Diatermi, Bel ve boyun Traksiyonu, Parafin banyosu, Baker, İnfaruj, Ultraviyole tedavileri uygulanmaktadır. Ayrıca Hidroterapi bölümünde su altı masajı, tedavi havuzunda su içi egzersizleri yapılmaktadır. Bu tedavilerin uygulanması için merkezde fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanı, hidroklimatoloji uzmanı, fizyoterapist, laborant, masör ve masözler çalışmaktadır. Bu tedavi kliniğinin geliştirilerek Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi bünyesinde Gönen'e Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Araştırma Uygulama Merkezi kurulması için çalışmalar devam etmektedir. 25 bin m2 alana yapılması planlanan proje, Gönen'i sağlık kenti veya sağlık beldesine dönüştürecek kapasitededir. Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir Valiliği, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, Gönen Kaymakamlığı, Gönen Belediyesi projenin yürütülmesi için önemli aktörlerdir. Bu projenin hayata geçirilmesi ile Gönen, Türkiye'nin tüm bölgelerinden ve yurt dışından ziyaretçi ve hasta kabul edecek bir merkez olarak konumlanabilir ve Gönen marka bir İlçe'ye dönüşebilir (HaberTürk, 2018). Yurt içi ve yurt dışı üniversite hastaneleri ve araştırma hastaneleri ile yapılacak işbirliği ile fizik tedavi ihtiyacı olan hastaların ilgili ülkelerin sağlık güvence sistemleri kapsamında tedaviye Gönen'deki merkeze gönderilmesi için çalışmalar yapılabilir. Bu konuda yakınlık avantajı kullanılarak, Bulgaristan, Romanya, Polonya ve Türk nüfusunun fazla olması nedeniyle Almanya ve Belçika öncelikli ülkeler olarak işbirliği geliştirmek üzere çalışmalar yapılabilir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyetleri (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan ve diğerleri) hedef çalışma grubuna dahil edilebilir.

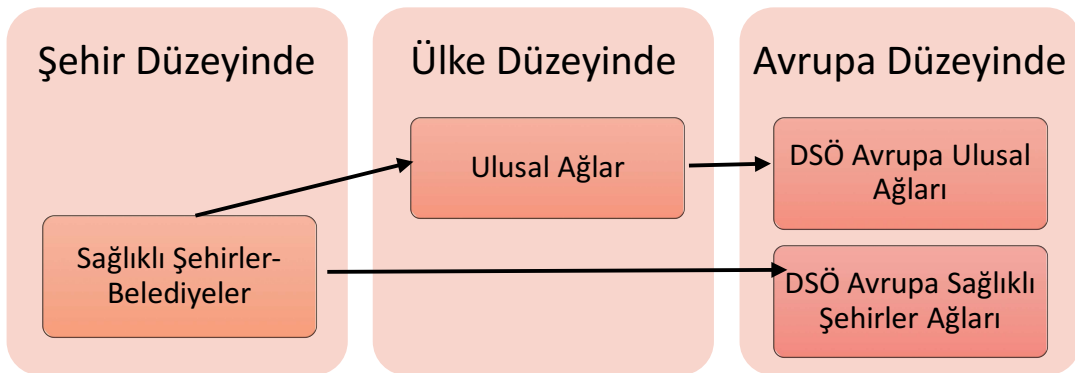
Güney Marmara Kalkınma Ajansının desteği ile projeye kaynak sağlama çalışmaları sürdürülmektedir. Gönen'in sağlık turizmi alanında dünyaca tanınan merkezler arasında yer alma hedefine yönelik olarak stratejik planlarını hazırlayıp çalışmalara bir an önce başlanması gereklidir. Bu komplekse Yaşlı Bakım Merkezi kurulması hedefi ilave edilerek kapsamı genişletilebilir. Ayrıca Onyedi Eylül Üniversitesine bağlı olarak açılması için planlama çalışmaları devam eden Tıp Fakültesi projeye önemli katkı sağlayacaktır. Tıp Fakültesinin

açılması gerçekleşebilirse, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Araştırma Uygulama Merkezi Tıp Fakültesine bağlanması ile merkezin bilinirliği ve güvenilirliği artacaktır.

3.5. ÇEVRE, ALT YAPI HİZMETLERİ VE ULAŞIM OLANAKLARI

Yerleşim birimlerinde, alt yapı hizmetlerinin ve ulaşım olanaklarının iyileştirilmesi, doğal güzelliklerin korunması ve çevre düzenlemelerinin yapılması bölgede yaşam kalitesinin artırılmasına önemli katkılarda bulunmaktadır. Gönen gibi doğal güzellikler açısından oldukça zengin bir bölgede bulunan ilçenin çevre koşullarının iyileştirilmesi alanında pek çok eksikliği bulunduğu görülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü –DSÖ (World Health Organization) 1986 yılında sağlıklı yerleşim alanları ve sağlıklı şehirler oluşturulması için bir proje başlatmıştır. Bu proje kapsamında 2005 yılında Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği oluşturulmuş ve 2005-2020 için Strateji Planı hazırlanmıştır. Türkiye’de pek çok şehir ve belediye Sağlıklı Kentler Birliği’ne üye olup, bu konuda çalışmalar yürütmektedir. Sağlıklı Şehirler Projesinin amacı, şehir veya kasabada yaşayan kişilerin, canlıların fiziki, sosyal, psikolojik ve çevresel refahlarını geliştirmeyi amaçlayan uzun dönemli bir kalkınma projesidir. Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği DSÖ tarafından Ulusal Ağ olarak akredite edilmiştir. Şehirler veya kasabalar önce aday olur ve değerlendirme sürecinin ardından uygun bulunduğu üye statüsü kazanırlar. Sistemin çalışma şekli aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Kaynak: (Fidan, 2014)

Şekil 9:Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Şehirler Projesi

Türkiye’den yaklaşık 50 şehir ve belediye Sağlıklı Şehirler Projesine üyedir. Balıkesir ilinden yalnızca Bandırma ve Akçay belediyeleri sisteme üye olmuş ancak sonrasında Akçay belediyesi üyelik sisteminden çıkmıştır. Bu projeye göre sağlıklı şehir, çevresini geliştirebilen ve kaynaklarını genişletebilen şehirdir. Sağlıklı şehirler, nitelikli konut, temiz ve güvenli bir fiziksel çevreye sahip olmalıdır. Temel gereksinimler olan beslenme, temiz su, iş ve güvenliğin

sağlanmış olması gereklidir. Tarih, kültür ve doğa mirasına saygılı olma bilinci gelişmiş olmalıdır. Dayanışma içinde katılımcı bir yönetim şekli bulunmalıdır. Belli bir sağlık düzeyine ulaşmış, sağlık bilinci yüksek ve onu geliştirmek için çaba harcamaya devam etmelidir. Sağlıklı şehirler eşitlik, katılımcı yönetim ve işbirliğini ön planda tutarak gelişimi sağlarlar. (World Health Organization, 2019)

Dünya Sağlık Örgütü'nün sağlıklı şehir kriterleri aşağıda özetlenmektedir. (World Health Organization, 2019)

- 1-Temiz ve güvenli fiziksel çevre-nitelikli konut ve yerleşim alanları
- 2-Dengeli ve uzun vadede sürdürülebilir çevre koşulları- eko sistem
- 3-Karşılıklı birbirini destekleyen ve istismar etmeyen topluluklar
- 4- Bölgede yaşayanların karar mekanizmalarına katılması
- 5-Bölgede yaşayanların yiyecek, su, barınma, gelir, güvenlik ve çalışma ihtiyaçlarının karşılanması
- 6-Kaynaklara ulaşım
- 7-Çeşitlendirilmiş, canlı ve gelişen bir bölge ekonomisi
- 8-Şehrin/Bölgenin tarihi değerleriyle bağının kurulmuş olması
- 9-Geçmişle karşılaştırılabilir düzeyde gelişim sağlanması
- 10-Yeterli düzeyde sağlık olanaklarına erişimin sağlanmış olması
- 11-Sağlıklı yaşam ortamı ve hastalıkların azalması

Bu kriterlerin bir kısmı sağlanmış olmakla birlikte Gönen ilçesi bazında gelişim alanı bulunan kriterler bulunmaktadır. Sağlıklı şehirler projesine üyelik başvurusu yapılarak gelişimin daha sistematik olarak yapılması hedeflenmelidir. Bu konuda Bandırma Belediyesi tecrübesinden faydalanılması mümkündür. Bölgesel kalkınmada Gönen ve Bandırma yerel yönetimleri ve sivil toplum kuruluşları işbirliği uzun dönemli önemli avantajlar sağlayabilir.

3.5.1. Çevre

Temiz, sağlıklı ve güzel bir çevrede yaşamak herkesin hakkıdır. Temiz ve sağlıklı bir çevre yaratılması, çevre sağlığının korunması devletin ve yerel yönetimlerin en önemli görevleri arasında bulunmaktadır. Yaratılacak sağlıklı ve temiz çevrenin korunmasında bölgede yaşayanlara önemli görevler ve sorumluluklar düşmektedir. Yerel yönetimler Anayasa'mızın 56. Maddesinde yer alan çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek için gerekli politikaları üretmek ve uygulamakla sorumludurlar. Sağlıklı ve dengeli bir çevre yaratılması; doğal güzelliklerin korunması, kentleşme, tarım ve sanayileşmenin getirdiği hava ve su kirlenmesinin önlenmesi ya da en aza indirilmesi, belli bir plan ve programa göre çevrenin düzenlenmiş olmasını kapsamaktadır. Sağlıklı ve dengeli bir çevre ortamında yaşayan

bireyler daha mutlu olacaklardır. İlçemizde çevre konusunda iyileştirme yapılması gereken pek çok alan bulunmaktadır. Bu alanlarda tek tek iyileştirme çalışmaları yapılmasından daha önemli ve öncelikli olarak çevre konusunda bütüncül ve birbirini tamamlayan politikaların üretilmesi gerekmektedir. Daha sonra bu politikalar doğrultusunda uzun vadeli ve kısa vadeli programlar ve önlemler ile sorunlu alanlarda kalıcı iyileştirme sağlanabilir.

Çayın etrafı ve denize yakın alanlarda erozyonu önleyecek ve toprak tutumunu sağlayacak ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır. İlçeye ana girişlerde ağaçlandırma çalışmaları yapılması şehrin güzel görünümüne önemli katkı sağlayacaktır.

Orman alanlarının korunması, bozuk orman alanlarının iyileştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Orman kadastro içinde yer alan tüm alanların orman olarak korunmasının sağlanması için ilgili kurumlarla işbirliği yapılmalıdır.

3.5.1.1. Çevre-Genel Görünüm-İmar Planlaması

Yaşam mekanlarının planlaması, yerleşim alanlarının kalitesini belirlemektedir. İmar planları bir yerleşim yerinin bugünkü durumu, olanakları ve ileride gelişiminin ne yöne doğru olacağı öngörüsüne göre hazırlanır. İmar planlarının hazırlanmasında coğrafi özellikler, ekonomik ve kültürel özellikler göz önünde bulundurulur ve belde halkına uygar bir yaşam düzeyi sunmayı hedefleyen en iyi çözümler oluşturulmaya çalışılır. İmar planlarının etkili ve bilinçli kullanılmasıyla yöresel ve kültürel özellikler ön plana çıkartılabilir. İlçenin imar durumuna ilişkin planlamaların gözden geçirilerek iyileşme yapılabilecek alanlar belirlenmeli, konuyla ilgili devlet, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin ilgili bölümlerinin katkı ve katılımıyla politikalar oluşturulmalı ve bilimsel çözümler üretilmelidir. Bu politikalar farklı platformlarda Gönen’de yaşayan kişilerle paylaşılarak geri bildirimleri alınmalıdır. Aşağıda ilçenin genel görünümünün gelişim alanlarına ilişkin öneriler yer almaktadır.

Gönen ilçesine ana girişlerde şehrin karakterini yansıtacak özellikte ağaçlandırma çalışmaları, çevre düzenlemeleri yapılması, yöresel ve kültürel özelliklere uygun tanıtım ve bilgilendirmelerin olması ilçeye önemli katkı sağlayacaktır. Yeşil Gönen Parkında kaybedilen ağaçların yeniden ekiminin yapılması yanı sıra Denizkent, Ilıca, Suçıktı mahallesi, Alacaoluk kalesi ve benzeri yenilenme alanlarının doğal özellikleri yok edilmeden çevre düzenlemelerinin yapılması, su ve diğer ihtiyaçlar için tesislerin yapılması sağlanmalıdır. Bu bölgelerin özelliklerinin, ilçeye uzaklığı ve gidildiğinde faydalanabilecek aktivitelerin neler olduğuna ilişkin bilgilendirme haritalarının ilçe merkezine ağaçtan yapılmış panolar aracılığı ile duyurulması sağlanmalıdır. İlgili kurumlar tarafından yöreye özgü çiçek, ağaç dikimi teşvik edilmelidir. Bu durum bölgeye gelen misafirlerin dikkatini çekecek ve Gönen ile özdeşleştirilerek turizm potansiyeli için katkı sağlayabilecektir. Park alanı, Belediye alanı ve

eski hastane alanının meydan olarak düzenlenmesi ile ilçenin yaşam standardına ve görselliğine önemli katkı sağlayacak meydanlar düzenlenmiş olacaktır. Benzer şekilde futbol sahası ve çevresinin, park alanına eklemlenmesi ya da ayrı bir etkinlik alanı olarak düzenlenmesi ile bölgenin çehresi değiştirilebilir.

Eski yıllarda Belediyenin bulunduğu meydanda resmi bayramlarda ve 6 Eylül Gönen'in kurtuluşunda kutlamalar yapılmaktaydı. Gönen'liler bir araya gelerek coşkulu kalabalıklarla bu alanda buluşurlardı. Bugünkü meydan eski kimliğinden oldukça uzak bir karmaşa ve görüntü kirliliği içerisindedir. Bu nedenle Belediye meydanına yapılmaya başlanan binanın yeniden değerlendirilerek gerekiyorsa inşaatın durdurulması, yıkılması ve meydanın eski kimliğine kavuşturulacağı bir düzenleme yapılması önemlidir.

İkinci önemli alan olan eski hastanenin olduğu bölgenin dönüşümünün sağlanması ve buraya meydan özelliği kazandırılması iyi olacaktır. Hastane bölgesinin hangi amaca uygun yapılandırılacağına bağlı olarak çevre düzenlemesinde bu özelliklerin ön plana çıkartılması ve buna uygun düzenlenmesi önerilmektedir. Çalışmamızda öne çıkan önerilerden birisi bu bölgenin Yaşlı Bakım Merkezi olarak yapılandırılmasının son derece faydalı olacağı şeklindedir.

Tarihi çarşıdaki dar sokaklar ve küçük esnafın çalıştığı dükkanların korunması ancak görüntünün iyileştirilmesi gerekmektedir. Belli malzeme, renk standartları getirilerek dükkanların görüntüleri iyileştirilebilir. Çarşı içindeki Çınaraltı'nın korunması, meydana bağlantı yollarındaki yapılaşmanın iyileştirilmesi gerekmektedir.

Düzenleme yapılması gereken alanlardan diğeri şehir garajıdır. Taşınması veya olduğu yerde iyileştirme çalışmalarının yapılması yönünde aksiyonlardan biri en kısa sürede alınmalıdır. Garaj tuvaletinin yenilenmesi, temizlik ve bakımının sürekli yapılması en temel gerekliliktir. Şehrin belli alanlarında ve camilerdeki tuvaletler için kalite iyileştirilmeli ve standartlar tanımlanarak sürekli bakım ve temizliği sağlanmalıdır.

Çevreye ilişkin yapılacak düzenleme ve iyileştirme çalışmalarında en önemli konulardan biri o bölgede yaşayanların görüş ve önerilerinin dikkate alınmasıdır. Yapılacak iyileştirme çalışmalarının neler olduğu neler planlandığı belli bir süre önceden kamuya açık alanlarda ve sivil toplum platformlarında paylaşılması ve gelen görüşlere göre gerekli güncellemelerden sonra uygulanmaya başlanmalıdır. Bu ve benzeri uygulamalar bölgede yaşayanların daha katılımcı olması ve yapılan projelere sahip çıkarak korumasını, kullanmasını, sahip çıkmasını ve benimsemesini sağlayacaktır. Sahip çıktığı uygulamalar için geliştirme önerileri yapabilecek bu da çevreye ilişkin sürekli gelişme ve iyileşmenin önemli bir aracı ve güvencesi olacaktır.

3.5.1.2. Hava ve Su Kirliliği

Coğrafi konum ve özelliklerin anlatıldığı 3.1.5 ve 3.1.6. bölümlerinde Hava Kalitesi, Su Kapasitesi ve Kalitesi ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmişti. Çevre açısından önemi nedeniyle hava ve su kirliliği sorunlarına bu bölümde tekrar yer verilmiştir. Pek çok gelişmekte olan il ve ilçede olduğu gibi Gönen’de çevre sorunlarının başında hava ve su kirliliği gelmektedir. Fabrika ve tabakhanelerin atıklarıyla kirlenen Gönen Çayı önemli baskı altındadır ve çok uzun süredir çözülmemiş olması nedeniyle ciddi çevresel sorunlar yaratmaktadır. Özer Küpeli tarafından yapılan “1882-1922 Yılları Arasında Gönen Kazası” adlı çalışmada, “1917 yılında Gönen Çayı’nın sol tarafında kaplıcaların tam karşısında onsekiz adet debbağhane (tabakhane) ve bu debbağhanelere ait bir de palamut değirmeni mevcuttur. Ancak bu debbağhaneler (tabakhaneler) 1917 yılında çayın öbür tarafında bulunan kaplıcaya yakın olduğu, çevreyi ve özellikle çay suyunu kirlettiği için kapatılarak kaza kaymakamlığınca başka bir yere nakledilmek istenmiş, fakat bunda başarılı olunamamıştır” şeklinde ifade edilmektedir (Küpeli, 2000, s. 248-249).

2014 yılında 17 Nisan tarihli 78. Millet Meclisi Genel Kurul oturumunda Balıkesir Milltevekili Namık Havuçça tarafından Balıkesir ilçelerinden Gönen ve Manyas’ta yaşanan su ve çevre kirliliği hakkında yapılan konuşma metni aşağıda yer almaktadır. “Gönen Çayı, Gönen ilçesinden sonra, organik madde, azot ve çözünmüş oksijen parametreleri açısından kirli ya da çok kirli su sınıfında yer almaktadır. Orman ve Su İşleri Bakanlığının verdiği bilgilere göre, Gönen Çayı evsel ve endüstriyel atık su kaynaklarının etkisi altında bulunmaktadır. Bu yoğun kirlilik, çevreyi ve halk sağlığını ciddi derecede tehdit eder duruma gelmiştir. Türkiye’nin marka olmuş baldo pirincini, Gönen etini yetiştiren köylerimiz, köylülerimiz için bu durum dayanılmaz bir noktaya gelmiştir. Öyle ki Ulukır’da, Hasanbey’de, Gündoğan’da, Sarıköy’de, Tuzakçı’da, Bostancı’da, Gebeçınar’da, Havutça’da ve Misakça’da, bu köylerde bu kirlilik, insanlarımızın sağlığını ve yaşamını açıkça tehdit eder durumdadır.” (Türkiye Büyük Millet Meclisi Kayıtları, 2014)

Bölge halkı tarafından sürekli gündeme getirilen, tarımsal üretimde kullanılan ve kirlilik düzeyi yüksek olan Gönen Çayı için ilgili yerel ve ulusal otorilerle işbirliği ve iletişim artırılarak Gönen Çayı Rehabilitasyon Projesinin en kısa sürede devreye alınması için çalışmalara başlanmalıdır. Gönen Çayı Rehabilitasyon Projesinin ilk adımı olan çaya atık veren firmaların arıtma sistemlerinin devreye alınması gereklidir. Ayrıca yerel otoriler tarafından arıtmaların kullanıldığının kontrolü yapılmalıdır. Gönen çayının çevresindeki yapılaşma alanlarının düzenlenerek Gönen Çayı Rehabilitasyonun hayata geçirilmesi sağlanmalı ve bu konu Gönen Orta ve Uzun Vadeli Stratejik Planlama hedeflerine dâhil edilmelidir.

3.1.5 hava kalitesi bölümünde açıklandığı gibi hava kirliliğinin yerleşim alanının doğal yapısından yani çanağın içinde olmasından kaynaklanan dezavantajları olmakla birlikte, sanayi baca arıtmalarının düzgün ve düzenli çalıştırılmaması, kullanılan tarımsal ilaçlar ve düşük kaliteli kömür kullanımından kaynaklandığına ilişkin görüşler bulunmaktadır. Özellikle kış aylarında hissedilen hava kirliliği yüksektir. Bu sözü edilen değişkenlerin etkisinin ne kadar olduğu ancak hava kirliliğine ilişkin ölçümlerin yapılmasından sonra netlik kazanabilecektir.

3.5.2. Alt Yapı Hizmetleri

Alt yapı yenileme ihtiyacı içinde bulunan ilçede; alt yapı hizmetlerinin verilmesi, onarım, su ve kanalizasyon altyapı iyileştirme çalışmalarının çok uzun sürdüğü çalışmamıza katılan kişiler tarafından dile getirilmiştir. Yol ve altyapı çalışmalarına ilişkin kazıların çok uzun sürmekte olduğu, asfaltlama çalışmalarının zamanında tamamlanmasında sıkıntılar yaşandığı bildirilmiştir. Yapılacak altyapı çalışmalarının, belli bir süre önceden ilçe merkezinde ve çalışma yapılacak bölgede, ne kadar sürede tamamlanmasının planlandığı ile birlikte duyurusunun yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

3.5.3. Ulaşım Olanakları

İlçemizin en yakın ilçe Bandırma, büyük illerimiz İstanbul, İzmir ve Çanakkale'ye ulaşım olanakları yeterli düzeyde bulunmaktadır. Bandırma, Erdek, Denizkent ve Ilıca'ya Balıkesir Belediyesi tarafından organize edilen otobüs seferleriyle hizmet verilmektedir. Benzer şekilde ilçe içerisinde ulaşım Balıkesir Büyükşehir Belediyesi denetiminde dolmuş ve küçük otobüslerle sağlanmaktadır. Merkez mahalleler dışındaki 89 mahalleye güzergah planlamaları ve saat planlamaları yapılarak otobüs veya dolmuş seferleri eklenmelidir.

İlçe içerisinde ulaşımın sağlandığı otobüs seferlerinin hat bilgileri ve durak kalkış saatlerinin otobüs duraklarına asılması sağlanmalıdır. Diğer büyük illere özel otobüs firmaları tarafından seferler düzenlenmektedir. Gönen'de üretilen tarımsal ve diğer ürünlerin çevre ilçe ve il pazarlara gönderilmesi kolaylıkla sağlanabilmektedir.

Özel araçlar için yeterli park alanı bulunmadığından özellikle Çarşı Camiinin bulunduğu ana hatlarda (Belediye- Çarşı Camii/ Çarşı Camii-Bandırma İstikameti) yolun iki tarafında park eden araçlar nedeniyle trafik sıkışıklığı yaşanmaktadır. Bu hatlara yakın alanlarda konumlandırılacak otopark alanları ihtiyacı bulunmaktadır. İlçenin belli alanlarına yapılacak otoparklar ile birlikte ilçe içi araç trafiğine ilişkin kurallar getirilmesi (tek yön uygulaması- trafiğe kapalı bölge vb.) gerekmektedir. Özellikle çarşıya yakın ana yollar üzerinde park edilmesine düzenleme getirilmesi önerilmektedir.

3.6. TARIM VE HAYVANCILIK

Tarım ve hayvancılık sektörü Gönen İlçesinin en önemli gelir kaynağıdır. İlçede ticaret ve sanayi büyük ölçüde tarım ve hayvancılıkla bağlantılı alanlarda gelişmiştir. Gönen tarım alanlarına ve tarımsal gelişimine ilişkin değerlendirme öncesinde genel anlamda Dünya’da ve Türkiye’de tarım konusundaki gelişmeler ve Türkiye tarım alanlarının durumu kısaca değerlendirilecektir.

Son yıllarda tarımsal alanda yapılan çalışmalar daha çok sürdürülebilir tarım, gıda ve su güvenirliliği, kaynakların optimum kullanımı, tarımda aile işletmeciliği, yeni teknolojik gelişmelerin tarımsal alanlarda uygulanması konularına odaklanmaktadır. Tarımda dünya ölçeğinde önemli ülkeler; Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği (Almanya, Hollanda, Fransa), Çin, Hindistan ve Brezilya’dır. Tarımsal arz ve talebin yarıya yakını bu sekiz ülke tarafından oluşturulmaktadır (TİM Türkiye İhracatçılar Meclisi, 2016). Tarımsal üretimin dünya ölçeğinde verimli bir şekilde sürdürülebilmesi, kırsal yoksulluğun azaltılması, gıda güvenliği konularında Gıda ve Tarım Örgütü (FAO- Food and Agriculture Organization) aktif olarak çalışmaktadır. Ankara bürosu aracılığıyla Türkiye’de tarımsal projelere destek vermektedir. Özellikle orman alanlarının korunması, sürdürülebilir tarım, doğal kaynakların verimli yönetimi konularında projelere destekler vermektedir. Bölge için geliştirilecek projelerde Gıda Tarım Örgütünün (FAO) standartları göz önünde bulundurularak, bu kaynaklardan faydalanma olanakları araştırılmalıdır. (Food and Agriculture Organization of United States, 2019)

Türkiye genelinde tarım alanlarında 2001 yılından beri önemli gerileme gerçekleşmiştir. Aşağıda yer alan tablodan görülebileceği gibi toplam ekilen tarım alanlarımız 2001 yılında 26.3 milyon hektar iken 2018 yılında 23.2 milyon hektara gerileyerek %12 oranında azalmıştır. 3.1 milyon hektarlık bu azalış Belçika’nın yüzölçümü kadar azalış demektir. Türkiye genelinde TÜİK verilerine göre toplam tarım alanı 2001 yılında yaklaşık 40.9 milyon hektardan 2018 yılında 37.8 milyon hektara gerilemiştir. Son 17 yılda ekilen dikilen tarım arazilerinin %12’sini, toplam tarım alanlarının ise %8’ini kaybetmiştir. Dünya Bankası verilerine göre yüzölçümü Türkiye'nin kaybettiği tarım alanlarından daha küçük 87 ülke mevcuttur. (Dünya Gazetesi eki Dünya Gıda, 2017). Tarım alanlarının azalmasına karşılık aynı dönemde ülke nüfusumuz %26 artış göstermiş ve 2001 yılsonunda 64.100.297’den 2017 yılsonunda 80.810.525’e ulaşmıştır. Nüfus artışı ve tarım alanlarımızdaki azalma nedeniyle tarımsal üretimde verimliliğin artırılması için yapılması gereken çalışmaların önemi artmaktadır.

Tablo 25:Türkiye Bazında Tarım Alanlarımızdaki Değişim (1000 Hektar)

YILLAR	TAHILLAR VE BİTKİSEL ÜRÜNLER		SEBZE BAHÇESİ ALANI	SÜS BİTKİSİ ALANI	MEYVE BAHARAT ALANI	EKİLEN TOPLAM ALAN	ÇAYIR VE MERA	TOPLAM TARIM ALANI
YILLAR	EKİLEN ALAN	NADAS						
2001	17.917	4.914	909	-	2.610	26.350	14.617	40.967
2002	17.935	5.040	930	-	2.674	26.579	14.617	41.196
2003	17.408	4.991	911	-	2.717	26.027	14.617	40.644
2004	17.962	4.956	895	-	2.780	26.593	14.617	41.210
2005	18.005	4.876	894	-	2.831	26.606	14.617	41.223
2006	17.440	4.691	850	-	2.895	25.876	14.617	40.493
2007	16.945	4.219	815	-	2.909	24.888	14.617	39.504
2008	16.460	4.259	836	-	2.950	24.505	14.617	39.122
2009	16.217	4.323	811	-	2.943	24.294	14.617	38.912
2010	16.333	4.249	802	-	3.011	24.395	14.617	39.011
2011	15.692	4.017	810	4	3.091	23.614	14.617	38.231
2012	15.463	4.286	827	5	3.201	23.782	14.617	38.399
2013	15.613	4.148	808	5	3.232	23.806	14.617	38.423
2014	15.782	4.108	804	5	3.243	23.942	14.617	38.558
2015	15.723	4.114	808	5	3.284	23.934	14.617	38.551
2016	15.575	3.998	804	5	3.329	23.711	14.617	38.328
2017	15.536	3.697	798	5	3.348	23.384	14.617	38.002
2018	15.436	3.513	784	5	3.462	23.200	14.617	37.817
DEĞİŞİM	-14%	-29%	-14%		33%	-12%	0%	-8%

Kaynak:TÜİK

Yukarıdaki tabloda, tarım yapılan alanlarımızın yıllar itibarıyla azalmakta olduğu görülmektedir. Tarım alanlarımızda azalmaya karşın, teknolojik gelişmelerin tarıma uygulanması ile tarımsal üretimimizin nasıl etkilendiğine bakabilmek için yıllar itibarıyla GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla) içinde tarımın payı incelenmiştir. Türkiye’de tarımsal üretimin GSYH içindeki payı 2010 yılında %9 oranında iken 2018 yılsonu itibarıyla payı %5,8’e doğru azaldığını aşağıda tablodan görebiliyoruz. Her ülkenin en temel ihtiyacı olan gıda üretimi ve gıda güvenliği için tarım ve hayvancılık çok önemlidir, bu nedenle ülke ve bölge bazında politikalar üretilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Tarım ve hayvancılığın önemli merkezlerinden olan Gönen’de tarım ve hayvancılık alanında yapılacak iyileştirmeler ve gelişmeler hem bölge ekonomisine hem de ulusal ekonomiye önemli katkı sağlayacaktır. Geliştirilecek projelerle ve yapılacak örnek uygulamalar ile diğer bölgeler için referans olarak alınabilecek örnekler oluşturularak, doğrudan katkısının yanısıra dolaylı katkısının da olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 26: Cari Fiyatlarla Tarımsal Gayri Safi Milli Hasıla ve Tarımın Payı

Yıllar	Tarım (Bin TL)	Gelişme Hızı (%)	Türkiye (Bin TL)	Gelişme Hızı (%)	Tarımın Payı (%)	Döviz Kuru (TL)	Tarım (Bin \$)	Gelişme Hızı \$ (%)	Türkiye (Bin \$)
2010	104.703.635	29	1.160.013.978	16,1	9,0	1,502	69.714.325	33	772.366.615
2011	114.838.169	10	1.394.477.166	20,2	8,2	1,677	68.491.565	-2	831.691.448
2012	121.709.079	6	1.569.672.115	12,6	7,8	1,802	67.545.047	-1	871.122.993
2013	121.709.079	0	1.809.713.087	15,3	6,7	1,904	63.914.163	-5	950.350.602
2014	134.724.745	11	2.044.465.876	13,0	6,6	2,187	61.604.432	-4	934.855.430
2015	161.447.917	20	2.338.647.494	14,4	6,9	2,713	59.499.609	-3	861.879.256
2016	161.304.618	0	2.608.525.749	11,5	6,2	3,024	53.414.802	19	862.744.000
2017	189.193.521	17	3.110.650.155	19,2	6,1	3,648	52.209.326	-9	851.490.804
2018	216.666.387	15	3.724.387.936	19,7	5,8	4,720	43.213.724	13	789.042.990

Kaynak: TÜİK Veritabanları, Ulusal Hesaplar, Gayri Safi Milli Hasıla, İktisadi Faaliyet Kollarına Göre, Erişim tarihi; 26.10.2019

3.6.1. Tarım

İlçe Tarımdan Müdürlüğü'nden elde edilen ve aşağıdaki tabloda özetlenen bilgilere göre Gönen'de 2013-2017 yılları arasında toplam tarım alanı değişmezken, ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemine) kayıtlı tarım alanı 32,2 hektardan 33 hektara artış göstermiştir. Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı işletme sayısı 2013 yılında 3,700 civarında iken bu sayıda azalma olmuş ve 2017 yılında 3,500 işletmeye gerilemiştir. İşletme sayısında azalma yönünde benzer gelişmeler dünya genelinde gözlenmekle birlikte Türkiye ve Gönen özelinde işletme büyüklükleri topraktan yeterli verimin sağlanabilmesi için gerekli olan büyüklüklerin çok altında bulunmaktadır. Gönen özelinde 94 dekar civarında olan işletme büyüklüğü Türkiye bazında ortalama 61 dekar düzeyindedir. İngiltere'de işletme büyüklüğü 538, Fransa'da 521, Almanya'da 457 ve İspanya'da 240 dekarı bulmaktadır. Bu rakam ABD'de 1.818 dekara ulaşmaktadır. (Dünya Gazetesi eki Dünya Gıda, 2017). Nüfus artışı, köylerden göç gibi ivmelerle madencilik, turizm, konut ve sanayi faaliyetleri için yapılaşmaya açılan verimli araziler nedeniyle Türkiye'de tarım alanlarında yıllar itibarıyla önemli gerilemeler yaşanmıştır. Benzer durum Gönen içinde geçerlidir. Gönen merkezden Bandırma'ya giden yol üzerinde yer alan 1970'li yıllarda şeftali ve elma yetiştirilen verimli bahçelerin tümü bugün konut alanına dönüştürülmüştür. Gönen'de yerleşimin planlanabileceği tarıma uygun olmayan araziler (eski hastane bölgesi) mevcutken bu potansiyel değerlendirilememiştir.

İşletme büyüklüklerinin verimli tarım yapılması için gerekli olan ortalama büyüklüklerin altında olması nedeniyle ilçe için geliştirilecek yeni tarımsal politikalar ve uygulamalarda bu durumun getirdiği dezavantajların üstesinden gelinebilmesi, verimli ve uluslararası standartlarda tarım yapılabilmesi için toprakların ortak politikalarla birlikte işlenmesini sağlayacak toplulaştırma, ortak ekim, sulama, bakım ve ürün toplama politikalarının geliştirilmesi önemlidir. Bu uygulamaların bölgede tarım yapan çiftçiler tarafından kendiliğinden veya tavsiyelerle hayata geçirilmesi olası değildir. İlçe Tarım

Müdürlüğü, Ziraat Odası Başkanlığı ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile bölgesel proje uygulamalarına başlanması gerektiği düşünülmektedir. Bu projeler için bölgesel kalkınma ajanslarının ve üniversitelerle işbirliği yapılarak destekleri alınabilir.

Tablo 27: Gönen Toplam Tarım Alanı ve Ortalama İşletme Büyüklükleri

	Toplam Tarım Alanı (Hektar)	Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Tarım Alanı (Hektar)	Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Tarım Alanı (%)	Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı İşletme Sayısı	Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Ortalama İşletme Büyüklüğü (hektar)
2017	42,200	33,073	78.37%	3,502	9,44
2016	42,200	32,775	77.67%	3,596	9,11
2015	42,200	31,925	75.65%	3,650	8,74
2014	42,200	31,710	75.14%	3,617	8,76
2013	42,200	32,214	76.34%	3,712	8,67

Kaynak: Gönen İlçe Tarım Verileri

İlçe Tarım Müdürlüğü'nün verilerine göre ilçenin toplam arazi alanının dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. İlçe toplam arazilerinin %37'si tarımsal arazilerden oluşmaktadır. Mera ve çayır alanları toplam ilçe arazilerinin %8'ini oluştururken, en fazla paya sahip olan ormanlık ve funda alanları toplam alanın %43'ü kapsamaktadır. Yerleşim alanı ise %12'lik bir paya sahiptir.

Tablo 28:Gönen İlçesi Arazi Sınıfları (2018 yılı)

Gönen İlçesi Arazi Sınıfları	Alan (Dekar)	Payı(%)
Toplam Tarım Alanı	422.000	37%
Mera ve Çayır Alanı	90.000	8%
Ormanlık ve Fundalık Alan	498.000	43%
Diğer Alan (yerleşim-Göl vb)	142.000	12%
TOPLAM	1.152.000	100%

Kaynak: İlçe Tarım Verileri

Toplam 422.000 dekar tarım alanının %34'ünü oluşturan 142.000 dekar kuru alandır. 102.000 dekarlık sulamaya uygun kuru alan %24'lük bir paya sahiptir. Sulama Birliği tarafından toplam tarım alanın %28'ini oluşturan 118.000 dekar alan sulanmaktadır. Geriye kalan 60.000 dekar alan ise %14'lük bir paya sahiptir ve çeşitli kaynaklardan sulanmaktadır. Aşağıdaki tabloda tarım alanlarının sulama durumuna göre tablosu yer almaktadır.

Tablo 29: Tarım Alanlarının Sulama Durumu (2018)

Alan Sulama Türü	Alan (Dekar)	Payı(%)
Kuru alan	142.000	34%
Sulamaya müsait kuru alan	102.000	24%
Sulama birliği tarafından sulanan	118.000	28%
Çeşitli kaynaklardan sulanan	60.000	14%
Toplam Tarım Alanı	422.000	100%

Kaynak: İlçe Tarım Verileri

İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından 422.000 dekar olarak bildirilen Gönen İlçesi tarımsal arazilerinin büyüklüğü TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) internet sitesinde 405.435 dekar olarak raporlanmakta ve iki veri arasında fark bulunmaktadır. TÜİK veri tabanından bilgi alınarak oluşturulan aşağıdaki tabloda

Gönen’de tarım yapılan alanların dekar ve yüzde dağılımı kullanım amacına göre sınıflandırılmıştır. İlçede toplam tarım arazisi olarak raporlanan 405,435 dekarın içerisinde tahıl üretimi yapılan toplam alan 360,878 dekar olup toplam tarım alanı içerisinde %89’luk paya sahiptir. Sebze ekilen alanlar toplam tarım alanının %7’sini, meyveler ise %4’ünü oluşturmaktadır. Sebze ve meyve tarımının oranları oldukça düşüktür. İlçede ağırlıklı olarak tahıl ürünleri tarımı yapılmaktadır. Son yıllarda meyve bahçelerine yatırımlar yapılmış ve meyvecilik özellikle elma, kivi ve hurma yetiştirilmesi konusunda gelişmeler olmuştur. İlçede nadasa bırakılan toprağın çok düşük, hemen hemen hiç olmaması dikkat çekicidir. Nadasa bırakmanın toprağın veriminin uzun dönemli sürdürülebilirliği için taşıdığı önem nedeniyle nadas politikası oluşturulması ve çiftçinin bu konuda bilinçlendirilmesi çalışmaları gündeme alınmalıdır.

Tablo 30: Gönen Toplam Tarım Arazileri Kullanım Durumu (2017 Yılı)

TARIM ALANI TÜRÜ	ALAN (Dekar)	PAYI (%)
Tahıl Alanı	360,878	89%
Sebze Alanı	30,185	7%
Meyveler	14,216	4%
Süs Bitkileri Alanı	106	0%
Nadas Alanı	50	0%
TOPLAM	405,435	100%

Kaynak: TÜİK Veritabanları

2010-2017 yılları arasında Gönen’de üretilen tahıl ürünlerinin miktar (Ton), ekilen alan (Dekar), verimlilik (Kg/ Dekar) ve parasal değer olarak karşılaştırması ekli tablolarda yer almaktadır.

Aşağıdaki tablodan görüldüğü gibi 2017 yılı itibarıyla slajlık mısır 105.250 ton ile en çok üretilen tahıl ürünüdür ve ekilen alan sıralamasında 25.050 dekar ile üçüncü sırada yer almaktadır . Slajlık mısırın verimliliğinde yıllar itibarıyla artışlar gözlenmektedir. Çeltik üretimi 63.881 ton ile ikinci sırada yer almaktadır. Çeltik ekilen alanların büyüklüğü 2010 yılında 69.144 dekardan, 2017 yılında 82.301 dekara çıkarken yani ekilen alanlarda %19'lük bir artış varken, verimliliğinin %7 azalması nedeniyle toplam üretim miktarı %11'lik artışla 57.739 tondan 63.881 tona yükselmiştir. Buğday ekim alanında 2010-2017 yılları arasında %0,4'lük azalış varken dekar başına alınan üründe %11'lik artış olmuş ve toplam üretim miktarı 47.653 tondan 52.770 tona yükselmiştir.

Kaynak: Alpaslan Yalçinkaya

Resim 3: Gönen'den Tarım Alanı Fotoğrafı

3.6.1.1. Tahıl Ürünleri

Tarım alanlarının %90'nına yakınında tahıl üretimi yapılmaktadır. Tahıl ürünleri içerisinde ekim alanı olarak en yüksek paya sahip ürünler sırasıyla buğday, çeltik, mısır,

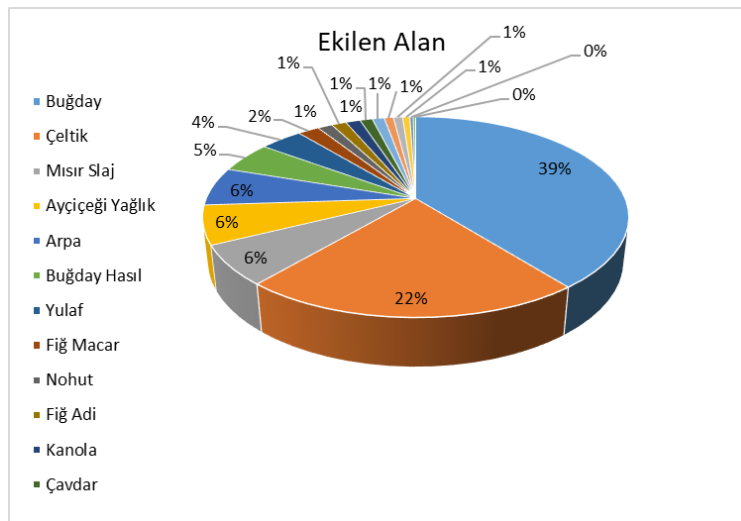
ayçiçeği, arpa, buğday hasıl, yulaf, fiğ, nohut, adi fiğ, kanola, çavdar ve aşağıda tabloda yer alan diğer ürünlerdir. 2010 yılından itibaren değerlendirdiğimizde, buğday ekilen alanlarda 148.049 dekardan 147.420 dekara binde 4 lük azalış olmuştur. Çeltik ekim alanlarında ise 69.144 dekardan 82.301 dekara %19 artarak önemli artış gerçekleşmiştir. Slajlık mısır ve kanola ekim alanlarında artış olduğu görülmektedir. Yağlık Ayçiçek, nohut, arpa, buğday hasıl ekim alanlarının ise azaldığı görülmektedir.

Tablo 31:Tahıl Üretim Alanları ve Yıllara Göre Değişimi (Dekar)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Buğday	148.049	155.212	144.229	137.467	149.989	146.660	147.022	147.420
Çeltik	69.144	72.129	87.475	86.000	85.000	79.065	81.291	82.301
Mısır Slaj	14.240	17.200	18.645	19.900	20.650	23.425	23.650	24.050
Ayçiçeği Yağlık	26.450	25.429	22.968	15.520	17.400	21.834	23.399	23.470
Arpa	29.900	29.800	29.495	28.500	27.498	27.025	26.563	23.320
Buğday Hasıl			24.974	24.000	22.500	20.000	19.000	18.700
Yulaf	18.725	18.700	20.000	17.212	16.958	16.750	16.500	14.533
Fiğ Macar					7.000	7.125	7.150	7.250
Nohut	14.100	14.000	13.880	14.300	13.500	9.900	8.800	5.000
Fiğ Adi					5.000	5.000	5.000	5.000
Kanola	232	550	600	2.343	2.921	5.250	5.750	4.950
Çavdar	3.464	3.300	4.000	4.565	4.581	4.300	4.250	4.200
Yulaf-Yeşil Ot			2.420	2.500	2.500	2.500	2.500	4.100
Mısır	4.654	4.665	4.300	3.562	3.120	3.022	3.179	3.130
Yonca			2.413	2.300	2.559	2.300	2.300	3.101
Fasulye Kuru	2.750	2.700	2.595	2.559	2.560	2.540	2.520	2.500
Mısır Hasıl	932	930	1.110	1.100	1.100	1.110	1.120	1.100
Şeker Pancarı	995	790	730	555	638	300	410	855

Kaynak: TÜİK, Konularına Göre İstatistikler, Bitkisel Üretim İstatistikleri

Tahıl üretimini ekilen alan bazında grafiğe dönüştürdüğümüzde ekli tabloda toplam ekilen alan içerisinde ürün bazında yüzdeleri yer almaktadır. Ekim alanlarının %39'una buğday, %22'sine çeltik ekilmektedir. Buğday ve çeltikten sonra en fazla ekilen ürünler mısır slaj, ayçiçeği yağlık ve arpadır. Bu ürünlerin toplam ekim alanlarındaki payı %6'dır.

Şekil 10: Tahıl Üretim Alanlarının Yüzdesel Dağılımı

Yıllara göre üretim miktarlarını değerlendirdiğimizde yulaf ve patates üretim miktarının azaldığını diğer ürünlerin tümünde miktar olarak artışlar görüldüğünü söyleyebiliriz.

Tablo 32:Gönen Tahıl Üretim Miktarları ve Yıllara Göre Değişimi (Ton)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mısır Slaj	44.708	54.280	60.292	66.680	70.353	80.274	103.350	105.250
Çeltik	57.739	60.101	62.632	66.564	67.557	63.223	63.477	63.881
Buğday	47.653	51.004	36.180	38.798	46.041	44.868	51.705	52.770
Fiğ Macar					2.275	2.366	17.160	17.400
Yonca			1.998	2.070	2.070	2.098	11.500	15.505
Arpa	9.695	9.831	12.090	10.289	10.025	9.606	9.888	10.416
Yulaf			803	825	825	850	6.000	10.250
Fiğ Adi					1.500	1.560	10.000	10.000
Şeker Pancarı	5.788	5.233	3.523	3.218	3.058	1.330	2.822	6.137
Ayçiçeği Tohumu Yağlık	3.894	4.414	4.757	3.109	3.620	4.784	5.086	5.960
Yulaf	5.618	5.610	6.000	5.043	5.074	4.718	4.532	3.995
Mısır Hasıl	2.330	2.325	2.300	2.475	2.475	2.509	2.800	2.750
Mısır	2.954	2.801	2.897	1.986	1.509	1.499	2.748	2.641
Kanola veya Kolza Tohum	48	116	135	525	643	1.399	1.653	1.554
Çavdar	904	908	1.100	1.233	1.544	1.216	1.182	1.491
Hayvan Pancarı	1.036	1.036	957	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Nohut, Kuru	1.904	1.988	2.360	2.431	2.220	1.821	1.622	832
Fasulye, Kuru	446	446	426	433	440	435	504	509
Patates	625	600	592	606	596	537	496	216

Kaynak: TÜİK, Konularına Göre İstatistikler, Bitkisel Üretim İstatistikleri

Tahıl üretiminde en yüksek paya sahip tahıl ürünlerin verimlilik analizi aşağıdaki tablolarda yer almaktadır. Verimlilik ölçütü olarak; dekar başına kaç kilogram ürün alındığına bakılmıştır. Dekar başına alınan ürün şeker pancarı, çavdar ve kanolada bir önceki yıla göre önemli artışlar göstermektedir.

Tablo 33:Tahıl Üretiminde Verimlilik (Kg/Dekar) ve Yıllara Göre Değişimi

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Şeker Pancarı	5.817	6.624	4.826	5.851	4.793	4.618	6.968	7.178
Yonca			836	900	809	912	5.000	5.000
Mısır Slaj	3.140	3.156	3.234	3.351	3.407	3.427	4.370	4.376
Yulaf-Yeşil Ot			335	330	330	340	2.400	2.500
Mısır Hasıl	2.500	2.500	2.091	2.250	2.250	2.260	2.500	2.500
Fiğ Macar					325	332	2.400	2.400
Buğday Hasıl			251	250	250	250	2.000	2.000
Fiğ Adi					300	312	2.000	2.000
Mısır	635	600	674	558	484	496	864	844
Çeltik	835	833	716	774	795	800	781	776
Arpa	324	330	410	361	365	355	372	447
Buğday	322	329	251	282	307	306	352	358
Çavdar	261	275	275	270	337	283	278	355
Kanola	207	211	225	224	220	266	287	314
Yulaf	300	300	300	293	299	282	275	275
Ayçiçeği Yağlık	147	174	207	200	208	219	217	254
Fasulye Kuru	162	165	164	169	172	171	200	204
Nohut	135	142	170	170	178	184	184	166

Kaynak: TÜİK, Konularına Göre İstatistikler, Bitkisel Üretim İstatistikleri

Yukarıdaki tabloda analizimize dahil edilen tahıl ürünlerinin verimlilik analizi yer almaktadır. Karşılaştırmayı daha netleştirmek için verimlilik analizi en fazla ekilen tahıl ürünleri için aşağıda özet olarak yer almaktadır.

Tablo 34:Ekimi Yoğun Olarak Yapılan Tarım Ürünleri Verimliliği

Ürün	Verimlilik % Değişim 2010-2017
Buğday	%11
Çeltik	-%7
Mısır Slaj	%39
Ayçiçeği Yağlık	%73
Arpa	%38
Yulaf	-%8

Tahıl üretiminde verimlilik dekar başına üretilen kilogram olarak kabul edilmiştir. Bölgede yetiştirilen tahıl ürünlerinde 2010- 2017 yılları arasında buğday için %11’lik verimlilik artışları gözlenirken çeltik veriminde %7’lik, yulaf veriminde ise %8’lik azalma gözlenmektedir. Bölgenin en önemli ürünlerinden biri olan çeltik veriminin düşmesi önemlidir. Diğer ürünlerdeki verimlilik artışlarının çok yüksek olması nedeniyle, bu artışları yorumlayabilmek için daha detaylı araştırmalar yapılması gerekli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızın bu bölümünde tahıl üretimi ile Gönen ilçesinde yaratılan parasal değer hesaplanmıştır. Tahıl üretiminde yaratılan parasal büyüklüklerin hesaplaması için yıllık üretim miktarı ile TUİK tarafından açıklanan fiyat endeksi çarpılmıştır. Buna hesaplamalara göre Gönen ve bölgesinde yetişen ve bölgeye gelir yaratma kapasitesi açısından en önemli ürün pirinçtir. Aşağıda yıllara göre üretim miktarlarının 2017 yılı TUİK fiyat endeksi ile değerlemesi sonucu bulunan parasal değer hesaplamaları yer almaktadır.

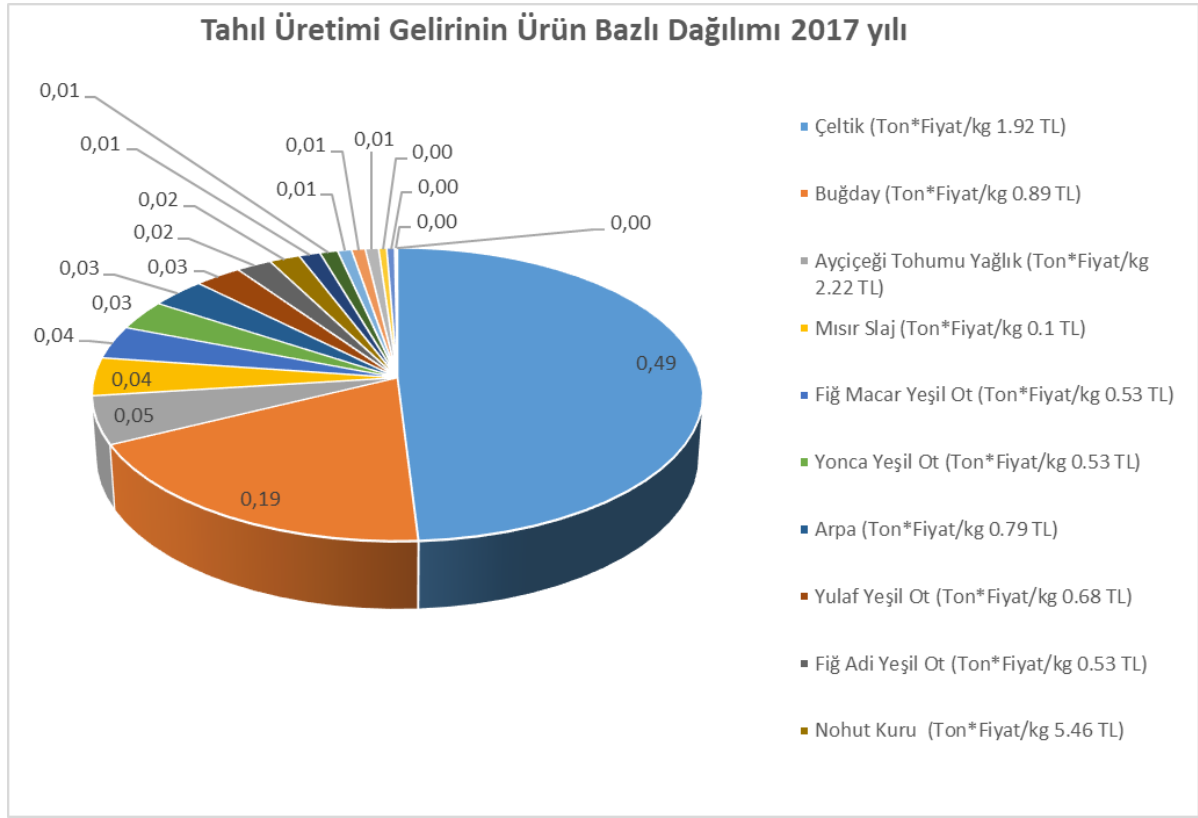
Kaynak: Alpaslan Yalçinkaya

Resim 4: Gönen Ovasından Ayçiçek Tarlası

Tablo 35: Tahıl Üretiminin Ürün Bazında ve Toplam Yaklaşık Parasal Değerleri (1000 TL)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Çeltik (Ton*Fiyat/kg 1.92 TL)	110.908	115.445	120.306	127.859	129.766	121.442	121.929	122.705
Buğday (Ton*Fiyat/kg 0.89 TL)	42.301	45.276	32.117	34.441	40.870	39.829	45.898	46.843
Ayçiçeği Tohumu Yağlık (Ton*Fiyat/kg 2.22 TL)	8.645	9.799	10.561	6.902	8.037	10.621	11.291	13.232
Mısır Slaj (Ton*Fiyat/kg 0.1 TL)	4.471	5.428	6.029	6.668	7.035	8.027	10.335	10.525
Fiğ Macar Yeşil Ot (Ton*Fiyat/kg 0.53 TL)					1.195	1.242	9.010	9.136
Yonca Yeşil Ot (Ton*Fiyat/kg 0.53 TL)			1.065	1.103	1.103	1.118	6.130	8.265
Arpa (Ton*Fiyat/kg 0.79 TL)	7.642	7.750	9.530	8.111	7.903	7.572	7.795	8.211
Yulaf Yeşil Ot (Ton*Fiyat/kg 0.68 TL)			546	561	561	578	4.080	6.970
Fiğ Adi Yeşil Ot (Ton*Fiyat/kg 0.53 TL)					788	819	5.251	5.251
Nohut Kuru (Ton*Fiyat/kg 5.46 TL)	10.387	10.845	12.874	13.262	12.111	9.934	8.848	4.539
Yulaf (Ton*Fiyat/kg 0.79 TL)	4.429	4.422	4.730	3.975	4.000	3.719	3.573	3.149
Kanola- Kolza Tohumu (Ton*Fiyat/kg 1.7 TL)	82	197	230	893	1.093	2.378	2.810	2.642
Mısır Hasıl (Ton*Fiyat/kg 0.75 TL)	1.740	1.736	1.717	1.848	1.848	1.873	2.091	2.053
Fasulye Kuru (Ton*Fiyat/kg 3.98 TL)	1.774	1.774	1.694	1.722	1.750	1.730	2.004	2.024
Mısır (Ton*Fiyat/kg 0.75 TL)	2.206	2.091	2.163	1.483	1.127	1.119	2.052	1.972
Şeker Pancarı (Ton*Fiyat/kg 0.19 TL)	1.123	1.015	683	624	593	258	547	1.191
Çavdar (Ton*Fiyat/kg 0.79 TL)	713	716	867	972	1.217	959	932	1.175
Hayvan Pancarı (Ton*Fiyat/kg 0.25 TL)	257	257	237	261	261	261	261	261
Patates (Ton*Fiyat/kg 0.71 TL)	445	427	422	432	424	382	353	154
TOPLAM	197.121	207.178	205.772	211.116	221.681	213.862	245.190	250.298

Kaynak: TÜİK Verilerinden derlenmiştir. Ürünlerin kilogram fiyatları TÜİK tarafından yayınlanan 2017 yılı cari gösterge fiyat verilerinden alınmıştır. Piyasada işlem yapılan fiyatlar farklı olabilir. Karşılaştırma için baz alınabilmesi amacıyla TÜİK fiyatları kullanılmıştır.

Şekil 11:Tahıl Üretiminin Ürün Bazlı Dağılımı

Tarımsal ürünlerin Gönen ilçesine sağladıkları yıllık gelir açısından değerlendirdiğimizde toplam tahıl üretiminde 2017 yılı itibarıyla sağlanan yaklaşık gelir 250,2 milyon TL olarak hesaplanmıştır. Bu gelirin %49'luk bölümü çeltik üretiminden, %19'luk bölümü buğday üretiminden sağlanmış olup, bu iki ürün diğer ürünlere göre çok daha önemlidir. Çeltik ve buğdayın toplamda %67'lik payını %5'lik oranla ayçiçeği takip etmektedir. Sırasıyla slaj mısır, fığ, yonca ve arpa üretimleri tarımsal gelire küçük oranlarda katkı sağlamaktadır. En önemli ürün olarak Gönen ve yöresinde yetiştirilen ve gelire katkısı en yüksek olan pirinç daha ayrıntılı olarak izleyen bölümde analiz edilecektir. Pirinç üretiminin dünya tarımındaki yeri, pirinç üretiminde kullanılan yöntemler, ilaçlar ve pirinç ekimine ilişkin düzenlemeler izleyen bölümde yer almaktadır.

Pirinç Ekimi, Özellikleri

Gönen ve çevresi en önemli tarım ürünü olan pirinç ekimine Trakya bölgesinden getirilen tohumlarla başlanmıştır. Pirinç günümüzde buğday ve mısır ile birlikte temel gıda maddelerinden birisidir. Dünya genelinde 3 milyardan fazla kişi yılda ortalama yüz kilo pirinç tüketmektedir. Türkiye'de kişi başına yılda ortalama pirinç tüketimi 8-9 kg civarındadır.

1980'lerin başlarında pirinç üretimi yıllık ortalama %3,68'ler düzeyinde artış göstermekteydi. 1990'ların sonuna gelindiğinde yıllık pirinç üretim düzeyi artış oranı %0,74 düzeyine gerilemiştir. Üretimin güvenli biçimde devam etmesine ilişkin görülen tehlikeler nedeniyle Birleşmiş Milletler 2004 yılını Pirinç yılı ilan ederek farkındalığı arttırmaya çalışmıştır. Pirinç ekiminin azalmasında önemli etkenlerden bazıları su kaynaklarının azalması, şehirleşme artışıyla birlikte tarımsal alanların azalması gösterilebilir. Uzun yıllar pirinç tarımı yapılan toprakların veriminde düşüşler görülmektedir. Hastalıklar ve böceklerin neden olduğu ürün kaybının yıllık %25'lere kadar ulaşabildiği görülmektedir. Diğer taraftan sağlık, çevre problemleri, sivrisinekler ve bağlantılı olarak sıtma hastalığı ortaya çıkmasına neden olduğu göz önünde bulundurularak pek çok Avrupa ülkesinde üretimine kısıtlamalar getirilmektedir (Nguyen & Ferrero, 2006). Dünya'da açlık tehlikesinin önemli bir tehdit olduğunu göz önünde bulundurularak pirinç üretiminin verimli ve sürdürülebilir olarak devam edilmesi çok önemlidir. Ancak kullanılan ilaç ve gübrelerle toprağın ve çevrede yaşayan kişilerin sağlıklarının etkilenmesini engelleyecek veya en aza indirecek sürdürülebilir politikalar geliştirilmesi ve uygulanması önemlidir.

Türkiye'de çeltik üretiminde il düzeyinde yoğunlaşma vardır. Toplam 5 ilin üretimleri çeltik üretiminin %82'sini oluşturmaktadır. Edirne toplam üretimin %40'ına sahipken Samsun %14, Balıkesir %11, Çanakkale %10, Çorum %7'lik bir üretim payına sahiptir. (Ziraat Mühendisleri Odası, 2014).

Tablo 36:Bölgelere Göre Çeltik Üretimi (2013)

BÖLGE	İL	EKİLİŞ (da)	ÜRETİM (ton)
Marmara (%70)	Edirne	430.301	361.918
	Balıkesir	129.714	99.467
	Çanakkale	113.477	90.295
	Diğer	85.205	75.998
	TOPLAM	758.697	627.678
Karadeniz (%26)	Samsun	144.128	122.710
	Çorum	77.263	65.523
	Diğer	55.053	43.925
	TOPLAM	276.444	232.158
İç Anadolu (%2)	Çankırı	24.700	14.760
	Diğer	5.155	5.419
	TOPLAM	29.855	20.179
Diğer Bölgeler (%2)		40.928	19.985

Kaynak: (Ziraat Mühendisleri Odası, 2014)

Balıkesir bölgesi 129.714 dekar ve 99.467 ton üretimi ile üçüncü en büyük üretim kapasitesine sahip ildir. Balıkesir'de üretilen 99.467 ton çeltiğin yaklaşık %67'si Gönen ve yöresinde üretilmektedir.

Tablo 37:İllere Göre Çeltik Üretimi (2013)

İLLER	EKİM ALANI		ÜRETİM		VERİM (kg/da)
	Hektar	Payı (%)	Ton	Payı (%)	
Edirne	43.040	38,9	361.918	40,2	841
Samsun	14.413	13,0	122.710	13,6	851
Balıkesir	12.971	11,7	99.467	11,1	767
Çanakkale	11.348	10,3	90.295	10,0	796
Çorum	7.726	7,0	65.523	7,3	848
Sinop	3.960	3,6	34.434	3,8	870
Tekirdağ	3.100	2,8	28.899	3,2	932
Kırklareli	2.611	2,4	25.769	2,9	987
Bursa	2.500	2,3	18.993	2,1	760
Çankırı	2.470	2,2	14.860	1,7	602
10 İl Toplamı	104.139	94,2	862.868	95,9	829
GENEL TOPLAM	110.592	100,0	900.000	100,0	814

Kaynak: (Ziraat Mühendisleri Odası, 2014)

Türkiye çeltik üretiminde kendi iç tüketimini karşılayamamaktadır. Aşağıda Türkiye çeltik ve pirinç ithalat ve ihracat rakamları yer almaktadır. 2011 ve 2012 yıllarında ithalatından daha fazla ihracat gerçekleştiren Türkiye, 2013 yılından itibaren pirinç ithalatı, ihracatından daha fazla gerçekleşmiş ve net ithalatçı bir ülke durumuna gelmiştir.

Tablo 38:Türkiye'nin Pirinç İthalat ve İhracat Miktarları

Yıllar	İthalat Miktarı (Ton)	Değer (1000 \$)	İhracat Miktarı (Ton)	Değer (1000 \$)
2010	125.643	91.340	50.825	46.549
2011	41.011	28.591	85.126	74.786
2012	25.111	17.688	86.335	68.960
2013	118.563	79.625	6.597	6.281
2014	191.067	136.414	19.467	19.261
2015	119.830	78.026	24.065	23.122
2016	73.046	36.826	45.812	35.956
2017	148.608	77.687	49.072	36.488

Kaynak: (Ziraat Mühendisleri Odası, 2014) ve (Ziraat Mühendisleri Odası, 2018)

Çeltik tüm dünya için olduğu gibi ülkemiz ve Gönen ilçesi için çok önemli bir üründür. Çeltik üretiminden uzun vadeli verim elde edilebilecek şekilde ekimlerin yapılması önemlidir. Ulusal Hubuat Konseyinin Çeltik raporunda gündeme getirdiği çeltik ekim alanlarında münavele konusu önemlidir ve aşağıdaki bölümde rapordan alıntı yapılmıştır. “Çeltik komisyonları çeltik tarımı konusunda oldukça büyük yetkilere sahip olmalarına rağmen, özellikle tarım tekniğinin istenilen özellikler doğrultusunda kullanılması konusunda pasif kalmaktadırlar. Buradaki en önemli konu çeltikte münavebe sorunudur. Çeltik su içinde yetişen

bir bitki olduğu için tuzlu toprakları sürekli yıkanma nedeniyle ıslah eden bir bitkidir. Ancak üst üste 4-5 yıl çeltik tarımı yapılırsa taban suyu yüksek yerlerde toprakta daha fazla bir tuzluluk görülmekte ve o tarlada çeltikten başka bir ürünün tarımı yapılamamaktadır. Bu yüzden uzmanların görüşü 2 yıl çeltik 1 yıl farklı ürün şeklindedir. Ancak yapılan saha araştırması Türkiye'nin çeltik tarımı yapılan tüm bölgelerinde münavebeye uyulmadığını göstermiştir. Üreticiler uzun yıllar aynı tarlada çeltik tarımı yapabilmektedirler. Çeltik komisyonları da bu konuda gerekli önlemleri almamaktadır.” (Ulusal Hububat Konseyi, 2011).

Ayrıca kullanılan gübre ve ilaçların çevresel sorunlar yarattığı bilinmektedir. İlçede özellikle yaz aylarında sivrisinek sorunu çeltik ekimi ile doğrudan bağlantılıdır. Gönen ve çevresinde çeltik üretiminin yerleşim alanlarına uzak bölgelere kaydırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Dönüşümlü ekim ve çeltik alanlarına ikinci ürün ekimi yapılarak verimlilik artırılması çalışmaları ilgili kurumlar ve üreticilerle birlikte gündeme alınmalıdır.

3.6.1.2. Sebze Üretimi

Tahıl üretimi ile karşılaştırıldığında sebze üretimi daha az yapılmaktadır ve toplam tarım alanlarının yaklaşık %7'lik bölümünde sebze üretimi yapılmaktadır. Aşağıdaki tabloya, toplam ekim alanı 250 dekardan fazla olan ürünler dahil edilmiştir. Sebze üretiminde en fazla alana patlıcan ve kavun ekilmektedir. Patlıcan ve kavun ekilen alanlar 2018 yılı itibarıyla her biri için 6.300 dekar civarındadır. Toplam sebze ekim alanları içerisindeki payları yaklaşık %20 civarındadır. Gönen patlıcanı ve Gönen beyazı olarak adlandırılan kavunları ilçenin adıyla bilinmektedir ve son derece lezzetlidir. Maydanoz ekim alanı toplam 4.440 dekar, domates ve karpuzun ekim alanı 3.300 dekar civarındadır. Maydanoz, domates ve karpuzun toplam ekim alanı içerisindeki payları ise %10-15 civarındadır. Sırasıyla biber 935 dekar, fasulye 770 dekar, soğan 600 dekar, dereotu 560 dekar, ıspanak 525 dekar ve lahana 470 dekar alana ekilmektedir.

Tablo 39: Sebze Üretim Alanları ve Yıllara Göre Değişimi (Dekar)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Patlıcan	7.750	7.650	7.480	7.190	7.050	6.948	6.898	6.450	6.350
Kavun	8.700	8.250	7.975	7.590	7.400	6.945	6.790	6.450	6.300
Maydanoz	5.680	5.500	5.390	5.190	5.050	4.970	4.900	4.450	4.400
Domates	3.750	3.650	3.540	3.450	3.450	3.440	3.441	3.400	3.325
Karpuz	4.780	4.450	3.980	3.800	3.750	3.650	3.625	3.450	3.300
Biber	695	670	651	940	940	935	929	935	935
Fasulye	870	850	838	810	800	790	786	775	770
Soğan	530	520	601	580	585	585	600	600	600
Dereotu	238	350	355	565	560	540	538	555	560
İspanak	590	575	569	550	550	535	535	530	525
Lahana	550	540	530	510	500	490	485	475	470

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri.

2010- 2018 yılları arasında sebze ekim alanlarındaki değişimi değerlendirdiğimizde en fazla artışın dereotunda olduğunu ve dereotu ekilen alanların bu yıllar arasında %135 arttığı görülmektedir. Bunun dışında biber ekilen alanlarda %35 ve soğan ekilen alanlarda %13'lük bir artış olduğu görülmektedir. Bu üç ürün dışında kalan diğer ürünlerin ekilen alanlarında azalış olmuştur. En fazla azalış %31 ile karpuz ve %28 ile kavun ekilen alanlarda görülmektedir. Maydanoz ekilen alanlar %23 azalırken, patlıcan ekilen alanlar %18, lahana ekilen alanlar %15, fasulye, domates ve ıspanak ekilen alanlarda ise %11 azalış olmuştur.

Tablo 40:Sebze Üretim Alanları Göre Değişimi (Dekar) 2010-2018

	2010	2018	
Dereotu	238	560	135%
Biber	695	935	35%
Soğan	530	600	13%
Ispanak	590	525	-11%
Domates	3.750	3.325	-11%
Fasulye	870	770	-11%
Lahana	550	470	-15%
Patlıcan	7.750	6.350	-18%
Maydanoz	5.680	4.400	-23%
Kavun	8.700	6.300	-28%
Karpuz	4.780	3.300	-31%

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri kullanılarak hazırlanmıştır.

Sebze üretim miktarlarına göre hazırlanan aşağıdaki tablodan görülebileceği gibi Gönen ve çevresinde en fazla miktarda üretilen sebze patlıcandır. Patlıcan üretim miktarı yıllar itibarıyla sürekli artmış ve 2010- 2018 yılları arasında 15.500 tondan 44.450 tona yükselmiştir. Onu sırasıyla domates, karpuz, kavun izlemektedir. Domates üretim miktarı son yıllarda büyük değişiklik göstermemiştir ve 14.000 ton ile 17.000 ton arasında değişmektedir. 2010- 2018 yılları arasında karpuz ve kavun üretim miktarlarında azalışlar olduğu görülmektedir. Karpuzun yıllık üretim miktarı raporlama yapılan yıllarda 21.415 tondan 13.200 tona gerilemiştir. Kavun üretim miktarı ise aynı dönemde 17.400 tondan 12.600 tona gerilemiştir. Diğer sebze türlerinden dereotu üretim miktarında önemli artış gerçekleşmiştir. 2010 yılında 214 ton üretilen dereotunun 2018 yılı itibarıyla üretim miktarı 504 tona yükselmiştir.

Tablo 41: Sebze Üretim Miktarlarının Yıllara Göre Değişimi (Ton) 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Patlıcan	15,500	16,218	16,082	16,242	16,215	18,065	34,490	35,475	44,450
Domates	15,457	14,835	14,066	14,027	14,402	14,576	15,566	16,688	17,207
Karpuz	21,415	20,025	17,910	15,200	15,000	14,622	14,500	13,800	13,200
Kavun	17,400	16,500	15,950	15,180	14,800	13,890	13,580	12,900	12,600
Maydanoz	8,520	8,250	8,085	7,785	7,575	7,455	7,350	6,675	6,710
Biber	1,328	1,285	1,255	1,983	1,988	1,978	1,962	1,983	1,982
Lahana	1,587	1,557	1,527	1,468	1,449	1,419	1,401	1,374	1,349
Soğan	904	888	894	870	878	878	899	896	900
Fasulye	609	595	587	566	560	553	549	543	539
Dereotu	214	315	320	508	504	486	484	500	504
Ispanak	413	403	398	385	385	375	375	371	367

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri.

2010- 2018 yılları arasında patlıcan üretimi %187, dereotu üretimi ise %136 oranında artış göstermiştir. Biber üretim miktarında %49, Domates üretim miktarında % 11 oranında artış gerçekleşmiştir. Diğer sebzelerin üretim miktarlarında ise genelde azalış olmuştur. Üretim miktarı en fazla azalan %38’lik oran ile karpuz ve %28’lik oran ile kavun olmuştur.

Tablo 42: Sebze Üretim Miktarlarının Değişimi (Ton) 2010-2018

	2010	2018	Artış Oranı
Patlıcan	15,500	44,450	187%
Dereotu	214	504	136%
Biber	1,328	1,982	49%
Domates	15,457	17,207	11%
Soğan	904	900	0%
Ispanak	413	367	-11%
Fasulye	609	539	-11%
Lahana	1,587	1,349	-15%
Maydanoz	8,520	6,710	-21%
Kavun	17,400	12,600	-28%
Karpuz	21,415	13,200	-38%

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistiklerinden hazırlanmıştır.

Gönen’in önemli ürünlerinden biri olan patlıcan ekim alanlarında münavebe (ekim nöbeti) yapılmadığı durumda verimlilik azalmaktadır.

3.6.1.3. Meyve Üretimi

Meyve ekimi yapılan alanın payı 2017 yılı itibarıyla Gönen toplam tarım alanı içerisinde %4 ile en düşük orana sahiptir. Daha önceki bölümlerde yer aldığı gibi sebze ekim alanı %7, tahıl ekim alanı ise %89’luk paya sahiptir. Son yıllarda meyvecilik konusunda yapılan yatırımların artmakta olduğu gözlenmektedir. Bireysel girişimlerle üretimine başlanan kivi ve hurma yanısıra ceviz ekiminde artışlar görülmektedir. Ayrıca yenilikçi ve sürdürülebilir tarım

uygulamalarını hayata geçirmek konusunda çalışmalar yapan AnadoluEtap firması 10.000 dekar arazi üzerinde konumlanan Tahirova Çiftliği'nde şeftali, nektarin, elma, armut, erik ve kiraz yetiştirmektedir.

Üretim miktarları açısından değerlendirdiğimizde Gönen ve çevresinde en fazla ekilen ürün elmadır. Son on yıldır yıllık üretim miktarı 2.600 ve 2.700 ton arasında değişmektedir. Şeftali üretim miktarı 1.100-1.300 ton arasında değişmektedir. En fazla üretilen meyveler Elma ve şeftaliden sonra sırasıyla üzüm, zeytin, erik, armuttur.

Tablo 43:Meyve Üretim Miktarlarının Yıllara Göre Değişimi (Ton) 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Elma	2,772	2,765	2,764	2,719	2,679	2,637	2,471	2,638	2,640
Şeftali	1,198	1,197	1,197	1,204	1,201	1,205	1,160	1,366	1,376
Üzüm	1,849	1,620	1,612	1,609	1,566	1,132	1,275	1,210	1,177
Zeytin	1,337	1,573	1,381	763	1,379	796	674	786	1,084
Erik	591	591	590	590	589	588	580	581	581
Armut	360	360	360	360	360	360	343	363	365
Kızılcık	219	219	219	219	218	218	247	247	247
Ayva	243	242	242	242	242	192	164	234	233
Kiraz	220	233	227	220	220	199	205	207	210

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri.

Meyvelerin üretim miktarlarında 2010-2018 yılları arasında değişim oranlarına baktığımızda, aşağıdaki tablodan görülebileceği gibi %14,9 ile şeftali üretim miktarı en fazla artan meyvedir. %12,8 lik artış oranı ile üretim miktarı en fazla artan ikinci meyve kıızılcıktır. Armut üretim miktarında %1,4 oranında artış olup, diğer meyvelerin üretim miktarları azalmıştır. Erik üretim miktarı %1,7 lik azalışla 233 tona, kiraz üretim miktarı %4,5 azalışla 210 tona düşmüştür. Elma üretim miktarı 2010- 2018 yılları arasında %4,8 azalarak 2.640 tona düşmüştür. Zeytin %18,9 azalarak 1.084 tona, üzüm üretimini ise %36,3 azalarak 1.177 tona düşmüştür.

Tarımsal üretim alanında Gönen ilçesinin belli bir dinamiği yakalayarak gelişim sağlayabileceği önemli bir alan olan meyvecilik konusunda yapılacak çalışmalar önemlidir. Bu çalışmalarda Yalova'da bulunan Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez Araştırma Enstitüsü ile yapılacak işbirliklerinin son derece faydalı olacağı düşünülmektedir. Enstitünün deneyiminden faydalanarak bölge toprak ve iklim yapısına uygun meyve türlerinin yetiştirilmesi ve meyveciliğin Gönen tarımsal ürünleri içerisindeki payının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilecektir.

Son yıllarda Yalova kivi üreticilerinden bazılarının Gönen çevresinde yaptıkları kivi yatırımları ve ilçede yaşayan girişimciler tarafından kivi ve hurma üretimine başlanmış olması, ilçede meyveciliğin artırılması ve ürün çeşitlendirilmesi alanında önemli adımlardır.

Tablo 44:Meyve Üretim Miktarlarının Yıllara Göre Değişim Oranı (%) 2010-2018

	2010	2018	Değişim Oranı
Şeftali	1,198	1,376	14.9%
Kızılcık	219	247	12.8%
Armut	360	365	1.4%
Erik	591	581	-1.7%
Ayva	243	233	-4.1%
Kiraz	220	210	-4.5%
Elma	2,772	2,640	-4.8%
Zeytin	1,337	1,084	-18.9%
Üzüm	1,849	1,177	-36.3%

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistiklerinden hazırlanmıştır.

Tarımsal üretimin çevreye ve insan sağlığına en az zarar verecek biçimde planlanması ve sürdürülmesi önemlidir. Özellikle Gönen İlçesi gibi termal ve sağlık turizmi konusunda hizmet veren ve bilinirliğinin artırılması konusunda çalışmalar yapılmasının önemli olduğu bir ilçe için bu duyarlılık daha önemlidir. Gönen’de tarımsal faaliyetlerde bilinçli gübreleme ve ilaçlama için çalışmalar yapılmalıdır.

3.6.1.4. Tıbbi ve Aromatik Şifali Bitkiler

Tıbbi ve aromatik bitkiler kişilere şifa vermek ve yemeklere lezzet, çeşni katmak amacıyla uzun yıllardır kullanılmaktadır. Tıbbi ve aromatik bitkilerin geleneksel tıpta kullanımlarının yanısıra modern tıp tarafından kullanılan ilaçların içinde bitki materyalleri kullanılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO- World Health Organization) tarafından hazırlanan raporda dünya genelinde 60.000 tür tıbbi aromatik bitki olduğu ve yılda yaklaşık olarak 500.000 ton tıbbi ve aromatik bitki ticareti yapılarak, küresel işlem hacminin 2,5 milyar USD civarına ulaştığı tahmin edilmektedir (WHO, 2015). Kullanım alanları ve talebi yurt içinde ve yurt dışında giderek artan tıbbi ve aromatik bitkilerin yetiştirilmesi için uygun coğrafi koşullar ve iklime sahip olan Gönen ve çevresinde özellikle dağ köylerinde kekik, kantaron, ve benzeri 84 tür tıbbi, aromatik ve şifalı bitki olduğu bildirilmiştir. Bunlardan 73 tür doğada kendiliğinden yetişen, 11 tür ise ekilen bitkilerdir. Gönen ilçesi özelinde yapılan 90 bölge incelenerek hazırlanan ve uluslararası literatürde yayınlanan bir araştırmada ilçede yetiştirilen bitkiler ve hangi rahatsızlıkları tedavi ettiği, nasıl kullanılacağına ilişkin ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. (Tuzlacı & Aymaz, 2001). Tıbbi ve aromatik bitkilere olan talebin artmış olması ve bölgede kendiliğinden yetişen bu kadar çok çeşit bitki bulunması bölge için önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Bu potansiyeli harekete geçirmek için çalışmalar yapılması önerilmektedir. Özellikle pirinç, patlıcan tarımı ve ilaçlı tarım yapılan bölgelerin dışında kalan dağ köylerinde tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Tıbbi ve aromatik bitkiler için sürdürülebilir şekilde ve istenen miktar ve kalitede talebin karşılanması önemlidir. Bunun için doğal alanların korunarak, seçilecek belli ürünler için Gönen çevresi için çalışma yapılabilir. Bu konuda TKDK'nın destekleme programlarından faydalanılabilir. Gönen ve çevresinde yetişen tıbbi ve aromatik bitkilerin yer aldığı "Gönen Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Bahçesi" kurulabilir. Yakın bölgelerde bulunan üniversitelerin ziraat fakülteleriyle bahçenin geliştirilmesi ve yörede üretiminin artırılması için işbirliği yapılabilir.

3.6.1.5. Seracılık

İlçede bulunan jeotermal kaynaklar, termal turizm ve sağlık amaçlı kullanımı dışında ilçenin belli bir bölümünde evlerde ısınma amaçlı olarak kullanılmaktadır. Jeotermal kaynakların kullanım alanlarına dahil edilebilecek diğer bir alan seracılık faaliyetleridir. Bunun yanı sıra meyve ve sebze gibi ürünlerin kurutulması amacıyla jeotermal enerji kullanılabilir. Ülkemizde 10 farklı ilde uygulaması bulunan jeotermal seracılık uygulamalarının gübre ve ilaç kullanma talebini azaltması, mevsimlerden bağımsız üretim yapılabilmesi gibi pek çok avantajı bulunmaktadır. Termal suların kaplıçalarda kullanılabilmesi için soğutulması aşaması seracılık faaliyetleri için kullanılması konusu değerlendirilebilir. Seracılık faaliyetlerine özel sektör ve termal suyu işletim hakkı kendisinde bulunan kamu ortaklığı modeli ile kurulacak kooperatifler aracılığıyla baştan kuralları belirlenmiş bir modelle başlanabileceği gibi özel sektör firmalarıyla yapılacak uzun dönemli sözleşmeler aracılığı ile başlanabileceği değerlendirilmektedir.

Tarım konusunda genel olarak; tarım topraklarının korunması, aşırı gübreleme ile toprak niteliğini azaltıcı faaliyetlerin önlenmesi için tarımsal alanda bilgilendirme ve kontrol çalışmaları yapılmalıdır. Tarım alanları niteliğine uygun olarak kullanılmalıdır. Toprak kirliliğine bağlı sorunları azaltmak ve yok etmek için altyapı çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir. Kurulan Katı Atık Arıtma tesislerinin faal olarak çalıştığı denetlenmelidir. Evsel ve sanayi atıklarının düzenli depolama sahaları ile bertaraflarının sağlanması gerekmektedir. Bölge genelinde katı atık yönetim ve organizasyonun oluşturulması ve takip edilebilir nitelikte mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir. Ayrıca zirai ilaç kullanımında tarım uygulamalarında toprak analizleri yapılarak, toprağın niteliğine uygun organik gübreleme ve rehabilitasyon çalışmaları başlatılmalıdır. (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, 2015, s. 47)

08/09/2004 tarihinde 25557 sayılı yasa ile düzenlenen İyi Tarım Uygulamalarına yönelik ilçede uygulama alanları yaratılması için çalışma yapılabilir. Bu yasa zorlayıcı olmayıp isteğe bağlı olarak uygulanmaktadır. Amacı çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen tarımsal üretim yapılması olarak tanımlanmıştır. Gıda güvenliğini sağlamayı, doğal kaynaklar

ve çevre korunarak bunlar tahrip edilmeden tarımsal üretim yapılmasını teşvik etmektedir. İlçede bu konuda yapılacak çalışmaların, ilçenin turizm potansiyelinin tanıtımına ve ilçenin bilinirliğine olumlu katkı yapacağı değerlendirilmektedir.

3.6.2. Hayvancılık

Gönen ve çevresinde hayvancılık gelişmiştir. Hayvancılık, tarımdan sonra ikinci büyük ekonomik potansiyele sahip olan alandır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık başta olmak üzere kanatlı kümes hayvanları yetiştirilmektedir. Et hayvancılığı ve süt hayvancılığı yaygın olarak yapılmaktadır. Arıcılık için avantajlı bir bitki örtüsü bulunmaktadır. Gönen’de üretilen etler İstanbul ve diğer illerde marka özelliğine sahiptir. İstanbul Anadolu yakasının önemli et markalarından olan Günaydın Et ve Restaurant’larının et üretim tesisleri Günaydın Tarım ve Hayvancılık A.Ş. Gönen Çınarpınar mahallesindedir. Aşağıdaki fotoğrafta İstanbul Beşiktaş’ta bir köfteci etlerinin Gönen yöresinden olduğunu duyurmaktadır.

Şekil 12:İstanbul Beşiktaş’ta Etlerin Gönen Yöresinden Alındığını Duyuran Köfteci Fotoğrafı

Şekil 13:İstanbul Beşiktaş’ta Etlerin Gönen Yöresinden Alındığını Duyuran Köfteci Fotoğrafı

Gönen ve çevresinde yetiştirilen büyükbaş hayvanların sayısı ve süt üretim miktarındaki değişiklikleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır. 2010 yılında Gönen’de 24.111 adet yetişkin ve 10.593 adet genç hayvan bulunmaktadır. 2010-2018 yılları arasında beslenen hayvan adetlerindeki değişime baktığımızda, 2010 yılında 24.111 olan yetişkin hayvan sayısı %14 oranında artmış ve 2018 yılı itibarıyla 27.511’e yükselmiştir. Genç hayvan sayısı 2010 yılında 10.593 olup, sayı 2018 yılında 13.928’e yükselmiş ve %31’lik bir artış gerçekleşmiştir. Toplam büyükbaş hayvan sayısı ise 34.707 den 41.439’a yükselmiş ve %19’luk artış gerçekleşmiştir. Sağılan hayvan sayısı 13.035 den 15.840’a yükselmiş ve %22’lik bir artış gerçekleşmiştir. Süt üretimi ise 44.529 tondan 55.739 tona yükselerek %25 oranında artmıştır.

Tablo 45:Büyükbaş Hayvan Adetleri ve Süt Üretim Miktarı 2010-2018 Yılları

YILLAR	BÜYÜKBAŞ HAYVAN ADEDİ (SIĞIR VE MANDA)			SAĞILAN HAYVAN ADEDİ	SÜT ÜRETİMİ (TON)
	YETİŞKİN	GENÇ	TOPLAM		
2018	27,511	13,928	41,439	15,840	55,739
2017	27,471	13,794	41,265	15,831	55,713
2016	26,927	13,515	40,442	15,667	55,108
2015	28,442	14,324	42,766	16,331	57,255
2014	29,255	14,743	43,998	16,631	58,332
2013	31,309	14,941	46,250	15,079	52,664
2012	30,676	14,574	45,250	14,994	52,139
2011	26,735	12,041	38,776	13,891	47,864
2010	24,111	10,593	34,704	13,035	44,529

Kaynak: TÜİK, Veritabanları, Hayvancılık İstatistikleri

Gönen ve çevresinde yetiştirilen küçükbaş hayvan sayısı büyükbaş hayvana göre daha fazladır. 2018 yılı itibarıyla 56.229’u yetişkin hayvan, 38.867’si genç hayvan olmak üzere toplam 95.096 adet küçükbaş hayvan bulunmaktadır.

Tablo 46:Küçükbaş Hayvan Adetleri ve Süt Üretim Miktarı 2010-2018

YILLAR	KÜÇÜKBAŞ HAYVAN ADEDİ			SAĞILAN HAYVAN ADEDİ	SÜT ÜRETİMİ (TON)
	YETİŞKİN	GENÇ	TOPLAM		
2018	56,229	38,867	95,096	31,504	2,523
2017	56,171	38,829	95,000	31,481	2,519
2016	39,490	22,660	62,150	24,737	2,059
2015	39,875	22,150	62,025	25,249	2,104
2014	40,035	22,240	62,275	25,237	2,104
2013	39,850	22,150	62,000	25,155	2,097
2012	38,725	21,275	60,000	24,704	2,061
2011	28,383	14,630	43,013	23,375	1,941
2010	35,220	19,030	54,250	23,375	1,941

Kaynak: TÜİK, Veritabanları, Hayvancılık İstatistikleri

Küçükbaş hayvan sayısı 2010-2018 yılları arasında önemli artış göstermiştir. Yetişkin hayvan adedi %60 artış göstermiş ve 35.220'den 56.229'a çıkmıştır. Genç hayvan adedi ise 2010 yılında 19.030'dan 2018 yılında 38.867'ye ulaşmış ve %104 oranında artış gerçekleşmiştir. Toplam küçükbaş hayvan adedi %75 artış oranıyla 2010 da 54.250 iken 2018 yılında 95.096'ya ulaşmıştır. Sağılan hayvan adedi 23.375'den 31.504'e çıkmış ve %35 artış olmuştur. 2010-2018 yılları arasında süt üretimindeki artış oranı %30'dur. Yıllık süt üretim miktarı 1.941 tondan 2.523 tona çıkmıştır.

Kaynak: Alpslan Yalçinkaya

Resim 5: Küçükbaş Hayvan Sürüsü

Resim 6: Küçükbaş Hayvan Otlatan Çoban ve Sürüsü

Tablo 47: Küçükbaş Hayvan Adetleri ve Süt Üretim Miktarı Artış Yüzdesi 2010-2018

YILLAR	KÜÇÜKBAŞ HAYVAN ADEDİ			SAĞILAN HAYVAN ADEDİ	SÜT ÜRETİMİ (TON)
	YETİŞKİN	GENÇ	TOPLAM		
2010	35,220	19,030	54,250	23,375	1,941
2018	56,229	38,867	95,096	31,504	2,523
ARTIŞ ORANI	60%	104%	75%	35%	30%

Kaynak: TÜİK, Veritabanları, Hayvancılık İstatistiklerinden yapılan hesaplamalar

Türkiye'nin büyük et üreticilerinden biri olan ve daha önceki bölümde söz ettiğimiz Günaydın Tarım ve Hayvancılık A.Ş. Gönen Çınarpınar mahallesinde 2010 yılında büyükbaş hayvan üretim çiftliği kurmuştur. 1.200'den fazla hayvanın bulunduğu çiftlikte modern yöntemler kullanılmaktadır. Bu çiftlikte Türkiye Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Alman Çevre Bakanlığı'nın ortak çalışmasıyla sığır gübresinden elektrik, su buharı ve kaliteli gübre üretiminin yapılacağı Biyogaz Projesi üzerinde çalışıldığı bildirilmektedir(Hürriyet Gazetesi, 2012). Bu çiftliklerin dışında kalan Gönen ve köylerde hayvancılık, aile işletmelerinde her ailenin evinin yanında yer alan ve dam adı verilen hayvan bakım alanlarında oldukça ilkel koşullarda yapılmaktadır. Gönen köylerinden bazılarında hayvan yetiştirilen ve bakımı yapılan alanların evlerin yanından köy çevresine alınmasına yönelik örnek projeler hayata geçirilmesi için çalışmalar yapılması önerilmektedir. Hayvan bakım alanlarının köy dışına alınması, köyde yaşayan insanların rahatı ve sağlığı açısından önemlidir. Köylerin; hayvan pisliklerinin sokaklarda, evlerin çevresinde bulunduğu kötü kokan yaşam alanları olmaktan çıkarılmasının, temiz, sağlıklı, daha konforlu yaşanılabilir köyler kurulmasının ön koşulu bu düzenlemedir. Bu konuda Türkiye'de henüz yasal düzenlemeler gündeme alınamamıştır. Yasal düzenlemeler ve zorunluluk olmadan bu tür projelerin ilçede başlatılması ve örnek köy ve köyler kurulması ilçenin hayvancılıktaki konumu güçlendirebilecektir. İlçeye pek çok avantajları olacak bu uygulamalar için farklı kaynaklardan projeler yoluyla fon sağlanabilecektir. Köy dışında hayvanların bakımı daha modern yöntemlerle yapılarak verimlilik artışı sağlanacaktır. Yem alımı ve yem üretimi toplu olarak yapılabileceğinden maliyet azalacaktır. Bunun yanı sıra kullanılacak sağım makinaları ve otomatik yemleme ile verimlilikte artışlar sağlanacaktır. Bu projenin hayata geçirilmesi için farklı kurumlar ile işbirliği yapılabilecektir.

Gönen'de 2017 yılı itibarıyla kanatlı kümes hayvanı sayısı 1.875.710 olup 2010-2018 yılları arasında adet olarak %60 oranında artış göstermiştir. Aşağıdaki tabloda 2010-2017 yılları arasında kümes hayvanları sayısı gösterilmiştir.

Tablo 48: Kanatlı Kümes Hayvanlarının sayısı

2017	1,875,710
2016	1,594,717
2015	1,353,720
2014	1,313,722
2013	1,315,720
2012	1,303,726
2011	1,333,720
2010	1,172,786

Kaynak: TÜİK, Veritabanları, Hayvancılık İstatistikleri

Tarımsal üretim için arılar son derece önemlidir. Yapılan çalışmalarda dünya üzerindeki gıdaların %75'inden daha fazlası tozlaşma sayesinde varlıklarını sürdürmektedir (Food and Agricultural Organization of United Nations, 2019). Tozlaşmanın büyük bir bölümü bal arıları tarafından gerçekleştirilmektedir. Daha küçük bölümü ise eşek arıları ve kelebekler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle arı nüfusunun azalması besin zinciri açısından önemli bir tehdit unsuru oluşturmaktadır. Günümüzde tarımsal alanların ve tarım ilaçlarının kullanımının artması, küresel iklim değişiklikleri arılar için risk oluşturmaktadır. Türkiye dünya bal üretiminde önemli bir yere sahiptir ve dünya bal üretiminde Çin'den sonra ikinci sırada yer almaktadır (Burucu & H. Sibel Gülse Bal, 2017).

Gönen ve çevresindeki bitki örtüsü çeşitliliği bal üretimi için önemli bir avantajdır. Gönen ve çevresinde 2010 yılında arıcılık yapan işletme sayısı 41 adet iken bu sayı %105 oranında artış göstermiş ve 2018 yılında arıcılık yapan işletme sayısı 84'e ulaşmıştır. Toplam kovan sayısı ise 6.275 adetten 10.075 adede ulaşmış ve %61 oranında artış göstermiştir. Bal üretimi 2010 yılında 74 ton/yıl iken 2018 yılında 125 ton/yıla ulaşmıştır. Bal üretimindeki artış oranı %68 olarak gerçekleşmiştir. Balmumu üretimi ise 2010 yılında 7 tondan 2018 yılında 10 tona yükselmiştir.

Tablo 49: Arıcılık Faaliyetleri 2010-2018 Yılları

YILLAR	Arıcılık yapan işletme sayısı (adet)	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
2018	84	10,075	125	10
2017	86	9,650	144	10
2016	82	9,353	110	10
2015	83	9,054	106	9
2014	80	8,560	100	9
2013	77	8,265	98	9
2012	41	8,070	96	9
2011	42	8,070	96	9
2010	41	6,275	74	7

Kaynak: TÜİK, Veritabanları, Hayvancılık İstatistikleri

3.6.3. Bölgesel Kalkınma Ajansları

Tarımın Türkiye'nin GSYH'daki payının 2010-2018 yılları arasında değişimi ve %9'dan %5.8'e gerilediği 2.6 Tarım ve Hayvancılık bölümü Tablo 25'te yer almaktadır. Kırsal alandaki rekabet gücünün azalması, kendine zor yeten çiftçilik faaliyetleri, düşük üretkenlik ve tarımsal işletmelerin verimli çalışacak yeterli büyüklüğe sahip olmaması ülkemizde kırsal kesimin genel özellikleridir. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), ulusal ve uluslararası kaynaklardan sağladığı fonları etkin şekilde ve kurallara uygun şekilde yöneterek ve projelere yönlendirerek bölgelerin ve ülkenin kırsal kalkınmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca fiziki ve sosyal altyapı hizmetlerinin yaygınlaştırılması, doğal varlıkların korunarak kırsal çevrenin geliştirilmesi ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesini hedeflemektedir. Açıklanan programlarda farklı hibe oranları uygulanmaktadır. Tarım, hayvancılık, kırsal turizmin geliştirilmesi, çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi gibi alanlarda açtığı programlara proje bazında başvuruları değerlendirmekte ve uygun bulunan projeleri desteklemektedir. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Balıkesir İl Koordinatörlüğü tarafından yürütülen programlara yapılan başvuruların ve sonuçlanan sözleşmelerin tablosu ekte yer almaktadır. (TKDK Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Balıkesir İl Koordinatörlüğü, 2017)

Tablo 50:20008-2012 Dönemi IPARD I (Katılım Öncesi Kırsal Kalkınma Aracı)Projesi Kapsamında Desteklenen Projeler

	BAŞVURU SAYISI	SÖZLEŞME İMZALANAN ÖDEMESİ TAMAMLANAN	TOPLAM YATIRIM TUTARI TL	TOPLAM ÖDENEN TUTAR TL
BALIKESİR BÖLGESİ	312	178	168,835,056	75,932,487
GÖNEN	23	12	12,565,106	5,660,368

Kaynak: IPARD I Programı Balıkesir İl Koordinatörlüğü Faaliyet Raporu

Bakanlıklar ve kalkınma ajansları tarafında tarımsal gelirlerin arttırılması ve tarımda istihdamı geliştirmek için farklı hibe ve destekleme programları hayata geçirilmektedir. Bu desteklerin takip edilerek hayata geçirilmesi için Gönen Ticaret Odası, Ziraat Odası, İlçe Tarım Müdürlüğü ortak çalışmalar yürüterek ilçede farkındalığın atması ve projelerin hayata geçirilmesine destek olmalıdır. Özellikle gençlerin ve kadınların yer alacağı projeler geliştirilmesi ilçe kalkınmasına önemli destek sağlayacaktır.

3.7. SANAYİ VE TİCARET

Gönen ilçesinde faaliyet gösteren ticaret ve sanayi kuruluşları ağırlıklı olarak tarım, hayvancılık ve gıda ürünlerine dayalı sektörlerdir. Bunların yanı sıra metal, tekstil vb. faaliyet

alanlarında çalışan İşletmeler bulunmaktadır. İşletmelerin faaliyet alanlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

Gıda Sanayi (Süt, Peynir, Salça Fabrikaları/Meyve Paketleme Tesisleri)

Metal Sanayi

Tekstil Sanayi

Kimya Sanayi

Deri Sanayi

İlçede kurulu sanayinin büyük bir bölümü tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Gönen’de üretilen pirinç, patlıcan gibi tarımsal ürünler paketlenerek, süt ürünleri işlenerek yurt içine ve yurt dışına satışları gerçekleştirilmektedir. Tarım ve hayvancılığın yanı sıra dericilik önemli gelir kaynaklarından birisidir. Gönen’de işletmelerin sektörel dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Balıkesir Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü’nden alınan verilere göre İşletmelerin %31’ini oluşturan 60 adet firma gıda ürünleri, %19’unu oluşturan 37 adet firma orman ürünleri ve mobilya %17’sini oluşturan 32 adet firma dokuma deri ve giyim, %14’ünü oluşturan 27 adet firma metal eşya ve tarım makinaları, %7’sini oluşturan 14 adet firma kimya, plastik ve kauçuk, %6’sını oluşturan 11 adet firma maden ve %2’sini oluşturan 3 adet firma taş ve toprağa dayalı sanayi, enerji ve 4 adet firma diğer imalat sanayi alanlarında üretim yapmaktadır.

Tablo 51:2017 Yılı İtibarıyla İşletmelerin Sektörel Dağılımı

SEKTÖR ADI	İŞLETME ADEDİ	YÜZDESEL DAĞILIM
Gıda Sanayi	60	31%
Orman Ürünleri ve Mobilya San.	37	19%
Dokuma, Deri ve Giyim Sanayi	32	17%
Metal Eşya, Makina ve Tarım Mak. San.	27	14%
Kimya, Plastik, Kauçuk ve Petrol Ürünleri Sanayi	14	7%
Maden Sanayi	11	6%
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	3	2%
Enerji (Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme) Ürt. Sanayi	3	2%
Diğer İmalat Sanayi	4	2%
TOPLAM FİRMA ADEDİ	191	100%

Kaynak: Balıkesir Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü

Üretim işletmelerinin yıllık yurt içi ve yurt dışı mal satış değerleri yani gelirlerinin toplamı cari fiyatlarla aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Tablodan görülebileceği gibi hesaplamada dikkate alınan sanayi firmalarının elde ettiği toplam gelirin yarısından fazlası Gıda Sanayi alanında çalışan firmalar tarafından elde edilmektedir. Gıda bağlantılı sanayi

işletmelerinin ilçenin toplam geliri içindeki payının toplam gelir içindeki payının önemini göstermektedir.

Tablo 52:Üretim İşletmelerinin Gelirleri (Cari Fiyatlarla) 2014-2017 yılı

SEKTÖR ADI	2014	2015	2016	2017
Gıda Sanayi	633,730,992	754,852,821	1,076,536,748	1,032,541,125
Orman Ürünleri ve Mobilya San.	2,669,916	2,311,702	2,787,770	3,503,194
Dokuma, Deri ve Giyim Sanayi	37,382,875	40,621,803	49,324,974	66,402,099
Metal Eşya, Makina ve Tarım Mak. San.	368,170,071	458,511,662	637,935,231	644,465,345
Kimya, Plastik, Kauçuk ve Petrol Ürünleri Sanayi	40,985,375	36,504,163	51,279,144	91,453,068
Maden Sanayi	12,330,540	11,898,967	18,807,358	27,462,962
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	3,873,301	3,217,672	4,236,669	6,448,240
Enerji (Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme) Ürt. Sanayi	3,356,254	9,738,172	11,171,017	94,212,673
Diğer İmalat Sanayi	135,530	213,496	62,134	67,761
TOPLAM SATIş TUTARI	1,102,634,853	1,317,870,457	1,852,141,045	1,966,556,466

Kaynak: Balıkesir Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü

Toplam gelir açısından incelediğimiz sektörlerde çalışan sayısı açısından değerlendirdiğimizde gelirle doğru orantılı olarak en fazla çalışan 1.755 kişi ile gıda sektöründedir. Gıda sektörünü 1.400 kişi toplam çalışan ile metal eşya, makine sektörü izlemektedir. Dokuma, deri ve giyim sanayinde toplam çalışan kişi sayısı 494, kimya, plastik, kauçuk ve petrol ürünleri sanayinde çalışan kişi sayısı 318, maden sanayinde çalışan kişi sayısı 184, enerji sektörü yatırımlarında çalışan kişi sayısı 169, orman ürünleri ve mobilya sanayi sektöründe çalışan kişi sayısı 137’dir.

Tablo 53:İşletmelerde Sektör Bazında Çalışan Kişi Sayısı (2017 yılı itibarıyla)

SEKTÖR ADI	GÖNEN	
	İşLETME ADEDİ	PERSONEL ADEDİ
Gıda Sanayi	60	1,755
Metal Eşya, Makina ve Tarım Mak. San.	27	1,400
Dokuma, Deri ve Giyim Sanayi	32	494
Kimya, Plastik, Kauçuk ve Petrol Ürünleri Sanayi	14	318
Maden Sanayi	11	184
Enerji (Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme) Ürt. Sanayi	3	169
Orman Ürünleri ve Mobilya San.	37	137
Diğer İmalat Sanayi	4	34
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	3	26
Elektronik ve Elektrikli Ürünler Sanayi	0	0
TOPLAM FİRMA ADEDİ	191	4,517

Kaynak: Balıkesir Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü

Bölgenin ve Gönen ilçesinin sanayi ve ticaret alanında gelişimini çevreye duyarlı ve sürdürülebilir kalkınma politikalarıyla uyumlu şekilde yapılandırması önemli ve gereklidir. Bölgesel rekabetin sürdürülebilmesi için doğal ve kültürel varlıkların korunması gereklidir. Planlandığı gibi İstanbul'daki sanayinin bölgeye kaydırılması söz konusu olduğunda bölge geleceği için kritik bir durum oluşmaktadır. İstanbul'daki sanayinin taşınması aşamasında olumsuz çevresel etkilerin azaltılması için çalışmalar yapılması önemlidir. (Güney Marmara Kalkınma Ajansı, 2014).

Bölgede sağlık turizmi potansiyelinin sürdürülebilir olması için sanayi kirliliği yaratmayacak veya en az yaratacak biçimde ticari ve sanayi faaliyetlerinin geliştirilmesi önemlidir. Özellikle sanayi yatırımları için kümelenmenin sağlanması, yatırımların belli bölgelerde toplanması, yaşam alanları ve turizm alanlarına olumsuz etkileri yansımayacak uzaklıkta konumlanması gereklidir. Birbirleri ile etkileşimi güçlü olan sektör ve alt sektörler için turizm ve tarım bölgelerine çok yakın olmayan organize sanayi bölgeleri kurulmalıdır. Gönen Deri Organize Sanayi Bölgesi ve Bandırma Organize Sanayi Bölgesi Termal Turizm bölgesinden, tarım alanlarından ve yerleşim alanından yeterli uzaklıkta ve dağlık alanda kurulmuş olması ilçe için avantajlı bir durum olarak değerlendirilmektedir.

3.8. FİNANSAL HİZMETLER

Gönen ilçesinde mevduat bankalarının şubeleri bulunmaktadır. Kamusal sermayeli mevduat bankalarının 3, özel sermayeli mevduat bankalarının 5, yabancı sermayeli mevduat bankalarının 3 olmak üzere toplam 11 bankanın şubesi bulunmaktadır. Kamusal sermayeli mevduat bankaları olan; T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş. ve Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.,nın birer şubeleri vardır. Özel sermayeli mevduat bankalarından Türkiye İş Bankası A.Ş., Akbank T.A.Ş.,Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.,Şekerbank T.A.Ş., Türk Ekonomi Bankası A.Ş. nin şubeleri vardır.Yabancı sermayeli bankalardan ise Türkiye Garanti Bankası A.Ş., Denizbank A.Ş. ve QNB Finansbank A.Ş. nin şubeleri vardır. İlçede bankalar toplam 33 ATM ile hizmet vermektedir.

3.9. KÜLTÜR VE TURİZM (SAĞLIK TURİZMİ- TERMAL TURİZM-KAPLICALAR- EKO TURİZM-KIRSAL TURİZM)

Bacasız sanayi olarak bilinen turizm sektörü bölgelere önemli finansal katkı yapmaktadır. Turizm sektörü, oteller ve yeme içme gibi bağlantılı hizmetler sunulması için doğrudan iş alanı ve istihdam yaratmasının yanı sıra sektöre girdi sağlayan alanlarda dolaylı iş gücü talebi ve istihdam yaratmaktadır. Turizm sektörü açısından Gönen, termal suları ve kaplıcaları ile yerli ve yabancı turistlere hizmet veren önemli bir tatil ve turizm beldesidir.

Kaplıca turizmi başta olmak üzere turizm faaliyetleri ilçe ekonomisi için önemlidir. İlçe merkezine 27 km mesafede Gönen'e bağlı Denizkent yazlık tatil beldesi bulunmaktadır. Denizkent, Gönen Çayı Deltası Sulak Alan sınırları içerisinde yer almaktadır ve bronşit, astım rahatsızlıklarına iyi gelmektedir. Termal Turizm kapasitesinin tanıtımında ve güncel talepleri karşılama kapasitesinde geliştirilmesi gereken pek çok alan bulunmaktadır. Denizkent ve çevresindeki sahip olunan turizm potansiyeli yeterli verimlilikte kullanılamamaktadır. Yapılması planlanan Turizm Çalıştayında bu konuda ne tür çalışmalar yapılabileceğine ilişkin görüş ve öneriler gündeme getirilecektir.

3.9.1. Gönen Kaplıcaları Kapasitesi

Gönen Termal Kaplıca tesisleri 70.000 m² doğal park üzerinde Gönen çayı kenarında ve doğa ile iç içe olarak kurulmuş, şehir merkezine yürüme mesafesinde olup denize uzaklığı 26 km'dir. Gönen'e 45 km uzaklığı olan Bandırma'dan İstanbul'a yaklaşık 2.30 saat süren deniz otobüsü seferleri bulunmaktadır. Yeni yapılan Osmangazi Köprüsü ile İstanbul-Gönen arası karayolu mesafesi oldukça kısalmış ve özel araç ile 2,5-3 saatlik süreye inmiştir. Termal kaplıcaların indirim kartı bulunan sürekli misafirleri vardır ve ortalama doluluk oranı %70'ler civarındadır. Otellerin ayrıntılı doluluk oranları izleyen bölümlerde analiz edilmektedir. Termal tesislere, tanıtım bütçesi ayrılması ve/veya tanıtım bütçesine ayrılan tutarın arttırılarak gündemde daha fazla yer alması sağlanabilir. Tanıtımı destekleyici bir başka unsur ise kongre turizmine açılması olabilir. Ayrıca yurt içi ve yurt dışı özel sağlık sigorta firmaları ile anlaşmalar yapılarak termal tesisleri turist veya kürist olarak kullananların sayısının arttırılması sağlanabilir. Gençlere yönelik aktivasyon alanları ve çeşitliliğinin arttırılması ile termal tesislere olan talep arttırılabilir.

Gönen'de 4'ü aktif olarak çalışan bir tanesi bakımda olan 5 adet kaplıca oteli bulunmaktadır. Yıldız Otel, Park Otel, Güneş Otel ve Yeşil Otel 2019 yılı itibarıyla müşterilerine hizmet vermektedir. Derman otelin ise bakım ve onarım işlemleri devam etmektedir. Otellerin işletmesi Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş. tarafından yapılmaktadır. 1959 yılında kurulan Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş. Sağlık Bakanlığı'nca ruhsatlandırılmış, Turizm Bakanlığı'nca Turizm İşletme Belgesi verilmiş Türkiye'nin ilk termal turizm merkezlerindendir. Gönen Kaplıcaları suyunun toplam mineral konsantrasyonu litrede 1684,5 mg'dır. Florlu termo-mineral su niteliğindedir.

Gönen Kaplıcaları A.Ş.'nin sermayesi 9.000.000.- TL. dir. Son sermaye arttırımı 2015 yılında yapılmıştır. Sermayenin %98,4'lük bölümünü oluşturan 8.856.939,44 TL. lik bölümü Gönen Belediyesine aittir. Geriye kalan 143.060,56 TL. lik bölümü (%1,6'sı) diğer şahıs ortaklara aittir (Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018).

Tablo 54: Gönen Kaplıcaları A.Ş. Sermaye ve Ortaklık Yapısı

	PAY SAHİBİNİN ADI SOYADI UNVANI	İKAMETGAH ADRESİ	HİSSE ADEDİ	SERMAYE TUTARI (TL)
1	GÖNEN BELEDİYESİ	GÖNEN/BALIKESİR	8.856.939,440	8.856.939,44
2	DİĞER ŞAHİS ORTAKLAR		143.060,560	143.060,56

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

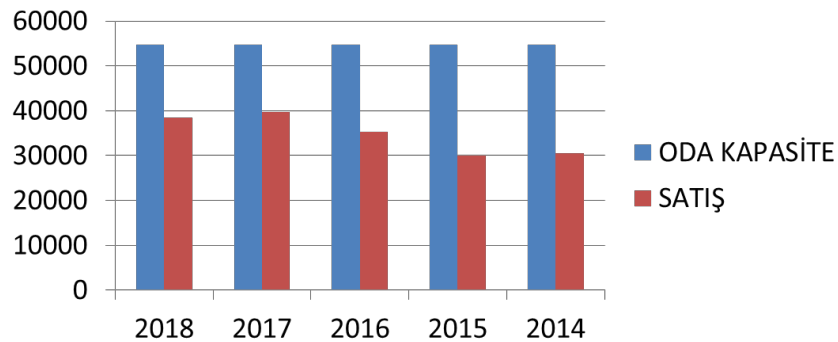
Yıldız otel; 150 Oda, 324 yatak kapasiteli 4 yıldızlı termal bir tesistir. Standart oda sayısı 126 adet, suit oda sayısı 3 adettir ve 21 adet köşe oda bulunmaktadır. Yıllık oda kapasitesi 54.750, yıllık yatak kapasitesi ise 118.260 dır. Aşağıda Yıldız Otel doluluk oranları tablo ve grafik olarak yer almaktadır. 2014 yılında doluluk oranı %55,67; 2015 yılında %54,68; 2016 yılında %64,58; 2017 yılında %72, 69; 2018 yılında ise %70,32 olarak gerçekleşmiştir. Son iki yılda doluluk oranları önceki üç yıla göre artış göstermiştir.

Tablo 55:Yıldız Otel Doluluk Oranları

YILLAR	ODA KAPASİTE	SATIŞ	ORAN
2018	54.750	38.498	%70,32
2017	54.750	39.799	%72,69
2016	54.750	35.362	%64,58
2015	54.750	29.940	%54,68
2014	54.750	30.478	%55,67

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Yukarıda tabloda yer alan Yıldız oteli doluluk oranlarının grafik gösterimi aşağıda yer almaktadır.

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Şekil 14:Yıldız Otel Doluluk Oranları

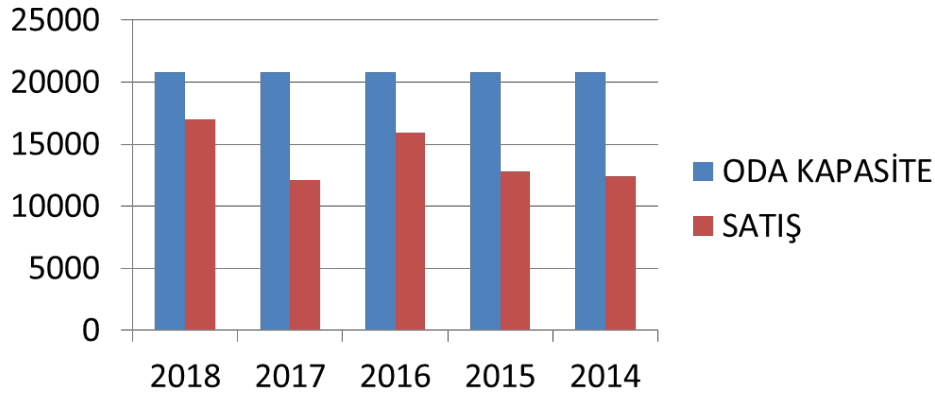
Park Otel; 57 odalı, 118 yatak kapasiteli olup, Yıldız Otel ile birlikte Turizm Bakanlığınca ruhsatlandırılmış 4 yıldızlı termal oteldir. Yıllık oda kapasitesi 20.805, yıllık yatak kapasitesi ise 43.070 dir. Park otelde 2014 yılında toplam oda satış adedi 12.440 iken bu sayı 2018 yılında 16.980 adet olmuştur. Doluluk oranının yükseliş trendi 2017 yılında kesintiye uğramıştır. 2014 yılında %59,79 olan doluluk oranı, 2015 yılında %61,48, 2016 yılında %76,61, 2017 yılında %58,19, 2018 yılında ise %81,61 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında bakım ve onarım işlemleri için Park Otel bir süre kapalı kalmıştır.

Tablo 56:Park Otel Doluluk Oranları

YILLAR	ODA KAPASİTE	SATIŞ	ORAN
2018	20.805	16.980	%81,61
2017	20.805	12.107	%58,19
2016	20.805	15.939	%76,61
2015	20.805	12.790	%61,48
2014	20.805	12.440	%59,79

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Yukarıda Park Otel doluluk oranlarını gösteren tablo değerlerinin grafik gösterimi aşağıda yer almaktadır.

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Şekil 15: Park Otel Doluluk Oranları

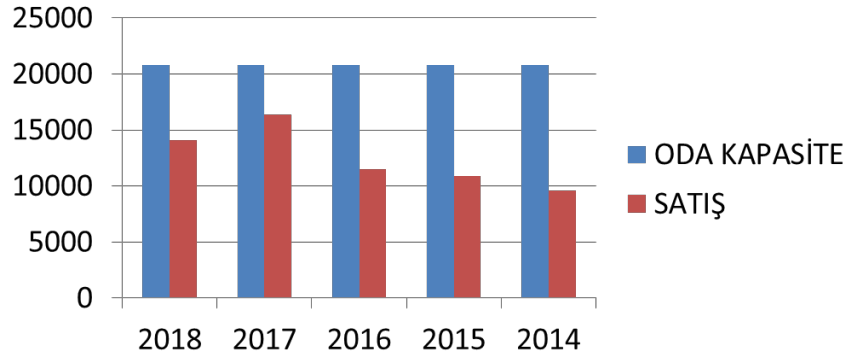
Güneş Otel, 57 oda 126 yatak kapasiteli olarak hizmet vermektedir. Yıllık oda kapasitesi 20.805 olup, yıllık yatak kapasitesi ise 45.990 dır.

Tablo 57:Güneş Otel Doluluk Oranları

YILLAR	ODA KAPASİTE	SATIŞ	ORAN
2018	20.805	14.097	%67,76
2017	20.805	16.379	%78,72
2016	20.805	11.518	%55,24
2015	20.805	10.854	%52,17
2014	20.805	9.593	%46,10

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Güneş Otel doluluk oranları Yıldız Otel ve Park Otel'e göre daha düşüktür. Güneş Otel doluluk oranları 2014 yılında %46,10, 2015 yılında %52,17, 2016 yılında %55,24, 2017 yılında %78,72, 2018 yılında ise %67,76 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında park otelin bir süre kapalı olması nedeniyle Güneş Otel doluluk oranları artmıştır. Güneş Otel'in 2014 - 2018 yılları arasında doluluk oranlarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Şekil 16:Güneş Otel Doluluk Oranları

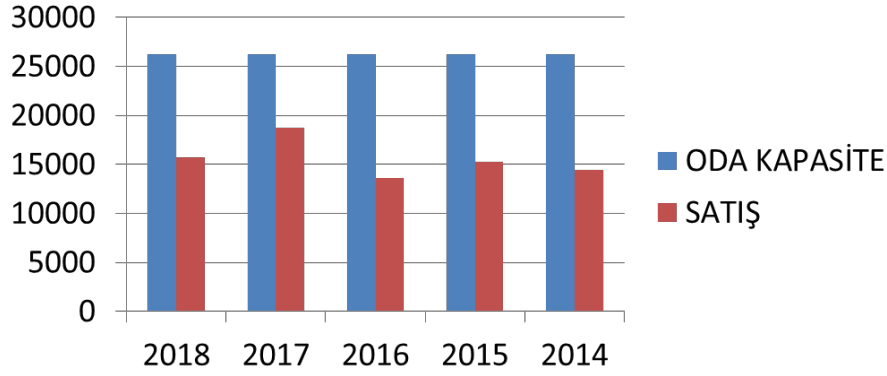
Yeşil Otel ise 72 oda, 156 yatak kapasitesi ile hizmet vermektedir. Yıllık oda kapasitesi 26.280, yıllık yatak kapasitesi 56.940 dır.

Tablo 58:Yeşil Otel Doluluk Oranları

YILLAR	ODA KAPASİTE	SATIŞ	ORAN
2018	26.280	15.759	%59,97
2017	26.280	18.739	%71,30
2016	26.280	13.575	%51,65
2015	26.280	15.252	%58,03
2014	26.280	14.476	%55,08

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Yeşil otel, 2017 yılında %71'e varan doluluk oranlarını yakalamış olmasına karşın diğer yıllar ortalaması %55 - %60 arasında değişmektedir. 2014 yılında %55,08 olan doluluk oranı, 2015 yılında %58,03'e yükselmiş, 2016 yılında %51,65, 2017 yılında %71,30, 2018 yılında ise %59,97 olarak gerçekleşmiştir. Yukarıda tablo olarak ifade edilen değerler aşağıda grafik olarak yer almaktadır.

Kaynak: Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., 2018

Şekil 17: Yeşil Otel Doluluk Oranları

Ayrıca kaplıcalar bölgesinde yer alan diğer özel otel ve çok sayıda pansiyon ilçeye gelen turistleri ağırlamaktadır. Yıldız Otel 324 adet, Park Otel 118 adet, Güneş Otel 126 adet, Yeşil Otel ise 156 adet yatak kapasitesi ile Belediyeye ait toplam yatak kapasitesi 724 adettir. Belediyeye ait yatak kapasitesini yaklaşık 700 adet kabul edersek, 1500 adet özel sektöre ait olan yatak kapasitesi ile birlikte ilçede toplam yatak kapasitesinin 2200 olduğu tahmin edilmektedir.

Ayrıca Yıldız Otel bünyesinde, bay-bayan kapalı hamam- havuz, bay-bayan sauna ve 3 adet özel aile havuzu bulunmaktadır. Yıldız Otel bahçesinde açık alanda 1 adet termal havuz ve 1 adet yarı olimpik yüzme havuzu bulunmaktadır. Bu alanlar karma olarak kullanılmaktadır. Güneş Otel bünyesinde, otel misafirlerine hizmet veren kapalı bay-bayan havuz ve hamamları bulunmaktadır. Buradaki havuz ve hamamlardan Yeşil Otel misafirleri de yararlanmaktadır. Halka açık olarak; birer adet bay-bayan havuz ve hamamları bulunmaktadır. Ayrıca, yaz döneminde kullanılan Güneş Otel ve Kaplıca Cami arasında bulunan halka açık yüzme havuzu bulunmaktadır. Derman Otel altında 18 adet kabin banyo bulunmaktadır. Güneş Otel altında 23 adet tek küvet, 3 adet çift küvet ve 13 adet jakuzili kabin banyo bulunmaktadır. Yeşil Otel'de 24 adet kabin banyo bulunmaktadır. Toplamda 9 adet havuz ve 63 adet kabin banyo ile misafirlere hizmet verilmektedir.

3.9.2. Sağlık Turizmi- Termal Turizm- Kaplıcalar Tarihçesi

Doğal sıcak su kaynaklarının tedavi amaçlı kullanımı çok uzun yıllardan beri devam etmektedir. M.Ö. devirlere kadar uzanan tarihçede Afrika, Mısır ve Madagaskar'da yeraltı sıcak maden sularının temizlik ve tedavi amaçlı kullanıldığı Tevrat'tan öğrenilmektedir. Yunanlı tarihçi ve coğrafyacı Heredot M.Ö.425-426 yıllarında yazdığı dokuz bölümlük eserinde kaplıca tedavisinin ana ilkeleri denebilecek görüşler yer almaktadır. Asos harabelerindeki hamamlardan Yunanlıların banyo amacıyla sıcak ve soğuk suyu kullandıkları anlaşılmaktadır. Hipokrates M.Ö. 460 yıllarında "De Natura Hominis" adlı kitabında doğal kaynaklar ve kaplıca sularıyla tedaviyi bilimsel olarak açıklamıştır. Romalılar barış zamanında kaplıcaları keyif için, savaş zamanında askerlerin tedavisi için kullanmışlardır. Bunlardan günümüze kalan Pamukkale'de Hierapolis hamamı M.Ö. 2. yüzyıl ortalarında yapılmıştır. Eskiçağlarda Anadolu topraklarında doğal sıcak su kaynaklarının çevresinde Antik Kentler kurulmuştur. Bunlardan en ünlüleri Pamukkale'de Hierapolis yanı sıra, Bergama'da Allonoi Ilıcası, Balçova'da Agamennon kaplıcalarıdır. (Çoban, 2016)

20. yüzyıldan itibaren kaplıca tedavileri (Balneoterapi), bilimsel görüş ve ilerlemeler ile uyumlu biçimde uzman hekimlerin teşhis ve tedavi programı çerçevesinde ve uzman hekimler kontrolünde yapılmaya başlanmıştır. Dünyada ve Türkiye'de pek çok kaplıca bulunmaktadır. Dünyadaki kaplıcalardan Almanya'da Bad-Kissingen, Baden-Baden, Fransa'da Vichy, Aix-LesBains, İtalya'da Bartaglio, Ischia, Çekya'da Karisbad, Marinenbad, Avusturya'da Bad Ischi, Bockstein en önemlileridir. Ülkemizde çağdaş kaplıca anlayışına göre kurulan ilk örnek Yalova kaplıcalarıdır. Günümüzde ise kür merkezi olarak yurt içi ve yurt dışına hizmet veren Balçova kaplıcaları önemli bir termal merkezdir.

Türkiye, jeotermal kuşak üzerinde yer almakta, kaynak zenginliği ve potansiyeli açısından dünyada ilk yedi ülke arasına girmektedir. Sıcaklıkları 20°C - 110°C arasında debileri ise 2-500 l./ sn arasında değişebilen 1000'in üzerinde kaynak bulunmaktadır. İl bazında önemli kaplıca merkezleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 59: İl Bazında Önemli Kaplıca Merkezleri

ADANA	Haruniye Kaplıcası
ADAPAZARI	Kuzuluk kaplıcaları
AFYON	Gazlı Göl, Sandıklı, Hüdai, Ömer, Heybeli
ANKARA	Kızılcahamam, Haymana ve Beypazarı kaplıcaları
AMASYA	Terziköy Kaplıcası, Gözlek Kaplıcası
AYDIN	Ortakçı, Alangülü, Kızıldere kaplıcaları
BALIKESİR	Gönen ve Kepekler kaplıcaları
BOLU	Termal kaplıcaları
BURSA	Armutlu, Oylat, Vakıfbahçe kaplıcaları ve Çekirge'deki kaplıcalar
ÇORUM	(Mecitözü) Beke
DENİZLİ	Pamukkale'deki kaplıcalar
DİYARBAKIR	Çermik'teki kaplıcalar
ERZURUM	Hasankale Pasinler'deki kaplıcalar
İSTANBUL	Tuzla'daki kaplıcalar
İZMİR	Balçova ve Çeşme'deki kaplıcalar
KAYSERİ	Bayramhacı kaplıcaları
KIRŞEHİR	Terme kaplıcaları
KONYA	Ilgın kaplıcaları
KÜTAHYA	Simav, Gediz ve Yoncalı kaplıcaları
MANİSA	Salihli, Kurşunlu kaplıcaları
MARDİN	Germiob kaplıcaları
NEVŞEHİR	Kozaklı kaplıcaları
NİĞDE	Çiftahan ve Ziga Çelikli kaynak kaplıcaları
ORDU	Ilıcalar
OSMANİYE	Erzin, Haruniye
RİZE	Çamlıhemşin kaplıcaları
SAMSUN	Havza'daki kaplıcalar
SİVAS	Kangal, Balıklı, Çermik kaplıcaları
SİİRT	Garnave ve Hesta kaplıcaları
YALOVA	Termal kaplıcaları

Kaynak: Çoban, H. (2016). Roma Dönemi Hastaneleri, Asklepionlar ve Sarıkaya Roma Hamamı. *Bozok Sempozyumu* (s. 98-109).

Gönen kaplıcalarının tarihçesine ilişkin bilimsel araştırma bulunmamaktadır. M.Ö. 334 yılında Büyük İskender'in Anadolu seferi sırasında Biga'da Granikos Çayı yakınında Pers İmparatoru Darius'a karşı zafer kazandığı ve savaştan sonra rastladıkları Gönen bölgesinde bulunan sıcak sudan faydalanmak için geçici bir kamp kurulduğuna ilişkin bir rivayet bulunmaktadır. Kaplıca suyunun, yakındaki çay suyu ile kanal yardımıyla karıştırılarak ve bu yöntemle soğutulmuş kullanıldığına ilişkin kaynaklarda bilgilere rastlanmaktadır. Daha sonra ise ortaçağ döneminde Gönen kaplıca suyunun kullanıldığına ilişkin kanıt olarak Bizans döneminde bir kiliseye ait olduğu düşünülen zemin kalıntısı gösterilmektedir.

Termal tip ülkemizde ve dünyada ilgi odağı olmaya devam etmektedir, tarihsel köklere dayanan termal tedavi ve yardımcı tedavi alanlarını kapsamaktadır. Kaplıca tedavileri Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Anabilim dalı olarak sınıflanmaktadır. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi web sitesinde, Hidroklimatoloji uzmanlık alanı; başta su (termal, mineralli, düz), çamur ve gaz (karbondioksit, radon, hidrojen sülfür) ve iklim (güneş ışığı, oksijen ve ozon) gibi

nitelikteki olmak üzere, farklı ekolojik koşul ve unsurlara maruz kalmanın insan organizması üzerindeki etkilerini inceleyen ve bunların yararlı ve tedavi edici etkilerini kullanan; sağlığı koruma ve geliştirme veya tedavi ve rehabilitasyon amacıyla tedavi yöntemlerini kullanan klinik tıp alanı olarak tanımlanmaktadır (İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, 2013). Hidroklimatolojik yöntemler, koruyucu ve tedavi edici olarak dünyada ve ülkemizde uygulanmaktadır. Ülkemizdeki termal sularımızın yüksek mineral içeriği sayesinde tedavi edici özellikleri yüksektir. Gönen ilçemizin kaplıca sularının yüksek flor içeriği, doğal çevre ve iklim özellikleri iyi kullanılarak benzersiz bir sağlık turizmi merkezi yaratılabilir. Kaplıca kür merkezi olarak 5 adet otel ile hizmet verilen Gönen kaplıcaları florlü termo-mineral su özelliğine sahiptir ve mineral konsantrasyonu litrede 1796.9 mg'dır. (Gönen Kaplıcaları, 2017)

3.9.3. Gönen'in Termal Turizm Merkezi (Sağlık Merkezi) Konumuna Gelmesi İçin Yapılması Gereken Çalışmalar

Dünya Turizm Organizasyonu (UNWTO- World Tourism Organisation) tarafından 2018 yılında hazırlanan rapora göre Sağlık Turizmi dünyada en hızlı büyüyen turizm alanı olarak değerlendirilmektedir. (World Tourism Organization and the European Travel Commission, 2018). Aynı raporda yıllık cirosunun net olarak hesaplanması zor olduğu ve tahminlerin 45.5 milyar USD ile 100 milyar USD arasında geniş bir alanda olduğu belirtilmektedir. Sağlık turizmi ülkemizde olduğu gibi pek çok ülkede döviz getirisi sağlayan bir sektör olarak değerlendirilmekte ve önem verilmektedir. Sağlık turizminin farklı türleri bulunmaktadır. Sağlık turizmi bu alanları kapsayan genel bir tanım olarak kullanılmaktadır. Termal Turizmde sağlık turizminin alt alanlarından biri olarak kabul edilebilir. Termal turizm doğal kaynaklara ve termal suya bağlı olması nedeniyle bu kaynakların korunması, verimli kullanımı ve sürdürülebilirliği yaşamsal önemde konulardır. Bu nedenle Gönen Termal yerleşkesi için termal kaynakların biricik ve tek olduğu, yerinin doldurulamayacağının bilincinde olarak korunması ve sürdürülebilirliği için tüm önlemler alınmalıdır. Termal suyun otellerde kullanımı kısıtlanmalı, bunun yerine geliştirilecek kür merkezinde ve geleneksel hamamlarda kullanımı sağlanmalıdır. Bu anlamda Gönen'de kür merkezi kurulması için yapılacak çalışmalar önemlidir. Kür merkezinin uluslararası standartlarda hizmet kapasitesine sahip olacak biçimde baştan planlanması, ilçe, bölge ve ülke turizm gelirlerinin arttırılmasına katkı sağlayacaktır. Yeni tesislerin açılmasında çevre ve doğanın korunması konularına duyarlı olunmalıdır.

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi bünyesinde Gönen'e Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Araştırma Uygulama Merkezi kurulması için çalışmalar başlatılmıştır. 25 bin m2 alana yapılması planlanan proje Gönen'i sağlık kenti veya sağlık beldesine dönüştürmek

için atılmış bir adımdır. Onyediy Eylül Üniversitesi, Balıkesir Valiliği, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, Gönen Kaymakamlığı, Gönen Belediyesi projenin yürütülmesi için önemli aktörlerdir. Projenin benimsenmesi, desteklenmesi ve hayata geçirilmesi ile Gönen Sağlık Turizmi alanında önemli bir bölge haline gelebilecektir. Bu projenin hayata geçirilmesi ile Gönen, Türkiye'nin tüm bölgelerinden ve yurt dışından ziyaretçi ve hasta kabul edecek bir merkez olarak konumlanabilir ve Gönen marka bir İlçe'ye dönüşebilir . (HaberTürk, 2018) Güney Marmara Kalkınma Ajansının desteği ile projeye kaynak sağlama çalışmaları sürdürülmektedir. Gönen'in sağlık turizmi alanında dünyaca tanınan merkezler arasında yer alma hedefine yönelik olarak stratejik planlarını hazırlayıp çalışmalara bir an önce başlanması gereklidir. Ayrıca Onyediy Eylül Üniversitesine bağlı olarak açılması planlanan Tıp Fakültesi projeye önemli katkı sağlayacaktır. Tıp Fakültesinin açılması gerçekleşebilirse, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Araştırma Uygulama Merkezi Tıp Fakültesine bağlanması ile merkezin bilinirliği ve güvenilirliği artacaktır. Gönen'in termal kent olmasını destekleyici pek çok etken bulunmaktadır. Yurt içi ve yurt dışından termal tesislerden yararlanmak için Gönen'e gelecek kişiler için uygun tedavi alternatifleri yaratılabilecektir. Avrupa'daki termal merkezlere göre Gönen'deki termal merkezde tedaviler daha uygun maliyetlerle gerçekleştirilebilecektir. Ayrıca ilçenin içinde bulunduğu coğrafi ve doğal koşullar ve ilçenin yakın çevresi, tedavi olacak kişilere ve onlarla birlikte seyahat edecek kişilere doğadan keyif almak için çok çeşitli alternatifler sunabilmektedir.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 planlamasında Güney Marmara Termal Turizm Master Planı ile Gönen-Ekşidere termal turizm merkezi olarak belirlenmiştir. (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, 2015). Bu kapsamda yapılacak yatırımların ülkemiz ve ilçemiz için önemli getirileri olacaktır. Ancak yatırımların planlı, doğayla uyumlu, çevre tahribatı konusunda duyarlı şekilde yapılması bölgede kaynakların verimli ve uzun süreli kullanımı ve sürdürülebilir turizm için önemlidir.

Gönen'deki termal tesislerin tamamı Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş. tarafından işletilmektedir. Bu şirket hisselerinin %98'i Gönen Belediyesine aittir. Uluslararası sağlık turizmine açılabilmesi için bu sahiplik yapısında değişiklik yapılması konusu değerlendirilmeli ve Gönen'de doğa tahribatına neden olmayacak, sürdürülebilir yönetim ve finansman modelleri hayata geçirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Geliştirecek modellerde suyun mülkiyetinin kamuda kalması ön koşul olmalı ve kamu, özel sektör iş birliği veya kamu, üniversite işbirliğine dayalı modeller ve alternatifler üzerinde çalışılmalıdır.

Termal Turizm ile doğrudan bağlantısı olmasa bile Sağlık Turizmi-Sağlık Kenti konsepti altında Termal Turizmin yanı sıra Gönen'de ileri yaştaki kişilerin kalabileceği Yaşlı

Bakım Merkezi kurulması konusu değerlendirilebilir. Bu konudaki ihtiyaç SWOT analizi çalışmaları sırasında gündeme gelmiştir. Gönen'in sağlık turizmi alanında uluslararası düzeyde hizmet sunan ve bilinen bir merkeze dönüştürülmesi için öneriler ve bundan sonrasında hayata geçirilmesinden önemli fayda sağlanacak projeler aşağıda yer almaktadır;

- Mevcut tesislerin niteliğinin artırılması ve yeni tesisler kurulması (Gönen, Ekşidere ve Denizkent yerleşkelerinde)
- Mevcut tesislerin verimli çalışmasının sağlanması için Kaplıcalar A.Ş. Ana Sözleşmesinde değişiklik yapılarak kamu-özel sektör-toplum işbirliğine dayalı bir modelin hayata geçirilmesi
- Yeni kurulacak tesislerin uluslararası standartlarda, çevreyle uyumlu ve kısa vadeli değil uzun vadeli faydalar göz önünde bulundurularak kurulması
- Yeni kurulacak tesislerin verimli çalışması için özel sektör yatırımcılarının dahil edileceği şekilde planlamalar yapılması
- Yeni kurulacak tesisler ve yatırımlar için konusunda uzman kuruluşlarla ve üniversitelerle işbirliği yapılması
- Sağlık turizmi ve termal turizme yönelik sertifikasyonların alınması ve uluslararası ilgili kuruluşlara akredite olunması için çalışmalar yapılması ve bu kuruluşlardan akreditasyonların alınması.
- Altyapı ve diğer hizmetlerin kalitesinin artırılması için çalışmalar yapılması
- Hizmet kalitesinin sürdürülmesine yönelik eğitimlerin ve denetimlerin sürekli olarak yapılması
- Kültürel mirasımızın önemli parçası olan doğal koruma alanları, arkeolojik ve sit alanların korunarak turizm kapasitesini zenginleştirici ve destekleyici işlev kazandırılması (Gönen Çayı Deltası, İskender Köprüsü, Eskiçağ Kaplıcası-Prof. Dr. Mustafa Sayar, Hellenistik çağda M.Ö. 253 yılında II. Antikos'un karısı Kraliçe Leodike'ye verilen araziler- Doç. Dr. Reyhan Körpe)
- Termal turizm veya sağlık turizminden faydalanabilecek farklı gelir gruplarına yönelik alternatif konaklama ve hizmet sunum alternatiflerinin oluşturulması
- İlçenin yoğun tarımsal üretiminden turizm kapasitesine gelebilecek olumsuz etkilerin en aza indirilmesi için tarım ve turizm alanlarının ayrıştırılması ve bu iki sektör arasında rasyonel paylaşımın sağlanması (optimizasyon)
- Termal ve sağlık turizmi kapasitesinin sağlık turizmini tamamlayıcı yöresel gastronomik değerlerle zenginleştirilmesi

- Özellikle tarımsal potansiyeli yüksek bölgelerde, tarım, sağlıklı yöresel ürünler ve sağlık turizminin bir arada ve birbirlerini destekleyici biçimde yapılandırılması
- Kekik, Kapari, Lavanta vb. ürünlerin yetiştirilmesi için belli bölgelerde çalışmalar yapılması

Bu çalışmaların aşamalı olarak hayata geçirilmesi ile ilçe termal turizm, sağlık turizmi, kırsal turizm, eko ve doğa turizmi alanında önemli bir merkez olma özelliğine sahip olacaktır. Bugüne dek Gönen kaplıcaları ağırlıklı olarak yerli turistlere hizmet vermektedir. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezinin uluslararası standartlarda talebi karşılayacak biçimde yapılandırılması ve sonrasında yurt dışı sosyal güvenlik kurumlarıyla yapacağı anlaşmalar ile ilçeye önemli döviz girişi sağlanması potansiyeli bulunmaktadır. Hollanda, Almanya, Belçika ve Lüksemburg gibi ülkelerin vatandaşlarını sosyal güvenlik sistemleri kapsamında Gönen'deki merkeze göndermeleri ilçenin bilinirliğini ve tanınırlığını arttıracaktır. Bölge için önemli bir gelir potansiyeli yaratılabilecektir. Sağlık turizmi yatırımlarının etkisiyle ilçenin alt yapı yatırımlarının gelişmesi, gıda ürünlerine olan talebin artması ve bölge refahının artması beklenmektedir.

3.9.4. Kırsal ve Eko-Turizm

İlçede kırsal turizm ve eko-turizm alanında gelişim sağlanabilecek önemli kapasite bulunmaktadır. Farklı kültürlerin bir arada yaşadığı ilçede yörük köyleri, göçmen köyleri, çerkes köylerinde farklı görenekler ve geleneksel yaşam tarzlarından izler bulmak mümkündür. İlçe çevresinde 250 km'lik doğa yürüyüş yolunu aktif hale getirmek için Şahika Dağcılık Klübü tarafından çalışmalar sürdürülmektedir. Alacaoluk kalesinin etrafının temizlenmesi ve ziyarete açılmasından sonra her yıl yürüyüş etkinlikleri düzenlenmektedir.

Resim 7:Alacaoluk Kalesi

3.10. GELENEKSEL EL SANATLARI (İĞNE OYASI)

Anadolu’da hemen her yörede rastlanan iğne oylarının çok eski bir gemişı olduğu dūřınılmektedir. Geleneksel el sanatlarımızdan olan iğne oyası ũlkemizde pek çok yörede ũretilmektedir. İğne oyları ũretildiėi yörenin geçmişinden beslenmekte ve bölgenin sosyal ve kũltũrel özelliklerini yansıtılmaktadır. ũlkemizde farklı bölgelerde yapılan iğne oylarının pek çok ortak ve benzer ynũ bulunmakla birlikte yapıldıkları yörelere göre taşıdıkları farklı özellikler de bulunmaktadır. Oya satarak elde edilen gelir kadınlar için gelir ve aile ekonomisi için katkıdır. Geçmiřte evlenecek kişilerin eyizlerinde önemli bir yer tutan, sehpa rtũsũ, televizyon rtũsũ olarak kullanılan iğne oylarının zamanla kullanım alanlarında değişiklik olmuştur. Gũnũmũzde iğne oyları daha çok namaz bařrtũsũ kenarlarında, çember kenarlarında, sehpa rtũsũ, fular sũslemelerinde ve takılarda kullanılmak ũzere ũretilmektedir.

Gönen ve çevresinde ũretilen iğne oyları eski dönemlerde ipek ipliklerle yapılırken gũnũmũzde iğne oyası yapımında naylon iplikler kullanılmaktadır. Bu dnũřũmũn önemli nedenlerinden birincisi bölgede ipek böceği ũretimi yapılmasından vazgeilmesidir. Diğer bir neden naylon iplikle oya yapımının ipek iplikle oya yapımına göre daha kolay olmasıdır. İpek iplikle oya yapımının bırakılması Gönen oylarını standart dũzeye indirmiş olmakla beraber yeni modeller ve ũrũnlerle geşişim sağlanmıştır. Gönen ilçesinde kaç kişinin iğne oyası yaptığına ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. İğne oyası yapımı aile bũyũklerinden veya komşulardan öğrenilmektedir. İğne oyası yapımını öğretmek, yapılan işlerin kalitesini geliştirmek, çeşitlendirmek için Gönen Halk Eğitim Merkezinde kurslar açılmaktadır. İlçede salı gũnleri kurulan pazarın bir blũmũ oya pazarı olarak ayrılmıştır. Pazarda iğne oyası yapan kadınlar ũrũnlerini satmaktadır.

Gönen’de ev kadınlarının aile bũtesine katkı için veya geçimlerini sağlamak için ũrettikleri geleneksel bir ũrũn olan iğne oylasının ekonomik değeri hakkında çok net bilgiler bulunmamaktadır. Geleneksel olarak namaz bařrtũsũ, eyizlik-hediyelik sehpa ve masa rtũleri olarak uzun yıllardır ũretilmektedir. Son yıllarda iğne oylasından ev eşyası, sũs eşyası ve çeşitli takılar ũretilmektedir. Gönen Belediyesi web sitesinde ilçede 6000 bayanın aktif olarak oya yaptığı bilgisine ulaşılmıştır. (Gönen Belediyesi, 2016). Oya yapan bayanların aylık ortalama 200 TL kazandığı varsayılarak oyanın yıllık olarak yarattığı ekonomik değer $(200 \times 6000 \times 12 = 14.400.000)$ yaklaşık 10 milyon TL olarak kabul edilebilir. nũmũzdeki dönem yapılacak çalışmalarda oyacılığın gençlere öğretilmesi için kursların yaygınlaştırılması, kurulmuş olan/kurulacak kooperatifler aracılığıyla Gönen oylarının bilinilirliğinin arttırılması, tarihi oya motiflerinin ortaya çıkarılması korunması, geliştirilmesi için çalıştaylar yapılması ve Gönen Turizmine katkı sağlayacak Oya Mũzesi açılması hedeflenebilir. Bu alışmalar oyacılık

ile yaratılan ekonomik değerin artmasına önemli etki yapacaktır. Oya Müzesinde gelen turistlerin oya yapan kişileri izleyeceği veya bizzat kendilerinin deneyimleyebilecekleri ortamlar yaratılarak farklılıklar yaratılabilir. Gönen’de oya yapan kişilerin belgelenmesi, oya motiflerinin kayıt altına alınması ve zenginleştirilmesi için çalışmalar yapılması somut olmayan kültürel mirasın korunması için önemlidir. Yapılacak bir çalışma ile sandıklarda unutulmuş ve yok olmaya yüz tutmuş tarihi motifler yeniden günlük hayata kazandırılabilir.

UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)’nun 2003 yılındaki konferansında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasına ilişkin sözleşme yapılmıştır. Bu sözleşmeye göre “Somut Olmayan Kültürel Miras”, toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar anlamına gelmektedir. Sözleşmeye göre somut olmayan kültürel miras için belirlenen alanlar aşağıda yer almaktadır; Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler, doğa ve evrenle ilgili uygulamalar, el sanatları geleneği olarak tanımlanmıştır (UNESCO, 2018). Bu sözleşmede SOKÜM (Somut Olmayan Kültürel Miras)’ün bilim kurumlarınca derlenmesini, araştırılmasını ve incelenmesini, arşiv ve dokümantasyon merkezlerinin oluşturulmasını, müzelerinin kurulmasını, eğitim ve öğretim kurumlarında ders olarak okutulmasını, kitle iletişim araçlarında olumlu kültür değerleri olarak yer verilmesini, ilgili topluluk, grup veya bireyler tarafından yaşatılmasını ve kuşaktan kuşağa aktarılmasını önermektedir. Bu kapsamda Gönen İğne Oyacılığı ve İğne Oyalarının Somut Olmayan Kültürel Miras olarak Türkiye Ulusal Envanteri ve Listelerine girmesi için gerekli alt yapı hazırlıkları yapılarak UNESCO Türkiye Milli Komitesi aracılığıyla başvuru yapılması orta vadede hedeflenmelidir.

İğne oyalarını geliştirmek için ileriye dönük yapılabilecekler aşağıda özetlenmektedir;

- İğne oyalarının kalite ve çeşitliliğinin arttırılarak, daha farklı kişilere ve alım gücü farklı gruplara hitap eder hale getirilmesi. Ürün gamı farklılaştırılması yapılması.
- İğne oyası yapan kişilerle yaratıcı atölye çalışmaları yapılması- Çalıştaylar düzenlenmesi. Oya kalitesi ve çeşitliliğinin arttırılması- modernize edilmesi- İpek iplikle oya yapımına başlanması 3 yıl içinde en az yarısının ipek iplikle yapılmasının hedeflenmesi.
- Çağdaş yorumlarla zenginleştirilmesi- İpek iplik ile oya yapımına başlanması ve yaygınlaştırılması için girişimde bulunulması

- İpek böceği yetiştiriciliğine başlanmasının teşvik edilmesi için Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) ile projelendirme ve kaynak için görüşülmesi, Koza Birlik (S.S. Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği) ile iletişime geçilmesi ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması
- Eskiden ilçede koza alımlarının yapıldığı Koza binasının işlevine daha uygun bir şekilde kültürel alan veya Şehir Müzesine dönüştürülmesi
- Çağdaş ve yaratıcı ürünlerin arttırılması için yaratıcı atölye çalışmaları yapılması, yarışmalar düzenlenmesi için üniversiteler, moda tasarımcıları meslek odaları ve ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapılması
- Gerekli alt yapı ve eğitim desteği sağlanması
- Oya müzesi açılarak bir bölümünde oya yapma alanı oluşturulması, büyük kentlerde geçici sergiler açılması, merak, ilgi ve talebin arttırılması
- Büyük şehirlerdeki otel, müze veya turistlerin yoğun olduğu bölgelerde satış ofis veya satış noktaları kurulması
- Moda Tasarımı ve Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümleri ile birlikte çalıştay düzenlenmesi
- Üretilen iğne oyalarının tekstil ile bağlantılı sitelerde tanıtımı ve satışının yapılması

3.11. SOSYAL YAŞAM

Termal Otellerin bulunduğu bölgede yer alan yeşil alanlar, Kuğulu Park ve diğer kafeler, yazın sıcak günleri ve gecelerinde yoğun olmakla birlikte her mevsimde Gönen’de yaşayanların önemli sosyalleşme alanlarından birisidir. İlçede yaşayanlar ve kaplıcalarda kalan misafirler dinlenmek için, arkadaşlarıyla buluşmak veya ailesiyle birlikte vakit geçirmek için parka veya park yöresine gelirler. Kafelerde oturarak veya yürüyüş yaparak zaman geçirirler. Gönen parkı çevresinde, çay kenarına doğru gelişen yürüyüş alanları ilçenin yenilenme alanlarına katkıda bulunmuş ve otellere gelen ziyaretçiler için yürüyüş alternatifleri oluşturulmuştur. Aşağıda Gönen Hüseyin Öğütçen parkında bir dönem yıkılan 2019 yılında ilçede yaşayanların talebi ile tekrar yapılan Aşıklar Köprüsünün fotoğrafı yer almaktadır.

Kaynak: Alpslan Yalçinkaya

Resim 8: Gönen Kuğulu Parkı Aşıklar Köprüsü

Ayrıca ilçede var olan açık yüzme havuzu yenilenerek ve kullanım saatleri düzenlenerek aktif hale getirilmiştir. Her yılın Haziran ayında yapılan köylerden/mahallelerden çok sayıda ziyaretçinin katıldığı Gönen Panayırı 50 yıldan daha uzun bir süredir devam etmekte olup ilçenin gelenekselleşmiş etkinliklerinden biridir. Gönen Panayırı yanısıra Gönen'in düşman işgalinden kurtuluşunu simgeleyen şenlikler her yıl 6 Eylül tarihinde ilçe yönetim kademesi, gaziler, okullar ve yerel halkın yoğun katılımıyla kutlanmaktadır. Daha önceki yıllarda şeftali bayramı olarak yapılan kutlamalar son yıllarda yapılmamıştır. Türk edebiyatının önemli hikaye yazarlarından olan Ömer Seyfettin Gönen'de doğmuştur. Gönen Belediyesi tarafından düzenlenen Ömer Seyfettin hikaye yarışmalarının 31.'si gerçekleştirilmektedir. Bu yarışmaya başvuru tarihleri 15 Kasım 2019- 10 Ocak 2020 tarihleri olarak duyurulmuştur. Ayrıca ölümünün 100.yılı nedeniyle 2020 de daha geniş kapsamlı etkinlikler yapılması planlanmaktadır. İlçe kaymakamlığı tarafından ilk ve ortaokullarda kitap okuma etkinlikleri düzenlenerek gençlerin kitap okuma konusunda bilinçlendirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir. İlçede 2019 yılında yapılmaya başlayan alışveriş günleri oldukça ilgi görmüş ve ilçe yaşamına canlılık kazandırmıştır. Benzer organizasyonların devam etmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Sosyal yaşamın önemli olaylarından biri olan evlenme ve sünnet düğünleri Gönen ilçe ve mahallelerinde düğün salonları veya bahçelerde yapılmaktadır. Romanlar, Çerkezler veya Yörüklerin geleneksel kıyafetlerle oynadıkları yöresel oyunları vardır. Yörük ve çerkez köylerinde kendilerine özgü adetler ve yemeklerle kutlamalar yapılmaktadır. Düğün yemeği olarak pişirilen keşkek ve etli patates oldukça yaygındır. Yöresel yemekler olarak saçaklı mantı, borani, lezzetli yöresel etlerden yapılan et yemekleri ve yöresel pirinçle yapılan dolmalar

sayılabilir. Bu ve benzeri gastronomik özelliklerinin ortaya çıkartılması ve tanıtılması bölge turizmüne katkı sağlayacak ve zenginlik katacaktır.

4. STRATEJİK YÖNETİM MODELİ –BÖLGESEL KALKINMA TEORİLERİ VE SWOT ANALİZİ

Bölgesel kalkınma, bir bölgedeki potansiyelin harekete geçirilmesi, kaynakların verimli ve etkin kullanılarak kalkınmanın ivmesinin arttırılması, bölgesel olarak yaratılan ekonomik değerlerin çoğaltılması ve ulusal ekonomiye katkısının arttırılması olarak tanımlanmaktadır. Bölgesel kalkınma aynı zamanda bölgede yaşayan kişilerin, ekonomik, sosyal, kültürel refahlarının artması, bölgedeki firma, kuruluş ve işletmelerin üretim miktarlarının ve gelirlerinin artması ve bu refahın bölgede yaşayan insanları sosyal ve kültürel yönlerden geliştirmesi olarak anlaşılmaktadır. Bölgesel kalkınma başarıyla tamamlanacak durağan, kısa vadeli bir hedef değil, uzun vadeli bir süreçtir (Tüylüoğlu & Karakaş, 2006).

Küreselleşmenin öneminin arttığı 1980’ler sonrasında, küreselleşme ve yerelleşme dinamikleri ekonomik gelişmelere damgasını vurmuştur. Yerelleşme kapsamında yapılan çalışmalarda bölgesel kalkınma politikaları önem kazanmıştır. Bölgesel kalkınma konusunda yapılan çalışmalar ve bölgesel kalkınma politikaları, daha önceki dönemlerde önem verilen devlet yardımlarından daha çok bölgedeki iş gücünün niteliğine, yatırım iklimi ve içsel gelişmelere önem veren bir içeriğe bürünmüştür. Bu kapsamda bölgelerin kendi iç dinamikleri, sosyal aktörler, sivil toplum kuruluşları bölgesel kalkınmanın tetiklenmesinde, ivme kazandırılmasında veya şekillendirilmesinde önemli rol oynayabilmektedirler. Küreselleşen günümüz dünyasında bölgesel kalkınma; eskiden olduğu gibi bölgesel dengesizlikleri giderme uğraşı yerine, bölgenin rekabetçiliğini arttırmaya çalışmaktadır. Aynı zamanda bölgesel kalkınma, bölgesel aktörlerin (yerel sanayi ve yatırımcılar, araştırma kuruluşları ve üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler) öncülük ettiği yenilikçilik ve sürdürülebilir gelişme ve rekabetçilik temelli bir kalkınma modeline dönüşmüştür. Bölgesel ölçekte kalkınma, ekonomik kalkınmayı teşvik etme yönünde kullanılacak politika seçeneklerinde önceki dönemlere göre daha önemli bir yere gelmiştir (N.Vatansever Deviren & O.Yıldız, 2014:1-35). Bölgeler kalkınmanın sürükleyici gücü olarak değerlendirilmektedir. Bölgelerin belli tür yatırımlar için cazibe merkezi olması yönünde girişimler bulunmaktadır. 1980’lerden sonra gündeme gelen İçsel Bölgesel Kalkınma Teorisi; bölgelerin kendi öz kaynaklarına dayanarak refahı arttıracak politikalar üretmelerini ve bu süreci aktif olarak bölge aktörlerinin yönetmesini gündeme getirmiştir (Çakmak & Erden, 2004:77-96). Genel standart uygulamalar değil bölge bazında çalışılarak hazırlanmış bölgenin değerlerinin ön plana

çıkartıldığı ve bölgesel aktörlerin kendisine ait olduğu için benimsenmiş ve sahip çıkılmış politikalar olması önemlidir. Kalkınmanın bölgesel olarak içselleşmesi için üç ana mekanizmanın çalışması gerektiği literatürde vurgulanmaktadır. İlk olarak bölgesel birimler yani fiziki sermaye, beşeri sermaye, bilgi birikimi, yerel kurumlar ve bu kurum ve birimler arasında karşılıklı etkileşimin tetiklediği işbirliği yani yenilikçi yaklaşım sistemi önemlidir. İkinci olarak ortak aklı, kolektif değerleri benimseyen, işbirliği ve dayanışmayı sağlayan kültürel entegrasyon sistemi gelmektedir. Üçüncü ve belki en önemlisi ise bölgesel kalkınmanın kendi kendini besleyen yeniden üretim mekanizması olarak tanımlanabilecek bir sürece girebilmesidir (Çakmak & Erden, 2004: 77-96). Türkiye’de bölgesel kalkınma politikaları 1960’lı yıllardan sonraki planlı kalkınma dönemlerinde ve Devlet Planlama Teşkilatı’nın kurulması ile gündeme gelmiştir. 2000’li yıllara dek bölgesel kalkınma politikaları merkezi olarak planlanmış ve yürütülmüştür. Avrupa Birliği ile başlayan ortak çalışmalar sonrasında bölgesel politikalarda değişiklik olmuş ve AB ile uyum çalışmaları kapsamında bölgesel kalkınma ajansları kurulmuştur. Bölgesel kalkınma ajansları yerel aktörlerin katılımıyla politika belirlenmesini ve bölgelere özgü potansiyelin geliştirilerek içsel kalkınmanın tetiklenmesinde önemli rol oynamaktadırlar. Bölgesel kalkınma ajansları kurulmasıyla yerel aktörlerin bölgesel kalkınma politikalarına katılmasının sağlanması ve politika belirlemede aktif rol oynamaları sonucunu doğurmuştur.

Bölgesel kalkınma politikaları aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma ile ilişkilendirilmektedir. Bölgelerin fiziki kaynakları ve insan kaynaklarına uygun politikalar geliştirilerek dengeli bir kalkınma sağlanmaktadır. Bölgenin sosyal dokusuna uygun, kaynakların verimli olarak yönetildiği kalkınma modelleri sürdürülebilir kalkınmaya önemli katkılar sağlamaktadır. Bölge kaynaklarının verimli kullanımı ve insan gücü potansiyelinin harekete geçirilmesiyle bölgesel kalkınmada önemli faydalar sağlanabilmektedir. Kamu ve özel sektör işbirliği ile çevrenin korunduğu politikalar üretilebilmesi, kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması, tüm kesimlerin sahiplenmesiyle ortak potansiyelin harekete geçirilmesi ile bölge zenginleşmesi sağlanacak, ekonomik ve sosyal gelişme hızlanarak, bölgenin yaşam kalitesi artacaktır.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Balıkesir-Çanakkale Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında koruma ve kullanma dengesinin önemli olduğu, ana arazi kullanımının ve sosyal strateji planlarının belirlenmesinde sosyal aktörlerin tümünün plana katılmasının ve planın sahiplenilmesinin sağlanmasının önemli olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca bölgenin ekolojik, doğal ve kültürel değerlerinin zenginliği nedeniyle nüfus hareketlerinin yoğun olduğu, mekansal dönüşümlerin

hızla gerçekleşmekte olduğu saptaması raporda yer almaktadır. Bölgede tarım, sanayi, turizm alanlarında gelişim potansiyelinin yüksek olduğu ve hızla gelişmekte olduğu belirtilmiştir (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, 2015). Planda bölgenin önemli metropollere yakınlığının avantajı, zengin tarımsal ürün potansiyeli, sanayi potansiyeli ve turizm potansiyeli, ayrıca bölgenin yurt dışına hizmet sunma potansiyeli olduğu yer almaktadır. Bölgeye özgü öne çıkarılan alanlardan metropollere yakınlık, zengin tarımsal ürün potansiyeli ve turizm potansiyeli Gönen ilçemizin sahip olduğu avantajlı alanlardır.

Stratejik yönetim modelinde gelecekte bölgenin ve yerel yönetimlerin ulaşmak istediği hedefler tanımlanmakta ve bu hedeflere ulaşılması için yol haritaları detaylı olarak oluşturulmaktadır. İçinde bulunulan durum ile gelecekte ulaşmak istenilen durum arasındaki gidilecek yolun detaylı haritası çıkartılmalıdır. Stratejik planlama; yerinde gerçek bilginin toplanması, öngörülerin yapılması ve strateji seçeneklerinin içsel anlamada tutarlı, zamanında ve bütünleşmiş bir yapıda belirlenmesi ve değerlendirilmesi için ortaya konan bir dizi örgütsel görev tanımı ve surecidir. Stratejik Planlama çalışmalarında yer alan tarafların; kendi sorumluluklarına, işlevlerine ve faaliyetlerine eleştirel bir bakış açısı ile bakarak kendilerini eleştirebilme potansiyeline sahip olmaları gereklidir. Bir bölgede ve herhangi bir alanda yapılan çalışmalarda gelişimi sağlamanın garantisi; yapılan işlerin ve sürecin eleştirel bakış açısı ile sürekli gözden geçirilebilmesidir. Bu nedenle stratejik planlama süreci dinamik bir süreçtir. Gönen ilçesi için yapılacak stratejik planlama çalışmalarında ilçeden farklı grupların görüşlerinin toplandığı bu çalışmanın dikkate alınması önerilmektedir. Stratejik planlama kapsamında belirlenecek ana hedeflerin üzerinde ilçede yaşayanların bilgisinin, mutabakatının ve katılımının olması sağlanabilirse ilçedeki konuyla ilgili aktörler ve paydaşların bu sürece katkıları artacaktır. İlçede ve ilçe dışında yaşayan kişiler yürütülen projelere sahip çıkarak ve projelerin iyileştirilmesi için görüş, öneri katkılarını sunabilecek ve çalışmalara destek olabileceklerdir. İlçe bazında katılımcı anlayışın sağlanması pek çok avantajı beraberinde getirecektir. İlçenin geleceğinin planlanmasında tanımlanacak ilke ve hedefler açık, net, anlaşılabilir olmalıdır. Değişimin ne yönde olacağı, varılmak istenen hedeflerin neler olduğunun ayrıntılı tanımlanması ve bu tanımlamalar, hedefler üzerinde toplum bileşenlerinin mutabakatı olması gereklidir. Stratejik Planlama kuruluşların ve yerel yönetimlerin aşağıda yer alan dört temel soruyu yanıtlamasına yardımcı olur;

Neredeyiz?

Nereye Gitmek İstiyoruz?

Gitmek İstedığımız Yere Nasıl Ulaşabiliriz?

Başarımızı Nasıl Takip Eder ve Değerlendiririz?

Öncelikle Neredeyiz? sorusunun yanıtlanması amacıyla ilçenin güçlü ve zayıf yanlarının neler olduğu, ilçenin karşısında duran fırsatlar ve tehditlerin neler olduğunun ortaya çıkartılması amacıyla SWOT analizi yapılmıştır. Nereye Gitmek İstiyoruz? Gitmek İstedığımız Yere Nasıl Ulaşabiliriz? Başarımızı Nasıl Takip Eder ve Değerlendiririz? sorularının yanıtlanması için yapılan ve daha sonraki dönemlerde yapılacak çalışmalar, ayrı bir çalışmanın konusu olacağından, bu çalışmamızda SWOT analizinin bulgu ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Stratejik Planlama sürecinin bir aşamasını oluşturan SWOT Analizi çalışmasının sonrasında varılmak istenen amaç doğrultusunda hedefler detaylandırılmalıdır. Bu hedeflere ulaşmak için strateji ve politikaların neler olacağı, bu hedeflere ulaşmak için ayrıntılı yol haritası ve eylem planları çıkartılarak, bu hedeflere ulaşmak için kaynakların durumu değerlendirilmelidir. Hedefler önceliklendirilmeli ve performans, başarı ölçütlerinin neler olacağı baştan belirlenmelidir.

Gönen ilçesinin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi, fırsatlar ve tehditlerin neler olduğunun ortaya çıkarılması için daha önce açıklandığı gibi nitel ve nicel olmak üzere farklı çalışma yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın başlangıcında 15-20'şer kişilik odak gruplarla yapılan görüşmelerde katılımcıların Gönen ilçesinin Güçlü-Zayıf yönleri ile Fırsatlar-Tehditler olarak değerlendirilecek alanlarının neler olduğu konusunda görüşlerini paylaşmaları istenmiştir. Daha sonra paylaşımları konu bazında sınıflandırılmıştır. Odak grup çalışmalarında gündeme gelen konulardan derlenen başlıklar aşağıda özetlenmiştir.

Gönen ilçesinin sahip olduğu avantajların harekete geçirilmesi için ilçede yaşayan ve ilçe yönetiminde önemli aktörler olan Gönen Kaymakamlığı, Gönen Belediyesi ve Gönen Ticaret Odası tarafından stratejik yönetim modeli ile bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilmesi için başlatılan çalışmanın bilimsel altyapısı Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi ve Beykent Üniversitesi işbirliği ile hazırlanmış ve yürütülmüştür. Bölgesel olarak Gönen'in daha rekabetçi bir ilçeye dönüşmesi, kaynaklarını daha verimli kullanarak ekonomik, kültürel ve sosyal kalkınmasını içinde bulunduğu noktadan daha üst düzeye taşıyabilmesi için Stratejik Yönetim Modelinin benimsenmesi ve bu modelin gereklerinin hayata geçirilmesi için altyapı olarak tanımlanabilecek çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki bölümde yapılan Swot Analizinin sonuçları Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler başlıkları altında ayrıntılı olarak paylaşılmaktadır.

4.1. İÇSEL ANALİZ (GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLAR)

GÜÇLÜ YANLAR

İlçenin güçlü yanları olarak 18 konu başlığı aşağıda yer almaktadır.

GÜÇLÜ YANLAR	Verimli toprakların ve tarım arazilerinin varlığı, zengin tarımsal ürün potansiyeli	TARIM
	Pirinç, patlıcan, maydanoz ve diğer tarım ürünlerinin ekimi yapılması	TARIM
	Et ve süt hayvancılığının gelişmiş olması	TARIM
	Büyükbaş hayvan çiftliklerinin varlığı	TARIM
	Güney Marmara (Gönen- Biga) sulama birliğinin varlığı ve 20.000 hektar alanın sulanması	TARIM
	Jeotermal enerji kaynaklarına sahip olunması	TURİZM
	Kaplıca turizminin varlığı ve turizm potansiyeli	TURİZM
	Kaplıca otelleri ve pansiyonlar ile turistlere hizmet verilmesi	TURİZM
	İğne oyası yapılması- bu konuda tecrübeli kadın işgücünün varlığı- aile bütçesine katkı sağlanması ve oya pazarının varlığı	TURİZM
	Metropol ve büyük şehirlere yakınlık (İstanbul, İzmir, Çanakkale)	ÇEVRE
	Gönen Parkı ve çevresinin yeşil alan olarak varlığı	ÇEVRE
	Gönen Çayı Deltasının 10.06.2016 tarihinde Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olarak tescil edilmiş olması	ÇEVRE
	Farklı alanlarda çalışan sivil toplum kuruluşlarının varlığı ve bu kuruluşları bir araya getiren Sivil Toplum Platformunun varlığı	SOSYAL
	İlçedeki okullarda düzenli olarak okuma günleri yapılması	SOSYAL
	Kamu-özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği ve ilçenin gelişmesi için çalışmalar yapması	SOSYAL
	Sivil toplum kuruluşlarının dinamizmi ve farklı alanlarda çalışan çok sayıda sivil toplum kuruluşu olması	SOSYAL
	Onyediy Eylül Üniversitesi'nin bazı bölümlerinin Gönen'de olması	SOSYAL
	Gönen Ticaret Odası Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi tarafından Robotik Kodlama Eğitimlerinin yürütülmesi	SOSYAL

ZAYIF YANLAR- GELİŞTİRİLMESİ GEREKEN YÖNLER

TARIM

Tarım konusunda geliştirme ihtiyacı bulunan 18 konu aşağıda açıklanmıştır.

ZAYIF YANLAR	1-Çeltik üretiminin planlı ve yerleşim alanlarına uzak bölgelere kaydırılması için çalışmaların hayata geçirilememesi ve çeltik alanlarına ikinci ürün ekiminin yapılamaması 2-Çeltik ekim alanlarının sınırlandırılmaması ve her yıl farklı alanlara ekim izni verilerek dönüşümlü ekim yapılmaması ve damla sulamaya geçilememesi 3-Tarım eğitimi planlanması, tarla içi eğitim hizmeti planlanmasının eksikliği, mera ıslahı yapılması ihtiyacı 4-Köylerde hayvancılığın toplulaştırılması çalışmalarının hayata geçirilememesi (Manyas Tepecik köyünde uygulanmış) 5-57 adet kooperatif olmasına karşın bunların aktif çalışmıyor olmas Kooperatiflerin bilgi paylaşması, danışmanlık olarak gelişimlerinin sağlanması için desteklenmeleri ve diğer başarılı uygulamaların araştırılması yeterince yapılamıyor. (Başarılı örnek: Tire Süt Kooperatifi) 6-İlçe meralarının %70'inin aktif kullanılamaması. Mera ıslahı yapılmasına ihtiyaç olması. 100.000 dönüm mera olmasına karşın verimli kullanılamıyor. (Mera kanunu) 7-Çiftçilerin eğitimi ve modern yöntemlerle üretim yapmaları için bilinçlendirme çalışmalarının yapılamaması 8-Ana tarımsal ürün olan çeltiğin yanı sıra farklı ürünlerin üretime yönelik çeşitlendirme yapılmasında eksiklikler 9-Tarım ve hayvancılık ürünlerinin işlenerek satılması ve bunlarla ilgili sanayi sektörlerinin ilçeye çekilmesindeki eksiklikler (et ürünleri üretimi, sucuk.) 10-Köylerde hayvan atıklarından bio-enerji üretilmesine ilişkin gelişme olmaması 11-Köylerin (mahallelerin) boşalmış olması ve gençlerin dışarıda çalışmak istemesi nedeniyle tarım ve hayvancılığı sürdürecekt iş gücünün azalması 12-Hayvancılığın ve çiftçiliğin aile işletmeleri ile sürdürülmesi, verimli toplu üretim ve kooperatif uygulamalarına geçilememesi 13-Ilıca suyu ve kaplıca suyu ile seracılık yapılmasına başlanmamış olması 14-Bal kalitesinin duyurulması, arıcılık ürünlerinin geliştirilmesi ve arıcılığın canlandırılması için ortak çalışma yapılmaması 15-Tarımsal üretimle ilgili örnek köy/bölge çalışmalarının ve tarımsal süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışma yapılmaması (iyi tarım uygulamaları- yerli tohum geliştirme – gübre ve ilaç kullanımının kontrol edilmesi) 16-Sulanan 20.000 hektarın 1/3'ü pompayla sulanıyor ve enerji maliyeti yüksek. Sulama için kullanılan elektriğin alternatif üretim yöntemleriyle üretilmesi için çalışmalarda eksiklik bulunması (Su-Güneş- Rüzgar) 17-Verimli toprakların daha farklı bitki ve meyve üretimi yapılarak ürün çeşitliliğinin artırılması- zenginleştirilmesine yönelik çalışmaların yeterli olmaması Kivi- vb. 18-Geleneksel ve adi sulama yöntemlerinin kullanılmaya devam edilmesi nedeniyle suyun verimsiz kullanılması	TARIM
---------------------	--	--------------

ÇEVRE

Gönen ilçemizde çevre sorunlarına ilişkin olarak 31 adet geliştirilmesi gereken konu aşağıda açıklanmıştır.

ZAYIF YANLAR	1-Gönen Çayı'nın atıklar nedeniyle aşırı kirli olması 2-Çayın rehabilitasyonun uzun süredir yapılamamış olması 3-Çayın etrafının bakımsız olması 4-Çay etrafındaki deri işleyen ve diğer kirlilik yaratan firmaların Deri Organize Sanayideki yerlerine geçmelerinin tamamlanmamış olması 5-Sanayi tesisleri ve fabrikaların arıtma sistemlerinin yeterli düzeyde çalıştırılmaması (Kimyasal atıkların olduğu gibi bırakılması nedeniyle toprak, Gönen Çayı ve Marmara Denizi kirlenmektedir) 6-Su ve kanalizasyon alt yapısının yenilenme ihtiyacı olması/Mahallelerde (köy) kanalizasyon olmaması 7-Kriz merkezi oluşturularak deprem tatbikatlarının düzenli yapılmaması 8-Çarşının güzelleştirilmesi-kişilik kazandırılması ihtiyacı olması 9-Kırsal mahallelere ulaşım zorluğu olması 10-Kırsal mahallelerde asfaltlama çalışmalarının zamanında ve istenilen kalitede yapılamıyor olması 11-Güney Marmara Bölgesi tarımsal atıklarının toplanarak ve çevreye zarar vermemesi için gereken önlemler alınarak enerji üretilmesi çalışmalarının yapılamaması (Anız yakılması önlenabilir) 12-Sanayi kuruluşlarının arıtma tesisleri olmasına karşın maliyetleri yüksek olduğu için çalıştırılmaması 13-İlçe stad ve çevresinin bakımsız olması 14-Sokaklarda yürüyüş alanları ve yaya kaldırımlarının yeterli olmaması 15-Yol yapımlarının çok uzun sürmesi 16-Çarşının trafik sorunu- yaya geçişlerinin iyileştirilmesi için çalışmaların uzun süredir yapılmaması- otopark olmaması veya yetersiz olması (Trafik çalışma grubu veya komisyonu oluşturulabilir) 17-Denizkent- Gönen arası yolun çok dar ve bakımsız olması 18-Gönen-İzmir bağlantı yolunun iyileştirilmesi ihtiyacı olması (Manyas üzerinden-Yenice yolu) 19-Ulukır ve Manyas çamlık bölgesi yolunun dar olması ve kırağı için önlem alınmaması 20-Otobüs terminalinin bakımsız olması 21-Çevresel ve evsel atıkların toplanması ve geri dönüşümünün sağlanması için çalışmaların yapılmaması 22-Suların sık sık kesilmesi 23-Yeşil Gönen olarak anılan ilçede çok az yeşil alan kalması 24-Hava kirliliğinin özellikle kış aylarında yoğun hissedilmesi (yazın tarım ilacı, sonbahar anız yakılması, kışın kötü kalite kömür yakılması nedeniyle olduğu izlenimi yaygındır) 25-İlçe yerleşim alanının ovaya doğru yapılmış olması ve yerleşimin gelişmesi nedeniyle oluşan hava kirliliği	ÇEVRE
---------------------	--	--------------

ZAYIF	26-İlçede sokaklarının genişletilmesi ve otoparkların yapımının gerçekleştirilmemiş olması 27-Engelli yaşamını kolaylaştıracak uygulamaların hayata geçirilmesinde eksiklikler olması 28-Gönen girişlerinin ve meydanlarının turizm kapasitesine yakışmayacak görünümde olması 29-Tarihi evlerin ve arkeolojik kalıntıların – mozaiklerin –yapıların yeterince korunmamış olması- 30-Yapıların, depreme dayanıklılığının ekonomik ömür, zemin ve bina kalitesi açısından değerlendirilmesi ve yapı stok durumunun ortaya çıkartılması çalışmalarının yapılmamış olması-Bölge ve Bina Risklilik haritasının hazırlanmamış olması 31-Deprem Bölgesi olan ilçede deprem tatbikatlarının okullar, hastaneler ve kamu kuruluşları başta olmak üzere tüm ilçede gerçekleştirilerek farkındalığın artırılması konusunda çalışmaların düzenli olarak yapılmamış olması	ÇEVRE
--------------	--	--------------

SOSYAL

Sosyal başlığı altında 15 adet zayıf- geliştirilecek konu bildirilmiştir.

ZAYIF YANLAR	1-Okullarda tam gün eğitim olmaması, (Eğitim için Gönen dışına gidilmesi) 2-Yurt kapasitesinin yetersiz olması 3-Özel hastane olmaması, Devlet hastanesinin faaliyet alanının sınırlı olması (Yatak kapasitesi 100 üzerinde ise ilave bölümler açılabilir- Şu an 90 yatak kapasiteli) 4-Turizm potansiyeline yönelik lokanta ve tesislerin yetersiz olması, çok sayıda kahvehane olması 5-Esnafların iş yerlerini geç saatlerde açması. 6-Sinema, Tiyatro, AVM olmaması 7-Spor aktivitelerinin (Türkiye okçuluk turnuvası, veya motokros yarışlarının ilçede yapılarak vb.) Gönen'in tanıtımı için kullanılmaması 8-Spor tesislerin yeterli kapasite ve özellikte (1 tane saha olması nedeniyle spor yapmak için sıra bekleniyor, soyunma odaları ve hijyen kalitesi yeterli olmaması) 9-Toplumda yaşlı nüfus artışına paralel hasta bakım evine ihtiyaç olması (Sosyal bir proje olarak huzur evi ve hasta bakım evi olarak planlanan bir tesis olmaması) 10-Hastane etrafına sosyal alan eksikliği (kreş, okul öncesi eğitim vb.) 11-Turizm Otelcilik Meslek Lisesinin talep azlığı nedeniyle kapanmak üzere olması (Gönen Turizm Uygulama Oteli yapılması ve geliştirilmesi ilçe turizmine katkı sağlayacaktır) 12-Kültür merkezi, oyun, eğlence alanı benzeri gençlerin ve öğrencilerin bir araya gelebileceği alanlar olmaması, (Sanat sokağı kurulabilir) 13-Çocuklar ve gençler için projeler üretilmesine eksiklikler olması (Sporun çocukların günlük hayatına entegre edilmesi ve çocukların spora yönlendirilmesi konusunda eksiklikler olması ayrıca sürücü kursları ile anlaşma imzalanarak çocuklara trafik eğitimi verilebilir) 14-Derneklerin etkin çalışmaması (Gönen'de 100 üzerinde dernek var. Bazıları yalnızca kahvehane işletiyor. Etkin hale getirilmeli) 15-Bölgesel Kalkınma Ajanslarına götürülecek proje üretilmesi ve proje başvurularının hazırlanması konusunda tecrübe ve deneyim eksikliği	SOSYAL
---------------------	--	---------------

TURİZM- EL SANATLARI

Turizm alanında geliştirilmesi gereken konular 7 başlıkta özetlenmiştir. El sanatları konusunda geliştirilmesi gereken 6 konu gündeme gelmiştir.

ZAYIF YANLAR	1-Termal Sağlık turizminin geliştirilmesi konusundaki çabaların eksikliği 2-Turizm tesislerinin tanıtım eksikliği olması (Gönen, Termal Kaplıca Şehri olarak ve Ömer Seyfettin, Gönen'in değerli yazarı olarak daha iyi tanıtılmalı. Kaplıcalar yeni cazibe merkezi haline getirilmeli.) 3-Tarım, süt ve diğer gıda ürünleri için markalaşma eksikliği 4-Örnek köy projelerinin hayata geçirilememesi (Dereköy- Ekşidere- Suçıktı-Alacaoluk turizm için örnek köy çalışması yapılabilir) 5-Bölgesel ürünler festivalinin düzenli yapılmasındaki aksaklıklar 6-Denizkent bölgesinin termal sağlık turizmine yönelik gelişimi için yatırım yapılmasındaki eksiklikler 7-Doğa turizmi ve Eko-Turizmin yeterince gelişmemiş olması	TURİZM
	1-İğne oyası motiflerinin ve yapan kişilerin envanterinin çıkartılmamış olması (üretilen iğne oyalarının türü-kaç kişi yapıyor-yaklaşık yıllık gelir) 2-İğne oyalarının geliştirilmesi, tarihi motiflerin canlandırılması ve farklı kullanım alanları yaratılması için üniversitelerin tasarım bölümleriyle ortak çalışmalar yapılmasında eksiklikler olması 3-İğne oyasının geliştirilmesi ve dünyaya tanıtımı için proje üretilmesinde, fuarlara katılma ve desteklenmesinde eksiklikler olması 4-İpek iplik ile yapılan oyaların kalmaması, oyaların sıradanlaşmasının önlenememesi ve özgün motiflerin korunması, yeni motifler ve kullanım alanları yaratılması çalışmalarındaki eksiklikler. 5-İğne oyası kursları açılması, yeni tasarlanan motif ve ürünlerin öğretilmesi ve üretiminin yapılmasındaki eksiklikler 6-İğne oyası müzesi açılması- müzeden yapılan satışlarda satış bedelinin doğrudan üretime verilmesi şeklinde bir uygulama olmaması	EL SANATLARI

4.2. DIŞSAL ANALİZ- ÇEVRESEL ANALİZ (FIRSATLAR VE TEHDİTLER)

FIRSATLAR

İlçede fırsat yaratabilecek tarım konusunda 8, turizm konusunda 4, çevre konusunda 1, sosyal alanda 4, ve diğler alanlarda 2 olmak üzere aşağıda yer alan toplam 20 konu gündeme getirilmiştir.

FIRSATLAR	1-Organik Tarım yapılması için belli bölgelerde uygun koşulların varlığı 2-Gönen'in büyük ova koruma alanı içerisinde olması 3-Leonardit ile hayvan atıklarının birleştirilerek gübre üretimi yapılması (Doğal organik) 3-Salma sulama yerine damla sulamaya geçilmesi 4-İyi tarım uygulamaları ve ata tohumlarının geliştirilmesi 5-Tarımda polikültür uygulamaları veya sulu tarım (sebze) yapılması 6-Termal su ile seracılık yapılması. 7-Bakanlıklar, Kalkınma Bankaları ve Tarımsal Destekleme Kuruluşlarının hibe projelerinin varlığı 8-Ürün çeşitlendirilmesine yönelik girişimler (kivi, cennet hurması)	TARIM
------------------	--	--------------

FIRSATLAR	1-Sağlık turizmine verilen önemin ve talebin artması	TURİZM
	2-Truva bölgesinin turizm kapasitesindeki artışın bölgeye getireceğı fırsatlar (Truvaya düzenlenen turlar için Gönen bağlantısı kurulabilir- Ömer Seyfettin konsepti işlenebilir)	TURİZM
	3-Kırsal ve eko- turizme talebin artması (kampçılık jeotermal, yürüyüş yolları, dağ turizmi geliştirilebilir)	TURİZM
	4-İstanbul, İzmir ve Çanakkale gibi şehirlere yakınlık	TURİZM
	1-Denizkentin oksijen çadırı olması ve temiz havası	ÇEVRE
	1-İğne oyasının somut olmayan kültürel miras olarak tanınması yoluyla bilinirliğinin arttırılabilmesi	SOSYAL
	2-Bölgesel Kalkınma politikalarına verilen önemin artması ve Bölgesel Kalkınma Ajanslarının aktif olarak çalışmaya başlaması	SOSYAL
	3-Fen lisesi yapılması	SOSYAL
	4-Bandırma Onyeddi Eylül Üniversitesi'nin varlığı ve belli bölümlerinin Gönen'de olması, bölümlerin arttırılması	SOSYAL
	1-İpek Böceğı üretimine yönelik yapılacak çalışmalar	DİĞER
	2-İstanbul'daki sanayi tesislerinin bölgeye kaydırılması çalışmaları	DİĞER

TEHDİTLER

ÇEVRE

Çevre konusundaki tehditler 13 konuda özetlenmiştir.

TEHDİTLER	1-Deprem açısından riskli bölgede olması 2-Marmara Deniz'inin kirliliği 3-Sulak alanların boyutlarının azalması (Su kaynaklarının plansız ve bilinçsiz kullanımı, içme ve kullanım (tarım, evsel, endüstriyel) amaçlı yoğun olarak su çekilmesi, planlı bir sulama sisteminin oluşturulmaması, geleneksel ve adi sulama yöntemlerinin kullanılmaya devam edilmesi) 4-Aritma tesisi işletim maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle çalıştırılmaması 5-Ulusal Öne Haiz Sulak Alan olarak 10.06.2016 tarihinde tescil edilen Gönen Çayı Deltası'nın tarımsal alan ve çevredeki yerleşim alanları tarafından baskı altında olması 6-Tarım Sulak alanın (ıslak çayırlikların) tarımsal amaçlı işgale uğraması, bilinçsiz kullanım sonucu verimin azalması (tarımsal kökenli zirai ilaç ve gübre v.b. kirlitici faktörlerin varlığı) 7-İstanbul'daki sanayinin bölgeye kayması (çevre için önemli bir tehdit oluşturabilir) 8-Gönen Çayı üzerindeki köprünün bakımının düzenli yapılmaması 9-Ovalardaki drenaj kanallarındaki kirlilik – sulamadan artan su ve yüksek yerlerden toplanan suyun taşındığı kanallara kimyasal atık atılması 10-Bölgede çevre bilinci ve duyarlılığının düşük olması 11-Büyükşehir düzenlemesi ile köylerin statüsünün gerilemiş olması 12-Süt fabrikası atıklarının arıtılması -depolanmasının uygun biçimde yapılmaması ve peynir suyunun olduğu gibi atılması 13-Su kaynaklarının bilinçsiz ve plansız kullanımı, planlı bir sulama sistemi oluşturulmaması	ÇEVRE
------------------	--	--------------

TARIM

Tarım konusunda tehditler 19 maddede özetlenmiştir.

TEHDİTLER	1-Tarım arazilerinin yeterince korunmaması 2-Pirinç üretiminde kullanılan ilaçların toprağa karışması ile insan sağlığı üzerinde potansiyel olumsuz etkilerinin olması 3-Tarımda girdi maliyetlerinin yüksek olması 4-Tarımsal alanların ilçe dışından kişilere satılıyor olması 5-Ziraat Odası ve İlçe Tarım'ın yeterince aktif çalışmaması (İlçe Tarım Müdürlüğü köylere gidip yapılması gereken iyileştirmeleri ve yöntemini anlatmalı, bu konuda çalışmalar yapmalı ve köylere izleyecekleri politikalar için yol gösterici olmalı) 6-Tarımsal destekleme başvurularının olumlu sonuçlanmaması 7-Süt işleme için ortak sistem olmaması (Bu sistemi çiftçiler tek başına kuramaz, öncülük yapabilecek kuruluşlar olmalı) 8-Tarımsal desteklerden faydalanma oranının düşük olması 9-Sulama Birliği ve Ziraat Odası arasında koordinasyonun yeterli olmaması 10-Gönen'de tüm birlikler ve tarım kredi kooperatiflerinin bir arada ortak çalışma yapmamaları 11-Mazot desteğinin yetersiz olması ve adil olmaması (ÇKS de kayıtlı toprağa göre verilmemesi/Tanap projesi mazotu 1.55'e kullanıyor iken köylünün 5.55'e alıyor olması.) 12-Tohumculuk için çalışma yapılmaması, yerli tohum kalmaması 13-Devletin verdiği desteğin bürokratik engeller nedeniyle çiftçiye ulaşmasında zorluklar yaşanması 14-Tarım Kredi Kooperatifi kredi faizinin yüksek olması (2018 yılı %33 /Bu fiyattan kredi alınıp iş yapılması mümkün değil) 15-Tarımsal üretimin kırmızı alarm veriyor olması	TARIM
------------------	--	--------------

TEHDİTLER	16-Tarım arazilerinin küçük parsallere bölünmüş olması. Ortalama İşletme büyüklüğünün dünya standartlarının çok altında olması (Gönen özelinde 94 dekar civarında olan işletme büyüklüğü Türkiye bazında ortalama 61 dekar düzeyindedir. İngiltere'de işletme büyüklüğü 538, Fransa'da 521, Almanya'da 457 ve İspanya'da 240 dekarı bulmaktadır. Bu rakam ABD'de bin 818 dekara ulaşmaktadır.) Tarım topraklarının bütünleştirilerek birlikte üretim yapılması için sistem oluşturulamaması 17-Küçük üreticilere verilen desteklerin amacına ulaşmıyor olması 18-Tarımsal girdi fiyatlarındaki artışların ürünlere yansıtılamaması nedeniyle karların azalması veya tarımsal üretimden zarar edilmesi 19- Kırsal alanda yaşayan ve çiftçilik yapanların sayısının azalması, tarımsal üretim yapmayı bırakmaları ve tarımla uğraşan kişilerin sayısının azalması	TARIM
------------------	---	--------------

EL SANATLARI –SOSYAL-TURİZM

İlçede tehdit olarak el sanatları konusunda 3, sosyal alanda 3, ve turizm konusunda 6 olmak üzere aşağıda yer alan toplam 12 alan gündeme getirilmiştir.

TEHDİTLER	1-Türkiye'nin pek çok yöresinde benzer özelliklere sahip iğne oyalarının yapılması	EL SANATLARI
	2-Yaşam biçiminde değişiklikler nedeniyle iğne oyasının kullanım alanlarının daralması	EL SANATLARI
	3-İpek böceği üretiminin bırakılmış olması nedeniyle iğne oyalarının naylon ipliklerle yapılması	EL SANATLARI
	1-Gençlerde madde bağımlılığı ve uyuşturucu bağımlılığı olması	SOSYAL
	2-Köylerin taşınmalı eğitim sistemi ile boşalmış olması	SOSYAL
	3- Bölgesel sağlık problemlerinde artış olduğu kanısı ve araştırılması gerekliliği	SOSYAL
	1-Termal turizmde diğer bölgelerde rakiplerin yüksek bütçelerle yatırım yapması ve rekabet edilecek tesis sayısının artması	TURİZM
	2- Turizmde ekonomik seviyesi daha düşük olan müşterilerin ilçeye gelmeye başlamış olması	TURİZM
	3-Termal suyun debi ve seviyesi tehdidi	TURİZM
	4-Reklam bütçesinin eksikliği	TURİZM
	5-Jeotermal eşanjör dairesinin fiziki olarak yetersizliği	TURİZM
	6-Şehir Isıtma hatlarında 1987 yılında kullanılan cam elyaf borularının ekonomik ömrünü tamamlamış ve yenileme ihtiyacı olması	TURİZM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bölge odaklı politikaların belirlenmesinde ve bölgelerin kalkınmasına ivme kazandırılmasında en önemli konulardan birisi bölgenin doğru anlaşılmasıdır. Bölgenin ekonomik, sosyal, kültürel dinamiklerinin doğru anlaşılması sonrasında belirli göstergeler kullanarak bir ön analiz gerçekleştirilmeli ve bu analize dayanarak alınacak aksiyonlar, gelişim alanları ve bu alanlarda ulaşılmak istenen hedefler planlanmalıdır. Sonrasında bu planlama doğrultusunda hedeflerle uyumlu olarak gerçekleştirmeler izlenmelidir. Gerçekleşme takip dönemleri hedeflerin içeriğine ve kapsamına bağlı olarak aylık, dönemsel, yıllık veya daha uzun vadeli olabilecektir. Hedeflerden sapmalar varsa bunların nedenleri incelenerek, gerekirse planlamalar güncellenmeli veya yeni aksiyon planları oluşturulmalıdır.

Gönen bölgesinin ekonomik, kültürel, sosyal alanlarda potansiyelinin neler olduğuna ilişkin çalışmamıza ilçenin doğal kaynakları, fiziksel yapısı, coğrafi yapısı, demografik yapısı, çevresel özelliklerinin açıklanması, veriler üzerinden değerlendirme ve analiz edilmesiyle başlanmıştır. Daha sonra ekonomi, finans, tarım, hayvancılık, turizm, sanayi ve ticaret gibi farklı sektörlerdeki durumu ve yıllara göre gelişiminin nasıl olduğu açıklanmıştır.

Çalışmamızın temel hedefi Gönen ilçesinde var olan kaynakların ve potansiyelin saptanması ve bunun yazılı hale getirilerek önümüzdeki dönemlerde belirlenecek strateji ve politikalara yön gösterici olmasıdır. Kaynaklar ve potansiyelin değerlendirilmesi için SWOT Analizi yöntemi kullanılmıştır. SWOT analizi, bir bölge veya ilçenin var olan mevcut durumunun sistematik olarak analiz edildiği bir yöntemdir. Mevcut durum saptanması, zayıf ve güçlü yönlerin, ilçenin önündeki tehdit ve fırsatların ortaya çıkarılması için yapılmıştır. Bu çalışma ile birlikte aynı zamanda ilçede yaşayanların geleceğe dönük ilçenin konumuna ilişkin beklenti ve görüşleri anket yoluyla toplanmıştır.

Anket sorularına verilen cevapların analizi ve yorumlanması ekler bölümünde ayrıntılı olarak yer almaktadır. İlçede yaşayanlardan anketimizi yanıtlayan kişilerin çoğunluğu ilçenin gelecekte gelişme potansiyelinin turizm sektörü temelli olarak şekillendirilmesi gerektiği yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. Tarım sektörü ise ilçenin gelirinin önemli bölümünü elde ettiği önemli bir sektör olarak varlığını sürdürmektedir. İlçede sanayi sektörü tarımsal ürünlerinin işlenmesi veya tarımla ilgili alanlarda gelişmiştir. Bu sonuçlarla bağlantılı olarak ilçede turizm ve tarım sektörüne ilişkin olmak üzere iki çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay çıktılarının ayrı doküman olarak yayınlanması planlanmaktadır.

İlçe bazında yapılan beyin fırtınası, odak grup çalışmaları ve anket çalışmalarında gündeme gelen en önemli konular çevre odaklı ve çevre kirliliğine ilişkin konular olmuştur.

Pirinç tarımında kullanılan ilaçlar, çayın kirliliği gibi konularda rahatsızlık ve duyarlılık dile getirilmiş olmakla birlikte sorunun çözümüne yönelik umutların çok düşük olduğu gözlenmiştir.

Dünya ölçeğinde son yıllarda gündeme gelen, araştırmaların yoğunlaştığı en önemli konular çevre duyarlılığı, çevre kirliliği ve sürdürülebilirliktir. İlçe bazında izlenecek politika ve alınacak kararlarda doğal çevrenin, tarihsel ve kültürel mirasın korunması konusunda duyarlı olunması gerektiği önemli bir konu olarak dikkate alınmalıdır. Bir Kızılderili Atasözü'nde söylendiği biçimiyle “Yeryüzü ve bu topraklar bize atalarımızdan miras kalmadı, biz onu çocuklarımızdan ödünç aldık.” ilkesiyle uyumlu biçimde politikalar oluşturulmalı ve bu politikaların uygulanması konusunda kararlı davranılmalıdır.

Bu anlayış ve yaklaşımla, ilçede yapılacak uygulamalarda kısa vadeli ve çevreye zarar veren, insan sağlığına zarar veren politikalar yerine uzun vadeli sürdürülebilir çevreye ve insana en az zarar veren politikalar izlenmesi önerilmektedir. Bu konuya önem verildiği ve ilçe yönetim kademelerinin bu konudaki duyarlılığı uygulamalarla gösterilmelidir. Sulak alanlar ve koruma öncelikli doğal alanlar için gerekli önlemlerin neler olacağı duyurularak bu konudaki çalışmalara başlanmalıdır. Çevre konuları başta olmak üzere ilçenin gelişim potansiyeli bulunan termal turizm, tarım ve diğer çalışma yapılacak alanlardaki planlama ve uygulamalarda bütünsel, korumacı yaklaşım, sürdürülebilir büyüme yaklaşımı dikkate alınarak planlama ve uygulama sürecine ilçede yaşayanların ve sivil toplum kuruluşlarının aktif katılımı sağlanmalıdır. Tüm karar ve uygulamaların ilçenin belirlenen/belirlenecek gelecek hedefleri ile ne kadar uyumlu olup olmadığı bütünsel bir yaklaşımla değerlendirilmeli, doğal çevre kaynakların korunması, sürdürülebilir olması ve karar sürecine ilgili kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı sağlanmalıdır. Ortak aklın harekete geçirilmesi, üniversite ve araştırma kuruluşlarıyla yapılacak işbirlikleri ilçeye önemli avantajlar sağlayacaktır. Bütünsel yaklaşım, korumacı yaklaşım, sürdürülebilir gelişme yaklaşımı, planlama ve uygulama sürecine katılım aşamaları yöntem bölümünde açıklanmıştır.

Çevre konusunda dikkate alınması önerilen genel başlıklar aşağıda özetlenmiştir. Bu genel başlıklar altında atılacak somut adımlar önemlidir. Öncelikli olarak TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Çevre Enstitüsü tarafından hazırlanmış "Havza Koruma Eylem Planlarının Hazırlanması Projeleri-Marmara Havzası" raporunda belirtilen aşağıdaki konularda çalışmalar planlanmalı veya yapılmakta olan çalışmalar hızlandırılmalıdır.

Marmara Havzasında yer alan Gönen ilçesi için yapılması gerekenler rapordan alınarak aşağıda özetlenmektedir. (Tübitak Mam Çevre Enstitüsü (ÇE), 2010)

- Mevzuata uygun olarak kentsel Atıksu Arıtma Tesisleri yapılmalıdır. (Nüfusu 10.000 – 100.000 arasında olan tüm yerleşim yerlerinde)
- Ön Arıtma Tesislerinin, Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerine dönüştürülmesi gerekmektedir.
- Tüm tekil endüstrilerin ve OSB’lerin mevzuatta belirtilen deşarj standartlarına uymaları için gerekli düzenlemeleri (Atıksu arıtma tesisleri inşaatı, çevre izninin alınması vb.) yapmaları gerekmektedir.
- İçme suyu olarak kullanılan göletlerin mutlak koruma bandı istimplâk edilmelidir.
- Yerleşim bölgelerini dışında kalan ve kanalizasyon altyapısına bağlanamayan yer alan otel, motel, tatil köyü vb. turistik tesislerin atıksu altyapıları, ilgili mevzuat şartlarını sağlayacak şekilde iyileştirilmelidir.
- Katı atık bertarafında düzenli depolamaya geçilmesi gerekmektedir. Bağlı olduğu katı atık birliğinin nüfusu 50.000’in üzerinde olan tüm yerleşim yerlerinde katı atık düzensiz depolama alanlarının rehabilitasyonu tamamlanmalıdır.
- Arıtma çamurlarının tarımda kullanımı başta olmak üzere bertaraf alternatiflerinin belirlenmesi gereklidir.
- Tehlikeli ve özel atıkların bertarafı ile ilgili olarak, atık üreticileri ile sorumlu kurum ve kuruluşların bilinçlendirilmesi için yürütülecek faaliyetlerin tamamlanması öngörülmüştür.
- Ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları kapsamında gerçekleştirilecek olan etüt ve projelendirme çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir.
- Havzadaki tüm su kaynaklarının potansiyelinin belirlenmesi için yapılacak envanter çalışmalarının, su kaynaklarının en iyi şartlarda yönetimi için gerekli yapılanmanın gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Su kaynakları yönetiminin önemli bir parçası olan akım ve su kalitesi izleme sistemi kurulmalı, akarsu ıslah çalışmaları tamamlanmalıdır.
- Havzada oluşan tarımsal baskının etkilerini en aza indirmek için öncelikle çay civarında yer alan köylerde ardından çayı besleyen derelerin etkilendiği yerleşim yerlerinde Tarımsal Kirlilik Yönetimi çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Bölgede öncelikle küçük çerçevede ardından tüm alt havzayı kapsayacak boyutta envanter oluşturma, eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu çalışmalar sonucunda tarım alanlarının büyüklüğü ile kullanılan gübre türü ve miktarları konusunda daha gerçekçi rakamlara ulaşılacaktır. Ayrıca envanter çalışmalarında olduğu gibi yine öncelikle çayın kıyısında yer alan köylerden

başlamak üzere tarımda suyun ve gübrenin olumlu kullanılması konusunda eğitimler verilmelidir. Gübre ve pestisit satışları kontrol altına alınmalıdır. Yine en kısa dönemde hâlihazırda sürdürülen çalışmalar devam ettirilerek bölge halkı organik tarım, damlatmalı sulama gibi iyi tarım uygulamaları hakkında bilinçlendirilmeli ve kullanması konusunda teşvik edilmelidir.

- Hayvansal atık yönetim stratejilerinin belirlenmesine geçilmesi önerilmektedir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı mahalli birimleri ile etkin koordinasyon ve işbirliği kurularak öncelikle küçük işletmelerin Hayvancılık OSB (Organize Tarım ve Hayvancılık Bölgeleri) yapılanması içinde yer alması teşvik edilerek büyük ölçekli işletmelere geçiş hedeflenebilir.
- Büyük ölçekli tekil işletmeler ve Hayvancılık OSB (Organize Tarım ve Hayvancılık Bölgeleri) yapılanması içinde yer alan küçük/orta ölçekli işletmelerde hayvansal atıklar, kompost ve/veya anaerobik çürütme (biyometan) tesislerinde stabilize edilerek organik madde ve/veya biyoenerji geri dönüşümü projelerine yönlendirilip, yenilenebilir enerji teşviki ve organik gübreden önemli ekonomik girdi elde etmeleri sağlanabilir.
- Tarımsal amaçlı su kullanımının azaltılması için su dağıtım sistemlerinin yapısal yönden iyileştirilmesi, basınçlı sulama sistemlerinin uygulanması, su dağıtım programlarının hazırlanması, tamamlanması gereken uygulamalardır.

Koruma alanları üzerindeki yapılaşma baskısının azaltılarak etkin korumanın sağlanması için çalışmalar yapılmalıdır(Gönen Çayı Sulak Alanı).

Yeraltı ve yüzey sularında kirliliğin önlenmesi için katı ve sıvı atıkların kaynağında ayrıştırılması ve bertaraf edilmesi için gerekli önlemlerin alınması gereklidir (Gönen Çayına atık suların verilmesinin engellenmesi için gerekli çalışmaların yapılması). Bölgede çevresel sorunların bütüncül olarak ele alınması için Tarım ve Orman Bakanlığı ve TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Çevre Enstitüsü tarafından hazırlanmış "Havza Koruma Eylem Planlarının Hazırlanması Projeleri " bulunmaktadır.

Endüstriyel kaynaklı atık sular kontrol edilmelidir. İşletmelerin atık sularını nasıl uzaklaştırdığı takip edilmeli, kontroller yapılmalı, gerekli yaptırımlar uygulanarak denetimler daha etkin bir şekilde yapılmalıdır. Yapılan analizlerde Gönen Çayı çok kirlenmiş su kaynağı olarak tespit edilmiş ve kirlenmenin nedeninin deri sanayi tesisleri olduğu belirtilmiştir. Gönen ilçe merkezinde bulunan 58 tabakhanenin; altyapı çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmış olan Gönen Deri Organize Sanayi Bölgesi'ne taşınmaya başlamış olması kirliliğin azaltılmasında önemli rol oynayacaktır.

Atık yönetim politikaları kapsamında atıklar Gönen Belediyesi tarafından düzenli olarak depolanmaktadır. Depolama alanları ve depolama sistemlerinin gözden geçirilerek modernizasyonu önerilmektedir.

Ulusal Önele Haiz Sulak Alan statüsünde olan Gönen Çayı deltasının özellikli bir bölge olduğu öncelikle bölgede yaşayanlara duyurulmalı ve bu konuda farkındalık arttırılmalıdır. Ayrıca doğal alanın korunması için yerel otoriteler tarafından alınan önlemler paylaşılmalı ve bölgede yaşayanların sulak alanların korunmasına katkı sağlamak için neler yapmaları gerektiği konusunda bilgilendirme yapılmalıdır.

Gönen ve çevresi için hava kalitesi ölçüm sistemlerinin kurulması için çalışılmalıdır. Böylece kirlilik değeri ve hava kirliliğinin kaynağı bulunarak önlemler daha etkin olarak uygulanabilecektir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Türkiye genelinde yaklaşık 110 istasyonda hava kirliliği ölçümü yapılmaktadır. Bakanlığa bağlı istasyonlar dışındaki istasyonlardan alınan verilerle toplan ölçüm yapılan istasyon sayısı yaklaşık 199'a ulaşmaktadır. Hava kirliliğine ilişkin yasal düzenleme "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği" dir. Bu yönetmelik ile limit değeri, uyarı eşikleri belirlenmiştir. Bu kapsamda Gönen için Hava Kirliliği İzleme İstasyonu kurulması için çalışmalar başlanması önerilmektedir.

Beyin fırtınası, odak grup ve anket çalışmalarında ilçenin, verimli ve farklı bitki türlerinde üretim yapılabilen zengin tarımsal potansiyeli gündeme gelmiştir. Çeltik, buğday, ayçiçeği ve mısır önemli tahıl ürünleri arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra patlıcan, kavun, domates, biber, maydanoz yetiştirilmektedir. Bu ürünlerden Gönen bölgesinde yetişen ve özellik taşıyan Gönen Beyazı olarak adlandırılan kavun cinsi veya patlıcan için coğrafi işaret alınması konusu değerlendirilmelidir. Sürekli pirinç ekimi yapılan topraklardaki tuzlanma ve asitlenme ile toprağın veriminin düşeceği ve düşmekte olduğu gerçeğinden hareketle ilerleyen dönemlerde ilçede toprak verimindeki azalmalara karşı önlemlerin, dönüşümlü ekim yapılması konusunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Sağlıklı tarımsal ürünler ile anılan bir bölge olma özelliğine kavuşabilmesi için öncelikle tarımda kullanılan gübre ve ilaçlamanın kontrol altına alınacağı bir sistem kurulması gerekmektedir. Tarımsal üretimin noktasal ve parçalı üretim yapısının dönüştürülerek verimliliğin arttırılması için çalışmalar yapılmalıdır. İlçenin tarımsal alanda önemli ürünlerinden olan pirinç ve patlıcan ekiminin çevreye, hava ve toprak kirliliğine verdiği zarar en aza indirilmek üzere ilaçlama ve gübreleme kontrolü ve çiftçilerin eğitimi çalışmalarına başlanmalıdır.

Gönen Çayı'nın, tarımsal üretim için sulama suyu olarak kullanılması tarımsal üretim ekonomik kapasitesi ve kalitesi açısından önemlidir. Ayrıca kaplıcalar ve şehir merkezine koku

ve sivrisinek nedeniyle verdiği rahatsızlık ise turizm kapasitesi açısından önemlidir. Gönen Çayı ve çevresinin rehabilitasyonu için çalışma başlatılması, var olan çalışmaların hızlandırılması, bu çalışmalarda T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, üniversitelerin ilgili bölümleri ile işbirliği yapılması faydalı olacaktır. Çayın rehabilitasyonu konusunda ilçede yaşayanlara düzenli olarak bilgilendirme yapılması, ayrıca çaya bırakılan atıkların denetiminin yapılması ve bölgede yaşayanların bu konuda bilgilendirilmesi, ortak çalışma için yüreklendirilmesi önerilmektedir.

Tarımsal ürünlerin işlenerek, mamul ürün haline getirilerek pazarlanması ve tarımsal ürünlerde marka yaratılması, AR-GE faaliyetlerine ağırlık verilmesi ile bu ürünlerden elde edilen gelir arttırılabilecektir. Domates üretiminin salça, domates suyu veya kurutulmuş domates olarak işlenerek satılması için ortak yatırım ve kooperatif çalışmalarının desteklenmesi ile yaratılan katma değer arttırılabilir. Domates, patlıcan ve ilçede yetiştirilen diğer sebzelerin kurutulmasında termal enerjinin kullanılması sağlanabilir.

Gönen Çayı'ı ve barajdan sulama yapılan kanallarının kapasitesinin analizinin yapılması değerlendirilmelidir. Tarımda sürdürülebilirlik doğrudan sulama kapasitesi ile bağlantılıdır. Tarımda suyun etkinliğinin arttırılması için salma sulama yerine damla sulama veya akıllı sulama sistemlerine geçilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalarda Ziraat Odası, İlçe Tarım ve çiftçi birlikleri birlikte çalışarak üniversitelerin ziraat fakültelerinden işbirliği talep edilmeli ve ilçeye özel suyun verimli kullanılmasına yönelik proje üretmeleri için talepte bulunulması önerilmektedir. Sulamanın önemli alternatiflerinden biri olan ve kirlilik oranı yüksek Gönen Çayı'nın ıslahat çalışmaları çok önemlidir. Tarımsal faaliyetler için kullanılan sulama suyunun ve dönen sulama suyunun en aza indirilmesini hedefleyen İyi Tarım Uygulamaları, tarımsal kaynaklı atık suların kontrolünde önemlidir ve desteklenmelidir. Tarım alanında çalışan nüfusun teknoloji, yeni uygulamalar, ilaç-gübre kullanımı ve gelişmeler konusunda bilgilendirilmesi için Gönen İlçe Tarım ve Gönen Ziraat Odası ortaklaşa projeler hazırlayarak birlikte çalışmalıdır. Organik tarım hakkında bilgilendirme ve teşvik programları devreye alınması için bölgesel uygulamalarla farkındalık yaratılmaya başlanabilir. Çevrede oluşan tahribatın uzun dönemde bölgede yaşayanlara zarar vereceğinin anlatılması, tarımsal alanda çalışanların bilinçlendirilmesi uzun vadeli çalışmalar ve projeler ile gerçekleştirilebilecektir. İlçe özelinde seracılık ve meyvecilik faaliyetlerinin yaygınlaştırılması için çalışmalar yapılması, seracılıkta jeotermal enerjinin kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılması önemlidir. Tarımsal alanda üretim yapacak işletmelerin kooperatifleşmesi, üniversite ve tarımsal kalkınma ajansları ile işbirliği yapması için teşvik edilmesi ile önemli faydalar sağlanabilecektir.

Tarımsal alanda, tarım arazilerinin birlikte işlenebileceği farklı ortaklık modelleri denenerek tarımda verimin artırılması için çalışmalara en kısa sürede başlanmalıdır. Bölgesel kalkınma ajanslarının projeleri takip edilerek değerlendirilmelidir. Hayvancılık alanında ise hayvan bakım yerlerinin köy dışına çıkarılarak toplulaştırılması önerilmektedir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yatırımların desteklenmesi, jeotermal kaynakların tarımda kullanılması, jeotermal enerjiyle ısıtılan seracılık uygulamalarının hayata geçirilmesi ve turizm alanında kullanımının çeşitlendirilmesi ilçeye fayda sağlayacak alanlardır. Jeotermal enerjilerin, temiz enerji olması, yenilenebilir bir kaynak olması ve dışa bağımlı olmaması nedeniyle kullanım alanlarının artırılması önemlidir. İlçede bulunan jeotermal enerji potansiyelinin verimli bir şekilde kullanılabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

Termal ve sağlık turizm yatırımlarının çeşitlendirilmesi yanı sıra doğa ve tarım turizmi yatırımlarının çeşitlendirilmesi (yürüyüş parkurları, doğa turları, çiftlik turları, meyve toplamak vb.) ve turizm sektöründe kalıcı istihdam alanlarının oluşturulması önerilmektedir. Turizm alanlarının geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi, sağlık turizminde tedavi amaçlı uygulamalar yanı sıra modern uygulamaların devreye alınması, turizm kapasitesinin geliştirilmesi çeşitlendirilmesi (sağlık turizmi, doğa turizmi, tarımsal turizm) için üniversitelerle ortak çalışma yapılması önerilmektedir. Yurt dışı kaynaklı bulunacak fonlar ve özel sektör, kamu sektörü ortak yatırımlar ile Gönen Kür Merkezi, Ilıca Doğa ve Termal Yaşam Merkezi oluşturulması hedefi konularak bu konuda çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Orman alanlarının zenginleştirilmesi, ilçe ve köylerin ağaçlandırılması doğal kaynaklar açısından gelişim alanları olarak değerlendirilmektedir. Gönen ve köylerinde ağaçlandırma için Tarım ve Orman Bakanlığı ile iletişim kurularak ağaçlandırma çalışmalarının genişletilmesi için girişimde bulunulabilir. Eskiden olduğu gibi ismini Yeşil Gönen olarak kullanabileceği bir görünüme kavuşturulmalıdır. Çok değerli katkıları Gönen'liler tarafından saygıyla anılan 1960-1964 döneminde ilçede kaymakamlık yapmış olan Hüseyin Ögütçen'in kıymetli eserlerinden biri olan Şehir Parkı ve çevresinin geliştirilmesi, doğal güzelliklerin tahribatının önüne geçilmesi için yapılmakta olan çalışmalara devam edilmelidir.

Gönen'in deprem açısından riskli bölgede olduğu değerlendirilerek, var olan yapıların, depreme dayanıklılığının ekonomik ömür, zemin ve bina kalitesi açısından acilen değerlendirilmesi ve yapı stok durumunun ortaya çıkartılması gerekmektedir. Depreme dayanıklı bina olmanın ana ilkesinin şiddetli depremlerde can kaybını önlemek amacıyla binaların kısmen veya tamamen göçmesinin önlenmesidir. AFAD Yönetim Başkanlığı tarafından, yeni bir yönetim modeli uygulamaya konulmuş olup Kriz Yönetimi Modelinden

Risk Yönetimi Modeline geçilerek meydana gelebilecek zararları önleyici veya en aza indirmek için gerekli önlemlerin alınması için çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda Gönen’de yapı stok durumunun çıkarılmasından sonra önem derecesine göre yapılacak planlama ile yapıların iyileştirilmesine yönelik çalışmalara başlanmalıdır. Bina stoklarının iyileştirilmesi yanı sıra depremlerin ve doğal afetlerin kaçınılmaz olduğu göz önünde bulundurularak deprem sırasında nasıl davranılacağı konusunda insanların bilinçlendirilmesi için hazırlık yapılmalıdır. Yapılacak hazırlıklara yerel yönetim, merkezi idareler ve STK (Sivil Toplum Kuruluşları) aktif olarak katılmalıdır. Okullarda, kamu kuruluşlarında afet bilincinin artırılması için tatbikatlar yapılmalı ve kurslar açılmalıdır. Afet eğitimi, afet konusunda profesyonel veya yönetici seviyesinde çalışanlar için “Afet Yönetimi Eğitimi”; halk için ise Afet Bilinci Eğitimi olarak farklı düzeylerde yapılmalıdır. Belediye tarafından hazırlanacak depreme ilişkin basit eğitim dokümanları ilçede paylaşılarak, bilgilendirme çalışmalarına hız verilmeli, toplanma alanları belirlenmeli ve dönemsel olarak tatbikatlar yapılmalıdır.

Gönen’in kaplıcalar turizmine dayanan kapasitesinin geliştirilmesi için bölgeye yaşlı bakım merkezi kurulması önerilmektedir. Gönen Belediyesi, Balıkesir Belediyesi, sivil toplum kuruluşlarının üreteceği proje ile yurt dışından uzun vadeli fon ve hibe bulma çalışmaları ile orta vadede bu projenin hayata geçirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

Gönen Halk Eğitim Merkezi ile birlikte devreye alınacak projelerle, iğne oyası motiflerinin geleneksel yapıları sürdürülürken diğer taraftan yeni motifler üretilerek ürün çeşitliliğinin artırılması ve kullanım alanlarının çeşitlendirilmesi için çalışmalar yapılması önerilmektedir. Yöresel el sanatı olan iğne oyasının ekonomik katkısının artırılması için Gönen iğne oyalarının belli kalitede üretilmesine, gençlere öğretilmesine, sevdirilmesine yönelik kursların açılmasına, kurulmuş olan kooperatifler veya yeni kurulacak kooperatif ile çalışmalara devam edilmesi önerilmektedir. Ayrıca moda ve tekstil fuarlarına katılarak kıyafetlerde iğne oyası motiflerinin kullanılmasına yönelik girişimlerde bulunulması, oyacılık müzesi ve sürekli satış alanları açılarak almak isteyen kişilerin kolayca ürünlere ulaşabilmesi sağlanmalıdır. İğne oyalarının ilçenin ekonomik kapasitesine katkısını arttırmak için farklı politikalar uygulanabilir. Tekstil ağırlıklı web sitelerine üye olunarak Halk Eğitim Merkezinde kursiyerler tarafından veya evlerde kadınlar tarafından üretilen el işlerinin yurt içi ve yurt dışında geniş kitlelere tanıtımı yapılabilir ve pazarlama ağı genişletilebilir.

SWOT Analizinde çıkan sonuçlara göre uygun bulunursa Gönen Stratejik Planının güncellenmesi, hedefler ve önceliklerin saptanması gereklidir. Bu plan kısa vade-orta vade ve uzun vade olarak bölümlere ayrılmalıdır. Stratejik hedeflere ulaşmak için projeler hazırlanmalıdır. Projeler somut olarak tanımlanmalı, aşamalara bölünmeli ve yıllık olarak

planlanan ve gerçekleştirilen karşılaştırmaları yapılarak tüm taraflara ve ilçe halkına bilgilendirme yapılmalıdır. Hedeflenip gerçekleştirilemeyenler için gerekiyorsa güncellemeler yapılmalıdır. Stratejik plandaki önceliklere göre gerçekleştirmelerin yıllık ve beş yıllık dönemler için takip edilmesi önerilmektedir.

Kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında iletişim ve ortak hedeflere dönük işbirliğinin geliştirilmesi, tüm kesimlerin sahiplenmesi için görüş alınarak ve gelişmeler paylaşılarak kararlara katılımın sağlanması, kapsayıcı bir yönetim anlayışı ve dilinin benimsenmesi önemlidir.

Yapılan bu çalışmalar sonucunda ilçe potansiyelinin harekete geçirilmesi ve çevreye duyarlı, sürdürülebilir bir kalkınma stratejisi benimsenmesi sağlanabilirse, bölgede yaşam kalitesi ve bölgede yaşayan insanların memnuniyeti artacak, daha fazla turist bölgeye gelmesi için ortam oluşacaktır.

Yapılan görüşmeler ve anketlerde ilçede var olan eğitim kurumlarının geliştirilmesi ihtiyacı olduğuna ilişkin geri bildirimler alınmıştır. İlçede tam zamanlı eğitime geçilmesi için çalışmalar yapılması, ayrıca ilçede Fen Lisesi açılması, Onyediy Eylül Üniversitesi Ömer Seyfettin Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu'nun bölümlerinden Termal ve Turizmle ilgili olanların Gönen'de açılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Okul öncesi okullaşma oranının % 30'larda olan düzeyinin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Taşınabilir eğitim yapılan merkez ve öğrenci sayısının fazlalığı eğitimin kalitesini düşüren ve gelişim alanı sağlanabilecek konular olarak değerlendirilmektedir. Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu tarafından düzenlenen kursların ilçe halkına önemli katkısı olmaktadır.

Yerel yönetimler ve ilgili diğer kurumlar tarafından değerlendirilmek üzere İlçenin öncelikli hedefleri olarak önereceğimiz örnek başlıklar aşağıda yer almaktadır;

Gönen'in Sağlık Turizmi ve Doğa Turizmi ağırlıklı bir ilçe olarak geleceğe hazırlanması

Gönen'in uluslararası bilinirliği olan Termal Sağlık Merkezi olması ve ulusal düzeyde bilinirliğinin artırılması için çalışmalar yapılması,

Yurt dışından ve yurt içinden kürüst ve turistlerin dinlenme, eğlence, tedavi ve wellness amaçlı olarak Gönen'i tercih edeceği bir merkez olarak yapılandırılması

Sağlık turizmi yanısıra eko turizm alanında bilinen ve turistlerin geldiği bir merkez olması için çalışmalar yapılması

Bölgenin gastronomik değerlerinin bilinirliğinin artırılması,

Truva ve kuş cenneti bağlantılı turizm destinasyonu oluşturularak turizm alternatiflerinin çeşitlendirilmesi ve turizm bölgesinin genişletilmesi

Denizkent bölgesinin sağlık turizmüne entegre edilmesi

Sağlık Turizmi hedefi ile uyumlu tarımsal politikaların izlenmesi için çalışmalar yapılması

Tarımsal üretimin daha bilinçli yapılması, uzun vadeli sürdürülebilir tarımsal üretim için orta uzun vadeli politikalar oluşturulması

Tarımsal ilaçların insan sağlığına zararlarının en aza indirilmesi için çalışmalar yapılması

İlçede yetiştirilen tarımsal ürünlerin çeşitlendirilmesine ilişkin politika oluşturulması, bu tür uygulamalar için yol gösterici ve destek olunması

Yerel Yönetimler, ilgili kamu ve özel sektör kuruluşları ve ilçede yaşayanların katılımı ile detaylı çalışma grupları oluşturulması yürüten projelerin benimsenmesine ve ilçeye duyurulmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Gönen Kent Konseyi ve Gönen Sivil Toplum Platformu bu çalışmanın duyurulması ve oluşturulacak aksiyonların takibi için önemli aktörlerdir. Ayrıca Gönen’de yaşayanların ve Gönen dışında yaşamakta olan Gönen için fikir üreten, gruplar kuran, çalışan kişilerin bu çalışmalar hakkında bilgilendirilmesi, önceliklendirmeler ve projeler için görüş ve katkılarının alınmasının son derece faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Proje olarak değerlendirilmesi önerilen konular başlıklar halinde listelenmiştir. Bu projelerin dahil oldukları gruplar bazında takip amaçlı Çevre-Altyapı ve Ulaşım Çalışma grubu, Tarım Çalışma grubu, Turizm, El Sanatları ve Kültürel Doku Çalışma grubu (Sağlık Turizmi, Yöresel özellikler, Kültürel Özellikler) olarak takip ve koordinasyondan sorumlu gruplar kurulması önerilmektedir. Çalışma gruplarının genel tanımlanan hedeflerle uyumlu somut öneriler üretmeleri, bu önerilerin hayata geçirilmesine ilişkin kaynak ihtiyacını belirlemeleri, ne kadar sürede gerçekleştirilebileceğinin proje planını yapmaları ve hangi aşamalardan oluşacağının alt aşamalarını belirlemeleri, paydaşların kimler olacağını ve kontrol sorumluluğunun kimlerde olacağını belirleyerek yönetim ve koordinasyon için ilgili yerel yönetim birimleri ile koordineli çalışmaları ile başarılı sonuçların alınması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- AFAD. (2019). *AFAD*. 02 22, 2019 tarihinde AFAD Web Sitesi: www.afad.gov.tr/tr/2211/AFAD-Hakkinda adresinden alındı
- Akkuş, T. (2010). *Gönen ve Köyleri Tarihçesi*. İstanbul: MTV Yayıncılık.
- Atabey, E. (2015). *Balıkesir İli Su Kaynakları-Potansiyeli ve Kalitesi*. 05 20, 2019 tarihinde htEsref-atabey-turkiye-de-illere-gore-su-kaynaklari-potansiyeli-ve-su-kalitesi:https://docplayer.biz.tr/48499045-Esref-atabey-turkiye-de-illere-gore-su-kaynaklari-potansiyeli-ve-su-kalitesi-eserinden-alinmistir.html adresinden alındı
- Balıkesir Büyükşehir Belediyesi. (2019, 05 01). *Balıkesir Büyükşehir Belediyesi*. <https://www.balikesir.bel.tr/kurumsal/yetki-alani> adresinden alındı
- Balıkesir Gönen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü. (2019, 02 07). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı*. Gönen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü: <http://gonen10.meb.gov.tr/> adresinden alındı
- Burucu, V., & H. Sibel Gülse Bal. (2017). Türkiye’de Arıcılığın Mevcut Durumu ve Bal Üretim Öngörüsü. *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, 28-37. <https://dergipark.org.tr/tr/download/issue-full-file/29947#page=32> adresinden alındı
- Climate-Data.org. (2019, 05 01). *Climate-Data.org*. 05 01, 2019 tarihinde [Climate-Data.org:https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/bal%C4%B1kesir/goenen-30703/#temperature-graph](https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/bal%C4%B1kesir/goenen-30703/#temperature-graph) adresinden alındı
- Çoban, H. (2016). Roma Dönemi Hastaneleri, Asklepionlar ve Sarıkaya Roma Hamamı. *Bozok Sempozyumu* (s. 98-109). Yozgat: Bozok Üniversitesi Vakfı. 06 24, 2019 tarihinde <https://bozoksempozyumu.bozok.edu.tr/dosya/cilt1/98-109.pdf> adresinden alındı
- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü. (2014). *Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü*. 05 20, 2019 tarihinde <http://www.dsi.gov.tr/toprak-ve-su-kaynaklari>: <http://www.dsi.gov.tr/toprak-ve-su-kaynaklari> adresinden alındı
- Dünya Gazetesi eki Dünya Gıda. (2017, Ağustos 5). Tarım alanlarının yüzde 8,2'sini kaybettik. Türkiye. <http://www.dunyagida.com.tr/haber/tarim-alanlarinin-yuzde-82sini-kaybettik/7362> adresinden alındı
- Editör, & Şimşek, A. (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. (A. Ö. 1619, Derleyici) Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:2653.
- Elcuman, H., Kara, H. B., & Haktanır, T. (2007, Aralık). Gönen ve çevresinde kaydedilmiş yıllık ekstrem depremlerin istatistiksel frekans analizi ve yörenin depremselliği. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(2), s. 93-101.
- Fidan, N. (2014). *Sağlıklı Kentler Hareketi*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi. 04 27, 2019 tarihinde <http://www.skb.gov.tr/wp-content/uploads/2014/05/Sa%C4%9Flık%C4%B1kl%C4%B1-Kentler-Hareketi-May%C4%B1s-2014.pdf> adresinden alındı
- Food and Agricultural Organization of United Nations. (2019). *FAO perspectives on honey bees in terms of animal health and food security*. www.apimondiaroma2019.com:www.apimondiaroma2019.com/wp-content/uploads/2019/02/2-Lubroth_FAO-perspectives....pdf adresinden alındı

- Food and Agriculture Organization of United States*. (2019). FAO Regional Office for Europe and Central Asia: <http://www.fao.org/europe/programmes-and-projects/fao-turkey/tr/> adresinden alındı
- Gönen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü. (2015-2019). *Stratejik Plan 2015-2019*. 10.19.2019 tarihinde Balıkesir Gönen İlçe Eğitim Müdürlüğü: http://gonen10.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/29020146_gonen_sp_plan_29112016.pdf adresinden alındı
- Gönen Kaplıcaları. (2017). Hakkımızda. Balıkesir, Gönen.
- Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş. (2018). *Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş. Genel Durum Dosyası*. Gönen Kaplıcaları İşletmesi A.Ş., Gönen Balıkesir.
- Güney Marmara Kalkınma Ajansı. (2014). *TR22 Güney Marmara Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı*. Balıkesir: Güney Marmara Kalkınma Ajansı. 06.23.2019 tarihinde alındı
- HaberTürk. (2018, 12.14). *Habertürk.com*. 02.11.2019 tarihinde HaberTürk Web Sitesi: <https://www.haberturk.com/balikesir-haberleri/65408152-gonen-saglik-kenti-olacak> adresinden alındı
- İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi. (2013, 05.31). *İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi*. 06.22.2019 tarihinde Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji Anabilim Dalı: <http://www.itf.istanbul.edu.tr/tibbiekoloji/> adresinden alındı
- Kadıoğlu, M. (2005). Afete Hazırlık ve Afet Bilinci Eğitiminde Verilen Mesajların Standardizasyonu. *Deprem Sempozyumu Kocaeli 2005*, (s. 1500-1502). Kocaeli. 02.25.2019 tarihinde alındı
- Küpeli, Ö. (2000). 1882-1922 Yılları Arasında Gönen Kazası. *Tarih İncelemeleri Dergisi XV*, 231-257.
- N.Vatansever Deviren & O.Yıldız. (2014, Ağustos). Bölgesel Kalkınma Teorileri ve Yeni Bölgeselcilik Yaklaşımının Türkiye'deki Bölgesel Kalkınma Politikalarına Etkileri. *Akademik Bakış*(44), 1-35.
- Nguyen, N. V., & Ferrero, A. (2006, March). Meeting the challenges of global rice production. *Paddy and Water Environment*, 1(4), 1-9. doi:DOI: 10.1007/s10333-005-0031-5
- Özşahin, E. (2009). Marmara Denizi havzası deltaları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Özşahin, E. (2013). Gönen Çayı Deltası'nın Toprak Özelliklerinin Coğrafi Açından Değerlendirilmesi. *EKEV AKADEMİ DERGİSİ*(57), 233-246. şubat 08, 2018 tarihinde alındı
- Sağlıklı Kentler Birliği Başkanlığı. (2005). *"T.C. Sağlıklı Kentler Birliği Strateji Planı 2005-2020"*. Bursa: Sağlıklı Kentler Birliği Başkanlığı. 04.27.2019 tarihinde http://www.skb.gov.tr/wp-content/uploads/2010/06/SKB_2005-2020_Strateji_Planı.pdf adresinden alındı
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü. (2015, 06.05). Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı. Ankara. 06.23.2019 tarihinde <https://mpgm.csb.gov.tr/balikesir-canakkale-planlama-bolgesi-1-100.000-olcekli-cevre-duzeni-planı-i-82273> adresinden alındı
- T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. (2015). *Kırsal Kalkınma Eylem Planı 2015-2018*. Ankara: T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. 06.23.2019 tarihinde alındı
- T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. (2018). *2018-2022 Stratejik Plan*. Ankara. 06.23.2019 tarihinde <https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/Belgeler/stratejikplan.pdf> adresinden alındı

- T.C. İş Kurumu Genel Müdürlüğü. (2019). *İşsizlik Oranı ve İş Arama Başvurusu*. Bandırma: İş Kur Raporu, Bandırma Hizmet Merkezi.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Müdürlüğü. (2018). *Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2017*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, 2018. 04 23, 2018 tarihinde <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/30147,turkcesiydijiv1pdf.pdf?0> adresinden alındı
- TİM Türkiye İhracatçılar Meclisi. (2016). *Tarım Raporu*. İstanbul: Küçük Mucizeler Yayıncılık ve İletişim Hizmetleri. 10 26, 2019 tarihinde https://www.tim.org.tr/files/downloads/Raporlar/Tarim_Raporu_2017.pdf adresinden alındı
- TMMOB Çevre Mühendisleri Odası. (2017). *Hava Kirliliği Raporu 2017*. İstanbul: TMMOB. 05 01, 2019 tarihinde http://cmo.org.tr/resimler/ekler/2145efce8f89f52_ek.pdf adresinden alındı
- Tübitak Mam Çevre Enstitüsü (ÇE). (2010). *Proje Adı: Havza Koruma Eylem Planlarının Hazırlanması-Marmara Havzası*.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Kayıtları. (2014, 04 17). Balıkesir'de Son Zamanlarda Yoğun Olarak Yaşanan Su Kirliliğine İlişkin. Ankara. 10 26, 2019 tarihinde https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=30722 adresinden alındı
- Türkiye Sulak Alanları. (2016). *Gönen Çayı Deltası-Balıkesir*. 02 09, 2019 tarihinde Türkiye Sulak Alanları: <http://www.turkiyesulakalanlari.com/gonen-cayi-deltasi-balikesir/> adresinden alındı
- Tüylüoğlu&D.N.Karakaş, Ş. (2006, Aralık). Bölgesel Kalkınma ve Ekonomik Durgunlaşma Süreci: Zonguldak Örneği. *Amme İdaresi Dergisi*, 39, 195-224.
- Tüylüoğlu, Ş., & Karakaş, D. N. (2006). Bölgesel Kalkınma ve Ekonomik Durgunlaşma Süreci: Zonguldak Örneği. *Amme İdaresi Dergisi*, 39(4), 195-224.
- Tuzlacı, E., & Aymaz, P. E. (2001). Turkish folk medicinal plants, Part IV: Gönen (Balıkesir). *Fitoterapia*, 323-343.
- Ulusal Hububat Konseyi. (2011). *Ulusal Hububat Konseyi Çeltik Raporu*. Ulusal Hububat Konseyi Çeltik Raporu: http://uhk.org.tr/dosyalar/UHK_celtikraporu.pdf adresinden alındı
- UNESCO. (2018). www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO-İnsanlığın-Somut-Olmayan-Kültürel-Mirası-Temsili-Listesi. 2019 tarihinde [unesco.org.tr](http://www.unesco.org.tr) adresinden alındı
- WHO. (2015). *Connecting Global Priorities: Biodiversity and Human Health A State of Knowledge Review*. WHO Library Cataloguing-in-Publication Data. doi:ISBN 978 92 4 150853 7
- World Health Organization. (2019, 04 27). *What is a healthy city?* 04 27, 2019 tarihinde <http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/urban-health/who-european-healthy-cities-network/what-is-a-healthy-city> adresinden alındı
- World Tourism Organization and the European Travel Commission. (2018). *Exploring Health Tourism*. Madrid and Brussels: World Tourism Organization (UNWTO) and the European Travel Commission (ETC).
- Ziraat Mühendisleri Odası. (2014). *TÜRKİYE'DE ÇELTİK ÜRETİMİ VE İTHALATI*. Ankara: Ziraat Mühendisleri Odası. 03 02, 2019 tarihinde Ziraat Mühendisleri Odası Web Sitesi: http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=23114&tipi=38&sube=0 adresinden alındı

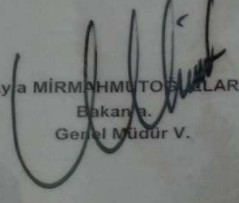
Ziraat Mühendisleri Odası. (2018). *Ülkemizde Çeltik Tarımının Durumu-2018*. Ziraat Mühendisleri Odası: http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=30563&tipi=5&sube=0 adresinden alındı

EKLER

EK 1: JEOTERMAL KUYULAR

KUYU ADI	AÇILIŞ TARİHİ	YENİLEME TARİHİ	DERİNLİK	POMPA MONTAJ	SICAKLIK	DEBİ	NOT
G-7	1995		137 M	90 M	50 C	20 LT/SN	
G-8	1996	01.01.2018	200 M	120 M	53 C	25 LT/SN	
G-10	1998	04.07.2018	125 M	102 M	66 C	15 LT/SN	
G-13	2002		188 M	120 M	61 C	25 LT/SN	
G-16	2003	2018	244 M	112 M	76 C	25LT/SN	
G-17	2003	2018	236 M	120 M	60 C	25 LT/SN	
G-18	2016				52 C		REENJEKSİYON
G-19	2018		180 M	106 M	76 C	25 LT/SN	

EK 2: GÖNEN KAPLICA OTELİ İŞLETME BELGESİ

	T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	
TURİZM İŞLETMESİ BELGESİ		
İŞLETMENİN		
Adı	: GÖNEN KAPLICA OTELİ	
Sınıfı ve Türü	: 4 YILDIZLI TERMAL OTEL	
Adresi	: KURTULUŞ MAH. BANYOLAR CAD. GÖNEN-BALIKESİR	
Belge Sahibi	: GÖNEN KAPLICALARI İŞL. A.Ş.	
Tarih ve Sayı	: 06.02.2004 - 9389	
Çalışma Saatleri	: GENELGESİNDE GÖSTERİLMİŞTİR	
Kapasite	: YILDIZ BLOK:147 ODA+ 3 SUİT-300 YATAK, YATAK, 550 KİŞİLİK 1. SINIF LOKANTA, 160 KİŞİLİK KAHVALTI SALONU, 130 KİŞİLİK ÇOK AMAÇLI SALON, TV. SALONU, 100 KİŞİLİK AMERİKAN BAR, 60 KİŞİLİK ÇOK AMAÇLI SALON, 50 KİŞİLİK ÇOCUK OYUN SALONU, JİMNASTİK SALONU, KAPALI TERMAL HAVUZ (2 ADET), TÜRK HAMAMI, SAUNA, TEDAVİ HAVUZU, AÇIK TERMAL HAVUZ, AÇIK YÜZME HAVUZU, FİZİK TEDAVİ REHABİLİTASYON BİRİMLERİ, BALNEO TERAPİ BİRİMLERİ, MASAJ ODASI, BAY- BAYAN KUAFÖR, SATIŞ ÜNİTESİ, OTOPARK. PARK BLOK: 55 ODA+ 2 BEDENSEL ENGELLİ ODASI, 114 YATAK.	
Nº 005117	 Aya MİRMEHMETOĞULLARI Bakanlık Genel Müdür V.	
Bu belge 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca verilmiştir.		

EK 3: JEOTERMAL İŞLETME RUHSATI

T.C. BALIKESİR VALİLİĞİ Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı				
İŞLETME RUHSATI				
İli	: BALIKESİR			
İlçesi	: Gönen			
Köyü	: Merkez			
Kaynağın cinsi	: Jeotermal Kaynak			
Ruhsat Numarası	: 009			
Ruhsatın Yürürlüğe Giriş Tarihi	: 15/04/2018			
Ruhsat Süresi Bitim Tarihi	: 15/04/2028			
Ruhsat Alanı (hektar)	: 1991.21			
Ruhsat Sahibi	: GÖNEN KAPLICALARI İŞLETMESİ A.Ş.			
Vergi Daire No	: Gönen V.D. 4080010285			
Ruhsatın Ait Olduğu paftalar	: Bandırma-H19-d2, H19-d3, H19-d4			
İşletme Ruhsat koordinatları	:			
	<u>1.Nokta</u>	<u>2.Nokta</u>	<u>3.Nokta</u>	<u>4. Nokta</u>
Sağa (Y)	556571	558825	553460	552954
Yukarı (X)	4444852	4438488	4439030	4440302
<u>Kuyu Adı</u>	<u>MTA6(G-16)</u>	<u>MTA7(G-17)</u>	<u>G-10</u>	<u>G-13</u>
Sağa (Y)	555641	555180	555537	555256
Yukarı (X)	4440966	4440439	4440991	4440515
Kaynağın Çıkış Şekli	: Sondaj	Sondaj	Sondaj	Sondaj
Akışkanın Cinsi	: Sıcak Su	Sıcak Su	Sıcak Su	Sıcak Su
Sıcaklık	: 84 C	70 C	76 C	72 C
Debi	: 30 lt/s	30 lt/sn	20 lt/sn	80 lt/sn
Derinlik	: 216.3 m	230 m	260 m	356 m
<u>Kuyu Adı</u>	<u>G-18</u>	<u>G-15 (Reenjektivon)</u>	<u>G-19</u>	
Sağa (Y)	555563	555556	555679	
Yukarı (X)	4440827	4440907	4441057	
Kaynağın Çıkış Şekli	: Sondaj		Sondaj	
Akışkanın Cinsi	: Sıcak Su		Sıcak Su	
Sıcaklık	: 52 C		76,5 C	
Debi	: 32 lt/s		25 lt/sn	
Derinlik	: 264 m		290 m	
<u>Ruhsat Sahibinin Adresi</u>				
Altay Mah. Banyolar Cad. No:6				
Gönen / BALIKESİR				

İsmail DEMİRELİAN
Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanı

EK 4: ANKET ÇALIŞMASI SONUÇLARI

Gönen Vizyon 2023 kapsamında yapılan odak grup çalışmalarında yüz yüze toplam 105 kişi ile görüşme yapılarak Gönen'in Güçlü ve Zayıf yönleri ile Fırsat ve Tehditlerin neler olduğu konusunda görüşler alınarak, değerlendirilmiştir. Yüz yüze görüşme yapılan gruptan istekli olan kişilerle ayrıca anket çalışması yapılmıştır. Yüz yüze gruptan istekli olanların yanı sıra Gönen esnafı, hastane çalışanları, organize sanayi sitesinde farklı şirket çalışanlarına 64 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Toplam 472 kişi ile yapılan anket sonuçları değerlendirmesi soru bazında izleyen bölümlerde yer almaktadır.

Anketin uygulandığı 472 kişiye 64 sorudan oluşan anket uygulanmış, ayrıca çalışmamızın temel amaçlarından biri olan Gönen'in uzun vadeli vizyonunun belirlenmesine yönelik olarak hangi sektöre öncelik verilmesinin gerekli olduğunu düşündüklerine yönelik aşağıdaki soru yöneltilmiştir.

Gönen'in Uzun Dönemli Gelişiminde Hangi Sektöre/Sektörlere Öncelik Verilmesinin Daha Faydalı Olacağını Düşünürsünüz. (1-çok az kaynak ayrılmalı 2-Az Kaynak Ayrılmalı-3-Verilen Önem Yeterlidir 4-Daha Fazla Önem Verilmeli 5-Çok Daha Fazla Önem Verilmeli-Sürükleyici Sektör Olmalı)

SEKTÖRLER	1	2	3	4	5
TARIM-HAYVANCILIK					
TURİZM (KAPLICALAR, SAĞLIK TURİZMİ ve KIRSAL TURİZM)					
SANAYİ-TİCARET					

SEKTÖR ANALİZİ

Anket uygulanan 472 kişiden 367 kişi tüm sektörleri değerlendirmiştir. Tarım-Hayvancılık seçeneğini işaretleyen toplam kişi sayısı 390, Turizm seçeneğini işaretleyen toplam kişi sayısı 381, Sanayi seçeneğini işaretleyen toplam kişi sayısı 373 kişidir. Her üç sektörü birlikte değerlendiren katılımcılar olan 367 kişinin yanı sıra 23 kişi Tarım ve Hayvancılık sektörüne tercih yaptığı halde diğer sektörlerden biri veya ikisine birden hiçbir tercih yapmamıştır. ($390-367=23$ kişi). Benzer şekilde Turizm sektörü için tercihini belirtmiş ancak diğer sektörlerden biri veya ikisi için tercihini belirtmemiş kişi sayısı 14'tür ($381-367=14$). Sanayi ve Ticaret sektörü için tercihini belirtmiş, ancak diğer sektörlerden biri veya ikisi için tercihini belirtmemiş kişi sayısı 6'dır ($373-367=6$).

Tabloda ankete katılan kişi sayısı ile birlikte, verilen yanıtların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları yer almaktadır. Aritmetik ortalamalar katılımcıların eğilimini ve tercihlerini yansıtmaktadır. Aritmetik ortalaması yüksek olan sektörün katılımcılar tarafından

daha fazla tercih edildiğini göstermektedir. Standart sapmalar ise katılımcı tercihlerinin, ortalama katılımcı tercihlerine olan yakınlık veya uzaklıklarını göstermektedir. Standart sapma değeri 0 ile 1 arasında değişmektedir. Standart sapması düşük olan tercihler katılımcıların bu konuda daha fazla benzer düşündüğü ve benzer yönde tercihleri olduğunu göstermektedir. Standart sapma değeri daha yüksek olan tercihlerde ise katılımcıların tercihlerinin birbirinden uzaklaştığı söylenebilir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde Turizm sektörü seçeneğinin ortalaması 4.42 ile diğer iki sektöre ilişkin tercihlerden önemli ölçüde ayrılmaktadır. Ankete katılanların bu konu üzerindeki mutabakatı ve fikir birliğini gösteren standart sapma 0.893 ile diğer diğer alternatifler arasında en düşük olması nedeniyle, diğer alternatiflerle karşılaştırmalı olarak katılımcıların Turizm sektörü için fikir birliğinin diğer alternatiflerdeki fikir birliğinden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Turizm sektöründen sonra gelen ortalamaları karşılaştırdığımızda Sanayi ve Ticaret sektörü ortalaması olan 4.18 ile Tarım ve Hayvancılık sektörü ortalaması olan 4.15 arasındaki farkın oldukça az olduğu görülmektedir. Bu iki sektörün standart sapmalarını karşılaştırdığımızda Sanayi ve Ticaret sektörünün standart sapmasının 0.956 ile Tarım ve Hayvancılık sektörü standart sapmasından yani 0.919'dan daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu da bize Sanayi ve Ticaret sektörünün ikinci öncelikli sektör olması konusundaki görüşlerde fikir birliğinin net olmadığı, ortalaması çok az düşük olmakla birlikte Tarım Hayvancılık sektörünün öncelikli sektör olması konusunda, katılımcıların görüşünün daha birbirine yakın ve benzer olduğu şeklinde yorumlamak mümkün olabilmektedir.

Turizm sektörünün diğer sektörlerle göre ortalaması daha yüksek, standart sapması ise daha düşük olması nedeniyle, katılımcıların Gönen'in uzun dönemli gelişiminde öncelik verilmesi gereken sektörün Turizm sektörü olması gerektiği konusunda tercihlerini ortaya koyduklarını söyleyebiliriz. Tarım-Hayvancılık ve Sanayi-Ticaret sektörlerinin ise turizm sektörüyle uyumlu destekleyici sektör olarak gelişimleri sürdürmelerinin, izlenecek uzun vadeli politikalar ve tercihlerde bu konuya önem verilmesinin ilçe gelişimi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 60: Sektör Analizi Sonuçları

	Adet	Ortalama	Standart Sapma
TARIM-HAYVANCILIK	390	4.15	.919
TURİZM	381	4.42	.893
SANAYİ -TİCARET	373	4.18	.956
TÜMÜNÜ YANITLAYAN	367		

Ankete katılan 472 kişiden sektör değerlendirme sorusunda sektör bazında seçenekleri işaretlemeyen kişi sayısı Tarım-Hayvancılık sektörü için 82, Turizm sektörü için 91, Ticaret-Sanayi sektörü için 99 kişi olduğu aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 61: Sektör Frekansları

	TARIM	TURİZM	TİCARET SANAYİ
Geçerli Adet	390	381	373
Geçersiz/Yanıtlanm ayan	82	91	99
Ortalama	4.15	4.42	4.18
Standart Sapma	.919	.893	.956

Turizm sektörüne ilişkin tercihlere detaylı olarak baktığımızda katılımcıların % 62,2'sinin Turizm sektörüne Gönen'de daha fazla önem verilmesi ve sürükleyici sektör olması gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

TURİZM

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli 1	7	1.5	1.8	1.8
2	7	1.5	1.8	3.7
3	42	8.9	11.0	14.7
4	88	18.6	23.1	37.8
5	237	50.2	62.2	100.0
Toplam	381	80.7	100.0	
Boş Değer	91	19.3		
Toplam	472	100.0		

Tarım sektörüne ilişkin tercihlere detaylı olarak baktığımızda katılımcıların % 42,8'inin Tarım sektörüne Gönen'de daha fazla önem verilmesi ve sürükleyici sektör olması gerektiği düşüncesine sahip olduğu görülmektedir.

TARIM

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	10	2.1	2.6	2.6
	2	2	.4	.5	3.1
	3	73	15.5	18.7	21.8
	4	138	29.2	35.4	57.2
	5	167	35.4	42.8	100.0
	Toplam	390	82.6	100.0	
Boş	Değer	82	17.4		
Toplam		472	100.0		

Ticaret ve Sanayi sektörüne ilişkin tercihlere detaylı olarak baktığımızda katılımcıların % 46,6'sının Ticaret ve Sanayi sektörüne Gönen'de daha fazla önem verilmesi ve sürükleyici sektör olması gerektiğini düşünmektedirler.

TICARET-SANAYİ

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	11	2.3	2.9	2.9
	2	4	.8	1.1	4.0
	3	64	13.6	17.2	21.2
	4	120	25.4	32.2	53.4
	5	174	36.9	46.6	100.0
	Toplam	373	79.0	100.0	
Boş	Değer	99	21.0		
Toplam		472	100.0		

TURİZM SONUÇLARI SORU BAZINDA DETAYLI İNCELEME

Turizm konusunda ankette yer alan 11 adet soruya gelen yanıtlara ilişkin geçerli veri, kayıp veri ve ortalamalar tabloda ve soru bazlı değerlendirilmesi aşağıdaki bölümlerde yer almaktadır.

	SORU 1	SORU 2	SORU 3	SORU 4	SORU 5	SORU 6	SORU 7	SORU 8	SORU 9	SORU 10	SORU 11
Geçerli Veri	458	458	442	447	448	461	461	437	441	435	433

Kayıp Veri	14	14	30	25	24	11	11	35	31	37	39
Ortalama	3.53	4.38	4.09	4.29	4.44	4.29	4.20	3.09	4.15	4.21	2.67
Standart Sapma	1.216	.926	1.066	.898	.893	.899	.870	1.105	1.058	.969	1.256

SORU 1-Gönen çayının ve etrafının Gönen halkının ve kamunun kullanımına bırakılarak otellerin belli bölgede ve çay kenarından daha içerilerde konumlanması gerekmektedir.

Aşağıda yer alan tablodan görülebileceği gibi, bu soruya katılımcıların % 25,8'i kesinlikle katılıyorum, % 29,3'ü katılıyorum şeklinde olmak üzere toplam % 55,1'i çayın çevresinin kamusal alan olarak ilçe halkının kullanımına bırakılarak düzenlenmesi yönünde taleplerini bildirmişlerdir. Soruya verilen yanıtların ortalaması 3.53 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	1	37	7.8	8.1	8.1
	2	52	11.0	11.4	19.4
	3	117	24.8	25.5	45.0
	4	134	28.4	29.3	74.2
	5	118	25.0	25.8	100.0
	Toplam	458	97.0	100.0	
Boş	Değer	14	3.0		
Toplam		472	100.0		

SORU 2-Yeni yapılacak kaplıca otelleri gençlere yönelik olmalı, modern kaplıca oteli (SPA) konsepti kullanılmalıdır. (Sıcak su havuzlarının kapalı ve açık alanlarının bulunması).

Bu soruya katılımcıların % 87,6'sı katıldığını bildirerek kaplıca konseptinde yenilenme ihtiyacını gündeme getirmişlerdir. % 56.6'sı kesinlikle katıldığını, % 29,3'ü ise katıldıklarını bildirmişlerdir. Soruya verilen yanıtların ortalaması 4.38 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	1	13	2.8	2.8	2.8
	2	10	2.1	2.2	5.0
	3	34	7.2	7.4	12.4

	4	134	28.4	29.3	41.7
	5	267	56.6	58.3	100.0
	Toplam	458	97.0	100.0	
Boş	Değer	14	3.0		
Toplam		472	100.0		

SORU 3-Kaplıca yönetimi Belediye’de olsa bile kuralları ve hedefleri net tanımlanmış ve özel sektör mantığıyla yönetilmesi için çalışma yapılmalıdır.

Bu soruya katılımcıların % 80,7’si katıldığını bildirmiş ve kaplıca yönetim mantığında değişiklik yapılması konusunda mutabık oldukları mesajını vermişlerdir. % 42.5’u kesinlikle katıldığını bildirirken %38,2’si katıldıklarını bildiren seçeneği işaretlemişlerdir. Yanıtların ortalaması %4.09 olarak tabloda yer almaktadır.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	23	4.9	5.2	5.2
	2	16	3.4	3.6	8.8
	3	46	9.7	10.4	19.2
	4	169	35.8	38.2	57.5
	5	188	39.8	42.5	100.0
	Toplam	442	93.6	100.0	
Boş	Değer	30	6.4		
Toplam		472	100.0		

SORU 4-Alacaoluk Kalesi ve civarında kültür ve doğa turizmi faaliyetleri çeşitlendirilmelidir. Kırsal Turizm kapasitesi artırılmalıdır.

Katılımcıların % 87’si kırsal turizm kapasitesinin artırılması ve Alacaoluk kalesi ve çevresinin turizme kazandırılması için çalışma yapılması gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların % 49’u kesinlikle katıldığını, % 38’i katıldığını bildiren seçeneği işaretlemiş ve seçeneklerin ortalaması 4,29 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	10	2.1	2.2	2.2

	2	13	2.8	2.9	5.1
	3	35	7.4	7.8	13.0
	4	170	36.0	38.0	51.0
	5	219	46.4	49.0	100.0
	Toplam	447	94.7	100.0	
Boş	Değer	25	5.3		
Toplam		472	100.0		

Soru 5-Kırsal turizm, şeftali bayramı, iğne oyası etkinlikleri vb. Gönen tanıtımına yararlı olacak günlerin kutlanmasına başlanmalıdır.

Bu tür etkinliklerin ilçe tanıtımına fayda sağlayacağı konusunda anket katılımcılarının % 89,7'si mutabakatlarını güçlü bir şekilde bildirmişlerdir. Katılımcıların % 61,6'sı kesinlikle katıldığını, %28,1'i ise katıldıklarını bildiren seçeneği işaretlemişler ve ortalama 4,44 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	9	1.9	2.0	2.0
	2	16	3.4	3.6	5.6
	3	21	4.4	4.7	10.3
	4	126	26.7	28.1	38.4
	5	276	58.5	61.6	100.0
	Toplam	448	94.9	100.0	
Boş	Değer	24	5.1		
Toplam		472	100.0		

SORU 6 - Geleneksel Oya işlemeciliği bölgesel özellikler korunarak geliştirilmelidir.

Ankete katılanların % 89,7'si bu konudaki mutabakatlarını güçlü bir şekilde bildirmişlerdir. %49,7'si bu görüşe kesinlikle katıldığını, % 36,7'si ise katıldığını bildirmiş ve ortalama 4,29 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	13	2.8	2.8	2.8

	2	5	1.1	1.1	3.9
	3	45	9.5	9.8	13.7
	4	169	35.8	36.7	50.3
	5	229	48.5	49.7	100.0
	Toplam	461	97.7	100.0	
Boş	Değer	11	2.3		
Toplam		472	100.0		

SORU 7-Oya işletmeciliğinin Gönen ekonomi ve turizmne katkısı önemlidir.

Bu soruya katılımcıların % 86,1'i katıldıklarını bildirmişlerdir. Katılımcıların %40,3'ü kesinlikle katıldığını, %45,8'i ise katıldığını bildirmişlerdir. Soru 6 ile bağlantılı olarak değerlendirildiğinde ilçede iğne oyasının geliştirilmesine yönelik faaliyetler, yapılacak iyileştirme ve geliştirmelerle bu katkının artırılması ilçe için faydalı olacağı görülmektedir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	10	2.1	2.2	2.2
	2	12	2.5	2.6	4.8
	3	42	8.9	9.1	13.9
	4	211	44.7	45.8	59.7
	5	186	39.4	40.3	100.0
	Toplam	461	97.7	100.0	
Boş	Değer	11	2.3		
Toplam		472	100.0		

Soru 8-Pansiyonculuk faaliyetleri gelişmiştir.

Yukarıdaki soruya verilen yanıtlar değerlendirildiğinde, ankete katılanların ilçede pansiyonculuğun geliştiği yönündeki görüşle mutabık olmadıkları görülmektedir. Katılımcıların %33'ü bu konuda fikri olmadığını söylemektedir. Bu görüşe katılanların oranı %26,3 iken, katılmadığını bildirenlerin oranı %22,2 dir.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
--	---------	-------	---------------	-----------------

Geçerli	1	35	7.4	8.0	8.0
	2	97	20.6	22.2	30.2
	3	144	30.5	33.0	63.2
	4	115	24.4	26.3	89.5
	5	46	9.7	10.5	100.0
	Toplam	437	92.6	100.0	
Boş	Değer	35	7.4		
Toplam		472	100.0		

Soru 9-Gönen çayında yapılacak düzenlemeler ile su sporlarına yönelik turizm geliştirilebilir.

Ankete katılanların %80,9'u bu görüşe katılmaktadır.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	19	4.0	4.3	4.3
	2	20	4.2	4.5	8.8
	3	45	9.5	10.2	19.0
	4	151	32.0	34.2	53.3
	5	206	43.6	46.7	100.0
	Toplam	441	93.4	100.0	
Boş	Değer	31	6.6		
Toplam		472	100.0		

Soru 10: Yerli ve yabancı butik markalara iğne oyası üretimi yapılabilir.

Ankete katılanların %83'ü bu görüşe katılmaktadır. %47,4 kesinlikle katıldığını,%35,6 ise katıldığını bildirmişlerdir. Tüm cevapların ortalaması 4.21 dir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	15	3.2	3.4	3.4
	2	9	1.9	2.1	5.5
	3	50	10.6	11.5	17.0

	4	155	32.8	35.6	52.6
	5	206	43.6	47.4	100.0
	Toplam	435	92.2	100.0	
Boş	Değer	37	7.8		
Toplam		472	100.0		

Soru 11-Büyük ve çokuluslu şirketlerin bölge yatırımları bölgenin turizm potansiyeli açısından risk oluşturmaktadır.

Bölgede çokuluslu şirketler tarafından yapılan yatırımların bölgenin turizm potansiyeli açısından risk olarak görülmediği anlaşılmaktadır.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	85	18.0	19.6	19.6
	2	126	26.7	29.1	48.7
	3	120	25.4	27.7	76.4
	4	49	10.4	11.3	87.8
	5	53	11.2	12.2	100.0
	Toplam	433	91.7	100.0	
Boş	Değer	39	8.3		
Toplam		472	100.0		

ÇEVRE SONUÇLARI

	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	S 7	S 8	S 9
N Geçerli	456	459	460	457	460	456	447	461	440
Boş	16	13	12	15	12	16	25	11	32
Ortalama	4,34	4,64	4,52	4,50	4,57	4,43	4,23	4,44	4,38
St. Sapma	,832	,820	,874	,884	,798	,869	,833	,879	1,036

Soru 1-İlçe yerleşim alanında yeniden düzenleme çalışmaları yapılarak iyileştirme sağlanabilir. (Nazım Plan iyileştirme-yaşam mekanları boya ve çiçeklendirme yoluyla güzelleştirilmesi, ağaçlandırma mesire ve park alanlarının geliştirilmesi)

Ankete katılanların toplam % 90,2'si bu görüşe katılmaktadır. %49,8'i kesinlikle katıldığını, % 40,4'ü ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,34 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	9	1.9	2.0	2.0
	2	8	1.7	1.8	3.7
	3	28	5.9	6.1	9.9
	4	184	39.0	40.4	50.2
	5	227	48.1	49.8	100.0
	Toplam	456	96.6	100.0	
Boş	Değer	16	3.4		
Toplam		472	100.0		

Soru 2-Çay Etrafındaki Tabakhanelerin Organize Deri Sanayi Bölgesine Taşınması en kısa sürede tamamlanmalıdır.

Ankete katılanların toplam % 92,9'u bu görüşe katılmaktadır. %77,6'sı kesinlikle katıldığını, % 15,3'ü ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,64 olarak gerçekleşmiştir. Üzerinde mutabakatın en yüksek oranla sağlandığı konulardan birisi çay etrafındaki tabakhanelerin taşınması konusu olmuştur.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	10	2.1	2.2	2.2
	2	9	1.9	2.0	4.1
	3	14	3.0	3.1	7.2
	4	70	14.8	15.3	22.4
	5	356	75.4	77.6	100.0
	Toplam	459	97.2	100.0	
Boş	Değer	13	2.8		
Toplam		472	100.0		

Soru 3-Çayın etrafında ve Gönen'de bisiklet yolları yapılmalıdır.

Ankete katılanların toplam % 92'si bu görüşe katılmaktadır. % 67'si kesinlikle katıldığını, % 25'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,52 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	13	2.8	2.8	2.8
	2	8	1.7	1.7	4.6
	3	16	3.4	3.5	8.0
	4	115	24.4	25.0	33.0
	5	308	65.3	67.0	100.0
	Toplam	460	97.5	100.0	
Boş	Değer	12	2.5		
Toplam		472	100.0		

Soru 4-Kuğulu Park'ın Nostaljik Yapısı Korunmalıdır(Kuğu - Çitlenbik, Söğüt ve Ihlamur Ağaçları- Köprü)

Ankete katılanların toplam % 90,9'u bu görüşe katılmaktadır. % 67'si kesinlikle katıldığını, % 23,9'u ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,50 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	9	1.9	2.0	2.0
	2	17	3.6	3.7	5.7
	3	16	3.4	3.5	9.2
	4	109	23.1	23.9	33.0
	5	306	64.8	67.0	100.0
	Toplam	457	96.8	100.0	
Boş	Değer	15	3.2		
Toplam		472	100.0		

Soru 5 -İlçe Merkezinde Trafiğin Yeniden Düzenlenmesi ve Otoparka Alanları Yaratılması Gereklidir. Araç park sistemine düzenleme getirilmelidir.

Ankete katılanların toplam % 93,4'ü bu görüşe katılmaktadır. % 69'3 ü kesinlikle katıldığını, % 24,1'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,57 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	10	2.1	2.2	2.2
	2	5	1.1	1.1	3.3
	3	15	3.2	3.3	6.5
	4	111	23.5	24.1	30.7
	5	319	67.6	69.3	100.0
	Toplam	460	97.5	100.0	
Boş	Değer	12	2.5		
Toplam		472	100.0		

Soru 6-Şehiriçi Ulaşım Araçlarının Güzergâhlarının ve Çalışma Saatlerinin Duraklara Asılması Gereklidir.

Ankete katılanların toplam % 90,3'ü bu görüşe katılmaktadır. % 59'4 ü kesinlikle katıldığını, % 30,9'u ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,43 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	10	2.1	2.2	2.2
	2	11	2.3	2.4	4.6
	3	23	4.9	5.0	9.6
	4	141	29.9	30.9	40.6
	5	271	57.4	59.4	100.0
	Toplam	456	96.6	100.0	
Boş	Değer	16	3.4		
Toplam		472	100.0		

Soru 7-Belediye Hizmetlerinden Hangilerinin Gönen Belediyesi Hangilerinin Büyükşehir Belediyesi Tarafından Verildiği Duyurulmalıdır. Hizmetlerin kalite ve süre takibi yapılmalıdır.

Ankete katılanların toplam % 85,9'u bu görüşe katılmaktadır. % 42,5'i kesinlikle katıldığını, % 43,4'ü ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,23 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	6	1.3	1.3	1.3
	2	11	2.3	2.5	3.8
	3	46	9.7	10.3	14.1
	4	194	41.1	43.4	57.5
	5	190	40.3	42.5	100.0
	Toplam	447	94.7	100.0	
Boş	Değer	25	5.3		
Toplam		472	100.0		

Soru 8-Okul ve Hastaneler öncelikli olmak üzere Yapı Stoğu Depreme Dayanıklılık Açısından İncelenerek Durumunun Ortaya Çıkarılması İçin Proje Başlatılmalıdır. (İTÜ ve ilgili kuruluşlarla İşbirliği)

Ankete katılanların toplam % 90,4'ü bu görüşe katılmaktadır. % 60,5'i kesinlikle katıldığını, % 29,9'u ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,44 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	11	2.3	2.4	2.4
	2	11	2.3	2.4	4.8
	3	22	4.7	4.8	9.5
	4	138	29.2	29.9	39.5
	5	279	59.1	60.5	100.0
	Toplam	461	97.7	100.0	
Boş	Değer	11	2.3		

Toplam	472	100.0		
--------	-----	-------	--	--

Soru 9-Otobüs terminali yenilenmelidir.

Ankete katılanların toplam % 87,5'ü bu görüşe katılmaktadır. % 62,7'si kesinlikle katıldığını, % 24,8'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,38 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	19	4.0	4.3	4.3
	2	17	3.6	3.9	8.2
	3	19	4.0	4.3	12.5
	4	109	23.1	24.8	37.3
	5	276	58.5	62.7	100.0
	Toplam	440	93.2	100.0	
Boş	Değer	32	6.8		
Toplam		472	100.0		

TARIM SONUÇLARI

		S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11
N	Geçerli	463	466	464	465	462	464	466	452	451	450	461
	Boş	9	9	8	7	10	8	6	20	21	22	11
	Ortalama	4,21	4,20	4,30	3,24	4,40	4,36	4,45	4,34	4,14	4,40	4,10
	St. Sapma	1,029	1,099	1,055	1,116	0,867	1,024	,910	,874	,919	,992	,980

Soru 1-Verimli Tarım Alanları Bulunmaktadır. Pirinç, Patlıcan, Maydanoz önemli tarım ürünleridir.

Ankete katılanların toplam % 86,8'i bu görüşe katılmaktadır. % 47,7'si kesinlikle katıldığını, % 39,1'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,21 olarak gerçekleşmiştir.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
--	---------	-------	---------------	-----------------

Geçerli	1	21	4.4	4.5	4.5
	2	20	4.2	4.3	8.9
	3	20	4.2	4.3	13.2
	4	181	38.3	39.1	52.3
	5	221	46.8	47.7	100.0
	Toplam	463	98.1	100.0	
Boş	Değer	9	1.9		
Toplam		472	100.0		

Soru 2-Pirinç üretiminde kullanılan ilaçlar toprağı zehirlemekte ve uzun dönemli verimini azaltmaktadır.

Ankete katılanların toplam % 80,7'si bu görüşe katılmaktadır. % 53'ü kesinlikle katıldığını, % 27,7'si ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,20 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	22	4.7	4.7	4.7
	2	22	4.7	4.7	9.4
	3	46	9.7	9.9	19.3
	4	129	27.3	27.7	47.0
	5	247	52.3	53.0	100.0
	Toplam	466	98.7	100.0	
Boş	Değer	6	1.3		
Toplam		472	100.0		

Soru 3-Gönen çayının kirli olması nedeniyle yapılan sulama ile üretilen tarımsal üretim insan sağlığına zararlıdır.

Ankete katılanların toplam % 85,1'i bu görüşe katılmaktadır. % 57,5'i kesinlikle katıldığını, % 27,6'sı ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,30 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	20	4.2	4.3	4.3
	2	20	4.2	4.3	8.6
	3	29	6.1	6.3	14.9
	4	128	27.1	27.6	42.5
	5	267	56.6	57.5	100.0
	Toplam	464	98.3	100.0	
Boş	Değer	8	1.7		
Toplam		472	100.0		

Soru 4-Gönen Sulama Birliği tarafından sulama ve su yönetimi verimli bir şekilde planlanmaktadır. Sulama alt yapısı iyi durumdadır.

Ankete katılanların %31,6'sı bu konuda fikri olmadığını bildirmiştir. % 26'sı bu görüşe katılmadığını, %40,9 ise bu görüşe katıldığını bildirmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	28	5.9	6.0	6.0
	2	95	20.1	20.4	26.5
	3	149	31.6	32.0	58.5
	4	125	26.5	26.9	85.4
	5	68	14.4	14.6	100.0
	Toplam	465	98.5	100.0	
Boş	Değer	7	1.5		
Toplam		472	100.0		

Soru 5-Ziraai ilaçların satışı kontrol edilmeli ve toprak büyüklüğüne göre alabileceği gübre, tarım ilacı miktarı ve türü kontrol edilmelidir.

Ankete katılanların toplam % 88,8'i bu görüşe katılmaktadır. % 57,6'i kesinlikle katıldığını, % 31,2'si ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,40 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	8	1.7	1.7	1.7
	2	13	2.8	2.8	4.5
	3	31	6.6	6.7	11.3
	4	144	30.5	31.2	42.4
	5	266	56.4	57.6	100.0
	Toplam	462	97.9	100.0	
Boş	Değer	10	2.1		
Toplam		472	100.0		

Soru 6-Gönen Baldo Pirincinin veya Gönen'e özgü ürünlerden bir kaçının marka değeri ve bilinirliği artırılması için çalışma yapılmalıdır.

Ankete katılanların toplam % 87,8'i bu görüşe katılmaktadır. % 60,6'i kesinlikle katıldığını, % 27,2'si ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,36 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	22	4.7	4.7	4.7
	2	11	2.3	2.4	7.1
	3	24	5.1	5.2	12.3
	4	126	26.7	27.2	39.4
	5	281	59.5	60.6	100.0
	Toplam	464	98.3	100.0	
Boş	Değer	8	1.7		
Toplam		472	100.0		

Soru 7-Hibrid tohum kullanımı yerine yerli tohum kullanımı desteklenmelidir.

Ankete katılanların toplam % 88,8'i bu görüşe katılmaktadır. % 63,3'ü kesinlikle katıldığını, % 25,5'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,45 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	13	2.8	2.8	2.8
	2	9	1.9	1.9	4.7
	3	30	6.4	6.4	11.2
	4	119	25.2	25.5	36.7
	5	295	62.5	63.3	100.0
	Toplam	466	98.7	100.0	
Boş	Değer	6	1.3		
Toplam		472	100.0		

Soru 8-Organik tarım potansiyelinin yaratılması, iyi tarım uygulamalarının başlatılması ve seracılık geliştirilmesine yönelik eğitimlerle farkındalık yaratılmalıdır.

Ankete katılanların toplam % 89,4'ü bu görüşe katılmaktadır. % 51,3'ü kesinlikle katıldığını, % 38,1'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,34 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	10	2.1	2.2	2.2
	2	12	2.5	2.7	4.9
	3	26	5.5	5.8	10.6
	4	172	36.4	38.1	48.7
	5	232	49.2	51.3	100.0
	Toplam	452	95.8	100.0	
Boş	Değer	20	4.2		
Toplam		472	100.0		

Soru 9-Bölgesel üretim alanları oluşturularak, planlı ekim, sulama ve nadasa bırakılması ile verimlilik artırılabilir. (ortak traktör- ortak sulama- daha düşük tohum maliyeti vb.)

Ankete katılanların toplam % 82,1'i bu görüşe katılmaktadır. % 39,7'ü kesinlikle katıldığını, % 42,4'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,14 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	12	2.5	2.7	2.7
	2	11	2.3	2.4	5.1
	3	58	12.3	12.9	18.0
	4	191	40.5	42.4	60.3
	5	179	37.9	39.7	100.0
	Toplam	451	95.6	100.0	
Boş	Değer	21	4.4		
Toplam		472	100.0		

Soru 10-Anız yakmak toprak için zararlıdır. Köylünün anız yakmaması için bilinçlendirme çalışmaları, kontroller yapılmalı ve parasal cezalar uygulanmalıdır.

Ankete katılanların toplam % 87,5'i bu görüşe katılmaktadır. % 63,1'ü kesinlikle katıldığını, % 24,4'ü ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,40 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	17	3.6	3.8	3.8
	2	13	2.8	2.9	6.7
	3	26	5.5	5.8	12.4
	4	110	23.3	24.4	36.9
	5	284	60.2	63.1	100.0
	Toplam	450	95.3	100.0	
Boş	Değer	22	4.7		

Toplam	472	100.0		
--------	-----	-------	--	--

Soru 11 -Hayvan bakım ahırlarının köy dışına taşındığı Örnek Köy uygulamasının yapılması gereklidir.

Anket sonucuna göre bu konuda ne bir mutabakat bulunmamaktadır. Katılımcıların % 37,0'si kesinlikle katıldığını, % 27,9'ü ise katıldığını bildirmiştir. % 35'i ise fikri olmadığını veya katılmadığını bildirmiştir. Soruya verilen yanıtların ortalaması 3,78 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	24	5.1	5.2	5.2
	2	64	13.6	13.9	19.0
	3	74	15.7	16.0	35.1
	4	129	27.3	27.9	63.0
	5	171	36.2	37.0	100.0
	Toplam	462	97.9	100.0	
Boş	Değer	10	2.1		
Toplam		472	100.0		

Soru 11-Sütün işlendiği ve süt ürünlerinin üretildiği örnek köy uygulamasına geçilmesi için çalışma yapılmalıdır.

Ankete katılanların toplam % 77,4'ü bu görüşe katılmaktadır. % 41'i kesinlikle katıldığını, % 36,4'ü ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,10 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	15	3.2	3.3	3.3
	2	11	2.3	2.4	5.6

	3	78	16.5	16.9	22.6
	4	168	35.6	36.4	59.0
	5	189	40.0	41.0	100.0
	Toplam	461	97.7	100.0	
Boş	Değer	11	2.3		
Toplam		472	100.0		

SOSYAL KONULARA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

	S1	S2	S3	S4	S5	S6
N Geçerli	447	447	451	463	457	444
Kayıp	25	25	21	9	15	28
Ortalama	4,28	4,02	4,53	2,26	2,53	4,40
St. Sapma	,987	,979	,839	1,183	1,062	,801

Soru 1-Marmara Bölgesi ve İstanbul'a hizmet verecek kapasitede yaşlı bakım merkezi kurulması iyi olur.

Ankete katılanların toplam % 85,9'u bu görüşe katılmaktadır. % 52,6'sı kesinlikle katıldığını, % 33,3'ü ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,28 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	17	3.6	3.8	3.8
	2	12	2.5	2.7	6.5
	3	34	7.2	7.6	14.1
	4	149	31.6	33.3	47.4
	5	235	49.8	52.6	100.0
	Toplam	447	94.7	100.0	
Boş	Değer	25	5.3		
Toplam		472	100.0		

Soru 2-Yurt dışında benzer özelliklere sahip Kardeş Şehir ile ilçe tanıtımına katkı yapılabilir.

Ankete katılanların toplam % 72,6'sı bu görüşe katılmaktadır. % 37,1'i kesinlikle katıldığını, % 36,5'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,02 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	12	2.5	2.7	2.7
	2	16	3.4	3.6	6.3
	3	90	19.1	20.1	26.4
	4	163	34.5	36.5	62.9
	5	166	35.2	37.1	100.0
	Toplam	447	94.7	100.0	
Boş	Değer	25	5.3		
Toplam		472	100.0		

Soru 3-Kültür ve spor alanları geliştirilmelidir. (Spor sahası- Sinema salonu, yüzme havuzu, çocuk parkı)

Ankete katılanların toplam % 92,7'si bu görüşe katılmaktadır. % 66,3'ü kesinlikle katıldığını, % 26,4'ü ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,53 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	11	2.3	2.4	2.4
	2	7	1.5	1.6	4.0
	3	15	3.2	3.3	7.3
	4	119	25.2	26.4	33.7
	5	299	63.3	66.3	100.0
	Toplam	451	95.6	100.0	

Boş	Değer	21	4.4		
Toplam		472	100.0		

Soru 4-Sokak hayvanları sorunu yoktur ve barınakta uygun koşullarda bakılmaktadır. Fabrika ve iş yerlerinden artan yemekler hayvan barınaklarına ulaştırılmaktadır.

Ankete katılanların toplam % 63,2'si bu görüşe katılmadığını, % 18,8'i ise fikri olmadığını bildirmiştir. Ortalama 2.26 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	149	31.6	32.2	32.2
	2	149	31.6	32.2	64.4
	3	87	18.4	18.8	83.2
	4	52	11.0	11.2	94.4
	5	26	5.5	5.6	100.0
	Toplam	463	98.1	100.0	
Boş	Değer	9	1.9		
Toplam		472	100.0		

Soru 5-Öğrenci yurtları yeterli sayıda ve kalitededir.

Ankete katılanların %16,9'u bu görüşe katılmaktadır. Değerlendirme sonuçları ilçede yurtların yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

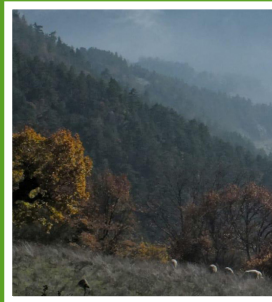
		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	85	18.0	18.6	18.6
	2	141	29.9	30.9	49.5
	3	154	32.6	33.7	83.2
	4	58	12.3	12.7	95.8
	5	19	4.0	4.2	100.0

	Toplam	457	96.8	100.0	
Boş	Değer	15	3.2		
Toplam		472	100.0		

Soru 6- Üniversiteye bağlı Fizyoterapi –Kür merkezi kurulmalıdır

Ankete katılanların toplam % 87,1'i bu görüşe katılmaktadır. % 55,6'sı kesinlikle katıldığını, % 31,5'i ise katıldığını bildirmiş ve soruya verilen yanıtların ortalaması 4,40 olarak gerçekleşmiştir.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Birikimli Yüzde
Geçerli	1	4	.8	.9	.9
	2	6	1.3	1.4	2.3
	3	47	10.0	10.6	12.8
	4	140	29.7	31.5	44.4
	5	247	52.3	55.6	100.0
	Toplam	444	94.1	100.0	
Boş	Değer	28	5.9		
Toplam		472	100.0		

**BEYKENT
ÜNİVERSİTESİ**

Ayazağa - Maslak Yerleşkesi

Ayazağa - Sarıyer / İST. **Faks:** 0212 289 64 90

Beylikdüzü Yerleşkesi

Beykent - Büyükçekmece / İST. **Faks:** 0212 872 28 30

Hadımköy Yerleşkesi

Akçaburgaz Mevkii - Esenyurt / İST

Taksim Yerleşkesi

Sıraselviler - Beyoğlu / İST. **Faks:** 0212 243 02 78

/BeykentUnv

/BeykentUnv

/BeykentUnv

Beykent Üniversitesi Çağrı Merkezi

beykent.edu.tr - info@beykent.edu.tr

444 1997